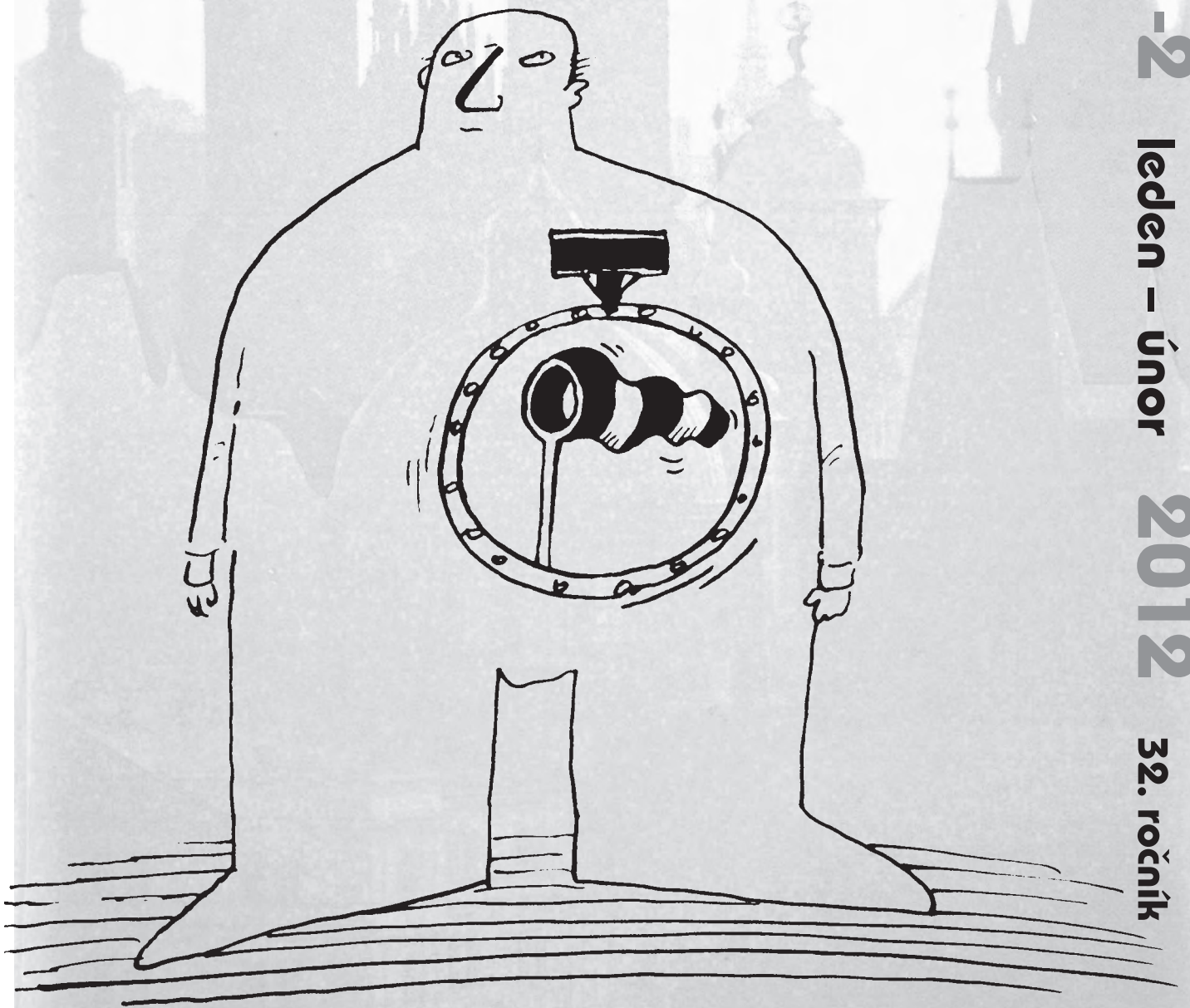

P. b. b.
Verlagsort: 1080 Wien
Plus.Zeitung 09Z038029P

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

■ KLUB

1-2

leden – únor

2012

32. ročník

- Za Václavem Havlem († 18. 12. 2011)
- Fejeton Pavla Kohouta
- Rozhovor s P. Janem Horákem o českých bohoslužbách v Rakousku

Pondělní promítání filmů ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

**Retrospektiva filmů významného českého a světového režiséra
Miloše FORMANA
u příležitosti jeho kulatých narozenin**

Pondělí 12. 03. v 19:45

Hoří, má panenko (ČR, 1967, 75 min.)

Pondělí 14. 05. v 19:30

Přelet nad kukaččím hnízdem (USA, 1975, 133 min)

Hrají: Jack Nicholson, Louise Fletcher, Michael Berryman, Scatman Crothers, Danny DeVito, Christopher Lloyd, Will Sampson, Vincent Schiavelli, Brad Dourif, Mimi Sarkisian, Sydney Lassick, Delos V. Smith Jr.

Hudba: Jack Nitzsche

Miloš FORMAN, původně Jan Tomáš Forman (* 18. 2. 1932, Čáslav), režisér, scénárista a herec českého původu žijící ve Spojených státech amerických. Je držitelem dvou Oscarů za nejlepší režii, tří Zlatých glóbulů a ceny BAFTA ve stejné kategorii.

Jeho rodiče zahynuli v koncentračním táboře, on sám vyrůstal v domově mládeže a internátní škole pro oběti druhé světové války v Poděbradech, kde se setkal např. s Ivanem Passerem či s budoucím polským režisérem Jerzym Skolimowským. Nepřijali ho na studium DAMU, proto odešel na FAMU studovat obor scénáristika a dramaturgie. Ve filmu *Stříbrný vítr* si zahrál vedlejší roli vojáka, před ukončením studia spolupracoval s Martinem Fričem na veselohře *Nechte to na mně* (1955). Po absolutoriu krátce pracoval pro televizi, spolupodílel se na scénáři filmu *Štěňata* (1957) a na režii filmu Alfréda Radoka *Dědeček automobil* (1957), ve kterém účinkoval ve vedlejší roli. S tímto režisérem spolupracoval na prvních programech Laterny Magiky.

V Československu do roku 1968 natočil několik úspěšných snímků vyznačujících se šízravým, až černě humorným pohledem na společnost. *Černý Petr* získal k překvapení svého tvůrce hlavní cenu na Mezinárodním filmovém festivalu v Locarnu (za Formanem tehdy zůstali režiséři zvukných jmen, Michelangelo Antonioni a Jean-Luc Godard), film *Hoří, má panenko* byl dokonce nominován na Oscara. Za normalizace legálně odešel do USA, aby pokračoval ve své filmové tvorbě. Mohl tedy na svých filmech spolupracovat s českými filmaři, mj. kameramanem Miroslavem Ondříčkem, a proto mohl film *Amadeus* natočit v Praze a okolí.

Silně „formanovský“ první americký film *Taking Off* („remake“ *Konkursu*), aplikující jeho obvyklý, na české diváky orientovaný přístup k americkému prostředí v doznívající éře hippies, byl oceněn první cenou poroty na festivalu v Cannes, ale komerčně neuspěl.

Významného úspěchu u diváků dosáhl brzy, po třech letech, svým dalším filmem z roku 1974 – adaptací románu Kena Keseyho *Přelet nad kukaččím hnízdem*. Tento film americká Akademie filmových umění a věd ocenila pěti Oscary včetně ceny za režii a nejlepší film. I jeho další filmy byly úspěšné, některé z nich více u kritiky než u diváků (např. *Valmont*). Film *Amadeus* získal dalších osm Oscarů včetně obou hlavních kategorií.

Miloš Forman je považován za jednoho z nejvýznamnějších českých – a významných amerických a světových – filmových režisérů, úspěšných jak u diváků, tak kritiků po celém světě.

Předběžné termíny promítání na velvyslanectví v roce 2012:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj. 09. 01., 13. 02., 12. 03., 14. 05., 11. 06., 10. 09., 08. 10., 12. 11. a 10. 12.

Začátek představení **vždy v 19:30, pouze v prosinci ještě v 17:00 pro děti.** Změna vyhrazena.

Na přední straně obálky: **Peter Gossányi**, bez názvu

Peter GOSSÁNYI (* 26. 1. 1947, Bratislava), slovenský karikaturista a kreslíř, studoval v letech 1962-1966 na Střední škole uměleckého průmyslu v Bratislavě a v letech 1966-1972 absolvoval na Filozofické fakultě Univerzity P. J. Šafárika v Prešově obor výtvarná výchova – slovenský jazyk. Pracuje jako novinář, žije a tvoří v Bratislavě. Kreslený humor začal publikovat od roku 1971.

Motto: „Človek by život nemal brať priveľmi vážne, veď aj tak z neho nevyviazne živý.“

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

srdečně děkujeme všem za zaslání přání k novému roku, sešlo se jich hodně.

Měsíc leden je pro představitele výboru Klubu nabit různou důležitou prací, jako je např. vyúčtování projektů a různé žádosti o projekty nové. K dovršení toho všeho na mě přišla chřipka, kterou jsem zakončila zápallem plic, a tak se plánované vydání dvojčíslí o několik dnů zpozdilo. Tím se také omlouvám – každému a všem –, že jsem nenavštívila žádný z nabízených programů. Bohužel toto číslo nebude obsahovat mnohé informace, které jsem si připravila a již nestačila realizovat, jako je například nástup pana ing. Martina Krafla do funkce nového ředitele Českého centra nebo pokračování jednání o změně zákona o národnostních menšinách, rovněž tak informace o spolupráci s jinými organizacemi a spolky na programech na duben 2012. Vše se pokusíme vynahradiť v březnovém vydání Klubu.

Upozorňujeme, že i přes veškerou naši snahu a kontrolu kalendáře může dojít u oznámených programů ke změně data oproti termínu v našem kalendáři i ke změně náplně programu. Bohužel, i když se tuto skutečnost dozvíme, či spíše někdy ani nedozvíme, nemáme již možnost provést jakoukoliv opravu.

Klubová pravidelná promítání v kinosálu českého velvyslanectví, nadále ve spolupráci s českým zastupitelským úřadem a Českým centrem, pokračují každé druhé pondělí v měsíci, začátek představení je vždy v 19:30, rezervace není možná.

Děkujeme všem, kteří již zaplatili předplatné časopisu a členské příspěvky, nemusíme snad zdůrazňovat, že potřebujeme každé euro, abychom daný standard udrželi.

Členové: předplatné časopisu a členský příspěvek: celkově **33 €**,
nebo abonenti časopisu: **35 €**.

A teď Vám již přeji hezké posezení nad stránkami Klubu.

Helena Baslerová, šéfredaktorka

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial	3
Obsah	3
Impressum	3
Kalendář: únor – duben 2012	4
Církevní kalendář: únor – duben 2012	8
Kultura	9
Za Václavem Havlem († 18. 12. 2011)	29
Události	33
Zajímavosti	36
Fejeton	43
Ekonomika	44
Správy zo Slovenska	53
Sokol & sport	58
Úvahy & postřehy	63
Z české a slovenské Vídně a okolí	64
Oznámení	71
Z duchovního života krajanů v Rakousku	77
Informace & inzerce	80

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),

Schlösselgasse 18, 1080 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

(Ing. Helena Basler), Schlösselgasse 18, 1080 Wien

Verlagsort: 1080 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Tiskárna

Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Redakce: Schlösselgasse 18, 1080 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. Dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová (překladatelka), Anna Křivanová (asistentka)

Technická redakce: František Písařík, Ing. Kurt Mattola, Richard Basler

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc,

P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Dr. Jan Kahuda, manželé Kalinovi, Jindřich Lion,

Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková, Mag. P. J. N. Popov, Andrea Ozábalová,

Dr. Květa Ozábalová, Mgr. Helena Stejskalová, Nela Štěrbová,

Mgr. Tomáš Vaněk, Ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola

Distribuce: Tiskárna Sládek

VÝSTAVY A FESTIVALY

22. 02. – 26. 03. Svetozár ILAVSKÝ: Die Inventur

Svetozár Ilavský (1958) wird als die markanteste Persönlichkeit seiner Generation angesehen. Er zählt zu den ersten multimedialen Künstlern, denn er ist auch geschulter Musiker und Komponist. Er widmet sich der Malerei, Zeichnung, Graphik, Skulptur, Assemblage, Architektur, dem Bühnenbild und intermedialen Projekten, vor allem in Verbindung mit elektroakustischer Musik. Die Malerei-Ausstellung ist im Rahmen des Begleitprogramms der John Cage-Ausstellung im freiraum quartier21 INTERNATIONAL im MuseumsQuartier. Mit der musikalischen Untermalung von dem Autor selbst.

Kurator: Jozef Cseres

Slovenský inštitút

do 02. 03. Jakub HOŠEK

Samostatná výstava Jakuba Hoška, který získal Strabag Art Awards 2011, prestižní cenu, která již třetím rokem oceňuje malbu a grafiku mladých autorů čtyř evropských zemí (Rakousko, Slovensko, Česká republika a Maďarsko).

Jakub Hošek je nejen malíř, ale také DJ a organizátor koncertů spadajících do české nezávislé scény. V současnosti kombinuje zdánlivě expresivní „kaligrafii“ s dokonale chladnou „designérskou“ technikou. Obrazy vytváří vykrýváním ploch pomocí komplikovaných šablon. Často také pracuje s textem a důležitá je pro něj též prostorová instalace plátén.

Info: www.strabag-kunstforum.at

Strabag Haus, Donau-City-Strasse 9, 1220 Wien

11. 03. – 19. 08. Mit dem Gefühl der Hände. Zeitgenössische Töpfer in der Region Bratislava und im Burgenland

In der Ausstellung werden die Produkte von derzeit aktiven Töpfern in den beiden angrenzenden Regionen vorgestellt und die Frage aufgeworfen, welche Entwicklungen sich im Töpfergewerbe des Burgenlands und der Region Bratislava abzeichnen.

Österreichisches Museum für Volkskunde, Gartenpalais Schönborn, Laudongasse 15-19, 1080 Wien

Öffnungszeiten: Di-So 10-17, Montag geschlossen

www.volkskundemuseum.at

13. 03. – 14. 05. Výstava plakátů k filmům Miloše Formana

„Filmová galanterie“ Terryho ponožky připravila k Formanovým osmdesátinám *Výstavu plakátů* připomínajících jeho filmy. Výstava plakátů ve spolupráci a prostřednictvím českých center projede prakticky celý svět.

www.terryhponozky.cz

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

do 22. 03. Karel ŠTĚDRÝ & Petr PÍSAŘÍK

Karel Štědrý se narodil v roce 1985 v Praze. V letech 2003-2010 studoval na pražské VŠUP v ateliéru malby Stanislava Diviše, kde se hned od počátku jeho studia stal výraznou malířskou osobností tohoto ateliéru. Není tedy divu, že byl velmi žádaným autorem do skupinových výstav, kterých se od roku 2002 zúčastnil už ke čtyřiceti. Je členem malířských skupin Obr. a Clan. Jako vítěz soutěžní přehlídky

Arskontakt získal týdenní pobyt ve Vídni, v rámci tohoto pobytu představí České centrum jeho dílo.

Seit drei Jahren teilen sich die bedeutenden tschechischen Gegenwartskünstler, Vertreter der 1990er und 2000er Generation ein Atelier im Industriegebiet des Güterbahnhofs Žižkovs und setzen sich auf unterschiedliche künstlerische Weise mit dem urbanen Raum Prag auseinander. Mit Witz und Ironie schafft **Petr Písařík** (* 1968) einen Spiegel der Konsumgesellschaft, recyclet abgenutzte Gegenstände, indem er sie virtuos dekonstruiert und in ungewohnten Formationen wieder zusammensetzt.

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

28. 03. – 16. 04. Schätze aus der Schatzkammer. Auswahl der traditionellen Trachtenkostüme aus der Slowakei

Aus dem Reichtum der nationalen Traditionen bleiben die Trachten immer eine Inspirationsquelle und ein Bestandteil der slowakischen Nationalkultur. Die Ausstellung zeigt originale Exemplare der abwechslungsreichen slowakischen Trachten, für die reiche Stickereien als Verzierungen charakteristisch sind. Die Ausstellung beinhaltet auch die Fotografien vom tschechoslowakischen Nationalkünstler Karol Plicka, der ein romantisierendes Bild der slowakischen Bevölkerung schuf. Kuratorin: Dr. Alžbeta Gazdíková. Musikalische Untermalung von einer LIVE-Volksband aus der Slowakei und Weinverkostung aus Modra. In Zusammenarbeit mit dem Slowakischen Nationalmuseum in Martin.

Slovenský inštitút

do 22. 04. Erschaute Bauten: Architektur im Spiegel zeitgenössischer Kunstfotografie

Zu den teilnehmenden Künstlern zählen: Sabine Bitter & Helmut Weber (AT), Mladen Bizumić (AT/NZ), José Davila (MX/ES), Werner Feiersinger (AT), Andreas Fogarasi (AT/HU), Cyprien Gaillard (FR), Andreas Gursky (DE), Gavin Hipkins (NZ), Candida Höfer (DE), Geoff Kleem (AU), Joachim Koester (DK), Luisa Lambri (IT/US), Marko Lulic (AT), Dorit Margreiter (AT), John Massey (CA), Maix Meyer (DE), Sarah Morris (UK/US), Warren Neidich (US/DE), Sandra Peters (DE), Pia Rönicke (DK), Thomas Ruff (DE), Allan Sekula (US), Hiroshi Sugimoto (JP), Jane & Louise Wilson (UK), Tobias Zielony (DE). Die ausgestellten künstlerischen Arbeiten zeigen unter anderem Werke von Architekten wie Frank Lloyd Wright, Le Corbusier, Ludwig Mies van der Rohe, Philip Johnson, I. M. Pei, the Tecton Group und Herzog & de Meuron MAK-Ausstellungshalle. Kurator Simon Rees.

Weiskirchnerstraße 3, 1010 Wien

Öffnungszeiten: Di: 10:00-24:00 Uhr, Mi – So: 10:00-18:00 Uhr, Mo geschlossen

Eintritt € 9,90 mit MAK-Guide / € 7,90 / ermäßigt € 5,50

do 29. 04. Hubert Gessner. Architekt dělnického hnutí

Hubert Gessner (1871-1943), rodák z Moravy a žák Otto Wagnera, je považován za jednoho z hlavních architektů „Červené Vídně“. Jeho dílo zahrnuje např. pekárenský velkdraboch, tovární budovy, ale i soukromé vily a okresní zdravotní pojišťovny, velké bytové komplexy a bytové zařízení.

Speciální výstava probíhá v rámci trvalé výstavy *Rudá Vídeň* ve Waschsalonu Karl-Marx-Hof, která se soustřeďuje na architektury dělnického hnutí. Výstava bude zahájena Dr. Michaelem Ludwigem. Současně bude Dr. Markus Kristan prezentovat svoji knihu, vydanou nakladatelstvím Passage, jenž nese název *Hubert Gessner. Architekt zwischen Kaiserreich und Sozialdemokratie 1871-1943*. Tato výstava může být realizována díky velkorysé podpoře Wiener Städtischen Versicherung a Wien Kultur.

Waschsalon Nr. 2, Karl-Marx-Hof, Halteraugasse 7, 1190 Wien

Další informace: www.dasrotewien-waschsalon.at

Vstupné: 3 € (dospělí)

do 13. 05. *Impressionismus von Degas bis Cézanne: Pastelle, Aquarelle und Zeichnungen*

Die Ausstellung in der Albertina präsentiert über 200 Pastelle, Aquarelle und Zeichnungen der Impressionisten und Postimpressionisten mit dem vorrangigen Ziel, die herausragende Stellung ihrer Arbeiten auf Papier aufzuzeigen. Es ist international die erste Schau, die sich ausschließlich diesem Thema widmet. Gerade unter den Künstlern des Impressionismus und Postimpressionismus erlangte die Zeichnung einen der Malerei ebenbürtigen Rang, eine Gleichstellung, die für die Moderne zukunftsweisend wurde. Mit Werken von Manet, Degas, Renoir, Cézanne, Seurat, van Gogh, Gauguin und Toulouse-Lautrec präsentiert die Ausstellung einiger der größten Zeichenkünstler der westeuropäischen Kunstgeschichte. Damit möchte die Schau die wichtige Stellung verdeutlichen, die die Zeichnung im Schaffen der Impressionisten und Postimpressionisten einnahm. Die Leihgaben kommen aus allen wichtigen Museen weltweit.

Albertina, Albertinaplatz 1, 1010 Wien, www.albertina.at

Otevřeno: denně 10:00-18:00, středa 10:00-21:00

LEOPOLD MUSEUM

po, stř – ne: 10:00-18:00 + čt: 10:00-21:00

MuseumsQuartier Wien

www.leopoldmuseum.org

Obrázek:Klimt

24. 02. – 27. 08. *Klimt persönlich*

Bilder – Briefe – Einblicke

07. 06. – 17. 09. Phantastisch! Rudolf Kalvach

Wien und Triest um 1900

Leopold Museum

JEDNOTLIVÉ AKCE

23. 02. 19:00 *Meisterwerke des 20. Jahrhunderts* (balet)

Mj. tančí N. Poláková.

Staatsoper, Opernring 2, 1010 Wien, tel.: 51444-2250

www.wiener-staatsoper.at

23. 02. *Eben Trio* (slavnostní koncert u příležitosti inaugurace nového ředitele Českého centra ve Vídni Martina Krafla)

Ve spolupráci s Velvyslanectvím ČR ve Vídni pod záštitou velvyslance ČR v Rakousku J. E. RNDr. Jana Koukala.

Eben trio patří k nejtalentovanějším hudebním uskupením nastupující mladé generace. Ve svém názvu nese jméno jednoho z nejvýznamnějších českých skladatelů druhé poloviny 20. století, Petra Ebena. Od roku 2005 soubor úzce spolupracuje s Guarneri Triem Prague, pod jehož vedením studovali jeho členové v roce 2008-2009 na Hochschule für Musik Luzern ve Švýcarsku. Své interpretační umění si trio prohlubuje účastí na řadě mistrovských kurzů pod vedením předních hráčů a pedagogů komorní hry. V současnosti studují jeho členové magisterské studium na Hochschule für Musik und Theater Hamburg v Německu pod vedením prof. Niklase Schmidta.

Info: www.puellatrio.cz

Na pozvání Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

23. 02. 19:00 *Dead Man* (USA, Japonsko, Německo 1995, režie: Jim Jarmusch, 116 min., anglické znění s německými titulky)

Světový filmový klub. Dobrovolný příspěvek RSKS

25. 02. 21:00 *Maturitní a reprezentační ples*

Kursalon Hübner, Johannesgasse 33, 1010 Wien

www.kursalonwien.at

25. 02. 19:00 *Così fan tutte*

Adam Plachetka v roli Guglielma

Staatsoper Wien, www.wiener-staatsoper.at

26. 02. 14:00 Künstlergespräch: Adam PLACHETKA
Gustav Mahler-Saal, www.adamplachetka.com

26. 02. 17:00 Pavel KOHOUT: *Poetisches Klavier- und Orgel-Recital*

Pavel Kohout (* 1976), der Absolvent der Akademie für Musische Künste in Prag, zählt zu den erfolgreichsten europäischen Organisten (u. a. Goldmedaille beim Internationalen Orgelwettbewerb in Tokio 2000), ist regelmäßig bei namhaften Musikfestivals vertreten (Prager Frühling, Orgelfestival Olomouc) und arbeitet mit dem Tschechischen Rundfunk zusammen. Dem Linzer Publikum bietet er sein Können auf gleich zwei Instrumenten mit Werken von Bach, Beethoven, Dvořák, Mozart und Debussy dar. In Kooperation mit der Evangelischen Kirche Linz Dornach. Freier Eintritt!

Evangelische Kirche Linz Dornach, Johann-Wilhelm-Klein-Str. 10, 4040 Linz, www.pavelkohout.org

26. 02. 19:30 Eos-Quartett: W. A. Mozart, B. Martinů, A. Dvořák (konzert)

Schubert-Saal, Wiener Konzerthaus, Lothrinderstr. 20, 1030 Wien

28. 02. 18:30 Darstellungen der tschechischen Gegenwartsliteratur nach 1945 sind auf dem deutschen Buchmarkt kaum zu finden. Mit dem ergänzten deutschsprachigen Gegenstück zu seinem englischen Titel *Writers under Siege* schließt Jiří Holý diese Lücke und bietet einen historischen Abriss der wichtigsten literarischen Tendenzen sowie umfassende Autorenporträts von u. a. Václav Havel, Milan Kundera, Bohumil Hrabal, Josef Škvorecký, Ivan Klíma, Pavel Kohout, Arnošt Lustig, Jiří Gruša, Jáchym Topol und Michal Viewegh. In Anwesenheit des Autors, der Übersetzerin Hanna Vintr und der Herausgeberin Gertraude Zand.

Tschechisches Zentrum Wien, Herrengasse 17, 1010 Wien, www.harrassowitz-verlag.de

28. 02. 19:00 *Così fan tutte*

Adam Plachetka v roli Guglielma.

Staatsoper Wien, www.wiener-staatsoper.at

01. 03. 19:00 Ingrid ŽALNEVA: Taškent – Buchara – Samarkand (vortrag)

Dobrovolný příspěvek.

RSKS

06. 03. 12:30 Jordana PALOVIČOVÁ (Klavier): Konzert zum 80. Geburtstag vom slowakischen Komponisten Ilja Zeljenka (Lunchkonzert 30 Minuten Musik)

Einmal im Monat, jeweils Dienstags, eine Entspannung vom Arbeits- und Lernstress in der Mittagspause bei abwechslungsreicher Live-Musik, von Klassik bis Jazz, Improvisationen und Popmusik. Ein kleiner mitgebrachter Imbiss kann dort verzehrt werden. In Zusammenarbeit mit dem Musikzentrum in Bratislava.

Slovenský inštitút

07. 03. 18:30 Peter KRESÁNEK: *Die sakrale Holzarhitektur der vier christlichen Konfessionen* (Tourismus & Käseverkostung)

Ein Streifzug im Bogen – von den Kulturdenkmälern der Gotik über die der protestantischen Renaissance zu denen der byzantinischen Kultur in den Ostkarpaten. Der Vortragende: Kunsthistoriker Dr. Peter Kresánek. Mit begleitender Käseverkostung aus der Slowakei mit Dip. Ing. Jana Chester. In Zusammenarbeit mit dem slowakischen Reisebüro „Simplicissimus Reisen“ und der Slowakischen Agentur für Tourismus in Wien.
Slovenský inštitút

07. 03. 20:00 *Balanchine & Robbins* (balet)

Mj. tančí Poláková, Lazík aj.

Staatsoper, Opernring 2, 1010 Wien, tel.: 51444-2250
www.wiener-staatsoper.at

10. 03. 20:00 *Balanchine & Robbins* (balet)

Mj. tančí Poláková, Lazík aj.

Staatsoper, Opernring 2, 1010 Wien, tel.: 51444-2250
www.wiener-staatsoper.at

11. 03. 17:00 Čaj o pátě

Velká klubovna české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Vlastenecká omladina

12. 03. 19:00 Vernisáž výstavy plakátů k filmům M. Formana

Výstava je otevřena od 13. 03. do 14. 05. 2012.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

12. 03. 19:45 Miloš Forman: *Hoří má panenko* (ČR 1967, 75 min.)

V rámci cyklu věnovaného tvorbě Miloše Formana. Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien
KK, Čc, ZÚ

13. 03. Petr HAVLÍK: *Současná ekonomická situace pro země střední a východní Evropy*

Přednáška českého odborníka z Vídeňského institutu pro ekonomická srovnávání (Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche). Bližší informace na webových stránkách Českého centra Vídeň.

České centrum Vídeň, Herrengasse 17, 1010 Wien

14. 03. 18:30 *Sir Nicky – Held wider Willen* (Originaltitel: *Nicky's Family*) (Filmaufführung)

Dokumentarfilm, 2011, Slowakei/Tschechien, OmeU, Regie: Matej Mináč; Produktion und Schnitt: Patrik Pašš.

Der Film rekonstruiert die dramatische Rettungsaktion der tschechischen und slowakischen, überwiegend jüdischen Kinder von Prag durch Hitler-Deutschland bis nach Großbritannien vom heutigen 102-jährigen Briten Sir Nicholas Winton und erzählt das Schicksal mehrerer Kinder, die er gerettet hat. Die Dokumentation schildert auch, wie sich die Kinder heute, inspiriert von Nicholas Winton, überall auf der Welt sozial engagieren. Diverse internationale Preise, u. a. Publikumspreis beim Montreal World Film Festival und auf dem Karlovy Vary International Film Festival. Mit anschließendem Publikumsgespräch mit dem Produzenten Patrik Pašš und Dr. Iveta Pospíšilová aus Trigon Production. In Zusammenarbeit mit dem Trigon Production.

Slowakisches Institut in Wien

- 16. 03. 20:00 *Balanchine & Robbins*** (balet)
Mj. tančí Poláková, Lazík aj.
Staatsoper, Opernring 2, 1010 Wien, tel.: 51444-2250
www.wiener-staatsoper.at
- 21. 03. 19:00 *Das Europäische Festival der Poesie 2012 / Der Welttag der Poesie (UNESCO)*** (Poesie-Festival)
Europäische LyrikerInnen, u. a. auch Michal Habaj (SK), bitten zu einem Fest der zeitgenössischen Poesie in den Originalsprachen und in deutscher Übersetzung.
In Zusammenarbeit der europäischen Kulturinstitute und Botschaften in Wien (EUNIC Vienna Cluster), Kulturkontakt Austria und dem Literaturhaus Wien.
Das Festival steht unter der Schirmherrschaft der Österreichischen UNESCO-Kommission.
Literaturhaus Wien, Zieglergasse 26A, 1070 Wien
- 24. 03. 17:00 *Maryša*** (divadelní představení)
Hostování divadla bratří Mrštíků Boleradice.
Divadelní sál, Sebastianplatz 3, 1030 Vídeň
- 25. 03. 19:30 *Linda Čechová Šitková – varhany*** (koncert)
ORF-Radiokulturhaus, Grosser Sendesaal
- 31. 03. 17:00 *dr. Josef ŠEBESTA: František Kmoch*** (přednáška)
Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien
Akademický spolek a České srdce
- 10. 04. 18:30 *Jan FLEISCHER: Filmová tvorba Miloše Formana***
Přednáška doplňující retrospektivu filmů Miloše Formana k 80. výročí jeho narození
České centrum Vídeň, Herrengasse 17, 1010 Wien
- 14. 04. 19:00 *Světáci*** (divadelní představení – komedie)
Divadelní sál, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Vlastenecká omladina
- 15. 04. 15:00 *Světáci*** (divadelní představení – komedie)
Divadelní sál, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Vlastenecká omladina
- 15. 04. *Župní turnaj ve stolním tenise***
Sokolovna, Angeligergasse, 1100 Wien
- 14. 05. 19:30 *Miloš Forman: Přelet nad kukaččím hnízdem*** (USA, 1975, 133 min.)
Hudba: Jack Nitzsche
Hrají: Jack Nicholson, Louise Fletcher, Michael Berryman, Scatman Crothers, Danny DeVito, Christopher Lloyd, Will Sampson, Vincent Schiavelli, Brad Dourif, Mimi Sarkisian, Sydney Lassick, Delos V. Smith Jr.
V rámci cyklu věnovaného tvorbě Miloše Formana.
Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien
KK, Čc, ZÚ

Podrobnosti a další programy a akce naleznete v oddílech: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznámení*.
Další důležité adresy a kontakty viz též oddíl *Inzerce*.

České ozvěny / Slovenské ozveny

Der ORF bietet im 25-minütigen Magazin mit dem Titel *České ozvěny / Slovenské ozveny* Beiträge in Tschechisch und Slowakisch. *Ozvěny / Ozveny* wird **sechsmal im Jahr jeden zweiten Sonntag in den Monaten Februar, April, Juni, August, Oktober, Dezember um 13.05 Uhr in ORF2 Wien** gesendet.

Důležité kontaktní adresy:

ČESKÉ CENTRUM:

www.tschechischeszentrum.at

e-mail: ccwien@czech.cz

Herrengasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK

www.slovaci.at

e-mail: rsk@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.mzv.sk/sivieden

e-mail: si.wien@gmx.at

Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien

tel./fax: +43/1/535 40 57

SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova

e-mail: sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

DIVADLO BRETT

www.theaterbrett.at

e-mail: theaterbrett@gmx.at

út – so, 20:00, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien

tel.: 0043/6767345566

DETSKÝ SÚBOR ROZMARÍN PRI RSKS

má nácviky každú stredu: predškolský vek od 15:15 do 16:30 hod., školáci a mládež od 16:15 do 18:30 hod. Taneč, spev, hra na píšťalkách, fujare, cimbele.
Komenského škola, Veľká klubovňa

Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí a zároveň za neúplnost kalendária. Změna programu vyhrazena.

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusejí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátiť a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

**Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien**

**Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Poštovní adresa: Hagenmüllergasse 31, 1030 Wien

Tel.: +43 (0664) 406 55 41
www.sweb.cz/farnost.viden

Fax: +43 (01) 711 84 112
www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:

mše svatá každou neděli a svátek v 08:30

KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:

mše svatá každou neděli a svátek v 10:00

KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Salesianum, Wien 3:

mše svatá druhou neděli v měsíci v 11:00

KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Don Bosco-Haus, Wien 13:

mše svatá třetí sobotu v měsíci v 18:00

KALENDÁŘ AKCÍ

- So 25. 02.** Reprezentační a maturitní ples v Kursalon Hübner, Johannesgasse 33, Wien 1 – otevření sálu v 20:00, zahájení plesu v 21:00.
- Ne 11. 03.** Třetí neděle postní – svátek svatého Klementa M. Hofbauera: dětská mše svatá v kapli Salesianum, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, v 11:00 – udělení svátosti křtu dětem.
- So 17. 03.** Don Bosco-Haus: mše svatá v 18:00 v St.-Veit-Gasse 25, Wien 13 – 16:00 Program.
- So 24. 03.** Pout' do Mariazell: společná mše svatá v 11:00. Mše svatá – Salesianum odpadá.
- Čt 29. 03.** Školní mše svatá pro žáky a žákyně škol „Komenský“ v 09:30 v českém kostele Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu 63, Wien 3.

VELIKONOCE 2012

- Ne 01. 04.** Květná neděle v kapli SALESIANUM, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, v 11:00 – svěcení ratolestí a průvod – vyprávění o Kristově umučení: pašije – mše svatá.
- Út 03. 04 –
– Ne 08. 04.** Česká pout' do Říma: obřady Svatého týdne a neděle Zmrtvýchvstání – veřejná audience u papeže Benedikta XVI. – návštěva hrobu papeže Jana Pavla II. a hrobu kardinála Josefa Berana – prohlídka antického a křesťanského Říma – vlastní program.

- So 21. 04.** Don Bosco-Haus: mše svatá v 18:00 hodin v St.-Veit-Gasse 25, Wien 13. – 16:00 Program.

PROGRAM v Don Bosco-Haus

(A-1130 Wien, St.-Veit-Gasse 25, 16:00-18:00 Vorabendmesse – 20:00, sobota / Samstag)

17. 03. 2012		15. 09. 2012	
03.-08. 04. 2012	Česká pout' do Říma	20. 10. 2012	
19. 05. 2012		17. 11. 2012	Školení Don Bosco Klub
16. 06. 2012		15.12.2012	

Na zadní straně obálky: **Jitka Válová: Touha**, 1980, Galerie umění Karlovy Vary

Jitka Válová (13. 12. 1922, Kladno – 27. 3. 2011, tamtéž) patří mezi nejvýznamnější umělce druhé poloviny 20. století. Přestože její tvorba byla vždy silně spjata se sestrou (dvojčetem) Květou, její malířský projev je zcela odlišný. V letech 1945-1950 studovaly společně VŠUP v Praze a v ateliéru u prof. Emila Filly. Roku 1954 se stala členkou skupiny Trasa, s kterou i pravidelně vystavovala až do své smrti. Svůj výrazný talent uplatňovala ve figurální tvorbě. Její útlé a protáhlé postavy byly zachyceny v pohybu, vypovídají o vztazích, osudech, náladách, často v extrémních situacích. Její výtvarné začátky vyšly ze zkušenosti s rytečtím skla, jemuž se vyučila v Železném Brodě. První výstava, kterou měla společně se sestrou v divadle Rokoko, nesla název *Člověk a ocel*, další výstavu obě sestry uspořádaly ve Špálově galerii v roce 1966, ta jim již přinesla uznání a ocenění jejich práce. Jitka Válová, stejně jako Květa Válová, Adriena Šimotová a Věra Janoušková, se staly nejvýraznějšími představitelkami Nové figurace. V prosinci 2007 získala ocenění *Artis Bohemiae Amicis*. Zemřela nečekaně 27. března 2011 ve věku osmaosmdesáti let.

V Topičově salonu vystavuje rozměrná plátna Vladimír Novák

Rozměrná expresivně barevná plátna výtvarníka Vladimíra Nováka jsou k vidění v Topičově salonu v Praze. Člen volného uměleckého seskupení „12/15 Pozdě, ale přece“ zde vystavuje svou tvorbu z posledních let. Expozice s názvem *Za horizontem* potrvá do 24. února. Téma hledání věcí „za horizontem“ je prý pro autora „nepřerušovaná cesta za vizi“. Velkoformátová plátna, zobrazující smyšlené krajiny a prostory, v symbolické formě zachycují současnou nejistotu lidstva na přelomu století. Vladimír Novák, který v dubnu oslaví 65. narozeniny, je považován za jednu z žijících legend českého moderního umění. Patří k významným představitelům směru takzvané nové figurace. Vystudoval v liberálním ovzduší konce šedesátých let minulého století a za normalizace, kdy byla československá společnost izolována od okolního světa a od kontaktů se zahraničím, šel vlastní cestou nezávislého umění.

Cenu kritiky za mladou malbu získal třicetiletý Josef Achrer

Cenu kritiky za mladou malbu letos získal třicetiletý Josef Achrer, absolvent pražské Akademie výtvarných umění (AVU). Odborná porota ho vybrala z osmi finalistů. Ocenění byli i Kamila Rýparová, Tomáš Bárta a Martin Krajc, řekl novinářům předseda výběrové komise Lubomír Tylpt. Práce finalistů budou do 26. února vystaveny v pražském paláci Adria. Cena kritiky se udílí malířům a malířkám do třiceti let věku. Odborná porota neoceňuje pouze vybrané vystavené obrazy, ale přihlíží k celému kontextu tvorby mladých umělců zhruba za poslední dva roky. Soutěž není určena pouze českým nadějným malířům, mohou se jí zúčastnit i cizinci, kteří mají v ČR trvalý pobyt. Cena kritiky chce především zviditelnit a medializovat mladé výtvarníky a vytvořit jim tržní příležitosti. Letos byla udělena po páté.

Obrazy Františka Kupky

Do Prahy dorazila čtyřicítka děl významného českého malíře Františka Kupky, kterou ve Spojených státech koupila mecenáška Meda Mládková od historičky umění a sběratelky, která díla získala přímo od autora. Lilli Longren Andersová působila jako asistentka ředitele newyorského Muzea moderního umění Alfreda Barra. Ten Kupku již v roce 1936 vyzdvihl jako zakladatele abstraktního malířství, později jeho díla pro muzeum i zakoupil.

Na tiskové konferenci Mládková uvedla, že Nadace Jana a Medy Mládkových kolekci zakoupila za 500 000 dolarů (zhruba deset milionů korun). „Na dvě pětiny sumy, tedy 200 000 dolarů, poskytl Nadaci půjčku ředitel vítkovických železáren Jan Světlík, 40 000 dolarů půjčila paní Mládková a přibližně polovinu dala Nadace,“ řekl ministr spravedlnosti a člen správní rady Nadace Jiří Pospíšil.

Díla budou k vidění ve stálé sbírce v pražském Museu Kampa, zatím ale není jasné kdy. Podle kurátora muzea Jiřího Machalického totiž bude nutné předělat celou ex-

pozici, aby bylo kam Kupkova díla umístit. Nová kolekce, která je podle Mládkové zřejmě největší na světě, obsahuje především studie, akvarely, kresby tužkou a olejomalby, ale i osobní dokumenty. Významně přispěje k rozšíření sbírky, kterou Museum Kampa vlastní, protože některé studie se vztahují ke stejným obrazům jako studie, které už ve sbírce jsou.

Rodáci chtějí Kupku zpět do Česka, kunsthistorici jsou proti

Historici umění nesouhlasí s převozem ostatků Františka Kupky z Paříže do Prahy. Urna s Kupkovým popelem je od jeho pohřbu v roce 1957 uložena v kolumbáriu na hřbitově Père Lachaise. Před časem vznikl nápad umístit ji na Slavíně. Podle iniciátorů převozu by se tak měl český stát přihlásit ke svému slavnému rodákovi, jenž patří mezi světové průkopníky abstraktní malby. Čeští historikové umění ale připomínají, že Kupka si za svůj domov zvolil Francii a neprojevil zájem vrátit se do Čech. „Můžeme být právem hrdi na to, že Čechy daly světu osobnost tak velkého formátu, jakou je František Kupka, nemáme ale právo si ji přivlastňovat a bez jejího deklarování přání ji z Francie převážet zpět...“

Výstava v pražském DOX

Na konci ledna skončila zajímavá výstava děl, jež byla výsledkem několikaměsíční spolupráce českých umělců a odsouzených vězňů a kterou hostilo Centrum současného umění DOX v Praze. Do projektu se zapojili například umělci Michal Pěchouček, Eva Kotátková, kreslíř Jaromír 99 nebo finalisté letošní Ceny Jindřicha Chaloupeckého Pavel Sterec a Filip Cenek. Výstava zahrnuje malby, fotografie, instalace či videa. Návštěvníky upoutala například instalace *Spolužáci* od Michala Pěchoučka a vězně Jiřího Trombika, která připomíná indiánské totemy.

Výstavu v Rudolfově galerii vidělo více než 17 000 lidí

Více než 17 000 lidí si v uplynulých deseti dnech, kdy byla otevřena, prohlédlo jindy nepřístupnou Rudolfovu galerii na Pražském hradě. Kromě reprezentativního sálu se veřejnost zajímala také o expozici připomínající 400. výročí úmrtí císaře Rudolfa II. Nejdéle se lidé zastavovali u zdobené rakve a pohřebního štítu, zájem byl také o dokumentární filmy věnované životu a době císaře, řekl ČTK David Šebek z tiskového oddělení Hradu. Podobné krátkodobé akce jsou na Pražském hradě ojedinělé, ale veřejností velmi oblíbené.

Evropan slováckého venkova

Ve Valdštejnské jízdárně v Praze skončila koncem ledna souborná výstava moravského malíře, grafika, představitele romantického historismu a secesního dekorativismu Joži Uprky (26. 10. 1861, Kněždub – 12. 1. 1940, Hroznová Lhota) s názvem *Evropan slováckého venkova*.

Uprkova první velká souborná výstava připomínající výročí narození proběhla minulého léta v Galerii výtvarného umění v Hodoníně. Nezávisle na tomto počínu Národní galerie v Praze připravila vlastní rozsáhlý projekt s cílem představit po více než třiceti letech Uprku pražskému publiku a zároveň zbavit jeho dílo aury nepřilíš lichotivých klišé a zjednodušujících tvrzení, která na něm za poslední desetiletí ulpěla. Kurátorkou výstavy byla Helena Musilová.

Kunsthistoricky bezchybně připravenou výstavu otvíral monumentální tříapůlmetrový *Kristus na hoře Olivetské* z kostela sv. Martina ve Strážnici, jedna z Uprkových výrazných raných realizací. Ale i další vystavené práce z prvních dvou desetiletí autorovy tvorby (ať už se jedná o plátna, skici nebo akvarely) jej představili jako vynikajícího malíře a kreslíře.

Výstava byla po estetické stránce vydařená a představuje Uprkovu tvorbu v tom nejlepším světle, a to hlavně díky iniciátorovi výstavy a také majiteli velké části expozitů, Nadaci Moravské Slovácko. Její zásluha na jakési revitalizaci a pozvednutí hodnoty Uprkova jména je v posledních letech zcela zásadní. Patrně díky ní také mohl vzniknout nejen stostránkový průvodce obsahující vystavená díla a základní data, ale také rozsáhlá monografie založená na novém výzkumu a zpracování dokumentace. Graficky vydařená a tolik potřebná monografie přináší řadu zajímavých studií od více než desítky autorů. Jedna je věnována vztahu Jožky Uprky a malířky Zdenky Braunerové, která jej velmi obdivovala a s až umanutou posedlostí ho obhajovala a zastupovala v Praze. Kniha obsahuje také podrobnosti z dnes již kultovní návštěvy Augusta Rodina u Uprky v Hroznové Lhotě v roce 1902 a mnoho dalších informací. Nechybí ani odborná etnografická studie. Expozice přinesla z autora to nejlepší v profesionálně bezchybném balení, nutně však zůstala na hranici jeho vlastních limitů. Přes veškerou snahu má totiž Uprkova dnes doceňovaná námětová specifičnost současně nepřehlédnutelné rysy monotematicnosti. Dívky v krojích a červených sukýnkách, lidové poutě a slavnosti, střídající se s venkovy při práci. Z tohoto hlediska ambiciózní podtitul výstavy *Evropan slováckého venkova* patrně vyjadřuje spíše to, jak bychom si Uprku přáli vidět než to, jak jej dnes skutečně vnímáme.

Uprka studoval na pražské Akademii výtvarných umění a později i v Mnichově, kde s dalšími studenty z Čech založil spolek Škréta. Patřili k němu například Alfons Mucha, Antonín Slavíček nebo Luděk Marold. V roce 1888 se Uprka vrátil na Slovácko. Velkou inspirací pro Uprku byla jeho cesta do Paříže, kde strávil celkem dva roky. Studoval tu staré mistry, seznámil se ale i se soudobým uměním. Vliv na něj měli hlavně impresionisté. Největší část svého životního díla vytvořil Uprka na rodném Slovácku. Sem za ním přijížděla i řada významných osobností, Leoš Janáček, bratři Mrštíkové, malíři Zdenka Braunerová nebo Hanuš Schweiger.

Uprka vystavoval během celého svého života na kolektivních výstavách v rámci sdružení výtvarných umělců, ale měl samozřejmě celou řadu vlastních výstav v Praze, v Brně, v Hodoníně, ve Vídni... Zmiňuje se, že na vrcholu jeho tvůrčího období v desátých a dvacátých letech byl i velmi kupován. Za jeden obraz, který prodal za tehdejších sto tisíc korun, si koupil zámek na Slovensku, kam se poté odstěhoval. Takže ho můžeme považovat i za ekonomicky úspěšného.

Výstava v Plzni představila secesní sklo slavné sklárny ze Šumavy

Produkcí sklářské hutě v Klášterském Mlýně u Rejštejna, v minulosti jedné z nejvýznamnějších v Čechách, nabídla výstava Západočeského muzea v Plzni. Vznikla u příležitosti 175. výročí založení této šumavské sklárny známé pod názvem Johann Lötz. Návštěvníkům přiblížila secesní produkci z let kolem roku 1900, s níž firma získala největší úspěch ve své historii a takřka dobyla svět, sdělil kurátor Jan Mergl. „Tato sklárna byla známá v oblasti uměleckořemeslného zpracování skla hutními způsoby a výzdobou, to znamená přímo u sklářské pece. Vznikla v roce 1836, tedy v době, kdy se české sklářství začalo velice rychle rozvíjet, je to doba *biedermeieru*, což je jedno z nejslavnějších období v historii českého sklářství vůbec,“ uvedl. V Plzni návštěvníci viděli vázy a mísy, jež jako dary do sbírek předních českých muzeí v Liberci, Českých Budějovicích, Klatovech a Plzni vybral počátkem minulého století sám tehdejší majitel firmy Maxmilián rytíř Spaun.

Decadence NOW! Za hranicí krajnosti

V pražské Galerii Rudolfinum a dalších čtyřech satelitních výstavních sálech proběhla další kontroverzní výstava *Decadence NOW!* Podle různých názorů tato skandální výstava, která prezentovala díla na hranici pornografie a zvrácené výjevy o smrti, také krev, bolest, beznaděj a utrpení, stála za návštěvu, protože vystavuje díla současného umění, která do Česka za posledních minimálně deset let nikdo nedostal a zase jen tak nedostane, a zadruhé: *Decadence NOW!* je dobrá právě proto, že je tak skandální. K čemu by bylo umění, které

David LaChapelle: *Poslední večere*

by nebudilo otázky, pochybnosti a prudké reakce? Mnoho kritiků výstavy poukazuje na brutalitu vystavených exponátů. Dobré dílo je však nejenom to, které splňuje ustavené estetické či výtvarné nároky, ale nějakým způsobem je pousouvá, nutí diváka reagovat, ne jen znučeně projít galerií. To, co bylo do 2. ledna 2012 k vidění, není nic pěkného, ale je to živé a pravdivé, čerpá to z lidí, z jejich představ, obav a depresí.

Protože kdo jiný než Damian Hirst, Steven Gregory, Keith Haring nebo český výtvarník Josef Bolf může prostřednictvím svého díla promlouvat o temnotě v člověku? Nejlepší způsob, jak ji vnímat, je právě skrze umění, v metaforické, ale přitom naléhavé rovině. Kurátor Otto M. Urban pojal téma tak velkoryse, jak v Čechách nebývá zvykem.

Na piazzetě Národního divadla bylo instalováno voskové srdce pro Havla

Na piazzetě Národního divadla bylo instalováno voskové srdce vytvořené ze svíček, které lidé na konci loňského roku zapalovali na památku zesnulého prezidenta Václava Havla. Skulptura s názvem *Srdce pro Václava Havla* je dva metry vysoká, řekl Lukáš Gavlovský, který společně s Romanem Švejdu srdce vytvořili. Záměr odlít voskovou plastiku oznámili umělci poté, co úřady začaly uklízet pietní místa, která spontánně vznikla po Havlově smrti. Například jen z pražského Václavského náměstí uklidová četa odvezla na dvacet velkých pytlů svíček. Voskové srdce by mělo před Národním divadlem zůstat až do 10. dubna. Co s ním bude dál, ještě není jisté, v jednání je například instalace v Litomyšli, Plzni nebo na hradě Grabštejn.

NAROZENINY

Vojtěch Krumpolec (* 5. 1. 1947, Topolčany) – architekt, karikaturista

Studoval na střední všeobecně vzdělávací škole v Topolčanech, v letech 1965-1970 pak na stavební fakultě (odbor architektura) v Bratislavě. Dlouhé roky pracoval jako projektant v Státním projektovém a typizačním ústave v Bratislavě, v současnosti působí jako projektant v soukromé firmě. Ve své umělecké tvorbě se zaměřil na karikaturu a práci se dřevem. Kreslený humor začal publikovat v roce 1973. Jeho díla byla vystavena na mnohých výstavách doma i v zahraničí. Za svoji tvorbu získal mnohá ocenění.

Vojtěch Krumpolec

ARCHITEKTURA

V Plzni vznikne Centrum pro výzkum architektury 19. a 20. století

V Plzni vznikne badatelské Centrum pro výzkum architektury 19. a 20. století. Rekonstrukce objektu s interiérem, na němž se podílel architekt světového významu Adolf Loos v budově Klatovská 110, přijde na zhruba 50 milionů korun. Investorem bude Plzeňský kraj, provozovatelem badatelského centra jeho příspěvková organizace – Západočeská galerie (ZČG). Zde bude zřízena i stálá expozice Adolfa Loose. Termín dokončení připravovaného projektu bude záviset na dotacích. Plzeň má ve svém majetku další tři dochované Loosovy interiéry, některé byty vlastní soukromníci. Chce je co nejvíce zpřístupnit do roku 2015, kdy bude Evropským hlavním městem kultury.

Část archivu architekta Karla Lhoty, nejvýznamnějšího plzeňského spolupracovníka Adolfa Loose, je v majetku Západočeské galerie v Plzni. Součástí je soubor fotografií, jež zachycují Loosovy plzeňské byty po dokončení, ale i práce samotného Lhoty. Cenné snímky mohou posloužit při případné revitalizaci Loosových interiérů a pro badatelskou a publikační činnost. Soubor desítek snímků, jež galerie získala, zachycuje kromě informačně nejhodnotnějších snímků Loosovy i Lhotovy práce například i areál dnes již neexistujícího sokolského stadionu z roku 1929. Postaven

byl na Borech jako provizorní stavba pro mimopražský všesokolský slet. Zlomovou stavbu tehdejší architektury projektoval Václav Neckář, druhý z významných propagátorů moderní architektury v Plzni. Galerie odkoupila i fotoalba z dob Lhotova pobytu v Plzni, jež obsahují rodinné snímky či záběry ze společenského života. Jsou mezi nimi i fotografie Loosových staveb z Vídně a Paříže.

Vila Tugendhat je opravená, nyní se uvnitř uklízí

Jedna z nejvýznamnějších brněnských památek vila Tugendhat je už opravená. Ve vile, která byla v roce 2001 zapsána na seznam kulturního a přírodního dědictví UNESCO, se uklízí a chystá se její otevření. Magistrát posunul slavnostní akt o několik dní na 29. února. Vilu otevře prezident Václav Klaus, řekl primátor Roman Onderka (ČSSD). Původně měla být vila otevřena až začátkem března. Roman Onderka v této souvislosti připomněl, že ve vile byla v roce 1992 podepsána dohoda o rozdělení Československa, a to tehdejším českým premiérem Klausem a jeho slovenským protějškem Vladimírem Mečiarom. „Chtěl jsem, aby při otevření vily byl jeden z aktérů této události,“ uvedl primátor Onderka. Podle vedoucí vily Tugendhat Ivety Černé je už naprostá většina prací hotová. „Děláme

nyní úklid, vše se čistí. Nábytek zatím držíme v ochranných obalech, ale například onyxová stěna je už odkrytá," uvedla Iveta Černá.

Návrhář Jiří Pelcl má samostatnou výstavu v Brightonu

Někdejší rektor Vysoké školy uměleckoprůmyslové (VŠUP), designér Jiří Pelcl, rozmnožuje své zahraniční úspěchy. Po londýnské výstavě *Postmodernism: Style and Subversion 1970-1990*, která před nedávnem skončila ve Victoria and Albert Museum a na níž byl zastoupen, mu britský teoretik designu Jonathan Woodham uspořádal samostatnou výstavu na univerzitě v Brightonu. Přehlídka nazvaná kunderovsky *The Incredible Lightness of Being (Neuvěřitelná lehkost bytí)* mapuje Pelclovu tvorbu za posledních patnáct let a potrvá do 20. února.

Na Ještědu lidé uctili památku architekta Karla Hubáčka

Navzdory sychravému počasí si vyšláplo několik desítek lidí na Ještěd uctít památku autora liberecké dominanty – architekta Karla Hubáčka, který v listopadu 2011 zemřel ve věku 87 let. Vzpomínková akce odstartovala společným výstupem na vrchol Ještědu, v dešti a větru. Další lidé vyjeli ke stejnojmennému hotelu a vysílači, který je neznámějším Hubáčkovým dílem, automobily či lanovkou. Už přes čtyřicet let je hotel a vysílač Ještěd symbolem města a celého kraje, bez něhož si nikdo z Liberečanů už neumí horu představit. Lidé využili možnosti si unikátní stavbu prohlédnout s odborným výkladem. Mnozí z nich pak na ochozu zapalovali svíčky.

Doc. Ing. arch. Karel Hubáček, Dr. h. c. (24. 2. 1924, Praha – 23. 11. 2011), jeden z nejuznávanějších českých architektů současnosti, jako jediný z architektů v České republice získal za svůj neznámější návrh – televizní vysílač a hotel na Ještědu nad Libercem – od Mezinárodní unie architektů v roce 1969 Perretovu cenu. V Liberci také společně s architektem Miroslavem Masákem navrhli stejnojmenný obchodní dům Ještěd. Původní dům byl od roku 1991 záměrně využíván k jinému druhu prodeje, než pro jaké byl navržen, a nakonec byl stržen a nahrazen stavbou, která byla postavena výhradně z hlediska komerční výtěžnosti prostoru. Původní dům nesl typické znaky Hubáčkovy práce, jako např. skleněné fragmentované kopule (kulturní dům Teplice) nebo podlouhlý tvar oken, jako má známý vysílač.

VÝSTAVY

Výstava módy 1900-1948

Produkcí desítek pražských oděvních salonů, které v první polovině minulého století určovaly módní směr, představu-

je Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze. Mezi osmdesáti historickými modely především zaujmou róby dvou nejslavnějších meziválečných salonů Podolská a Rosenbaum. Večerní toalety a plesové šaty těchto dvou velkých konkurentů postavili kurátoři proti sobě, takže návštěvníci mají dobrou možnost k porovnání. Expozice, která přibližuje vzestup, vrcholné období i úpadek pražských módních salonů, je otevřena do 29. dubna 2012.

Od Marie Terezie po dnešek – Školní vysvědčení v proměnách času

Na to, jaká vysvědčení dostávaly třeba naše prababičky, krajané v zahraniční nebo slavné osobnosti, čeští prezidenti aj. je možné se podívat v Národním pedagogickém muzeu a knihovně Jana Amose Komenského v Praze. Autorkou výstavy nazvané *Od Marie Terezie po dnešek – Školní vysvědčení v proměnách času* je Jana Bartošová.

„První vysvědčení žáci dostávali poté, co vyšel Všeobecný školní řád, který vydala Marie Terezie v roce 1774. Vysvědčení dostávali také učitelé. Když se podíváme hned tady v té první místnosti, tak tady vidíme vysvědčení Vítěz-

slava Háalka, on je tady psaný jako Vincenc, to bylo jeho původní jméno. Vysvědčení bylo vydáno v březnu 1850 a patří mezi ty nejstarší česky psaná gymnaziální vysvědčení, ony byly původně v latině.“

„Třeba tady volyňské vysvědčení se řídí polskými předpisy, protože je z roku 1924 a tehdy to bylo Polsko. Zajímavé vysvědčení je vysvědčení Denise Horaka z České základní školy Jana Amose Komenského v Daruvaru v Chorvatsku. Je zajímavé nejen tím, že je nejmladší, které jsme získali, ale také tím, že když se podíváme na ty známky, tak máme pocit, že je to špatný žáček. Skutečnost je ale úplně jiná, protože tady je to, stejně tak jako třeba v Rusku, opačná klasifikace.“

Výstava nejen starých vysvědčení bude otevřena do 10. června 2012.

Technické muzeum otevřelo další výstavní sál s obřími modely

Národní technické muzeum v Praze (NTM) otevřelo svůj šestý výstavní sál. Zájemci si mohou ve druhém patře prohlédnout model Nových Vítovic, jednu z nejvýznamnějších památek industriálního dědictví v České republice, dále model cukrovaru a modelové kolejiště. Mezi exponáty je také rám s nápravami a hnacím ústrojím osobního automobilu Škoda Octavia z let 1959-1964, motocykl BMW Hradní stráž a model krovu chrámu sv. Víta v Praze. Do příštího roku postupně přibudou ještě objekty směrem k dolu Hlubina a v okolí vysokých pecí číslo 4 a 6.

Carský dvůr pod žezlem Romanovců

Carské insignie prvních Romanovců, jejich portréty, slavnostní výstroj, vzácné ikony a další předměty pravoslavného ritu, ale i stolní nádobí, dětské hračky nebo kolébku malých carevičů ukazuje unikátní výstava, která byla otevřena při příležitosti návštěvy ruského prezidenta Dmitrije Medveděva v Praze v Císařské konírně Pražského hradu. Jsou zde k vidění i předměty, které dosud nikdy neopustily moskevský Kreml. Výstava vznikla z iniciativy českého a ruského prezidenta. Náročné přípravy trvaly dva roky a podílela se na nich jak kremelská muzea v čele s jejich ředitelkou Jelenou Gagarinovou, dcerou prvního sovětského kosmonauta Gagarina, tak pracovníci Správy Pražského hradu a prezidentské kanceláře. Václav Klaus zdůraznil výjimečnost této výstavy jak z hlediska společenského, politického, tak zejména kulturního. Vedoucí odboru kultury Pražského hradu Václav Beránek upřesnil, že výstava nazvaná *Carský dvůr pod žezlem Romanovců* zahrnuje mimořádně cenné historické i umělecké předměty z období 16. a 17. století.

Václav Klaus a Dmitrij Medveděv

Portrét cara Michaila Fjodoroviče Romanova
(18. století, autor neznámý)

Výstava carských pokladů z Kremlu potrvá na Hradě do 4. března 2012.

Výstava v Liberci mapuje malé koncentrační lágry v protektorátu

Malé koncentrační tábory, které za druhé světové války vznikaly na řadě míst dnešního Česka a sloužily jako zdroj pracovní síly pro továrny a zbrojařské závody, připomíná nová výstava v Severočeském muzeu v Liberci. Řada z těchto táborů se nacházela na východě nebo na severu Čech. Jen na Liberecku jich bylo pět, řekl ČTK kurátor Lubor Lacina. Návštěvníci se mohou dozvědět, jak tyto tábory vypadaly, co je na jejich místech dnes, ale i to, jestli stále existují továrny, v nichž vězňové pracovali, a zda tábory něco připomíná. Jedna z největších koncentrací pobočných lágrů byla na Trutnovsku a v oblasti Krkonoš, kde se jich nacházelo téměř deset. Byly ale i v Panenských Břežanech, ve Svatavě na Sokolovsku, v Holýšově na Domažlicku a jeden se například nacházel přímo v Brně. Výstava je představuje formou informačních panelů, kde mohou lidé vidět současnou podobu míst, ale i dochované dobové snímky. Spatřit ale mohou i vězeňské boty a mundúry, uniformy strážců, výrobky, které vězňové tvořili, nebo to, čím je dozorcí týrali.

Veřejnost může výstavu nazvanou *Za ostnatým drátem* navštívit do 8. dubna.

Výstava představuje hrádeckého vampýra Tobiáše a jeho dobu

V Hrádku nad Nisou na Liberecku ve výstavním centru Brána Trojzemí se otevírá výstava, na níž budou lidé

moci spatřit kosterní pozůstatky takzvaného hrádeckého vampýra Tobiáše a poznat dobu, ve které žil. Kostru muže pohřbenou nezvykle mimo hřbitov a navíc obličejem dolů v Hrádku objevili předloni na jaře. Kostru archeologové objevili při průzkumu prováděném kvůli revitalizaci hrádeckého náměstí a přilehlých ulic. U hlavy a u nohou měl nebožtík kameny a u lokte jeho pravé ruky ležely čtyři mince, stříbrné pražské groše z doby krále Jana Lucemburského. Hrádecký vampýr byl na svou dobu nezvykle vysoký. Měl robustní postavu a měřil asi 170 centimetrů. Zjistilo se také, že trpěl artrózou a zřejmě mírně kulhal. Analýzou DNA se podařilo zjistit i to, že genetičtí příbuzní muže nalezeného v Hrádku většinou žijí na Balkáně, a to v Albánii. Výstava současně představí, jak Hrádek a Hrádecko nebo jiná města na německo-polsko-českém pomezí vypadala v době, kdy vampýr žil. Výstava nazvaná *Vampýr Tobiáš – putování prostorem a časem* bude v Bráně Trojzemí přístupná nejméně jeden rok.

Tvář Leonarda da Vinci – Příběh rytířského řádu templářů

Zámek Zbiroh na Rokycansku bude do 18. března vystavovat nedávno objevený obraz, na němž je zachycena tvář renesančního vynálezce a umělce Leonarda da Vinci. Vzácné plátno doplní předměty z domácích a mezinárodních sbírek vážící se k rytířskému řádu templářů, většina z nich dosud nebyla v Čechách prezentována. Podle pořadatelů expozice je zvláštní symbolika výstavy zvýrazněna tím, že v roce 2012 uplyne 700 let od rozpuštění templářského řádu. Vystaveny tak budou jedinečné předměty z 12. až 14. století vážící se k založení a působení tohoto řádu v Itálii, Evropě i ve Svaté zemi.

Z italských sbírek návštěvníci uvidí i původní žeton, jenž fungoval jako bankovní šek. Pravděpodobně je jediným dochovaným exemplářem na světě. Dále templářské kameny z Itálie, k vidění bude i vzácná relikvie třísky ze Svatého dřeva nebo také Bertrandova olovená bula z druhé poloviny 12. století.

Návštěvníci si budou moci prohlédnout cenné listiny ze sbírek pražské metropolitní kapituly, původní regule svatého Bernarda z Národní knihovny, kámen s templářským křížem z kostela svatého Petra a Pavla z Řezovic, předměty z vykopávek z hradu Templštejn, sídla templářů pravděpodobně z počátku 14. století, a další exponáty.

Výstavu s názvem *Tvář Leonarda da Vinci – Příběh rytířského řádu templářů* připravuje zámek Zbiroh a Praga Mystica ve spolupráci se zástupci italského řádu templářů a jihoitalským muzeem z oblasti Basilicata. Výjimečný projekt se koná pod záštitou českého ministra kultury, italského velvyslance, hejtmána Plzeňského kraje a plzeňského biskupa.

Na židovském hřbitově v Jihlavě je výstava k transportům

V obřadní síni židovského hřbitova v Jihlavě začala výstava k 70. výročí transportů židovských obyvatel z Vysočiny. Ve dvou transportech bylo v květnu 1942 odvečeno do koncentračního tábora Terezín dohromady 1 370 lidí. Válku

z nich přežilo jen šedesát. Uvedl to historik Radim Gonda z jihlavského Muzea Vysočiny. Před transportem byli podle něj Židé prakticky z celého regionu shromážděni v třebíčském ghettu. Výstava *Barevná ohlédnutí* byla otevřena při příležitosti Dne památky obětí holocaustu. V obřadní síni si lidé mohou do konce června prohlížet výtvarné práce mládeže z Třeště a z Jihlavy, vytvořené během projektu *Židovské šlépěje v dějinách Jihlavska*. Tříletý projekt, který mapuje dějiny Židů na Jihlavsku, byl v jihlavském muzeu zahájen v minulém roce. Zaměřuje se na základní a střední školy. Jeho součástí je kromě přednášek i literární a výtvarná dílna.

Národní galerie přichází s velkolepou výstavou Rembrandta a jeho současníků

Národní galerie v Praze připravila jednu z největších výstav Rembrandta a holandského malířství u nás. Výstava *Rembrandt a umění ve století blahobytu* potrvá od 10. 2. do 27. 5. 2012 a opírá se převážně přímo o díla z vlastnictví Národní galerie. Z kolekce zahrnující bezmála 600 maleb však návštěvník stále expozice mohl doposud spatřit jen necelou desetinu.

Anastomosis a The Silent Village: dvě naprosto odlišné výstavy v DOXu

Výstava *Anastomosis*, která je k vidění od 1. 2. do 26. 3. 2012, představuje výsledky výzkumu, který probíhal v uplynulých dvou letech na Fakultě architektury ČVUT v Praze. Výzkumná práce měla za cíl najít nové, inovativní přístupy v oblasti urbanismu.

Souběžně s *Anastomosis* se v DOXu můžete do 9. 4. 2012 zajít podívat i na výstavu *The Silent Village*, pojmenovanou po stejnojmenném fiktivním dokumentu z druhé světové války. Poté, co byly 10. června vypáleny Lidice, vznikl na objednávku britské vlády tento propagandistický film, který hrůzný čin nechal fiktivně odehrávat v malé vesničce v jižním Walesu. Na výstavě můžete spatřit reakce umělců na tento film doplněné videoinstalací Jana Kaplana.

Chodovská tvrz zaujme dynamickými malbami Tomáše Bárty

Výstava s názvem *Forst* je první ucelenou přehlídkou prací tohoto mladého umělce. Tomáš Bárta, žák Petra Kvíčaly a vítěz Kunst Preis 2011, kterou organizuje vídeňský MUMOK, tu na sebe strhává pozornost sérií abstraktních

dynamických kreseb a maleb, ve kterých velmi chytře a zručně propojil estetiku moderny – kubismu, konstruktivismu. Výstava je otevřena do 26. února.

Holešovský zámek připravuje velkou výstavu obrazů Josefa Lady

Městské kulturní středisko Holešov na Kroměřížsku chystá na tamním zámku výstavu obrazů Josefa Lady. Kurátorství expozice se ujal malířův vnuk. Výstava bude otevřena 14. června. Návštěvníci uvidí fantastické akvarely Josefa Lady, některé obrazy a kresby zapůjčí rodina, další díla do Holešova poputují z galerií a muzeí z celé republiky. Součástí expozice bude i promítání dokumentu o Josefu Ladovi a pásma pohádek pro děti s Ladovými obrázky. Pro ty budou připraveny i výtvarné dílny. Výstava zaplní tři velké sály v prvním patře zámku, čtvrtý bude sloužit jako malý kinosál.

Zámek Kozel letos otevře lidem při nové hře tajemnou komnatu

Jedna z nejoblíbenějších památek Plzeňského kraje, zámek Kozel na jižním Plzeňsku, pozve letos návštěvníky do tajemné třinácté komnaty. Od května bude jednou z deseti památek, kde se uskuteční nová zábavná hra *Odhalte tajemství českých hradů a zámků*. Do tajemné komnaty vybraného zámku či hradu se nedostane každý turista. Vstoupí do ní jen ten, kdo navštíví aspoň sedm památek a nasbírá v nich klíče. Cestu do třinácté komnaty zpestří návštěvníkům na každé památce jedna tajemná bytost spojená s historií objektu. Spíš než záplavu letopočtů nabídne zábavu.

Černá slunce/Odvrácená strana modernity 1927-1945

Ostravský Dům umění, který provozuje Galerie výtvarného umění Ostrava, hostí rozsáhlou unikátní výstavu moderního umění nazvanou *Černá slunce/Odvrácená strana modernity 1927-1945*. Ve výstavních sálech bylo umístěno celkem 200 uměleckých děl, kromě mnoha jiných jsou zastoupeni i světově proslulí umělci jako Toyen, František Kupka, Josef Váchal, Jindřich Štýrský, Jan Zrzavý, Emil Filla, Josef Čapek, František Gross, František Drtikol nebo František Janoušek.

Výstava potrvá do 4. března. Galerie výtvarného umění v Ostravě k výstavě připravila doprovodné programy v podobě komentovaných prohlídek, přednášek a vzdělávacích i tvůrčích programů.

Za posledními lidmi doby kamenné

Brněnský Pavilon Anthropos, který se věnuje nejstarším dějinám člověka, vystavuje umění australských domorodců. Jde o předměty, které získali pracovníci Moravského zemského muzea v roce 1969 při expedici ke kmeni Rembarrangů v oblasti Arnhemské země. K nejcennějším exponátům patří malby na kůře i předměty využívané k duchovním rituálům. Jde například o schránky na uložení kosterních pozůstatků, hudební nástroje a rituální vesla. Tyto

předměty tvoří jednu z nejcennějších kolekcí Moravského zemského muzea. Součástí výstavy je i rozsáhlá kopie známé skalní obrazárny Oenpeli, pravěkých skalních maleb, originální archeologické nálezy nebo rekonstrukce unikátní malované chýše. Výstava potrvá až do konce roku 2012.

Dr. Emil Holub, cestovatel po Africe

Život a expedice známého cestovatele, kresby a sbírky z cest po Africe, Holubovy osobní věci vystavuje muzeum v Kroměříži do 11. března.

www.sumperk.cz

Muzeum zubačky v Kořenově se otevře s obměněnou expozicí

Návštěvníky muzea ozubnicové trati na nádraží v Kořenově na Jablonecku čeká v této zimní sezoně řada novinek. Muzeum, které více než stoletou historii unikátní železnice z Tanvaldu do Kořenova připomíná, získalo nové exponáty a rozšířilo své zázemí. ČTK to řekl Petr Prokeš, ředitel Železniční společnosti Tanvald, která muzeum zřídila a zasloužila se také o záchranu několika unikátních ozubnicových lokomotiv. Veřejnost se bude moci seznámit například s historií někdejšího železničního učiliště, které v Kořenově fungovalo do devadesátých let, nebo se zubačkou ve filmu. Provoz na trati začal v roce 1902 a o devadesát let později byla vyhlášena kulturní památkou. Na dvanáctikilometrové trati jsou tři úseky s ozubnicí uprostřed koleje, která pomáhá lokomotivám překonat příkré stoupání. Spojnice mezi Jizerskými horami a Krkonošemi je nejstrmější železniční tratí v zemi.

LITERATURA

Kniha *Skrytá hvězda Jelena Mašínová*

Není náhodou, že při zadání hesla „Jelena Mašínová“ do internetového vyhledávače vyplují na předních místech jen samé odkazy na Pavla Kohouta. Je-li Jelena Mašínová zmiňována či fotografována, pak téměř výhradně po boku svého slavného manžela. Sebe-propagace, již se věnuje nemalá část literátů, je jí úplně cizí. Je to škoda. Mašínová totiž, jak dokládá koneckonců i tato kniha, je mnohem víc než jen nenápadnou spolu-

autorkou několika Kohoutových scénářů, píše ve své recenzi publicistka Iva Doležalová.

Kniha *Skrytá hvězda Jelena Mašínová* vyšla u příležitosti životního jubilea spisovatelky v minulém roce. Nápad dát jí jako dárek vlastní knihu měl autorčin muž, spisovatel Pavel Kohout. Ten se hned v prologu vyznává z toho, že jej k tomu přivedl dík a úžas. Obdiv k tomu, že jeho drahá (a již navždy v abecedě všech jeho lásek poslední) žena, jeho Zet, jak s úsměvem říkává a píše, dokázala s ním – s mimořádně obtížným člověkem – vydržet. Nadto pak Kohout Mašínové děkuje také za to, že dala světu téměř anonymní dílo, které se úplně slilo s jeho. Na třech stovkách stran mapuje, připomíná a pro mnohé bezesporu i objevuje širokou autorskou tvorbu prozaičky a scénaristky Jeleny Mašínové z šedesátých až počátku devadesátých let minulého století. Vedle krátkých povídek se tu setkááme i s texty, které Mašínová napsala pro rozhlas (*Levá a pravá*, *Smrt motýlů* a *Zvukový deník princezny Anny*), televizi (*7 zabíjících*) a divadlo (*Ádeada*). Prostor mezi každým z těchto oddílů vyplňují černobílé kresby Evy Vonešové a Ondřeje Kohouta, které v sobě nesou tři dominantní náměty – Jelenu, doutnající cigarety a drsnosrsté jezevčíky. To vše doplňují autentické fotografické momentky z Jelenin života.

Tato kniha svojí literární kvalitou, rozpětím a konečně i kvantitou uvádí Jelenu Mašínovou do české literatury. A popravdě, je to uvedení ne za pět dvanáct, ale pořádně nad ránem, autorka k české literatuře náležela a náleží už pěkně dlouho. Tato kniha nejen mapuje a připomíná, ale snad i znovuobjevuje skrytou hvězdu Jeleny Mašínovou čtenářům a literární historii, soudí *Brněnský deník*.

Název knihy: *Skrytá hvězda Jelena Mašínová*

Brno: Větrné mlýny 2011, 425 stran

Uspořádal a k vydání připravil Pavel Kohout
Kresby Eva Vonešová a Ondřej Kohout, fotografie Oldřich Škácha a archiv PK/JM.

Poznámka redakce: Do příštího vydání KLUBU připravujeme ukázkou z nové knihy Jeleny Mašínové.

Cenu Karla Čapka pro rok 2012 dostal básník Pavel Šrut

Laureátem Ceny Karla Čapka pro rok 2012 se stal prozaik, básník a textař Pavel Šrut. Český PEN klub ho ocenil za mnohostranné celoživotní dílo, které zasáhlo do řady literárních žánrů. Cena se tradičně předávala v Brožíkově síni Staroměstské radnice, laureát ji převzal od pražského zastupitele Jana Kalouska. Laureát dostává odměnu 100 000 korun a bronzovou plastiku rozevřené knihy s reliéfem portrétu Karla Čapka, kterou vytvořil Vladimír Preclík. „V čase, kdy se nezletilí dorozumívají prostřednictvím esemesek, má Pavel Šrut nebetyčnou zásluhou na tom, že dětem vrací vztah k mateřštině,“ řekl v laudatiu spisovatel Jiří Stránský.

Jednasedmdesátiletý Pavel Šrut patří mezi nejvýraznější autory české dětské literatury. Několikrát figuroval v nominacích na cenu Magnesia Litera a v roce 2009 ji získal za knížku *Lichožrouti*. Cena Karla Čapka se uděluje od roku 1994 českým spisovatelům. Prvními laureáty se stali výjimečně zahraniční autoři – Günter Grass a Philip Roth. V roce 1996 obdržel ocenění Arnošt Lustig a po něm Jiří Kratochvíl, Josef Topol, Ludvík Vaculík, Ladislav Smoček, Jiří Stránský, Václav Havel a Ivan Klíma.

Lidovky.cz: Knihou roku 2011 se v anketě LN stal Pražský hřbitov

Román italského spisovatele Umberta Eca *Pražský hřbitov* se stal vítězem letošního ročníku ankety *Lidových novin* Kniha roku. Informoval o tom server Lidovky.cz. Na druhém místě skončil překlad kompletního díla Williama Shakespeara od Martina Hilského, na třetím jubilejní publikace k dvacátému výročí nakladatelství Torst. Vloni v anketě zvítězil román Jana Balabána *Zeptej se táty*.

Pražský hřbitov vyšel v Česku letos na podzim. Román v překladu Jiřího Pelána, který vydalo nakladatelství Argo, si koupilo už 33 000 lidí. V Itálii za něj Eco dostal Paveseho cenu. Román se odehrává v 19. století. Jeho ústřední postavou je podvodník, kterého si najímají tajné služby z celé Evropy s cílem osnovat spiknutí a atentáty, které zásadně ovlivnily historický a politický vývoj kontinentu.

Novinářskou Cenu Ferdinanda Peroutky získali Jaroslav Spurný, Radka Kvačková a Jan Bednář

Novinářskou Cenu Ferdinanda Peroutky za rok 2011 v panteonu Národního muzea získali Jaroslav Spurný, Radka Kvačková a Jan Bednář. Nositelé ocenění mají mít vlastnosti, které jsou oceňovány na Peroutkovi – naprostou bezúhonnost, vysokou mravní integritu a osobní zodpovědnost za společenské důsledky svého publicistického působení. Cena Ferdinanda Peroutky nese jméno významného prvorepublikového novináře a publicisty. Byla založena v roce 1995 při příležitosti 100. výročí jeho narození. V minulosti se laureáty stali například Ivan Medek, Erik Tabery, Karel Hvizďala či Ludvík Vaculík.

V centru Prahy je busta básníka Rainera Marii Rilkeho

V ulici Na Příkopě v centru Prahy na domě někdejší piaristické školy byla odhalena busta pražského rodáka, básníka Rainera Marii Rilkeho. Autorkou výtvarného návrhu busty je sochařka Vlasta Prachatická, na textové části se podílel sochař Stanislav Kolíbal. Projekt inicioval Pražský literární dům autorů německého jazyka a Společnost Mariny Cvetajevové. Odhalení se zúčastnili zástupci velvyslanectví

německy mluvících zemí, Památníku národního písemnictví a umělci, kteří se podíleli na vzniku připomínky slavného básníka. Zazněly básně v podání Christiana Rühmkorfa a Hany Kofránkové.

Rainer Maria Rilke (4. 12. 1875, Praha – 29. 12. 1926, sanatorium Valmont u Montreux ve Švýcarsku) byl jedním z nejvýznamnějších německy píšících lyriků přelomu 19. a 20. století. Rilke (celým jménem René Karl Wilhelm Johann Josef Maria Rilke) se narodil v rodině pražského německého úředníka Josefa Rilkeho. Když bylo Rilkemu devět let, jeho rodiče se rozešli. Byl poslán na Vojenskou kadetní školu v Hranicích na Moravě (na stejné studoval i Robert Musil). Později studoval literaturu, dějiny umění a filozofii na univerzitách v Praze a Mnichově, mekke tehdejší německé kultury. Po odchodu z Prahy v roce 1896 si změnil jméno „René“ na „Rainer“.

Křest knihy v galerii DOX se stal poctou Jirousovi i Havlovi

Křest sborníku textů s názvem *Aby radost nezmizela* s podtitulem *Pocta Magorovi* se uskutečnil v pražské galerii DOX. Akce byla poctou nedávno zemřelému básníkovi, rebelovi a manažerovi skupiny The Plastic People of the Universe Ivanu Martinu Jirousovi, ale také Václavu Havlovi. Bývalý prezident, s nímž se při smutečním průvodu loučily v Praze tisíce lidí, je jedním ze spoluautorů vzpomínkové publikace. „Do knihy je zařazen e-mail, který napsal Václav Havel biskupu Václavu Malému v souvislosti se zádušní mší za Magora. Dopis jsme nechali přepsat a podepsat na hlavičkový papír, asi se jedná o poslední známý příspěvek Havla do nějaké knihy,“ řekla ČTK Monika Elšíková, která *Poctu Magorovi* zkompletovala a vydala. Celá akce se konala formou zahradní slavnosti za účasti více než stovky hostů na nádvoří galerie, kde plál oheň a na improvizovaném pódiu vystupovali hosté. Kmotrem sborníku *Aby radost nezmizela* se stal ministr zahraničních věcí Karel Schwarzenberg, který knihu odmítl pokřít politikům šampusem a vzdal jí čest polibkem.

Památník písemnictví na Moravě získal neznámé Muchovy dopisy

Donedávna neznámé a nepublikované dopisy malíře Alfonse Muchy jsou novým přírůstkem sbírek Památníku písemnictví na Moravě. Mucha je adresoval svému příteli, ivančickému holiči Wolfgangu Zieglerovi. Jejich obsah je dalším potvrzením Muchova vřelého vztahu k rodišti – Ivančicím na Brněnsku. Korespondence zahrnuje široký časový úsek od doby před první světovou válkou až do třicátých let. Z dopisů vyplývá to, že Mucha jezdil k Zieglerovým pravidelně na návštěvu, například o poutích. Velmi si oblíbil kuchyni Zieglerovy ženy. Dopisy psal i z ciziny, třeba z Paříže. V dopisech jsou zmínky o práci na *Slovanské epopeji*. Celkem Památník písemnictví na Moravě získal jedenáct dopisů, devětadvacet pohlednic, jednu společnou fotografii Muchy s Zieglerovou rodinou a další tiskoviny.

Knihy Aleny Prokopové odhaluje tajemství, jak točil Svěrák Kukyho

Vznik rodinného akčního snímku režiséra, scénaristy a producenta Jana Svěráka o plyšákově Kukym od příprav přes první klapku až po premiéru líčí kniha Aleny Prokopové, kterou autorka představila v pražském Luxoru. Pod názvem *Příběh filmu Kuky se vrací* poodhaluje zákulisí natáčení tohoto projektu, ve kterém si Svěrák a jeho spolupracovníci pohráli s loutkami ve skutečném lese a odlišili se tím od současné tvorby animovaných studií ve světě. Autorka se rozepisuje o jednotlivých složkách filmu, které se na výsledném dojmu podílely. Zachytila výpovědi členů filmového štábu, velký prostor dala fotografiím a ilustracím, které názorně ukazují, jak tento snímek vznikl. Jen fotografií, z nichž se vybíralo, bylo na osm tisíc. Od premiéry loni v květnu přilákal film do českých kin přes 300 000 malých i velkých diváků, úspěch měl i na Slovensku. Na MFF v Karlových Varech získal Zvláštní cenu poroty.

Vychází knižní rozhovor s arcibiskupem Dominikem Dukou

Knižní rozhovor s pražským arcibiskupem Dominikem Dukou o české společnosti, předválečné i poválečné historii, o víře a dialogu státu a církve nabízí nová kniha *Tradice, která je výzvou*. Jejím spojovacím tématem je křesťanská tradice, její smysl v moderních českých a evropských dějinách a hledání continuity, která byla za komunismu násilně přerušena. Rozhovor s Dukou vedli dominikánský polský kněz Tomasz Dostatni a novinář Jaroslav Šubrt, vznikl letos v létě v dominikánském klášteře v Jablonném v Podještědí. Knihu vydanou nakladatelstvím Portál doprovází čtyřicetistránková obrazová příloha, která zachycuje nejdůležitější okamžiky ze života současné hlavy české katolické církve. „Tradice je něco, v čem žijeme, co si předáváme a co nás oslovuje. Takže máme tradici adventu, tradici Vánoc i tradici, která se týká náboženského života a církve. Je to určité prostředí, ve kterém se žije, kde se pohybujeme a které nám pomáhá porozumět současnosti,“ řekl ČTK arcibiskup Duka.

NEKROLOG

Generálovi jeho poručík

Telefony, které jsou mi ve Vídni podávány k počítači s tím, že volá redakce MfD, která jinak Trilobity na soboty odbírá automaticky, mě už děsí, jako by zazvonila hrana. Loni odzvonila z mých znejmilejších mužských Dienstbierovi, Lustigovi, Grušovi a Havlovi. Dvanáct let stará věta v mé vzpomínce na Jiřího Pelikána – „Generace se loučí, přátelé se mění v popel“ – dostává najednou strašnou, i když příznejme logickou akceleraci. Jsme dávno v zóně smrti a už dlouho přesluhujeme. Nehodlám se stát oblíbeným autorem nekrologů, ale nemohu odmítnout možnost, která je vlastně jediným způsobem, jak se jinak než slzami rozloučit s osobnostmi, jež silně ovlivnily můj život. Píšu o nich, myslím na ně, vybavuji si je v silných souvislostech a tím v sobě zahajuji jejich dočasné zmrtvýchvstání, protože podruhé odejdou až se mnou, ale snad se najde někdo další, kdo nás ještě na chvíli taky oživí.

Josef Škvorecký byl první štikou v rybníku poválečného českého písemnictví, totálně zarostlém planktonem socialistického realismu, který se pak už brzy vyjevil i dalším literátům jako zvláště účinná forma cenzury, neboť ji ve svém díle prováděl autor sám. Nezapomenu na den, kdy do klubu spisovatelů na Národní třídě přinesl brunátný Josef Rybák knihu zvanou *Zbabělci* a vyzval obědvající jako kazatel, aby, když už byl tak odporný paskvil vydán právě v Československém spisovateli, jej odsoudili především českoslovenští spisovatelé. Tu knihu pak mnohý z nich trávil jako povinnou školní četbu a většinou nestrávil.

Dvě knihy, o nichž vím, že mě už zcela přeorientovaly, než jsem se dostal k ještě podstatnějším – Orwellovu románu *1984* a Koestlerově *Tmě o polednách* –, se jmenovaly *Zbabělci* a *Prezydent Krokadýlů* Warena Millera, jehož překlad tehdy podepsal Jan Zábrana, ale později se k němu přihlásil – Josef Škvorecký. Především ta první, protože odrážela kontrolovatelnou skutečnost, mě šokovala způsobem, jakým její mladý autor zrušil hned dvě tabu – politické i estetické. V tom, co jsem v květnu 1945 jako sedmnáctiletý účastník pražského povstání, už inklinující k idejím komunismu, považoval za mimořádné úlety ojedinelých deviantů od etických norem, vyzoroval autor *Zbabělců* hlavní proud, kterým se záhy bude brát obecný vývoj. A co jsem s klapkami na duši považoval za literatury nehodné – nahou pravdu reálné současnosti, která by mohla pošpinit či dokonce zničit vysněnou budoucnost –, svedl napsat tak bravurně a přesvědčivě, jako hrál na saxofon. Úspěšná obrana té knihy stejně jako později Havlových a Grušových periodik zformovala první oddíl komunistů ve svazu spisovatelů, jimž se později chvíli říkalo reformní, než skončili v disentu nebo v exilu.

Předtím byl autor *Zbabělců* před Vieweghem první, kdo ze mě, aniž to kdy řekl, ale také aniž by o tom kdo z jeho čtenářů pochyboval, udělal románovou postavu fungující dokonce na pokračování. Jako poručík Vrchcoláb jsem byl v *Tankovém praporu* totální blbec z povolání, který se pak řadu let složitě dobýval k lepším a lepším posudkům v *Mirácku* a konečně v *Inženýru lidských duší*. To už bylo duo Škvoreckých v Torontu a naše vyrovnání

tak daleko, že mě požádal, aby Publishers'68 mohlo vydávat mé exilové knihy. Dal jsem už předtím slovo Müllerovu a Utitzovu Indexu v Kolíně nad Rýnem, ale po téhle výzvě uznali sami, že musí zvítězit kompromis. V Kolíně tedy vyšla *Katyně* a *Zakopaný pes*, v Torontu *Bílá kniha* a *Nápadly svaté Kláry*. A velké smíření se konalo ve Filadelfii, kde se kongresu o zakázaných spisovatelích v Československu v úplné jednotě názorů účastnili Kanadčan, Američan, Francouz a Rakušan – Škvorecký, Lustig, Kundera, Kohout.

Nedávno jsem viděl ve Slavii Vaculíka a Klimenta, přišli mi jako starci a teprv zpožděně mi došlo, že patřím k nim. Mé setkání s ještě starším Škvoreckým nasměrovaly hvězdy na Národní třídu pod balkón jídelny klubu spisovatelů, kde jsem o něm slyšel poprvé. Nazítří se vracel do Toronta, jak řekl, naposled. Loučili jsme se přesto vesele s vědomím, že na setkání nebudeme čekat věčnost.

Stalinova smrt ukončila pojmenovávání ulic a institucí po živých, jejichž celkový výkon nemohl být ještě shledán odpovídajícím. Škvoreckého jméno nesly hned po Velkém třesku roku 1989 instituce i ulice v České republice a nikdo je nezpochybnil už za jeho života. V euforii ze vzkríšení svobodné země udělil prezident Havel v první várce státních vyznamenání Josefu Škvoreckému Řád Bílého lva, ačkoli podle protokolu náleží pouze generálům. Beru to vážně a hlásím:

Můj generále, čest Vám vzdává poručík Vrchcoláb!

Původně pro Mladou frontu DNES Pavel Kohout

Josef Škvorecký (27. 9. 1924, Náchod – 3. 1. 2012, Toronto), český spisovatel-prozaik, esejista, překladatel a exilový nakladatel, spolu s manželkou Zdenou Salivarovou zakladatel exilového nakladatelství '68 Publishers v Torontu. Patřil k nejvýznamnějším českým poválečným prozaikům.

Dětství prožil v Náchodě. Otec byl bankovním úředníkem, který se angažoval i jako náčelník místní sokolské organizace a jako správce sokolského kina. Po dokončení studia na Filozofické fakultě UK pracoval jako učitel na různých středních školách. V roce 1951 získal doktorát (prací *Thomas Paine a jeho vztah k dnešku*). Po absolvování vojenské služby pracoval jako redaktor angloamerické redakce Státního nakladatelství krásné literatury a umění (SNKLU, pozdější Odeon), později jako redaktor dvouměsíčníku *Světová literatura* a v letech 1957-1958 jako zástupce šéfredaktora. Po politickém skandálu po vydání jeho prvního románu *Zbabělci* roku 1958 musel redakci opustit, ale mohl se vrátit do angloamerického oddělení SNKLU.

V roce 1958 se oženil se svou přítelkyní Zdenou Salivarovou. Spisovatelem z povolání se stal roku 1963. V lednu 1969 se stal předsedou redakční rady měsíčníku *Plamen*. Ještě v témže roce odjel do USA, tam nejprve přednášel na Cornellově univerzitě, Ithaca (New York), v létě absolvoval stipendijní pobyt na univerzitě v Berkeley (Kalifornie). Po zastavení příprav vydání knihy *Tankový prapor* v Československu se spolu s manželkou Zdenou rozhodl zůstat v exilu a usadil se v Torontu, kde mu byla nabídnuta

profesura – vedl kurz současného českého divadla a filmu, kurzy anglické a americké literatury a od roku 1970 kurzy tvůrčího psaní, také vyučoval dějiny a teorii filmu. Od sedmdesátých let pohostinsky přednášel na mnoha severoamerických univerzitách. V roce 1971 společně s manželkou Zdenou založil nakladatelství '68 Publishers, které se zařadilo mezi přední československá, nejen exilová nakladatelství. V něm do počátku devadesátých let vydával

české exilové autory a v Československu zakázaná díla (do roku 1993 vyšlo celkem 227 titulů). V roce 1978 byl společně se svojí ženou zbaven československého státního občanství. Jeho dílo bylo přeloženo do mnoha jazyků. V roce 1980 mu byla na oklahomské univerzitě udělena Neustadtská mezinárodní cena za literaturu. Roku 1990 byl společně se Zdenou Salivarovou poctěn Řádem Bílého lva za zásluhy o českou literaturu ve světě.

Zemřel jeden z nejuznávanějších romských básníků Vlado Oláh

Po dlouhé nemoci zemřel ve věku čtyřiašedesáti let básník, prozaik a překladatel Vlado Oláh, který je řazen mezi nejvýznamnější romské spisovatele.

Vlado Oláh byl mimo jiné zakladatelem a předsedou Matice romské, romského křesťanského a vzdělávacího sdružení. Věnoval se překladům bible do romštiny. Vlado Oláh byl jako první romský autor přijat do české Obce spisovatelů. V roce 2006 mu byla udělena Literární cena Mileny Hübschmannové za přínos romské literatury. Jako spisovatel debutoval v roce 1990 třemi krátkými povídkami ve sborníku *Kale ruži (Černé růže)*. Kromě textů publikovaných v časopisech mu pravidelně vycházely básnické sbírky, poslední v roce 2006 pod názvem *Amaro drom pal o Udut (Naše cesta za světlem)*. O dva roky později byly jeho básně zařazeny do knihy *Devla, devla!*, která byla výsledkem literární výzvy Obce spisovatelů na téma Romové – Cikáni ke 200. výročí narození Karla Hynka Máchy.

Zemřel spisovatel a scénárista Josef Hanzlík

Ve věku čtyřiašedesáti let zemřel básník, spisovatel, překladatel a scénárista Josef Hanzlík. Josef Hanzlík se narodil v roce 1938 v Neratovicích. Absolvoval psychologii na Univerzitě Karlově, v šedesátých letech byl redaktorem časopisu *Plamen*, poté až do roku 1991 dramaturgem a scénáristou Filmového studia Barrandov. Od roku 1991 se věnoval už pouze literatuře a překladům, psal především pro děti. Byl spoluautorem scénářů k filmům *Deváté srdce* (1978, režie Juraj Herz), *Poklad hraběte Chamare* (1984, režie Zdeněk Troška) a *Čarovné dědictví* (1985, režie Zdeněk Zelenka). Jako tvůrce dětské literatury Hanzlík spolupracoval s Československou televizí, která inscenovala jeho pohádky *O Terezce a paní Madam* (1976) nebo *O princezně na klíček* (1987).

Spisovatel a diplomat Pojar zemřel, bylo mu 71 let

Zemřel spisovatel, historik a diplomat Miloš Pojar. První porevoluční velvyslanec v Izraeli zesnul nečekaně v Ústřední vojenské nemocnici v Praze ve věku jednadsmadesáti let.

Pojar napsal řadu knih s židovskou a izraelskou tematikou. Od roku 1970 až do sametové revoluce v roce 1989 nesměl publikovat a politicky rehabilitován byl až v roce 1990. Po změně režimu v roce 1989 přijal nabídku tehdejšího ministra zahraničí Jiřího Dienstbiera, aby nastoupil do zahraniční služby a obnovil diplomatické vztahy mezi Československem a Izraelem. Od roku 1997 do roku 2006 pracoval jako ředitel Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze. Byl též členem Česko-německého fondu budoucnosti. Jeho syn Tomáš Pojar jde v jeho šlépějích, nyní je velvyslancem v Izraeli.

Ve věku 90 let zemřel literární kritik Milan Jungmann

Ve věku devadesáti let zemřel 27. ledna 2012 významný literární kritik Milan Jungmann. Stál v čele několika literárních časopisů i Obce spisovatelů, byl držitelem řady vyznamenání. Milan Jungmann v padesátých letech působil jako ředitel Národní knihovny, v šedesátých letech vedl literární časopisy a byl členem předsednictva ústředního výboru Svazu československých spisovatelů. V roce 1945 vstoupil do KSČ, v roce 1969 byl vyloučen. V době normalizace nemohl působit ve svém oboru a musel pracovat jako čistič pražských výloh. Po listopadové revoluci se Milan Jungmann stal předsedou rady Obce spisovatelů a členem redakční rady *Literárních novin*. Je autorem řady knih, překládal z ruštiny a publikoval v denících a časopisech. Je držitelem Ceny Toma Stopparda (1989), Ceny F. X. Šaldy za rok 1995 a Ceny Nadace Český literární fond.

DIVADLO, BALET

Na ceny Thálie byli navrženi Kukura, Töpfer či Urbanová

Mezi umělci nominovanými na ceny Thálie za loňský rok jsou herci Helena Dvořáková za roli Ysé v inscenaci *Polední úděl* pražského Divadla v Dlouhé. Konkurentkami jí jsou Alena Sasínová Polarczyková za výkon v představení *Blecha*, kterou uvádí Komorní scéna Aréna v Ostra-

vě, a Lucie Žáčková z Činoherního klubu za roli ve hře *Tramvaj do stanice Touha*. Juraj Kukura ztvárnil sám sebe v představení nazvaném jeho jménem, které nastudoval v Činoherním klubu. Na Thálii jsou nominováni také Václav Neužil v představení *Dealer's Choice* pražského Dejvického divadla a Ladislav Špiner za ztvárnění ústřední postavy v *Mefistovi* na jevišti Východočeského divadla Pardubice. V operním žánru jsou mezi nominovanými Anna Klamo ze

Severočeského divadla opery a baletu v Ústí nad Labem za titulní roli v opeře *Lakmé*, Eva Urbanová za roli Kundry ve Wagnerově *Parsifalovi* v Národním divadle, Aleš Briscein jako Belmonte v *Únosu ze serailu*, který také uvádí česká první scéna, a Jacek Strauch za titulní postavu v Hindemithově opeře *Cardillac* uváděně ostravským Národním divadlem moravskoslezským. V kategorii Balet, pantomima nebo jiný tanečně dramatický žánr se rozhodne mezi Zuzanou Hvizdalovou v představení *Fantom opery* a Miho Ogimotovou jako Giselle ze Státní opery Praha či Zuzanou Šimákovou ve dvojroli Matky a Víly v Prokofjevově baletu *Popelka* na jevišti Národního divadla. Mezi muži mají naději Jan Fousek za roli v *Nebezpečných známostech* brněnského Národního divadla a Michal Krčmář a Filip Veverka alternující Vévodu Alberta v baletu *Giselle* ve Státní opeře. V kategorii operety a muzikálu by mohla zabodovat Monika Absolonová v titulní roli *Funny Girl* v Severočeském divadle opery a baletu v Ústí nad Labem či Hana Fialová, která ztvárnila Margueritu ve stejnojmenném muzikálu v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě. Za roli Henryho Higginse v muzikálu *My Fair Lady* z pražské Fidlovačky byl nominován Tomáš Töpfer, spolu s ním o Thálii usiluje Dušan Vitáček z Městského divadla Brno za titulní dvojroli muzikálu *Jekyll a Hyde*.

Eliška Balzerová se hodlá ujmout vedení Divadla na Fidlovačce

Eliška Balzerová nabídla Tomáši Töpferovi, že se ujme vedení pražského Divadla na Fidlovačce, pokud se on stane ředitelem Divadla na Vinohradech. Herečka to uvedla na setkání v Praze. V lednu 1995 oba iniciovali vznik nadace s cílem otevřít zdevastovanou nuselskou scénu, v níž se téměř dvě desítky let nehrálo. V říjnu 1998 se to povedlo. Budova je ve správě Prahy 4, nadace ji má v pronájmu. Töpfera na základě konkurzu na ředitele vinohradské scény jednomyslně doporučila komise hlavního města. Podle Balzerové by měl co nejdříve vzniknout tým lidí, který by se staral o další sezóny. Předpokládá, že mezi nimi bude režisér Pavel Šimák z Ostravy, který už několik inscenací v Nuslích připravil. Provozovatelem Fidlovačky je společnost s ručením omezeným, v níž má podíl i Töpfer. Ten od něj hodlá Balzerová koupit.

Brněnská divadla v novinkách čerpají z dějin i nezvyklých osudů

Historickými událostmi, literární klasikou i nezvyklými osudy se inspiřují brněnští divadelníci v představeních, jež budou mít premiéru v druhé polovině sezóny 2011/2012. K očekávaným inscenacím patří *Černá madona brněnská*, v níž se Národní divadlo Brno vrátí do časů obléhání města švédskými vojsky. Městské divadlo v Brně rozšíří svůj muzikálový repertoár o inscenaci *Papežka*. Svě příznivce potěší Městské divadlo ještě romantickým muzikálem *Divá Bára*, který podle předlohy Boženy Němcové připravují Milan Uhde s Milošem Štědrněm. Dále soubor chystá klasické drama *Cid*, komedii dell'arte *Tři v tom* a druhý díl muzikálové trilogie *Osudová komedie* nazvaný *Očistec*. První premiérou Husy na provázku v druhé polovině sezóny bude představení *Tichý Tarzan*. Režisérka Anna Petrželková se inspiřovala osudem a dílem fotografa Tichého. Husa na

provázku chystá ještě shakespearovskou variaci Jiřího Jelínka *Romeo, Julie a já*. Režisér Jan Mikulášek se souborem nastuduje představení *Doktor Faustus* na motivy románu Thomase Manna. Sesterské HaDivadlo se v této sezóně opakovaně vrací k apokalyptickým tématům. Režisér Jiří Havelka tak připravuje inscenaci na námět mayského kalendáře s pracovním názvem *Svět v ohrožení*. Jiří Honzírek chystá autorskou inscenaci *Apokalypsa: Zjevení svatého Jana*. Nezávislý Buranteatr se na závěr sezóny popasuje s velkým dílem polského divadla. Připravuje vlastní verzi nedokončeného monumentálního dramatu *Dziady (Tryzny)* Adama Mickiewicze. Velkolepé básnické dílo, inspiřované litevským obřadem vyvolávání mrtvých, se v Česku nehrálo víc než sto let. Buranteatr chce dát inscenaci formu melodramatu.

Národní divadlo Brno vrátilo na repertoár inscenaci podle Verna

Národní divadlo Brno vrací do repertoáru úspěšnou rodinnou inscenaci *Tajemství pralesa aneb 800 mil po Amazonce*. Na motivy z díla Julese Verna ji v roce 2007 režíroval Arnošt Goldflam a v původním obsazení nasbírala asi tři desítky repríz. Divadelníci ji nyní nastudovali znovu, a to v novém obsazení vynuceném velkou personální proměnou činoherního souboru. Divadelníci slibují napínavý příběh plný dobrodružství a boje dobra se zlem. Novými tvářemi v inscenaci jsou Bedřich Výtisk, Kristýna Jiroušková, Lucie Schneiderová, Ján Jackuliak a Ondřej Mikulášek, jenž v roli kněze nahradil zemřelého Jaroslava Dufka.

Nadšenci v Brně připravují málo uváděnou Shakespearovu hru

Brněnské divadelní publikum dostane po mnoha letech možnost zhlédnout Shakespearovu hru *Troilus a Kressida*. Početně obsazená inscenace vzniká v multikulturálním centru Stavec v režii Tomáše Kadlece. Dramatizace řecké báje o trojské válce patří k nejzáhadnějším a nejméně uváděným dílům Williama Shakespeara. Stavec ji v tiskové zprávě označil jako satiru na válku, lásku a velkou zradu u trojského prahu. Hra *Troilus a Kressida* byla na brněnských divadelních prknech naposledy uvedena v polovině osmdesátých let v tehdejší Státní divadle. V hlavních rolích se představí Jana Filová, Viktorie Robková, Klára Škrobánková, Petr Koláček, Jakub Kadlec a další. Autorkou scény je Jitka Gazdošová, choreografie bude dílem Sergeje Sanži. Premiéru naplánoval Stavec na 23. února. Stavec je v současnosti nejvýraznějším útočištěm nezávislého divadla v Brně. Působí tam například soubory Feste a Buranteatr, dále spolky Dialog, Oorphane, Décalages a Divadlo Plyšového medvídka.

Don Quijote se vrátí do Státní opery v baletním představení

Do Státní opery Praha se vrátí Don Quijote de la Mancha, tentokrát v baletním provedení s hudbou vídeňského skladatele, dirigenta a houslisty Ludwiga Minkuse. Představení mělo premiéru 16. února. Před dvěma lety Státní opera uvedla oblíbeného hrdinu v opeře Julese Masseneta *Don Quichotte*, tentokrát příběh rytíře bloudícího světem

a hnaného touhou po ideálu nabídne v klasické baletní verzi Maria Petipy a Alexandra Gorského. V choreografii režiséra představení Jaroslava Slavického, Kateřiny Slavické a Hany Vláčilové budou v titulní roli alternovat Milan Boček a Josef Svoboda, jako Sancho Panza zatančí Jurij Kolva nebo Richard Hlinka a v roli Mercedes se představí

Zuzana Hvizdalová nebo Phillippine de Sevinová. Hraje orchestr Státní opery pod vedením Václava Zahradníka. V této sezóně ve Státní opeře nabídnou ještě retrospektivu choreografické tvorby Petra Zusky *Gala X*, která se uskuteční 10. května. V Národním divadle bude mít 29. března premiéru balet *Šípková Růženka*.

VZPOMÍNKA

František Smolík (23. 1. 1891 – 26. 1. 1972) – člen činohry Národního divadla.

Hrál postupně všechny obory, od milovníků přes komické postavy až k rolím charakterním, dramatickým a tragickým. Natočil kolem pětasedmdesáti filmů. Významným rysem jeho umění byl laskavý humor „Z hlediska vyššího principu mravního ... také ... schvaluji atentát na Heydricha.“ Tato osudná slova pronáší ve filmu *Vyšší princip* starý profesor Málek, ztvárněný Františkem Smolíkem

Vlasta Burian (9. 4. 1891 – 31. 1. 1962) – nenapodobitelný český divadelní a filmový komik, ale i charakterní herec, známý jako král komiků.

Karty máte moc dobré a moc špatné. Je tady v nich všechno: moc, sláva, ale i žal, a má to všechno špatný konec, prý hádala mladému Burianovi kdysi dávno jedna kartářka. Její proroctví se až tragicky naplnilo. Ze svých divadelních postav vytvořil před kamerou postavy nové a kromě mistrovského klaunství v nich předvedl i své umění pěvecké. Natočil třiatřacet filmů, účinkoval v Národním divadle v roli principála v *Prodané nevěstě*. V roce 1945 byl zatčen pro údajnou spolupráci s okupanty. Teprve v roce 1950 směl znovu vystupovat. Stárnoucí a nemocný komik sice ještě vystoupil v malých rolích v několika filmech, ale jeho původní esprit a jiskřivý živelný humor bývalých let proleskl již jen zřídka.

Rolf Kutschera

20. ledna zemřel v šestadevadesáti letech Rolf Kutschera, který se do poslední chvíle věnoval a zajímal o svět divadla. Marcel Prawy sice seznámil vídeňské publikum s muzikálem, ale Rolf Kutschera mu umožnil zdomácnění na vídeňské divadelní scéně. V roce 1963 byl známý herec Rolf Kutschera pověřen vedením divadla Na Vídeňce. Zde byly pod jeho ředitelováním s mimořádným úspěchem provedeny produkce, které se zapsaly do historie divadla, jako např. *My Fair Lady*, *Anatevka*, *Der Mann von La Mancha* s Dagmar Koller a Josefem Meinradem, adaptace George Bernarda Shawa *Helden (Hrdinové)* od Udo Jürgena, v hlavní roli Michael Heltau.

Erns Wolfram Marboe

Po dlouhé těžké nemoci ve věku třiatředesáti let zemřel vizionář televize, autor, režisér a dlouhodobý programový intendant Wolfram Marboe. Studoval na Max-Reinhardt-Seminar a vídeňské univerzitě. Byl asistentem režie Festspiele v městech Salzburg a Bregenz. Jeho televizní kariéra ORF započala roku 1961. Zde zavedl interaktivní program – např. *Wurlitzer*, sérii *Die liebe Familie*, zavedl přenos oper, čímž se mu podařilo rozšířit a upevnit kulturní program a nabídku televize, *Cafe Central* aj. V letech 2000-2007 byl intendantem Raimundspiele Gutenstein. Obdržel mnohá vyznamenání, například Zlatou kameru 1978 za pořad *Licht ins Dunkel*, jehož zavedení inicioval.

KINEMATOGRAFIE

Český zástupce na Berlinale má šanci na cenu pro nejlepší debut

Jediný český zástupce v oficiálním programu filmového festivalu Berlinale, snímek *Příliš mladá noc*, se utká o cenu pro nejlepší celovečerní debut. Oznámili to pořadatelé přehlídky, kteří absolventský film režiséra Olma Omerzua zařadili mezi 27 kandidátů, z nichž bude odborná porota vybírat. Držitele ocenění pro nejvydařenější první počín pak vyhlásí během předávání hlavních cen 18. února. Sedmadvacitiletý Slovinc snímek *Příliš mladá noc* dokončil na sklonku minulého roku studium na pražské FAMU. Organizátoři Berlinale ho zařadili do nesoutěžní sekce Forum, která se zaměřuje na mladé a nekonvenční filmaře. Snímky uváděné v této sekci sice nemají šanci získat Zlatého medvěda ani Stříbrné medvědy, mohou si ale odvézt ocenění některé z nestatutárních porot, jako se to loni podařilo česko-slovenskému dokumentu *Nesvatbav*

režisérky Eriky Hníkové. Na souběžně pořádaném Evropském filmovém trhu, určeném pro producenty a distributory, se v Berlíně představí sedm českých snímků.

České filmy se objeví v USA na festivalu Sundance i na Berlinale

V Park City v Utahu začal další ročník nejslavnějšího festivalu nezávislého filmu Sundance, který založil herec a režisér Robert Redford. Mezi více než 110 snímky z celého světa je i nový český film *Čtyři slunce* režiséra Bohdana Slámy, který na akci bude soutěžit v sekci pro světový hraný film. Sláma se na festivalu Sundance objevil již v roce 2009 se snímkem *Venkovský učitel*. Tehdy se dostal do nesoutěžního výběru deseti zajímavých režisérů „10 Directors to Watch“. Sestavují jej každý rok redaktoři filmového magazínu *Variety*, podle nichž jde o deset výjimečných režisérů, jejichž filmy stojí za to vidět. O Zlatého lva pro nejlepší film

se bude na nadcházejícím mezinárodním festivalu v Berlíně ucházet i koprodukční historický snímek *Královská aféra*, na jehož vzniku se podílela česká produkční společnost Sirena Film a který se natáčel v České republice. Mezi dalšími sedmnácti snímky, které budou soutěžit o hlavní trofeje, jsou díla z evropských filmových velmocí, ale také z Brazílie, Číny, Indonésie, Senegalu či USA. Soutěžní snímek *Královská aféra* dánského režiséra Nikolaje Arcela přibližuje zřejmě největší milostnou aféru dánských dějin.

Jaromír Hanzlík natáčí pro ČT seriál *Sanitka 2*

Jaromír Hanzlík ztvárnil v legendárním seriálu *Sanitka* před sedmadvaceti lety roli lékaře Jandery, tehdy s bílým pláštěm, v nové sérii oblékl také jako lékař nový, oranžový úbor dnešních lékařů záchranné služby. První autor *Sanitky* Jiří Hubač zemřel v říjnu minulého roku, pokračování seriálu napsal jeho syn Ivan, režisérem je Filip Renč. Natáčení má trvat celý rok.

Režisér Filip Renč, herci Pavel Zedníček a Jaromír Hanzlík

Poupata

Do českých kin vstoupil minulého roku film *Poupata*. Režisér a scénárista Zdeněk Jiráský se při režii filmu pustil i do nácvičku spartakiádní skladby. Pod něžným jménem filmu *Poupata* se ale skrývá drsné sociální drama. Jedním

Kateřina Jandáčková a Marika Šoposká hrají kamarádky, které ani chlapi nerozdělí

z hlavních témat filmu je snaha mladých lidí – většinou marná – vymanit se z prostředí, které předurčuje jejich život. Ovšem v průmyslovém kraji pod Krušnými horami, kde se děj odehrává, naděje mnoho není, nezaměstnanost a chudoba mají navrch, alkohol a automaty učiní své. České maloměsto musí být otrěsné místo k přebývání, soudě podle zpráv, které o něm čas od času podávají filmaři. To však nic nezmění na tom, že *Poupata* patří k výrazným titulům roku 2011. A dokazují, že průzkum malosti stále patří k stěžejním disciplínám českého filmu, píše ve své recenzi Marcel Kabát.

Hrají: Vladimír Javorský, Malgorza Pikus, Marika Šoposká, Kateřina Jandáčková, Josef Láska, Aneta Krejčíková aj.

Režisér a scénárista Zdeněk Jiráský

Soukromý vesmír Heleny Třeštíkové

Do kin přichází další celovečerní dokument filmové režisérky Heleny Třeštíkové. Po snímcích *Marcela*, *Katka* nebo *René*, ve kterých časosběrnou metodou mapovala život lidí v těžkých životních situacích nebo na okraji společnosti, jsou hlavními hrdiny jejího nového filmu *Soukromý vesmír* členové docela obyčejné rodiny. Helena Třeštíková s kamerou sleduje osudy pražsko-liberecké rodiny Kettnerových od samotných začátků, narození dětí, přes politický vývoj v zemi až po současnost. Vzniklo tak na padesát hodin filmového materiálu, který se pak ve střížně musel vtěsnat do devadesátiminutové stopáže. Součástí filmu jsou také videa ze soukromého archivu rodiny a dobové televizní záběry, které zachycují významné události posledních čtyř dekad, ať už se jedná o bouřlivé politické proměny či dobývání kosmu. Historii rodiny i republiky ve filmu umocňují známé hity v podání Karla Gotta. Film doprovází i komentář otce, který po léta pečlivě vedl rodinný deník. Evropská premiéra *Soukromého vesmíru* by měla být na letošním filmovém festivalu v Karlových Varech. Helena Třeštíková už pracuje na dalším snímku, který je taky časosběrný a je o romském hudebníkovi a aktivistovi Vojtovi Lavičkoví: „Materiál sbírám šestnáct let a film má být hotový do konce tohoto roku.“

Helena Třeštíková má na svém kontě více než šedesát snímků, ve kterých se věnovala hlavně mezilidským vztahům a sociálním problémům. Za dokument o recidivistovi Reném získala prestižní cenu Evropské filmové akademie Prix Arte za nejlepší evropský dokument.

Londýnskou výstavu Leonarda da Vinci přinesou česká kina

Velkou výstavu děl Leonarda da Vinci, kterou právě pořádá Londýnská národní galerie, si budou moci prohlédnout i čeští zájemci. Živě i ze záznamu ji budou promítat česká kina. Živá filmová prohlídka výstavy se bude satelitně přenášet téměř po celém světě 16. února. Čeští milovníci renesančního mistra budou mít možnost vidět výstavu i ze záznamu. V kinech po celé republice půjde od 17. do 29. února. Průvodci přímého přenosu budou mezinárodně uznávaný historik umění Tim Marlow a kulturní publicistka Mariella Frostrupová. Data filmových projekcí v jednotlivých kinech lze najít webových stránkách kin a na www.aerofilms.cz/leonardo. Přímý přenos bude trvat asi 80 minut.

Lidice a Nickyho rodina v Izraeli

Historický film *Lidice* Petra Nikolaeva a dokument s hranými pasážemi *Nickyho rodina* Mateje Mináče byly uvedeny v Tel Avivu u příležitosti Mezinárodního dne vzpomínky na oběti holocaustu. Matej Mináč věnoval i tento svůj nový projekt Nicholasi Wintonovi a jeho pozitivnímu poselství, které se šíří světem. Přinesl v něm dosud nezveřejněná fakta, svědectví a osudy nově objevených „Wintonových dětí“. Loni v létě byl oceněn na mezinárodním festivalu v Jeruzalémě.

Mluvčí *Lidic* Johana Turnerová připomněla, že do Izraele se tento hraný historický snímek vrací díky obrovské divácké odezvě v rámci turné a besed s tvůrci filmu v srpnu a září minulého roku. Film *Lidice* měl distribuční premiéru loni koncem května 2011. V tuzemských kinech ho zhlédlo přes půl milionu lidí, další diváky zaujal v zahraničí.

Snímky Jiráského a Sedláčka mají nejvíc nominací na ceny kritiků

Filmový debut *Poupata* režiséra Zdeňka Jiráského a snímek *Rodina je základ státu* režiséra Roberta Sedláčka získaly po osmi nominacích na Ceny české filmové kritiky. V počtu nominací jsou na dalších místech filmová adaptace kultovního komiksu *Alois Nebel* režiséra Tomáše Luňáka a snímek *Nevinnost* režiséra Jana Hřebejka – nominovány byly v pěti kategoriích. Tři nominace má snímek *Osmdesát dopisů Václava Kadrnky*, dvě naděje na ocenění dostal *Dům Zuzany Liové* a jednu nominaci film Alice Nellis *Perfect Days – I ženy mají své dny*. Na nejlepší dokument byly nominovány snímky *Divadlo Svoboda* společnosti Endorfilm režiséra Jakuba Hejny, *Pod sluncem tma* společnosti Hypermarket Film režiséra Martina Marečka a snímek dokumentaristy Víta Klusáka s názvem *Vše pro dobro světa a Nošovic*, který vznikl ve společnosti Hypermarket Film. Ceny české filmové kritiky, jimiž chtějí filmoví novináři a publicisté ocenit nejlepší kinematografické počiny roku 2011, budou vyhlášeny podruhé.

Filmař Jan Němec převzal Cenu Vladislava Vančury

Za přínos české a světové kinematografii v oblasti hrané, dokumentární a experimentální tvorby udělil Český filmový a televizní svaz FITES Cenu Vladislava Vančury režiséru Janu Němcovi. Stalo se tak v rámci vyhlášení výročních

cen Trilobit. Jedno z dalších ocenění bylo uděleno Václavu Havlovi in memoriam.

Loni v létě oslavil Jan Němec pětasedmdesátiny. Jeho kariéru přerušila normalizace, v roce 1974 emigroval do Německa a pak do USA. Po návratu těžko hledal témata, která by přitáhla kritiku a diváky. Průlom přišel snímkem *Noční hovory s matkou* v roce 2000, na který navázal filmy *Krajina mého srdce*, *Toyen* a *Heart Beat 3D*. Němec získal řadu cen, medaili Za zásluhy mu udělil v roce 2002 prezident Václav Havel. Právě ten byl nyní vyznamenán in memoriam, když mu porota v čele s dokumentaristkou Olgou Sommerovou udělila Cenu Josefa Škvoreckého za adaptaci divadelní hry *Odcházení*. Ocenila důsledné dodržení karnevalové poetiky v této hořce groteskní výpovědi o světě moci i důkaz, že absurdita zůstává realitou dneška. Cenu převzala Dagmar Havlová. Vyjádřila přesvědčení, že tento snímek docení další generace.

Tři desítky českých celovečerních hraných filmů v roce 2012

Druhý lednový týden přivítal dlouho připravovaný thriller z podzemí Prahy s názvem *Labyrint*. Napsal ho a režíroval scenárista úspěšného *Gymplu* Tomáš Houška. Hlavní roli dívky, jejíž výprava do středověkých chodeb se změní v boj o holý život, ztvárnila Lucie Vondráčková.

Od 19. ledna se promítá komedie Milana Cieslara *Láska je láska* s Petrem Nárožným, Eliškou Balzerovou, Simonou Stašovou a Ondřejem Vetchým.

Z dokumentů se v distribuci objeví film Heleny Třeštíkové *Soukromý vesmír* – režisérka v něm zachytila dějiny jedné rodiny v rozmezí sedmatřiceti let. Natáčet začala už v roce 1974.

Své nové snímky, které mají ambice uspět i na mezinárodním poli, divákům nabídnou například David Ondříček či Bohdan Sláma. Mezi očekávanými tituly roku 2012 jsou například začátkem února Ondříčkův thriller *Ve stínu* (první křest dopadl dobře), 16. února tragikomedie Tomáše Řehořka *Signál* a 8. března snímek Bohdana Slámy *Čtyři slunce*. Scenárista a režisér Bohdan Sláma do *Čtyř slunců* obsadil Karla Rodena, Aňu Geislerovou a Jiřího Mádlu. Film nabídne příběh z menšího českého města, má jít o „lehce humorné rodinné drama o věcech přirozených a nadpřirozených“.

Detektivka Davida Ondříčka *Ve stínu* je situovaná na počátek padesátých let. Natočil ji podle scénáře Marka Epšteina s Ivanem Trojanem, Sebastianem Kochem a Jiřím Štěpničkou v hlavních rolích. Tvůrci se snaží dostat ji na Berlinale.

Čtyřladvacetiletý Tomáš Řehořek uvede do kin 16. února už čtvrtý film – komedii *Signál* s Vojtěchem Dykem, Kryštofem Hádkem, Bolkem Polívkou, Karlem Rodenem, Kateřinou Winterovou a Jiřím Menzelem.

17. května uvidíme komedii Marie Poledňákové *Libáš jako ďábel*. V červenci má do kin přijít dokument Miloslava Šmídmajera s názvem *Nazareth – Nekonečný rockový mejdan*. Má ambice nahlédnout do zákulisí této rockové legendy, odhalit kořeny její dlouhověkosti a stálé přízně fanoušků.

Letos a loni mělo v kinech premiéru kolem 220 snímků, v roce 2009 jich bylo 240 a rok dříve něco přes dvě stovky. Domácí filmaři uvedli v roce 2011 do kin čtyřladvacet filmů hraných a sedmnáct dokumentárních, o rok dříve jednadvacet hraných snímků a patnáct dokumentů.

Dokumentární film o Havlovi – Mladí antipolitikové

Italský novinář Gabriele Nissim zveřejnil dokument o Václavu Havlovi, který je dosud v Česku neznámý. Záznamy o opozici a odporu proti komunistickému režimu tajně natočil při svých návštěvách Československa v roce 1986. Nissim záznamy o Havlovi a dalších disidentech natáčel, když sbíral materiál k příležitosti 10. výročí Charty 77. Dosud byl film promítán v Itálii a Švýcarsku. Nissim je novinář, spisovatel, esejista a historik. Sleduje dění ve střední a východní Evropě. Zajímá se též o osud židovské komunity a o genocidu v obecnější rovině, jako například v Arménii, Rwandě, Kambodži anebo v bývalé Jugoslávii.

Sedmý ročník Festivalu krátkých filmů Praha

V pražském kině Světozor nedávno proběhl sedmý ročník Festivalu krátkých filmů Praha, který pořádají organizátoři MFF Karlovy Vary. V mezinárodní soutěži přehlídka představila hrané filmy se stopáží do 25 minut vytvořené v uplynulých dvou letech. Novinkou byla sekce Delikatesy, která představila slavné krátké filmy, jež tvoří pomyslný zlatý fond krátkometrážní kinematografie. „Mnohé z nich mají na svědomí tvůrci, kteří se pak výrazně zapsali i v celovečerní tvorbě,“ uvedla Radka Weiserová z programového oddělení festivalu. „Příkladem za všechny může být legendární film Chrise Markera *Rampa* z roku 1963, jenž se stal předlohou pro slavnější film *12 opic* Terryho Gilliana,“ dodává programový ředitel Karel Spěšný.

Nepominutelným milníkem je podle něj i *Andaluský pes*, kterým Luis Buñuel a Salvador Dalí v roce 1929 k smrti vydělili publikum a položili základní kámen ke zcela

novému chápání filmového obrazu. Dalším titulem je deset let starý *Řidič vysokozdvížného vozíku – první den*. Pomohl vytvořit fenomén zcela nekorektních vtipných krátkých filmů, které se nezastaví před ničím.

Tradiční sekce s názvem Labo nabídla spíše jiné zážitky než zajímavě vyprávěné příběhy, v sekci Panorama byl uveden také zatím poslední projekt kontroverzního korejského režiséra Pak Čchan-uka, s nímž zvítězil na letošním Berlinale.

Výstava plakátů připomene v New Yorku osmdesátiny Miloše Formana

Výstavu plakátů připomínajících filmy Miloše Formana připravuje k jeho osmdesátinám pražská „filmová galanterie“ Terryho ponožky. Premiéru bude mít v únoru v New Yorku a prostřednictvím českých center v zahraničí projede prakticky celý svět. ČTK to řekl kurátor sbírky filmových plakátů Pavel Rajčan. Sbírkou, o kterou pečuje, obsahuje přes 10 000 druhů autorských plakátů vzniklých v Československu do konce roku 1989 a další desetitisíce plakátů ke snímkům zahraničním. „Filmová galanterie“ Terryho ponožky byla před šesti lety otevřena v pasáži Světozor. Je kamenným a internetovým obchodem provozovaným lidmi soustředěnými kolem artových kin Světozor, Aero a Oko. „Filmoví fanoušci mohou získat původní tisky z uvedených let, nejde o kopie ani reprinty. Díla v databázi www.terryhoponozky.cz/plakaty označená popisem: »není k prodeji« vlastnime v tuto chvíli v jednom exempláři a jsou neprodejná,“ uvedl Pavel Rajčan. Sbírkou má na 60 000 položek.

Pozn. redakce: *Z New Yorku se tato výstava přesune na svou první zastávku do Vídně, kde si ji budete moci prohlédnout v prostorách českého velvyslanectví.*

FOTOGRAFIE

Cenu diváků Czech Press Photo vyhrál nakukující Václav Havel

Fotografie bývalého prezidenta Václava Havla, když sledoval premiéru svého filmu *Odcházení*, dostane Cenu diváků výstavy Czech Press Photo 2011. Snímek Vojtěcha Herouta se jmenuje *Václav Havel nakukuje* a exprezident je na něm zachycen ve chvíli, kdy při projekci filmu zvědavě sleduje reakce publika. V divácké anketě o nejlepší fotografii hlasovalo téměř 10 000 návštěvníků, pro vítězný snímek bylo 2 304 z nich.

Vítězem loňského ročníku soutěže se stal snímek z nepokoju v severočeském Varnsdorfu od Stanislava Krupaře z týdeníku *Reflex*.

Ve Zlíně stěhují expozici Hanzelky a Zikmunda

Pracovníci zlínského muzea začali stěhovat stálou expozici *S inženýry Hanzelkou a Zikmundem pěti světadílů*. Ze zámku se přesune do nově vznikajících prostor v rekonstruovaných budovách 14 a 15 v bývalém baťovském areálu v centru města. Exponáty nyní dostanou do péče konzervátoři, aby je ošetřili, řekla pracovnice muzea Magdalena Preiningerová. Jejich rukama musí projít stovky věcí, od velkých kůží medvěda a levharta po drobné předměty, jako jsou mušličky, mince a různé ozdoby. Expozice Hanzelky a Zikmunda byla ve zlínském zámku šestnáct let, svůj rozsáhlý archiv a sbírky věnovali muzeu sami cestovatelé. Iniciátorem a autorem výstavy byl etnograf zlínského muzea Karel Pavlišník. Lidé se mohli seznámit s osobními doklady a údaji, prohlédnout si součásti výstroje, ukázky ze sbírky cizokrajných mincí a poštovních známek. Nechyběly unikátní fotografie doplněné kolekcí předmětů získaných při zajímavých setkáních a událostech.

Tomáš Klus na albu *Racek*

Tomáš Klus
Racek

Z Tomáše Kluse se už před třetí deskou stal fenomén. Prodejní úspěch desek a vyprodané koncerty mu teď dovolily natáčet bez větších omezení. Místo drahého studia nebo produkce se rozhodl udělat desku skutečně sám za sebe – doma, s kytarou, jen se svým spoluhráčem a spoluproducentem Jiřím Kučerovským. Kritik Honza Vedral je přesvědčen, že Klus na *Rackovi* potvrdil, že písničkářství neumřelo v minulém století a s jeho charismatem má ještě velkou budoucnost.

Tomáš Klus

V Brně se znovu rozhořela debata o novém koncertním sálu

V Brně se znovu rozhořela debata o tom, zda bude sál Janáčkova divadla i v příštích letech využívat spolu s ope-

rou také Filharmonie Brno. Dlouholeté provizorium měla ukončit výstavba nového koncertního sálu. Peníze na stavbu ale chybějí. Město proto zadalo novou akustickou studii za 650 000 korun. Radní chtějí ve studii zjistit, jak divadelní budovu po akustické stránce upravit pro operní představení i koncerty filharmonie. Část brněnských umělců a opozičních politiků s tím nesouhlasí. Naopak ředitel Národního divadla Brno Daniel Dvořák se domnívá, že určité akustické úpravy by sálu mohly i prospět. Soužití opery s Filharmonii Brno je podle Dvořáka možné i po provozní stránce. Filharmonie Brno teď sídlí v Besedním domě. Tamní sál je ale příliš malý, a tak se velké symfonické koncerty z nouze konají v Janáčkově divadle nebo v bývalé továrně Wannick Gallery. Po stavbě nového sálu brněnští umělci volají více než sto let.

Manfred Honeck bude opět hlavním hostujícím dirigentem ČF

Hlavním hostujícím dirigentem České filharmonie (ČF) se po dvou letech opět stane Rakušan Manfred Honeck. „Jsem šťastný, že se vracím do svého hudebního domova, abych blíže spolupracoval s muzikanty, které mám rád a jichž si cením,“ řekl Manfred Honeck. Světově uznávaný dirigent by měl v každé z dalších tří sezon od roku 2013 až do roku 2016 provést vždy tři abonentní programy. K nim mohou přibýt i koncerty v zahraničí. Na úzkou spolupráci s Honeckem se těší i budoucí šéfdirigent Bělohávek, jenž nastoupí k orchestru již letos v září. S českými filharmoniky se bude Honeck opět věnovat tvorbě Gustava Mahlera. Pod jeho taktovkou by ale měla zaznít například i Rachmaninovova *Druhá symfonie*, Brucknerova *Pátá symfonie*, Berliozovo oratorium *Faustovo prokletí* a *Fantastická symfonie*, *Velká mše* Waltera Braunfelse či *Totus tuus* Henryka Goreckého. Třiapadesátiletý Honeck pravidelně řídí i další světové orchestry, kupříkladu Vídeňskou filharmonii, orchestr amsterdamského Concertgebouw, Chicagský symfonický orchestr a Symfonický orchestr Bavorského rozhlasu.

Hradecká filharmonie chystá na 1. březen unikátní projekt *Ladino*

Filharmonie Hradec Králové připravuje na 1. březen unikátní mezinárodní projekt *Ladino*, který bude věnován písním sefardských Židů. Na přípravě projektu spolupracuje filharmonie s izraelským velvyslanectvím a dalšími jedenácti ambasádami. „Úpravu písní pro velký symfonický orchestr včetně partů pro klarinet, šofar a hlasy napsal uznávaný bulharsko-izraelský dirigent žijící v Nizozemsku Benjamin Ashkenazy, pod jehož taktovkou se březnový koncert uskuteční,“ uvedl Pavel Sršeň z hradecké filharmonie. Na nástroj šofar, který je v českých poměrech neobvyklý, bude hrát člen Izraelské filharmonie Israel Zohar. Takzvaná sefardská španělština vznikla z jazyka sefardských Židů, ve kterém se míchalo kastilské nářečí s hebrejštinou a aramejštinou.

Projekt *Carnem* by chtěl debutem *Gota* „rozvířit klidné vody“

Projekt *Carnem*, jehož tváří je zpěvačka a hudebnice Kateřina Göttlichová, vydal debutové album nazvané *Gota*. Deska vznikla v autorském týmu, v němž hudbu skládal David Göttlich.

Muzikál na ledě *Popelka*

Tvůrci muzikálu na ledě *Popelka* převzali v pražské Tesla Areně v Holešovicích zlatou desku za soundtrack, kterého se za necelé tři měsíce prodalo přes 5 000 nosičů. Zlatou desku převzal z rukou zástupců vydavatelství Supraphon autor hudby Petr Malásek, autor písňových textů Václav

Kopta a autor a režisér Popelky Jindřich Šimek. Na desce účinkuje mnoho protagonistů muzikálu – například Jiří Korn, Martin Dejdar, Leona Machálková, Sabina Laurinová, Hanka Křížková nebo Vlastimil Harapes. Netradiční zpracování oblíbené pohádky se pak vydalo na turné po jedenácti českých městech, kde bude mít téměř čtyři desítky repríz. Od ledna se hraje také na Slovensku.

Lucie Bílá dostala devítinásobnou platinu

Devítinásobnou platinovou desku převzala minulý rok v prosinci ve Státní opeře Praha zpěvačka Lucie Bílá. Obdržela ji za 94 tisíc prodaných CD *Bílé Vánoce Lucie Bílé*, které vyšlo v předloňském roce a písničky z něho jsou opakovaně součástí zpěvaččiných vánočních koncertů.

Čarokraj

Dobrodružnou výpravu za operou a zpívajícími bájnými zvířaty chce nabídnout nová inscenace nazvaná *Čarokraj*, kterou v Národním divadle v Praze připravil režisér Petr Forman. Ojedinelé představení se nebude odehrávat jen na jevišti, malé i velké diváky zavede i do podzemí historické budovy Národního divadla. Libreto se volně inspirovalo populární knížkou anglického spisovatele Geralda Durrella *Mluvící balík*. Vrcholem netradičního představení pak bude slavnost, která se odehraje na jevišti. *Čarokraj* je podle režiséra Formana pestrý mytologický svět, který začne existovat až ve chvíli, kdy na něho začnou lidé věřit.

Minirozhovor se zpěvačkou Alžbětou

Zpěvačka Alžběta je na startu své kariéry. Vydala debut *To cítím* a *Právu* v rozhovoru s Jaroslavem Špulákem řekla, že už ví, co dělat nechce.

V poslední sérii Česko-Slovenské SuperStar jste vystupovala pod svým civilním jménem Alžběta Kolečkářová. Svě album nicméně vydáváte jako Alžběta. Proč? *Má to víc důvodů. Alžběta Kolečkářová je jméno skoro nekonečné a navíc podle mě není postavené pro šoubyznys. A Alžběta na české scéně ještě není.*

Jakou máte hudební vizi?

Mám na svém kontě první album a vím, co nechci dělat. Postupně bych se ráda dostala k hudbě, o které budu moci říct, že je má a vychází ze mě. Ráda bych se pohybovala ve více druzích muziky, láká mě například blues, pořádný rock, reggae i elektronické až alternativní věci.

To je hudba, na které jste vyrostla?

Kdepak. Pocházím z jižní Moravy a vyrůstala jsem na folklóru. Tři roky jsem hrála na housle, potom pět let na cimbál a následně na klavír a kytaru. V té době jsem nejdříve okusila popovou scénu, potom přišly reggae, metal, punk a další. Všechny ty fáze jsem si prošla naplno, čili jsem se v duchu daného žánru oblékala a také chovala. Postupem času jsem začala poslouchat skoro všechno. Víím jen, že nikdy nebudu dělat hip-hop a taneční hudbu.

Studujete?

Teď zrovna ne. Kvůli SuperStar jsem školu odložila, protože jsem neměla myšlenky ani čas se učení věnovat. V září si ale chci dodělat maturitu a potom bych ráda do Prahy na DAMU. Divadlo hraju od tří let a musím říct, že mě naplňuje stejně jako zpívání. Jsem navíc přesvědčena, že DAMU by mi dala hodně i pro zpívání.

Redakčně zkráceno

Zemřel dlouholetý sólista opery Národního divadla Václav Zítek

Ve věku devětatřiceti let zemřel dlouholetý sólista opery Národního divadla (ND), držitel Ceny Thálie za celoživotní dílo, barytonista Václav Zítek. V ND působil pětadvacet let. Zítek získal renomé především kultivovaností pěveckého projevu, který uplatnil jako vynikající představitel smetanovských postav. Byl nezapomenutelným Kalinou v *Tajemství*, Přemyslem v *Libuši*, Vladislavem v *Daliborovi* nebo Vokem Vítkovicem v *Čertově stěně*. Ze světového repertoáru vynikl zejména jako Mozartův Don Giovanni a hrabě Almaviva ve *Figarově svatbě*, Čajkovského Evžen Oněgin, Verdiho Rigoletto a Macbeth nebo Pucciniho Scarpia v *Tosce*.

Libuše Hynková

6. ledna zemřela Libuše Hynková, zakladatelka a dlouhodobá šéfhoreografka profesionálního Československého státního souboru písní a tanců. Ve spolupráci s K. Plickou,

V. Trojanem a A. Hoblovou vytvořila unikátní scénickou Zlatou bránu.

Libuše Hynková se narodila 28. října 1923 v Teplicích, je absolventkou kresby a malby na UMPRUM v Praze. V padesátých letech 20. století v Moskvě na GITIS (obdobou pozdější AMU) studovala choreografii a tanec. Absolvovala s celovečerním baletem na lidové téma *Zbojnický oheň*, který předznamenal její další choreografický směr. Vznikl nový taneční žánr, kdy byly lidové prvky použity k vyjádření dramatického děje, i nová taneční řeč, při které jsou lidové kroky propojeny a obohaceny o prvky klasického tance.

Uplatnila se též jako pedagožka, léta učila na Konzervatoři v Praze i v soukromých tanečních školách. Spolupracovala s předními amatérskými folklórními soubory, pro Kühnův dětský sbor vytvořila scénu „České vánoce“. Na Slovensku převzaly její choreografie českých tanců soubory SLUK i Lúčnica.

V roce 2009 obdržela Cenu ministerstva kultury za rozvoj tradiční lidové kultury a folklóru.

JUBILEUM

Eva Randlová (31. 12. 1936, Kolín) – operní pěvkyně, mezzosopranistka a hudební pedagožka.

Na základní umělecké škole v Ústí nad Labem studovala hru na klavír pod vedením Heleny Geherové (od roku 1946) a zpěv pod vedením Jitky Švábové (od roku 1952). V roce 1966 získala první cenu na prestižní mezinárodní soutěži Achille Peri v Reggio Emilia (Itálie). K prvnímu angažmá nastoupila do Státního divadla v Ostravě (Národní divadlo moravskoslezské) v roce 1962, kde vytvořila řadu významných rolí: Azucena (*Trubadúr*), Carmen, Eboli (*Don Carlos*), Ortruda (*Lohengrin*), Ježibaba, Kněžna (*Rusalka*) a další. V sezóně 1969-1970 byla členkou opery Národního divadla v Praze, kde ztvárnila roli Cizí Smrti kmotřičky ve stejnojmenné opeře Rudolfa Karla. V sezóně 1970-1971 se stala členkou opery v Norimberku a od roku 1971 do konce profesionální kariéry působila

ve Státní opeře Stuttgart. Hostovala v mnoha významných operních domech: Metropolitní opera New York, San Francisco Opera, Scala Milano, Deutsche Oper Berlín, Vídeňská státní opera, Grand Opéra Paříž, Covent Garden Londýn, v Curychu, Hamburku, Mnichově, Moskvě i jinde. Od roku 1973 se účastnila festivalu v Bayreuthu a později festivalu v Salcburku. Její široký repertoár je zaměřen na dílo Richarda Wagnera, Giuseppe Verdiho a slovanskou tvorbu. Po ukončení profesionální kariéry se zaměřila na pedagogickou činnost. V zahraničních operních domech působí jako jazyková poradkyně při inscenacích českých oper (Oslo, Bonn – *Rusalka*, *Káta Kabanová*) a vyučuje na vlastní hudební škole v Německu (Musikschule Rottweil). Od roku 1997 vede mistrovské kurzy na Základní umělecké škole Evy Randové v Ústí nad Labem. V devadesátých letech byla členkou poroty na mezinárodní soutěži v Cardiffu.

VZPOMÍNKA

Rudolf Firkušný (11. 2. 1912, Napajedla – 19. 7. 1994, Staatsbourg, USA) – český klavírista světového jména. Proslavil se mimořádnou hudebností, expresivním projevem a skvělou technikou hry. Jeho repertoár sahá od raného klasicismu až po modernu první poloviny 20. století.

Leoš Janáček rozpoznal mimořádné hudební nadání pětiletého chlapce a svěřil zázračné dítě do péče profesionálních učitelů. Hudební teorii učil žák sám, výchovy klavírní hry se ujala Růžena Kurzová, manželka tehdejšího nejvýznamnějšího českého klavírního pedagoga Viléma Kurze. Coby osmiletý sólis-

ta Firkušný veřejně poprvé s úspěchem vystoupil. Hrál Griega, Mozarta, Dvořáka i Chopina. Jedenáctiletý Rudolf vystoupil s velkým úspěchem v Praze poprvé jako sólista České filharmonie s Mozartovým *Koncertem D dur*. První zahraniční koncert se uskutečnil v říjnu 1926 ve Vídni, kde tradičně přísná hudební kritika i publikum přijaly s nadšením nový objev z Československa. Další cesty vedly do Berlína a Paříže. Jako patnáctiletý též zahrál prezidentu Masarykovi, jenž ho ocenil vysokým honorářem a poskytl mu stipendium k dalšímu studiu. Na jaře 1927 Rudolf Firkušný absolvoval u prof. Viléma Kurze v mistrovské třídě konzervatoř v Brně a v roce 1930 maturoval

na bučovickém gymnáziu. Masarykovo stipendium umožnilo Firkušnému studovat v Paříži u profesora Cortota, kde se seznámil s francouzskou klavírní školou. Německou klavírní školu si osvojil v Berlíně u profesora Artura Schnabela. Současně rozšiřoval i svou koncertní činnost. Jméno osmnáctiletého klavíristy znala celá hudební Evropa. Koncertoval

v Rakousku, Francii, Itálii, Německu a ve Velké Británii. V roce 1931 ukončil závěrečným koncertem na Žofině mistrovskou školu pražské konzervatoře. Roku 1933 uvedl do té doby často opomíjený Dvořákův *Koncert g moll* v úpravě svého učitele Viléma Kurze, z něhož se rázem stala pevná součást repertoáru světových klavíristů. Do vypuknutí druhé světové války koncertoval Firkušný ve všech zemích Evropy, přičemž kladl důraz na českou hudbu (Smetana, Dvořák, Janáček, Suk, Martinů), která se stala osou jeho širokého repertoáru, kde vedle klasiky nechyběla ani díla soudobá. V USA koncertoval poprvé v roce 1938.

S českým publikem se rozloučil koncertem s Českou filharmonií pod taktovkou Rafaela Kubelíka 3. března 1939. Koncert byl věnován uprchlíkům z oblastí obsazených Němci. Následující zahraniční turné bylo vlastně už emigrací. Žil nejprve v Paříži v komunitě českých umělců. Exilová vláda ho vysílala na propagační koncerty české hudby. Po okupaci Francie se v roce 1940 dostal přes Španělsko do Lisabonu, odkud už jeho cesta nadlouho vedla přes oceán do New Yorku. Ve Spojených státech začal koncertovat v roce 1941. Postupně hrál se všemi významnými americkými tělesy (Newyorská filharmonie, Philadelphia, Boston, Chicago, Cleveland, Pittsburgh) a dirigenty (Stokowski, Charles Munch ad.).

Do vlasti se vrátil po osvobození jako uznávaný světový a největší český pianista všech dob. S Rafaelem Kubelíkem triumfoval Dvořákovým klavírním koncertem na 1. ročníku Pražského jara 1946. Po komunistickém puči v roce 1948 musel ovšem opět zvolit emigraci do USA. Na dlouhá léta se vzdálil domácímu hudebnímu životu. Hrál postupně nejen v USA, ale opět i v západní Evropě (včetně velkých festivalů ve Vídni, Salcburku ad.), Austrálii, Japonsku, Singapuru, Hongkongu a Izraeli. V době politického uvolnění v šedesátých letech zajížděl za matkou do vlasti a v roce 1965 si z Brna odvezl i manželku Taťánu Nevolovou.

Dlouholeté odloučení od vlasti skončilo až pádem totality v roce 1989. Tehdy bylo Rudolfovi Firkušnému však již sedmasedmdesát let. Hned v roce 1990 se zúčastnil Pražského jara. S Rafaelem Kubelíkem a Českou filharmonií na něm provedli 2. klavírní koncert Bohuslava Martinů. Koncertoval v Praze, Brně i v rodných Napajedlích. V témže roce získal čestný doktorát Univerzity Karlovy, posléze i Masarykovy univerzity v Brně (1993) a Řád T. G. M. Rudolf Firkušný se při svých zájezdech do vlasti snažil všestranně pomáhat – věnoval své honoráře uměleckým školám a institucím, pro Janáčkovu akademii múzických umění v Brně vytvořil Nadaci Rudolfa Firkušného, která podporuje nejlepší studenty školy. Chtěl se natrvalo usadit v Praze, ale

tento záměr již nenaplnil. Ve svém letním sídle blízko New Yorku podlehl 19. července 1994 těžké chorobě. Je pohřben v Brně.

Jaroslav Ježek (25. 9. 1906, Praha – 1. 1. 1942, New York) – český hudební skladatel, klavírista a džezový kapelník.

Od dětství byl postižen vážnou oční chorobou, ale i přes tuto indispozici studoval na pražské konzervatoři a na mistrovské škole pražské konzervatoře (skladbu studoval u Josefa Suka), poté školu přerušil studijním pobytem v Paříži, kde se seznámil s evropskou hudební modernou. Ježek se přiřadil ke skladatelům využívajícím v symfonické a komorní hudbě prvky džezu. Rozhodným způsobem ho ovlivnila skladba *Rhapsody in Blue* amerického skladatele George Gershwina. Džezové prvky v koncertní tvorbě ovšem Ježek uplatnil ještě před pařížským pobytem, roku 1927 v absolventské práci *Koncert pro klavír* (věty: Fox – Tango – Charleston).

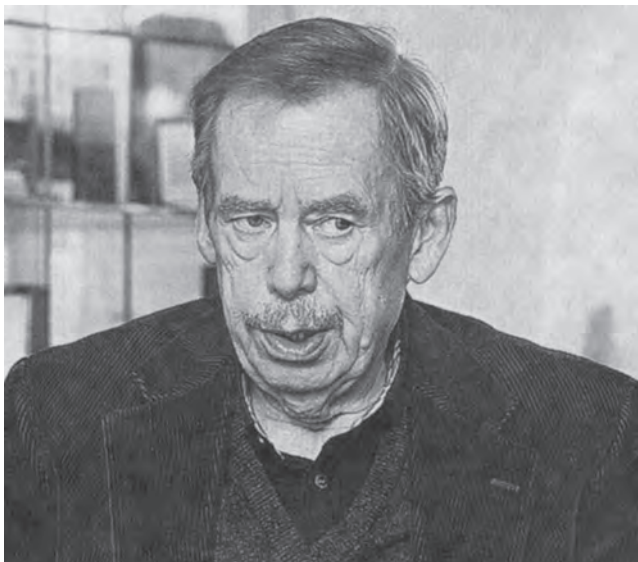
Po návratu do Prahy zahájil Ježek trvalou spolupráci s Osvobozeným divadlem Jiřího Voskovce a Jana Wericha jako skladatel, hudební dramaturg a dirigent. Seznamoval českou veřejnost s džezem, který tvůrčím způsobem přetvářel, a vytvořil tak vzor české moderní džezové a taneční hudby. Ježekovo důkladné hudební vzdělání a nesmírná invence znamenaly jistotu, že česká moderní populární hudba dosáhla už na začátku svého vývoje vysoký standard, na který mohly navázat další generace. Pro Osvobozené divadlo komponoval Ježek orchestrální skladby (předehry, baletní hudbu a písně). Písně sice byly součástí revuálních her (*Golem, Caesar, Osel a stín, Kat a blázen, Balada z hadrů, Nebe na zemi, Rub a líc, Těžká Barbara, Pěst na oko*), ale brzy se staly nesmírně populární a vstoupily samostatně do dějin české populární hudby. Z jejich nepřeberného množství uvádíme pouze *Pochod stoprocentních mužů, Ezop a brabenec, Život je jen náhoda, Šaty dělej člověka, David a Goliáš, Co na světě mám rád*; u mnohých se dá mluvit prakticky o zlidovění. Skládal i hudbu k filmům (*Pudr a benzín, Peníze nebo život, U nás v Kocourkově, Hej rup!, Svět patří nám*). Kromě toho psal i koncertní klavírní díla, komorní skladby, díla orchestrální a koncertantní.

V roce 1939 Ježek emigroval před nacisty do USA. Nějaký čas žil v Pensylvánii, v New Yorku potom vyučoval klavírní hře a řídil Československý pěvecký sbor. Krajané se o něj pečlivě starali, ale i tak snášel Ježek emigraci těžce; s Amerikou se nesžil. Zemřel ve věku šestatřiceti let na selhání ledvin v městské nemocnici v New Yorku. Po konci války byly jeho ostatky převezeny do Československa a uloženy na Olšanském hřbitově v Praze.

František Jan Škroup (3. 6. 1801, Osice u Hradce Králové – 7. 2. 1862, Rotterdam, Nizozemsko) – kapelník, dirigent a hudební skladatel první české opery *Dráteník* na libreto J. K. Chmelenského. Opera byla poprvé provedena s velkým úspěchem ve Stavovském divadle 2. února 1826. Nesmrtelnost mu zajistila hudba k frašce Josefa Kajetána Tyla *Fidlovačka aneb Žádny hněv a žádná rvačka*, ve které při premiéře konané 21. prosince 1834 poprvé zazněla píseň slepého žebráka Mareše *Kde domov můj*, která se později stala českou národní hymnou.

Václav Havel

(5. 10. 1936, Praha – 18. 12. 2011, Hrádeček u Trutnova) – český dramatik, esejista, kritik komunistického režimu a později politik. Byl devátým a posledním prezidentem Československa (1989-1992) a prvním prezidentem České republiky (1993-2003).

Václav Havel zemřel v neděli 18. prosince 2011 v 10.15 hodin po dlouhodobých zdravotních problémech. Zemřel ve spánku na oběhové selhání. Byla u něj manželka Dagmar a jedna ze sester boromejek, které se o Havla v posledních měsících staraly. Na sklonku života se veřejného života spíše stranil v důsledku svých dlouhotrvajících zdravotních komplikací. Odpočíval na své chalupě na Hrádečku u Trutnova a jezdil do lázní. Naposledy veřejně vystoupil týden před smrtí, kdy se setkal s dalajládou u příležitosti jeho návštěvy v Praze.

Na úmrtí Václava Havla zareagovali čeští i světoví politici, ale také běžní lidé. Již v podvečer 18. prosince se lidé začali spontánně scházet, např. na Václavském náměstí v Praze, aby uctili jeho památku. Téhož dne v 18 hodin se také na popud arcibiskupa Dominika Duky rozezněly zvony po celé České republice. Prezident Václav Klaus vyslovil soustrast vdově Dagmar Havlové a dal popud k ustavení výboru pro státní pohřeb Václava Havla. Již od desáté hodiny v pondělí 19. prosince 2011 byly v Rotmayerově sále Pražského hradu pod Štursovou mramorovou sochou T. G. Masaryka vystaveny pro veřejnost kondolenční knihy, do nichž zapsali jako první svou kondolenci představitelé států a metropolita pražský a primas český arcibiskup Dominik Duka. Ve dnech 19. prosince a 20. prosince byla rakev s ostatky vystavena v prostorách odsvěceného kostela sv. Anny (sídlo kulturního centra „Pražská křižovatka“), kde se jí poklonily tisíce lidí. Poté byly ostatky převezeny za účasti desetitisíců lidí v pohřebním průvodu přes Karlův most do Toskánského paláce a odtud na lafetě děla, na níž v úterý 21. září 1937 nastoupil svou poslední cestu T. G. Masaryk, a za doprovodu vojenské hudby do Vladislavského sálu Pražského hradu. Zde se ostatkům Václava Havla během středy a čtvrtka poklonilo 20 až 30 tisíc občanů. Jejich květiny byly ve dnech 31. prosince 2011 až 2. ledna 2012 převezeny na lodích do Děčína, kde byly „odstroje-

ny“ a vypuštěny do Labe směrem k Severnímu moři. Státní pohřeb za účasti zahraničních hostů byl uspořádán v pátek 23. prosince 2011 v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě. Podle seznamu, který zveřejnilo ministerstvo zahraničí, dorazily na poslední rozloučení s prezidentem do Prahy delegace ze 42 zemí, prezidenti zahraničních států, jmenovitě např. Dr. Heinz Fischer, Nicolas Sarkozy, také americká ministryně zahraničí Hillary Clintonová se svým manželem, bývalým prezidentem Billem Clintonem, nechyběli ani zástupci NATO, Evropského parlamentu, Evropské komise a Suverénního řádu maltežských rytířů. Vláda v reakci na úmrtí vyhlásila třídní státní smutek a navrhla přijmout zákon oceňující Havlovy zásluhy o svobodu a demokracii. Pietním shromážděním ve velké aule Karolina uctila jeho památku i Univerzita Karlova. Na den pohřbu vyhlásilo státní smutek také Slovensko.

Ach, Václave,

spadla před Tebou poslední opona, ta železná, která se už nikdy nezvedá, ale závěrečná děkovačka s voláním Bravo!! či Fuj!! přesto teprve začíná a nikdy neskončí, jak to už bývá v theatru mundi, divadle světa. Ten kus, který jsi právě uzavřel – Tvůj život – je jako vystřižený z Aristotela. Expozice: Kluk, který nic nesmí. Kolize: Mladík, který všechno chce. Krize: Mladý muž, který je nenáviděn. Peripetie: Zralý muž, který je milován, a přesto i nenáviděn. A katastrofa? Divadelníci vědí, že ty antické nemají nic společného s plytkými průšvihy všedního života. V antické katastrofě určí její rozměr i váhu Katarze, součet všeho, co bylo odžito, vymyšleno i učiněno, a poznání totální pravdy o hrdinovi pak rozhodne, zda ho bohové svrhnou do hlubin zatracení, či vynesou přímo na Olymp.

Obecnému diváctvu jsou nějaké katarze šumafuk, je zvyklé od amfiteátrů až podnes soudit postavy na scéně spontánně a často nespravedlivě. Mazaný a ješitný protagonista tomu umí zabránit tím, že vystoupí ze hry v okamžiku, kdy mu přízeň děje nasadila vavřín vítěze. Po Tobě sáhla už několikrát smrt. Kdybys poslechl varování a stáhl se do soukromí se vzkazem Tomáše Masaryka „Budou se na vás dívat, jak to děláte“, byl bys žil v pohodě dál a zůstal miláčkem všech, jejichž heslem je „Neříkám tak ani tak, ale na má slova dojde“. Ty sis však jako Cyrano podržel právo až do konce hry vládnout kordem, a tedy i bodnout vedle. Proto's nepřestal být člověk z masa a krve a dýchat člověčinou bude i každý Tvůj pomník.

Skuteční přátelé hrdinů je znají bez brnění, také v okamžicích únavy i skepse, ale mohou si jich vážit o to víc. To platilo pro Jiřího Grušu a bude platit i pro Tebe. Havel hravý a dravý, Havel ironik a útočník, Havel kumpán z mokré čtvrti i dobyvatel srdcí tím úspěšnější, čím nesmělejší, Havel přirozený alfa-samec v lásce, umění i politice, ten Havel rozený vítěz měl svého protinožce: byl jím Havel nejistý a roztěkaný, Havel pochybující, ano i Havel zoufalý ze své porážky, když se dal v kriminále přesvědčit, že Charta 77 byla rozvrácena, její jádro kapitulovalo a on, zůstane-li nadále jejím mluvčím, bude mít na svědomí všechny, kdo v něho stále věří. Minutu poté, co Tě Olga vyzvedla z Ruzyně, se Ti zhroutil svět, že's jim naletěl a tu funkci složil. Ale už o pár hodin později jsi na Sázavě podo-

ben Jeronýmu Pražskému kategorickým dopisem odvolal své odvolání a dal to vyhlásit do celého světa, čímž sis pojistil další kriminály. Tvým přátelům se vrylo do mysli, že to byl klíčový okamžik, který z Tebe udělal Havla výsledného, jenž měl pak právo stát se prvním prezidentem osvobozeného státu, když jeho úctyhodný protikandidát AD se přece jen podepsal pod moskevskou kapitulaci i pendrekový zákon.

Poznal's ve funkci hlavy státu jako snad žádný umělec na světě, že nejen kumšt a láska, ale i moc, ač jen demokratická, je čarodějka, která zavábí, ale pak nezná slitování. Vládcí běžně tvrdí, že se úřadu obětují, a je to ovšem účelový žvást, ale u Tebe jsem si tím byl jist. Celé Tvé vnitřní ustrojení bylo zbojnické a skoro přes noc jsi byl vrchnost. Ta dvě postavení se v Tobě musela srážet jako zemské desky zaviňující tsunami. Obklopili tě bodygárdi, jak blechy na Tebe naskákali řitolezci, Tví přátelé to vzali na vědomí a dál tě měli rádi, Tví nepřátelé z nich šmahem nadělali pravdoláskaře, čímž vlastně obhájili nenávisť a lež.

Teď Ti budou jistě sypat na poslední cestu jak při Božím těle růže pokryteckých slov. Ale tu válku s Tebou už prohráli. Tvůj následník na Hradě mohl zpupně nevyvěsit vlajku Evropské Unie, která mu bere pocit suveréna, ale z prezidentské vlajky už nemohl odpárat, že ta pravda vítězí! Probírám-li deset postav, které hrály prezidenty moderního československého a českého státu, nevidím jinou, která by ti mohla nabídnout rovnocenný dialog, než právě Tomáše Garrigua Masaryka. On přivedl zmizelé „země české koruny“ zpátky na mapu Evropy, Ty's je po jejich novém těžkém propadu do nebytí vrátil na mapu celého světa. Patří Ti nejvyšší uznání ze Shakespearova *Snu noci svatojánské*: „Dobře's řval, lve!“ Zasloužíš volání Bravo! a potlesk vestoje.

Ach, Václave,

jistě promineš, že se – asi ne jediný z Tvých starých přátel – nechystám přetlačovat v Národním divadle ani v krematoriu, kde už stejně nebudeš Ty, jak Tě známe. Otevřeme si dobrou láhev a vpustíme k nám Tebe s Landovským v *Audienci*. Byla pro mě životní radost psát i sehrát s Tebou a ostatními mušketýry ten jiný kus, jehož titul, však víme který! sotva kdy zmizí z jeviště českých dějin.

Pavel Kohout pro Mladou frontu DNES 18. 12. 2011

Auf zum Abgang! (Pavel Kohout, 29. 12. 2011)

Als er dreißig Lenze gefeiert hat, waren wir . uns noch ziemlich fremd, obwohl sich bei meiner Verteidigung seiner Texte vor der Zensur gegenseitige Sympathien abzeichneten. Seinen Vierzigsten habe ich bereits als enger Freund in seinem Sommerhaus unter der Aufsicht der Staatssicherheit gefeiert. Zum Fünzigsten habe ich zu ihm als unfreiwilliger Exilant in die ähnlich belagerte Wohnung an der Moldau aus Wien meine „späte Schwester“ und künftige Direktorin der Schwarzenbergischen Zentralkanzlei, Gerda Neudeck, mit einem Koffer voller Schweizer Käse geschickt. Den Sechziger feierte er in jenen Jahren, wo uns vorläufig seine Präsidentschaft trennte, zum Siebziger hat er in die entweihte und von seiner Stiftung großartig reno-

vierte Sankt Anna-Kirche, jetzt Prager Kreuzung genannt, mindestens zwei Gäste pro Quadratmeter eingeladen; als wir von ihm nach hundert Minuten genau so entfernt waren, wie zuvor, verließen wir das Menschenmangeln und tranken ihm vom benachbarten Cafe Slavia gebührend zu. Bei meinem Achtzigsten in Brünn wusste er viel länger als ich auszuhalten, und schöne Schauspielerinnen halfen ihm die heimlich gerauchten Zigaretten zu verstecken. Und bei seinem Fünfundsiebzigsten im diesjährigen Oktober habe ich ihm nur auf Distanz zugewunken, ich wollte seine schwere Müdigkeit nicht noch mit einem »small talk« unnötig beschweren.

Als er jetzt gestorben ist und ich dazu geschrieben und gesagt habe, was mir am Herzen lag, haben wir uns zu Hause, derzeit in Wien, entschlossen, einem weiteren

Drängeln im Prager Dom zu entkommen, indem wir zur selben Zeit bei einer langen Kerze und einem guten Wein in unserer Hochhaus-Garçonnière seiner gedenken. Einen Tag zuvor bekamen wir jedoch vom geschätzten Bekannten ein Angebot, das man nicht ablehnen konnte.

Wir kamen am Freitag, den dreiundzwanzigsten Dezember, um neun in der Früh zu Fuß vor sein Büro, wo er uns in seinen Wagen mitnahm. Wir haben das Glück gehabt, dass vor uns ein Polizeiwagen fuhr, der ebenfalls zum Flughafen zielte, und dass man uns dort durch ein Tor einließ, wo noch kein Reisender anstand, weswegen die Abfertigung entsprechend kurz war. Das Flugzeug bot zwölf Ledersitze an, von denen ganze fünf unbesetzt blieben, und es war außerordentlich schnell: kaum haben wir die Flughöhe erreicht, wo die Getränke angeboten werden, ging es wieder zur Landung über, wir haben nicht einmal das Glas des erfrischenden Sauvignon Blanc aus der Steiermark ganz geleert. Dafür waren wir erneut vom Glück beschert, da sich direkt beim Flieger der österreichische Botschafter in Prag mit zwei Autos befand, wo es genau sieben freie Plätze gab. Er muss sich mit den tschechischen Polizisten gut gekannt haben, weil sie uns mithilfe von Sirene oft sogar auf Rot in einer Rekordzeit zu der Residenz durchgeschleust hatten.

Dort haben wir uns in zwei Gruppen geteilt. Unser geschätzte Bekannte schritt mit dem Botschafter zu der einen, wir wurden zu der anderen Seite der Kathedrale gelotst. Fast kämen wir uns dort wie auf einem Treffen der Charta 77 vor, wenn es hier nicht auch Karel Gott und weitere prominenten Signatare der Anticharta gegeben hätte, doch zwischen uns allen herrschte Ruh, welche den abgehenden Freund sicher freuen würde, weil seine spätere, damals noch sehr junge Frau, die Schmähschrift mitunterschieden hat. Gleich neben uns wuchs eine Rote hoch gewachsener Männer in schwarzen Anzügen und mit Ohrmuscheln an, die soeben ihre Klienten zu den VIP-Plätzen geführt und nun hier gewartet haben, um diese gleich nach der Messe eng zu umzingeln und in die Sicherheit ihrer Heimatländer zu befördern; unter ihnen erkannten wir auch zwei stumme Passagiere aus unserem Flugzeug.

Wir saßen zwar hinter einer mächtigen Säule, aber direkt vor einem großen Bildschirm, wo wir alles so gut gesehen haben, als wären wir bei uns in Wien geblieben. Die Werke Antonín Dvořáks hat meisterhaft die Tschechische Philharmonie mit dem Philharmonikerchor durchgeführt. Anwesende Katholiken wurden durch die reinigende Festmesse beseelt, vom höchsten Angebot der heimischen und italienischen Kirchenfürsten zelebriert, wir Andersgläubige und Ungläubige haben ein erhabenes geistliches Theater erlebt, das unser Freund liebte und das uns deswegen nicht unangesprochen belassen konnte. Im Geiste ließ ich mir dabei alle seine Stücke projizieren, vom „Gartenfest“ bis zum „Abgang“, und am Ende mit allen Anwesenden laut den uralten Choral „Ó, Du heiliger Václav“ gesungen.

Das jetzige Staatsoberhaupt würdigte jene Tugenden seines Vorgängers, die es bei sich selbst zu finden glaubt, der Fürst von Schwarzenberg hat ihm ganz fein außenministerisch erläutert, dass des Freundes Leitspruch „Wahrheit und Liebe besiegen Lüge und Hass“ nicht lächerlich

gemacht werden darf, weil „Pravda vítězí! – Die Wahrheit siegt!“ sogar auf der Präsidentenflagge steht, und die USA-Exaußenministerin Madeleine Albright sprach so echt tschechisch, als hieße sie noch immer Madlenka Korbellova. Enttäusch hat nur der Ex-Präsident Clinton, der nicht, wie bei seinem ersten Prager Besuch, Saxofon gespielt hat, weswegen ihn der Abgehende besonders mochte.

Die Luft in der Kathedrale blieb, dem Atem aus so vielen hunderten Lungen zum Trotz, eiskalt, und ich war meinem Mantel dankbar, dass er ihr viel besser widerstand, als ich es von ihm gewöhnt war. Dann verließ der Freund zum letzten Male den Dom, in dem er das Te Deum nach seiner ersten Wahl erlebt hatte, und wir alle folgten ihm unter den Balkon, auf den er damals von Tausenden herausgeklatscht worden ist, und standen dort ohne Bewegung, bis seine schwarze Limousine um die Ecke abgebogen hat, von wo ihm »standing ovations« der letzten Zuschauer entgegenhallten. Da hat mich der österreichische Botschafter bereits gebeten, ihm samt den Schlüsseln von der Residenz auch seinen Mantel zurück zu geben, den ich dort für meinen verwechselt habe.

Danach hat er uns wieder mit Hilfe seiner befreundeten Prager Polizisten im starken Vorweihnachtsverkehr blitzschnell zum Jet durchgemogelt. Den steirischen Sauvignon Blanc konnten wir wieder nur verkosten, weil bald der Anflug an Wien begann, aber die gütige Stuardess hat uns die halbvolle Flasche als Probe ohne Wert mitgegeben. Im Wiener Abendverkehr, ohne Zeitdruck, wurden wir dann wie alle Normalsterbliche von Ampel zur Ampel chauffiert. Unsere Haustür haben wir nur sechs Stunden später geöffnet, nachdem wir sie geschlossen haben, und bedauerten allein, dass wir nicht einen fröhlicheren Ausflug machen durften als den, zu dem uns als Wegbegleiter des abgegangenen Freundes der österreichische Bundespräsident Heinz Fischer zu Begleitern erkoren hat.

Wir haben uns den rauhaarigen Barbar zurückgeholt, der alles bei seinen Wiener Bewunderern zu gern überstanden hat, zündeten die vorbereitete Kerze an und tranken sowohl die erhaltene als auch die gekaufte Flasche aus. Dabei fand ich in der mitgebrachten tschechischen Zeitung meine Antwort auf die Frage, wie wohl der Freund sein eigenes Begräbnis beschrieben hätte: „Das sind doch Parradoxen, für die Boulevardredakteure und für meine Widersacherr warr mein Abgang vielmehr ihr Gartenfest.“

Soeben endet das Jahr, in dem unsere einstige Rundverteidigung um den ersten Außenminister Jiří Dienstbier, um den Shoah-Schriftsteller Arnošt Lustig, um den wilden Underground-Dichter Ivan Jirous, sowie um die Multitalente Jiří Gruša und Václav Havel geschwächt wurde. Nach solch gravierenden Verlusten sucht sich schwer eine gute Nachricht für 2012, und doch – es gibt sie. Wer den Weltsport verfolgt, der weiß, welche eine Patt-Situation in der Königswaage des Boxings entstanden ist, weil alle höchsten Titel unter zwei ukrainische Brüder verteilt wurden – Vitali und Wladimir. Die übliche Schlacht um die Krone des Superfighters unseres Planeten wird diesmal nicht stattfinden aus Gründen, die ebenso berühren wie erfreuen:

Mamma Klitschko hat den beiden bereits als Jungen streng verboten, miteinander zu raufen.

Pohřeb

Když slavil třicet jar, byli jsme si cizí, ač se rýsovaly sympatie při obraně jeho textů před cenzurou. Čtyřicátiny jsem slavil na Hrádečku už jako přítel; bez kapely mu k nim zazpívala stejně zakázaná Marta Kubišová. K padesátce jsem mu do obklíčeného domu nad Vltavou poslal z Vídně svou »pozdní sestru« a příští ředitelku schwarzenberské kanceláře Gerdu Neudeck s kufrem švýcarských sýrů. Šedesátku jsem minul, když si ho přivlastnilo prezidentování, k sedmdesátce snad pozval do Křižovatky dva hosty na metr čtvereční; po hodině valchování jsme od něho byli stejně daleko a šli mu radši připít ze Slavia. Na mých brněnských osmdesáti vydržel déle než já a herečka Marie Drahoušková mu držela tajně cigarety. Při letošní pětasedmdesátce jsem ho v DOXu pozdravil jen zamáváním, nechtěl jsem zvyšovat jeho únavu.

Když teď zemřel a napsal jsem i řekl v médiích, čím mi zalehlo srdce, rozhodli jsme se uniknout přetlačování v Dómu tím, že na něho v čas pohřbu vzpomenu ve Vídni při dlouhé svíci a dobré láhvi. Den předtím nám však dal velmi vážný známý nabídku, jaká se neodmítá.

Došli jsme v pátek ráno k jeho pracovišti, kde nás vzal do auta. Měli jsme štěstí, že před námi jel policejní vůz, který taky mířil na letiště, a že nás tam odbavili u vchodu, kde nebyla živá duše. Letadlo nabízelo jen tucet křesel, z nichž pět zůstalo prázdných, a bylo pořádně rychlé: sotva jsme vzlétli a nabídli nám nápoj, už se zas přistávalo, nestačili jsme dopít číši Sauvignonu Blanc ze Štýrska, ale byli znovu šťastlivci, když se přímo u letadla vyskytl rakouský velvyslanec, měl ve dvou autech právě sedm volných míst a znal se s českými policisty, kteří nás pomocí sirény protáhli červenou vlnou včas k rezidenci.

Tam jsme se rozdělili. Náš vážný známý krácel s velvyslancem na jednu stranu katedrály, my jiným vchodem na druhou. Přišli bychom si jako na schůzce Charty 77, nebýt tu i Karel Gott a další antisignatáři, ale mezi všemi panoval mír, jaký měl přítel rád, když tu ostudu podepsala i jeho tehdy mladá budoucí druhá žena. Těsně vedle nás narůstal kotel urostlých mužů v černých oblecích a se sluchátky v uších, kteří dovedli své klienty na jejich čestná místa a zde se shlukli, aby je včas obstoupili a bezpečně dopravili do mateřských zemí; stáli tam i dva nemluvní pasažéři z našeho letadla. Seděli jsme za sloupem, ale před velkou obrazovkou, takže jsme viděli jako doma. Dvořákovy skladby skvěle podaly Česká filharmonie, Pražský filharmonický i katedrální sbor. Katolíci prošli očistou slavnostní mše sloužené nejvyšší sestavou českých a italských církevních knížat, my jinak věřící i nevěřící jsme zažili vznešené duchovní divadlo. V duchu jsem si přitom promítl jeho hry od Zahradní slavnosti po Odcházení, a nahlas pak zapěl se všemi Svatý Václave...!

Současný prezident republiky vypočítal ony přednosti předchůdce, které se domnívá nalézat i u sebe, kníže schwarzenberské připomnělo, že pravdu a lásku nelze proměnit v nadávku, a Madeleine Albright zahovořila tak česky, jako by byla stále Madlenkou Korbelovic. Zklamal jen exprezident Clinton, když nezahrál na saxofon, ač ho měl odcházející právě proto zvláště rád.

Vzduch v katedrále vzdor dechu z tolika set plic mrazil a já vděčil svému kabátu, že mu čelí líp, než jsem byl zvyklý. Pak už opouštěl přítel naposledy chrám, kde zažil Te Deum po svém prvním zvolení, všichni jsme ho následovali pod balkón kanceláře, kam byl tehdy vytleskán tisíci dlaní, a nehybně stáli, než v černé limuzíně zajel za roh, odkud mu vstříc bouřil poslední aplaus stojících diváků. To už mě rakouský velvyslanec prosil, abych mu vrátil s klíči od ambasády i jeho kabát, který jsem tam zaměnil za svůj; nato nás k jetu opět prometli Prahou jeho známí dopraváci. Ze Sauvignonu jsme zas jen upili a už přistávali, ale hodná letuška nám dala poloplnou láhev za výslužku. Večerní Vídní, už ne v časové tísní, nás pak zas jako normální smrtelníky vezli jen na zelenou. Dveře jsme odemkli šest hodin poté, co jsme zamkli, a jen litovali, že jsme nezažili veselejší výlet, než k jakému nás, soupevníky odcházejícího, pozval jako svůj doprovod Heinz Fischer, přímo zvolený prezident Rakušanů.

Převzali jsme chlupáče Barbara, který vše rád přečkal u vídeňských obdivovatelů, zapálili připravenou svíci a vypili láhev darovanou i koupenou. V dovezených Lidovkách jsem našel svou odpověď na dotaz, co by byl přítel asi řekl o tom pohřbu: „Chm, chm, to jsou parradoxy, prro bulvárr i prrotivníky je mé odcházení tak trochu zahradní slavnost.“

Končí rok, v němž se naše někdejší kruhová obrana ztenčila o stříhače železné opony Dienstbiera, kronikáře holocaustu Lustiga, divouse Jirouse i multitalenty Jiřího Grušu a Václava Havla. Po takových ztrátách se těžko hledá dobrá zpráva pro rok 2012 – ale našla se! Kdo sleduje sport, ví, jak patová situace nastala v královské váze boxu, když se o nejvyšší tituly podělili bratři Valerij a Vladimír. Obvyklá bitva dvou uchazečů o žezlo superboxera planety se konat nebude z důvodu, který dojíká i těší:

Máma Kličkovová jim už v dětství přísně zakázala prát se spolu.

161. Trilobit Pavla Kohouta pro MfDNES 31. 12. 2011

PŮJČIT, NEBO NEPŮJČIT EUROZÓNĚ 90 MILIARD?

Česká republika se zatím nepřipojí k paktu, který v reakci na dluhovou krizi zpřísňuje rozpočtová pravidla v jednotlivých zemích Evropské unie

Na jeho podobě se na summitu v Bruselu dohodli lídři Evropské unie. Británie svou účast na paktu odmítla už loni v prosinci. Český premiér Petr Nečas ale nevyklučuje, že Praha by se k chystané dohodě nakonec ještě přidat mohla.

„Vzali jsme toto rozhodnutí na vědomí,“ řekl na tiskové konferenci na českou adresu francouzský prezident Nicolas Sarkozy: „Nejsem úplně obeznámen s tím, co se děje v Praze, takže nemohu pochopit, proč v současnosti není přijatelné to, co bylo přijatelné v prosinci. Netuším.“

Pakt rozpočtové stability mají jednotlivé země podepsat v březnu na dalším summitu Evropské unie. Pětadvacet zemí, které se k němu po summitu připojilo, by do svého právního řádu, nejlépe do ústav, mělo zakotvit pravidlo, že by jejich strukturální rozpočet měl být vyrovnaný nebo v přebytku.

Postoj ke smlouvě o fiskální unii, který zaujal premiér Petr Nečas (ODS) na summitu EU, poškozuje Českou republiku, řekl ČTK ministr zahraničí a předseda TOP 09 Karel Schwarzenberg. Důvody, proč smlouvu odmítá Velká Británie, jsou podle něj jasné a srozumitelné. „To je každému jasné. Zatímco tedy náš postoj je všem naprosto nejasný,“ podotkl. „Je to jen z vnitropolitických důvodů a to je to nejhorší,“ poznamenal k českému stanovisku Schwarzenberg. Ministr zahraničí nedávno v médiích prohlásil, že by neseděl ve vládě, která zemi povede mimo hlavní proud EU.

Kolem „Klausovy výjimky“ je v EU opět rozruch

Kolem české výjimky z listiny základních práv Evropské unie, kterou si v roce 2009 vymínil prezident Václav Klaus při přijímání lisabonské smlouvy o reformě unijních institucí, je opět rozruch. Ústavní výbor Evropského parlamentu nebyl schopen rozhodnout o zprávě, která unii nedoporučuje, aby souhlasila s žádostí ČR připojit tuto výjimku k již ratifikované lisabonské smlouvě jako protokol. Tento „český“ protokol by měly členské státy schvalovat souběžně se smlouvou o vstupu Chorvatska do unie v příštím roce. K přijetí „výjimky“ se státy EU zavázaly na žádost Václava Klause. Protokol má údajně zaručit ochranu před případnými nároky vysídlených sudetských Němců na majetek v ČR. Podle některých právníků jsou to ale liché obavy. Evropský parlament má ovšem v české žádosti jen konzultační roli. Rozhodnutí o tom, zda se návrhu vyhoví, je na zemích EU.

S církevními restitucemi se ožívají debaty o smlouvě s Vatikánem

S tím, jak se vláda chystá dát církevní restituce k projednání do parlamentu, se začalo opět víc mluvit o stále neschválené česko-vatikánské smlouvě. V církevních kruzích se objevily názory, že by bylo vhodné dát smlouvu do parlamentu souběžně s restitucemi. Ministerstvo zahraničí to ovšem neplánuje. Smlouva upravuje vztah mezi českým státem a římskokatolickou a řeckokatolickou církví. Diplomacie ji patrně předloží zákonodárcům s úpravami poté, až rozhodnou o navrácení církevního majetku. Návrh zákona o restitucích, který vláda vyjednala se sedmnácti církvemi,

má dorazit do parlamentu počátkem února. Pokud parlamentem restituce projdou, pak by mohly být ve smlouvě nějak zohledněny. „Pokud je zákon o církevním vyrovnání, pak některé části smlouvy, která je deset let stará, jsou ... zbytečné,“ řekl ČTK český velvyslanec ve Vatikánu Pavel Vošalík. Podle něj bude nesporně potřeba se na smlouvu podívat a provést revizi textu. „Bude reagovat na vývoj na tomto poli, ale třeba i na pozitivní změny v bilaterálních vztazích,“ dodal. Šéf české diplomacie Karel Schwarzenberg (TOP 09) věří, že jednání o textu s Vatikánem pak bude jednodušší.

Václava Klause čeká poslední celý rok v úřadu, bude řešit svou budoucnost

Prezidenta Václava Klause čeká poslední celý rok v úřadě. Pro politika, který je téměř devět let hlavou státu a ve vrcholných politických funkcích se pohybuje od roku 1990, nastane zřejmě zlomové období. Klaus dosud jasně neoznámil, zda a případně jak bude pokračovat v politice. Dal ale najevo, že do soukromí se nestáhne. Veřejnost i politici budou bedlivě sledovat, zda se naplní spekulace o novém pravicovém politickém projektu, který by Klaus zaštitil, nebo zda sedmdesátiletý prezident zvolí jinou formu veřejného působení. Závěr Klausova prezidentského období zřejmě poznamenají přípravy na přímou volbu prezidenta. Očekává se, že Senát nový způsob volby potvrdí a příští hlavu státu budou vybírat občané. Nic to nemění na tom, že prezidentem lze být zvolen jen dvakrát za sebou. Klaus je tedy tentokrát mimo hru o prezidentský úřad. Funkční období mu skončí 7. března 2013. Přímá volba by se měla konat mezi 6. lednem a 5. únorem téhož roku, vyhlášena musí být už v listopadu příštího roku.

ČSSD navrhuje odložit druhý pilíř důchodové reformy na rok 2016

Opoziční sociální demokracie na lednové schůzi sněmovny navrhne, aby se start druhého pilíře důchodové reformy odložil z roku 2013 na rok 2016. Novinářům to řekl předseda ČSSD Bohuslav Sobotka. V hospodářské krizi je podle něho hazardem převádět až 20 miliard z veřejného důchodového systému do soukromých penzijních společností. Do roku 2016 se navíc skuteční parlamentní volby a ČSSD do nich podle Sobotky půjde s programem celou koncepcí druhého pilíře reformy zrušit. Pokud sociální demokracie na zrušení sílu mít nebudou, existuje podle Sobotky naděje, že hospodářská situace Evropy v roce 2016 bude stabilizovanější a nejhorší následky stávající dluhové krize bude i při zavedení druhého pilíře možné zvládnout. Sociální demokracie zákony důchodové reformy také nedávno napadla u Ústavního soudu.

Úředník odpovědný za čerpání fondů EU pro vědu končí po pár dnech

Úředník ministerstva školství Robert Plaga odpovědný za čerpání miliard z EU odchází po několika dnech ve funkci. Ministerstvo školství to uvedlo na svém webu s tím, že Plaga odchází po vzájemné dohodě. Server Česká pozice a Český rozhlas Radiožurnál uvedly, že podle Plagova dopisu úředníkům odchází proto, že jeho představy

o odborném vedení agendy se neshodují s představami ministerstva. Za šefování ministra Josefa Dobeše (VV) jde už o pátou personální výměnu na této pozici. Plaga nastoupil do funkce vrchního ředitele sekce řízení operačních programů EU několik dní před Vánoce. Na této pozici má na starosti rozdělování více než sto miliard korun z EU určených na vzdělávání a vědu. Ministerstvo školství patří k nejpomaleji čerpajícím institucím v Česku, podle kritiků ani nestihne všechny peníze získat. Podle Radiožurnálu Plaga odmítl podepsat problematické projekty, například podporu celoživotního vzdělávání. Část projektů je podle médií podezřelá.

Pražská ODS má kompletní nové vedení, předsedou je Svoboda

Pražská ODS má zcela nové vedení. Předsedou byl podle očekávání zvolen pražský primátor Bohuslav Svoboda. Delegáti pak na místopředsednické posty zvolili všechny kandidáty, které si Svoboda přál a které podpořil. Prvním místopředsedou se stal náměstek ministra financí Zdeněk Zajíček, řadovými místopředsedy jsou poslanec Marek Benda a komunální politici Pavel Horálek, Ondřej Pecha a Tomáš Portlík. Benda přitom nedostal žádnou nominaci z oblastních sněmů, navržen byl až z pléna. Všichni byli zvoleni v prvním kole. Svoboda měl v boji protikandidáta, bývalého radního Jiřího Janečka. Svoboda dostal 68 z 95 hlasů, Janeček jen deset. Svoboda po svém zvolení novinářům řekl, že tolik hlasů v prvním kole volby nečekal. Podle něj je možné odteď mluvit o jednotné ODS v metropoli. Premiér a předseda ODS Petr Nečas považuje zvolení pražského primátora Bohuslava Svobody předsedou ODS v hlavním městě za správné rozhodnutí. Podle něj je příležitostí, jak obnovit důvěru Pražanů v ODS.

Nová strana Romů chce hájit zájmy všech sociálně slabých lidí

Hájit nejen zájmy Romů, ale všech sociálně slabých občanů chce Strana rovných příležitostí, jejíž delegáti se šli v Praze na ustavujícím sjezdu. Předsedou zvolili člena rady vlády pro národnostní menšiny Štefana Tišera. Místopředsedy mu budou šéf Výboru pro odškodnění romského holocaustu v ČR Čeněk Růžička a učitelka Antonie Burianská. Strana podle Tišera vznikla proto, že dosud v České republice „nikdo zájmy sociálně slabých vrstev nehájil“. Nyní začnou zakládající členové strany jezdit po republice a stranu budovat, uvedl. Původně se měla jmenovat Adaj, což v romštině znamená „tady jsme“. Nakonec se ale zakladatelé rozhodli pro název neutrálnější.

Obrana nabízí nepotřebné nemovitosti za 350 milionů korun

Ministerstvo obrany nabízí k prodeji 43 nemovitostí za celkovou cenu téměř 350 milionů korun. Mezi objekty se nachází například část letiště Slatina v Brně či bývalá vojenská nemocnice v Klatovech. Obrana si prodejem nepotřebného majetku vylepšuje svůj rozpočet. Ministerstvo nabízí případným zájemcům nevyužívaný hotel Hůrka v Horní Plané u lipenské přehradě za 36 milionů korun. Areal bývalé vojenské nemocnice v Klatovech lze pořídit

za 15 milionů korun. Devět milionů zaplatí možný zájemce za areál v Chlumci nad Cidlinou, ve kterém se nachází administrativní budova, podzemní sklad a další příslušenství. Koupit lze například i budovu garáží v Praze-Čimicích za 34 milionů korun, ubytovnu v Klatovech za asi 17 milionů či školici a výcvikové zařízení Říčky v Orlických horách za 1,6 milionu korun.

Cenu Pelikán časopisu *Listy* dostala slovenská premiérka Radičová

Dosluhující slovenská premiérka Iveta Radičová v Olomouci dostala cenu Pelikán, kterou za zásluhy o politickou kulturu a občanský dialog každoročně uděluje dvouměsíčník *Listy* založený olomouckým rodákem Jiřím Pelikánem v roce 1971 v exilu v Římě. V minulosti ocenění obdrželi například politik a publicista Jaroslav Šabata a první polský postkomunistický premiér Tadeusz Mazowiecki. Radičová novinářům řekla, že *Listy* zná a četla je i před revolucí v roce 1989. „Byla jsem v kontaktu s kolegy sociology, kteří tvořili alternativní texty a samizdaty. Víím, jaké osobnosti cenu Pelikán obdržely přede mnou. Nesmírně mě potěšilo, že tak významné ocenění získám, a velice si ho vážím,“ uvedla premiérka. Podle Václava Buriana z redakce *Listů* je Radičová jedním z mála politiků, kteří jsou ochotni riskovat své postavení, pokud jde o něco závažného. Cenu Pelikán udělují *Listy* od roku 2004. Jejimi laureáty se v minulosti stali mimo jiné spisovatelka a překladatelka Alena Wagneřová, maďarský bohemista, diplomat a někdejší disident György Varga či polský novinář a příslušník demokratické opozice před rokem 1989 Adam Michnik. Loni ocenění obdržel katolický kněz Anton Otte.

Kriminalistický ústav ukončil zkoumání kostí z Dobronína

Kriminalistický ústav v Praze ukončil zkoumání kosterních pozůstatků z hromadného hrobu na louce Budínka v Dobroníně na Jihlavsku. Výsledná zpráva byla už začátkem listopadu předána jihlavským kriminalistům. Případ však stále není uzavřen. V lokalitě Budínka byly kosterní pozůstatky, údajně Němců zavražděných na konci války revolučními gardami, vyzvednuty z masového hrobu loni v srpnu. Podle antropologů tam byla zakopána těla nejméně třinácti lidí. Experti však na kostech žádné stopy násilí nenašli, kriminalisté vyšetřují případ od loňského září pro podezření z vraždy. Podle *Jihlavského deníku* se vyšetřování údajného masakru z konce května 1945 v souvislosti s ostatky nalezenými na louce Budínka u Dobronína na Jihlavsku blíží ke konci. *Deníku* se podařilo zjistit, že pozůstalí po obětech poválečného vyřizování účtů mezi Čechy a Němci dostávají v těchto dnech obsáhlé dopisy od českých úřadů. Několikastránkový dokument jako první dostala dcera po Johannu Resnikovi, která žije v německém Erdingu. „Policie jí v dopise sdělila, že byl její otec identifikován, a ona má odpovědět na otázku, zda chce jeho ostatky převézt do Německa, nebo je chce nechat pohřbit v Česku,“ řekl *Deníku* zástupce pozůstalých Johann Niebler.

Nálezky ostatků a opakované označení místa křížem vzbudily v Dobroníně velké emoce.

Nejvyšší soud potvrdil tresty za žhářský útok na domek Romů ve Vítkově

Tresty za žhářský útok na domek Romů ve Vítkově na Opavsku definitivně platí. Nejvyšší soud (NS) odmítl dovolání čtyř pachatelů, jimž soudy v Ostravě a Olomouci vyměřily tresty od 20 do 22 let vězení. ČTK to bez dalších podrobností řekl mluvčí NS Petr Knötig. Při útoku, který byl podle pravomocného verdiktu rasově motivovaný, utrpěla těžké popáleniny tehdy dvouletá Natálie. Má trvalé zdravotní následky. Útok podle verdiktu spáchali čtyři útočníci. David Vaculík a Jaromír Lukeš si mají odpýkat 22 let ve vězení, Václav Cojocar a Ivo Müller dostali dvacetileté tresty. Všichni byli odsouzeni za pokus o několikanásobnou rasově motivovanou vraždu a poškozování cizí věci. Dovolání podali všichni čtyři pachatelé. Z jakých důvodů je Nejvyšší soud odmítl, není zatím známo. Odůvodnění musejí nejprve dostat účastníci řízení. Odsouzená čtveřice se teoreticky může ještě obrátit na Ústavní soud. Ten však většinu stížností v záležitostech násilné trestné činnosti také odmítá.

Ve Vatikánu se uskutečnila zádušní mše za Václava Havla

Ve svatopetrském chrámu ve Vatikánu se uskutečnila zádušní mše za bývalého československého a českého prezidenta Václava Havla, který zemřel týden před Vánocemi. Obřad sloužil děkan kardinálského sboru ve Vatikánu Angelo Sodano. Kardinál při mši zavzpomínal na svá osobní setkání s českým exprezidentem, ať již v České republice při návštěvách bývalého papeže Jana Pavla II., nebo při Havlově návštěvě Vatikánu. Mši byla přítomna asi stovka hostů, uvedl český velvyslanec při Vatikánu Pavel Vošalík. Nechyběli zástupci českých krajanů, italská představitel ani řada diplomatů různých zemí včetně Spojených států, Velké Británie, Francie, Kanady, Slovenska, Polska, Srbska nebo Hondurasu.

Odkaz bývalého prezidenta Václava Havla bude připomínat nová budova Evropského parlamentu ve francouzském Štrasburku

Návrh jednomyslně schválilo předsednictvo Evropského parlamentu, kterému naposledy předsedal Jerzy Buzek. Symbolicky právě Buzek se před třiceti lety účastnil boje za lidská práva a demokracii v Polsku i ve východní Evropě. K pojmenování budovy dojde během letošního roku. Sedmipatrová kancelářská budova leží v areálu mezi Evropským parlamentem a Radou Evropy.

Další zahraniční objekt pojmenovaný po bývalém prezidentu Václavu Havlovi bude například knihovna na severu Paříže nebo nová třída v polském přístavním městě Gdaňsk. V České republice se po Václavu Havlovi už teď jmenuje základní škola v Poděbradech. Asi největší pozornost provází návrh režiséra a producenta Fera Feniče. Ten vyzval k přejmenování pražského ruzyňského letiště na „Václav Havel Prague International Airport“. Přejmenování ruzyňského letiště však vyvolává kontroverzní reakce. Debatu o návrhu otevřela i česká vláda.

Praha chce lákat Londýňany, aby během olympiády odjeli do Česka

Praha chce nalákat obyvatele Londýna, aby v době konání letošních olympijských her odjeli na dovolenou do české metropole. Plánuje proto reklamní kampaň, která by se měla uskutečnit v květnu přímo v ulicích Londýna. Pražský magistrát v těchto dnech vyhlásil výběrové řízení na tvůrce této kampaně. Podle mluvčí pražského magistrátu Terezy Krásenské bude kampaň namířena na obyvatele britské metropole, kteří nechtějí sledovat olympijské dění přímo na stadionech a obávají se komplikací, které jsou s olympijským děním spojeny. Dá se například očekávat, že ve městě zhorší doprava a zvednou ceny. Kampaň by měla v ulicích Londýna podle Krásenské začít 1. května, trvat bude zřejmě čtyři až deset nepracovních dní.

Kvůli bobrům se lodě v budoucnu nedostanou v Lednici k Minaretu

Výletní lodě nebudou moci v budoucnu zajíždět od zámku v Lednici na Břeclavsku k nedaleké historické vyhlídkové věži Minaret, posledních 300 metrů musí návštěvníci dojít pěšmo. Koryto řeky Dyje přehradí česla, přes která se plavidla nedostanou. Touto cestou chtějí památkáři ochránit lednický park před přemnoženými bobry, pod jejichž zuby padají k zemi staleté a cenné dřeviny, ničí tak koryto řeky Dyje a devastují krajinu. Památkářům proto nezbyvá nic jiného než se pokusit bobry z parku vystrnadit. Pak se pokusí bobry v rozlehlém parku odchytit a přemístit. Bobři způsobí v areálu lednického zámku, který je nejnavštěvovanější moravskou památkou, každý rok škodu dva miliony korun. Kdy výstavba začne, není ještě zcela jasné. Lednicko-valtický areál je od roku 1997 na seznamu UNESCO.

Nejdražší vydraženou českou mincí se stal desetidukát z roku 1613

Nejdražší vydraženou českou mincí se stal desetidukát z roku 1613. Minci z období vlády Matyáše II. na aukci společnosti Aurea numismatika v Praze koupil zájemce za 2 691 000 korun. Mimořádně vzácná zlatá česká mince pochází ze sbírky Huga Poláka. Jednalo se o nejvýznamnější aukci v posledních deseti letech na českém numismatickém trhu.

Praha je devátou nejatraktivnější metropolí v Evropě

Praha je devátou turisticky nejatraktivnější metropolí v Evropě. Na prvních pozicích se umístily Paříž, Amsterdam a Řím. Vyplývá to z průzkumu, který mezi 24 evropskými metropolemi uskutečnila společnost Roland Berger. Podle ní ale Praze chybí jasná a veřejně dostupná strategie propagace cestovního ruchu, proti ostatním evropským velkoměstům má rovněž nedostatky v oblasti dopravní infrastruktury. Oprostit by se zároveň měla od nelichotivé nálepky laciné destinace a zaměřit se na movitější klientelu. Míru atraktivity hodnotila Roland Berger na základě turistických kritérií. Hodnotil se například počet přenocování, dlouhodobý vývoj kapacity lůžek a přístupnost destinace leteckou dopravou.

V září by ve Vysokém Mýtě měla být odhalena socha Přemysla Otakara II.

Kovová socha Přemysla Otakara II., zakladatele Vysokého Mýta, by měla být ve městě slavnostně odhalena 8. září 2012. Na její zhotovení sbírá od 1. května loňského roku peníze formou veřejné sbírky sdružení Pomník zakladatelů města. Dosud se mu podařilo shromáždit asi polovinu potřebné částky. Zastupitelé také navíc na posledním zasedání schválili umístění sochy před Pražskou bránou při vjezdu do města. Budoucí klasická socha ve zbroji bude vysoká 2,5 metru. Na hlavě bude mít král zlatou korunu, u nohou přilbu se zlatou korunkou, okolo pasu upnutý meč, v ruce bude držet listinu s pečetí. Umělecký kovář Karel Bureš z Mýta ji již vyrábí z kovaných železných plátů nýtovaných na dutou konstrukci.

České Budějovice budou chráněny proti pětisetleté vodě z Vltavy

Povodí Vltavy začalo se stavbou protipovodňových opatření na Jiráskově nábřeží v Českých Budějovicích. Ta budou chránit okolí Vltavy proti pětisetleté povodni, která tu způsobila značné škody v roce 2002. Jedná se o protipovodňovou betonovou bariéru, na kterou je možné ukotvit mobilní nadstavbu. Celkové náklady stavby dosáhnou téměř 72 milionů korun, řekl generální ředitel Povodí Vltavy Petr Kubala. „Nejdůležitějším úkolem právě odstartovaných protipovodňových opatření v Českých Budějovicích je ochrana více než 2 300 obyvatel a území o rozloze 757 000 metrů čtverečních. Povodeň v roce 2002 zde způsobila vysoké škody na majetku města i soukromých osob,“ uvedl. Protipovodňová ochrana má za úkol zabránit povrchovému zaplavení území z Vltavy a také zamezit průsakům podzemní vody do chráněného prostoru v době povodně.

Policie zajistila odcizené Fillovy obrazy i podezřelé

Policie zadržela šest lidí, které podezřívá z krádeže čtyř obrazů Emila Filly ze zámku v Peruci na Lounsku. Policisté našli i obrazy, které jsou podle ředitelky galerie v Peruci Alice Štefančikové v dobrém stavu, byť bez rámců. Skupina údajně kradla i v dalších muzeích a galeriích. Všechny obrazy nabízeli pachatelé na černém trhu značně pod cenou. Čtyři obrazy zmizely z pamětní síně Emila Filly v zámku v Peruci na Lounsku 18. listopadu minulého roku.

Knihovna Václava Havla se v budoucnu více otevře lidem

Po smrti Václava Havla se knihovna nesoucí jeho jméno musí vyrovnat s novou pozicí. Nadále by instituce neměla sloužit jen k uchování Havlových literárních děl, ale měla by být místem, kde se bude více setkávat široká veřejnost a lidé spříznění s Havlovým viděním světa. Vedení Knihovny Václava Havla nedávno schválilo standardní program na příští rok, úmrtí bývalého prezidenta a celosvětově uznávaného politika a dramatika ale budoucnost knihovny podle Palouše postavilo do zcela jiného kontextu. Instituce by tak už neměla být jen shromaždištěm všech

havlovských dokumentů, ale měla by se stát „živým místem pro setkávání všech, kdo se cítí již nyní či v budoucnosti budou osloveni jeho myšlenkami a činy,“ míní Palouš. Havel sám ke „své“ knihovně uvedl, že cílem knihovny není budovat jemu osobně pomníček, ale snaha o vznik „ohniska duchovního, společenského i literárního života pražského“.

V budoucnu by měla knihovna jako celek sídlit v paláci U Drahomířina sloupu, ale projekt přestavby domu na Havlovu knihovnu se památkářům nelíbí. Některé plány, jako zastřešení nádvoří, nicméně připouští. Vědecké radě ústavu vadí necitlivé zásahy k plánovanému vytvoření nadstandardně vybavené soukromé rezidence, rozsah zásahů do podloží kulturní památky či chystané zrušení původního bytu někdejší první dámy Hany Benešové s památkově chráněnými prvky.

Historický dům U Drahomířina sloupu koupil podnikatel Zdeněk Bakala, jehož nadace také sponzoruje současnou činnost Havlovu knihovny.

Rekonstrukci bitvy u Slavkova sledovalo přes osm tisíc diváků

Více než 8000 diváků sledovalo minulý rok rekonstrukci historické bitvy u Slavkova. Neodradilo je ani nepříznivé počasí a chladno. Vojenské kluby divákům předvedly vrcholnou část střetnutí tří armád, kdy francouzské šiky císaře Napoleona na Prateckém kopci porazily rakouské a ruské vojenské brigády. Bojové scény u Slavkova připomenuly 206. výročí bitvy.

Obnova hradu a zámku Bečov skončí do roku 2015

Rozsáhlá obnova státního hradu a zámku v Bečově bude trvat do roku 2015. Dlouhodobá oprava významné památky vychází z projektu Příkladná obnova hradu a přilehlých objektů pro prezentaci památkové péče vzdělávacími programy. Jeho realizace začala letos, zahájení projektu předcházelo několik let příprav.

Lidé jsou optimističtější při pohledu na svůj život než na vývoj ČR

Při pohledu do budoucnosti jsou Češi optimističtější v souvislosti s osobním životem. Naopak většími pesimisty jsou v případě očekávaného vývoje společnosti, jako například její politické nebo ekonomické situace. Nemalá část lidí ale nečeká ani žádné změny. Vyplynulo to ze zveřejněného průzkumu společnosti Median. Polovina respondentů očekává větší či menší zlepšení situace ve své rodině a v lásce, 46 procent lidí je stejně optimistických ohledně svého zdraví a 35 procent u práce nebo studia. Zhruba třetina občanů ve zmíněných případech ale zároveň uvedla, že se vývoj nezlepší ani nezhorší. Stejně množství respondentů totéž prohlásilo u otázky týkající se jejich příjmu a životní úrovně. Zlepšení u nich čeká 29, respektive 25 procent Čechů. Naproti tomu 64 procent lidí si myslí, že se zhorší ekonomická situace v ČR, podle 63 procent lze stejný vývoj čekat i ve společenské náladě a podle 60 procent v politické situaci v republice. Přibližně pětina občanů je přesvědčena, že v těchto oblastech nenastane žádný posun.

Praha má druhé zrcadlové bludiště – u Havelského trhu

Návštěvníci hlavního města i Pražané mají k dispozici další bludiště. Kromě toho tradičního na Petříně mohou nyní zavítat i do nového, které vzniklo na nároží Melantrichovy ulice u Havelského tržiště. Osm desítek zrcadel tu vytváří labyrint, k jehož zdolání potřebují návštěvníci dávku soustředění. Na konci cesty naleznou kaleidoskopické kino, jehož autorem je tvůrce Kinoautomatu a Laterny magiky Radúz Činčera. Ten také vytvořil iluzi, ovšem v obřích rozměrech. Na optickém glóbu se promítá krátký film s názvem *Praha ve vichřici dějin*. Speciálně natočené obrazy nejkrásnějších památek Prahy vytvářejí atraktivní mozaiku. Stejně jako na Petříně čeká návštěvníky i zábavná část – série osmi různě vypouklých a zakřivených zrcadel, které vytvářejí zdeformované obrazy lidského těla.

Ostravský sládek vytvořil pivo s obsahem 24karátového zlata

Jazyčky českých, moravských i slezských pivařů jsou stále více rozmlsané. Postupně si zvykly na pivní moky s příchutí švestek, pomeranče či vanilky. Nyní se ale na trh dostává novinka, která všechny dosavadní pivní speciály s největší pravděpodobností předčí. Ostravský sládek Marek Pietoň totiž vytvořil pivo, ve kterém plavou šupinky čtyřicetkarátového zlata. V láhvi o obsahu 0,7 litru je 0,018 gramu tohoto vzácného kovu. Exkluzivní edici prvních lahví piva sládek označil za trendy pivo pro absolutní menšinu. „Po zatřepáním s lahví se šupiny roztančí a vytvářejí opravdu ojedinělý zlatý efekt,“ popsal technologii výroby sládek, který na trh už uvedl zázvorové či oříškové pivo. Svůj poslední pivní experiment pojmenoval Faust. „Jméno ve mně evokuje středověkou alchymii, která se hodně kolem zlata točila. Navíc slovo obsahuje písmena »au«, což je chemická značka pro zlato,“ vysvětlil s tím, že zatím vyrobil 60 lahví speciálního piva 24 K gold Faust. Věřící ale, že v příštím roce bude ve stáčení zlatého pivního moku pokračovat. Tvrdí totiž, že v Česku a pravděpodobně i ve světě je jediný, kdo pěnivý nápoj s obsahem pravého zlata vyrábí. Reakce na Fausta jsou podle Pietoně různé. Od nadšených až po ty, kteří ho obviňují z ničení pivní tradice či snobismu.

Průzkum: Češi omezují konzumaci piva a pijí ho méně často

Češi, kteří jsou dlouhodobě největšími pijáky piva na světě, v posledních letech omezují konzumaci pěnivého moku. Průměrný počet týdně vypitých püllitrů totiž v případě mužů klesl z 9,5 v roce 2007 na letošních 7,7. Zároveň se v Česku snižuje frekvence pití piva i podíl jeho konzumentů v české populaci. Vyplyvá to z průzkumu, který pro Český svaz pivovarů a sladoven provedlo Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM). „Trend poklesu konzumace piva považujeme za logický důsledek několika jevů. Je to především vliv dlouhodobých změn v životním stylu obyvatel, rostoucí tlak na pracovištích s cílem intenzivněji využívat pracovní dobu a v neposlední řadě rovněž fakt, že generace velkých konzumentů piva postupně odchází,“ komentoval výsledky průzkumu výkonný ředitel Českého svazu pivovarů a sladoven Jan Veselý. Muži pijí pivo v průměru

přibližně třikrát a ženy zhruba dvakrát týdně. Na jednoho obyvatele Česka loni připadlo 134 litrů vypitého piva, což Čechy ve světových statistikách stále řadí na první místo před druhé Iry.

Po opravě se opět otevřel klášterní pivovar v Želivě

Po rekonstrukci se opět otevřely brány želivského klášterního pivovaru. Požehnal mu želivský opat Bronislav Ignác Kramár. Součástí slavnostního zahájení provozu byla exkurze s výkladem a také posezení s ochutnávkou piv. Klášterní pivovar bude vařit světlá, tmavá i polotmavá piva, jako jsou ležáky Haštal a speciál Salesius. Tato piva jsou vařená podle upravených původních historických receptur. Lidé si je budou moci koupit přímo v pivovaru, nebo ve speciálních pivních galeriích, například v Praze. Pivo se v Želivě prokazatelně vařilo už od roku 1617, první zmínky však pocházejí už ze 14. století. Premonstráti vařili pivo skoro 300 let až do roku 1907, kdy budovy zničil rozsáhlý požár. V padesátých letech minulého století byl v areálu internační tábor a od roku 1956 až do roku 1992 psychiatrická a protialkoholní léčebna.

V Česku ubývá dětí, je jich o 880 000 méně než před 30 lety

V Česku v posledních desetiletích postupně ubývá dětí. Tento trend nedokázal zvrátit ani takzvaný porodní boom minulých let. Zatímco před třiceti lety v zemi žilo 2,41 milionu chlapců a děvčat do 15 let, letos jich bylo zhruba o 880 000 méně. Počet se tak snížil o víc než třetinu. Obyvatel republiky přitom přibýlo. Vyplývá to z výsledků sčítání lidu, které zveřejnil Český statistický úřad. Za propadem porodnosti byly změny ve společnosti, které s sebou přinesl listopad 1989. Lidé mohli začít cestovat, studovat a budovat kariéru. Založení rodiny se tak odsouvá do pozdějšího věku. Víc se snaží uplatňovat i ženy. Statistický úřad uvedl, že ve věkové skupině do 34 let je podíl vysokoškolsky vzdělaných žen vyšší než podíl mužů s vysokoškolským titulem. Podle sociologů a expertů na problematiku rovnosti jsou nutná opatření na podporu rodin, aby se stárnutí společnosti aspoň přibrzdilo. Někteří odborníci ale podotýkají, že vyšší porodné či jiné dávky většinou Čechy a Češky nepřimějí k tomu, aby měli potomky. Nutné jsou i kroky, které umožní skloubit práci s rodinou.

Sochy Viktorií z Čechova mostu poputují kvůli rzi do depozitáře

Sochy Viktorií z pražského Čechova mostu poputují dočasně do depozitáře. Důvodem je rez, která poškodila jejich uchycení k mostu. Sochy se nacházejí na pylonech mýtných domků na obou předmostích, po montáži budou uloženy do depozitáře Galerie hlavního města Prahy. Čechův most je podle Pražské informační služby nejkratším pražským mostem. Postaven byl v prvním desetiletí 20. století. Na obou koncích mostu jsou vždy dvě bronzové postavy Viktorií s pozlacenými ratolestmi, umístěné na 17,5 metru vysokých litinových sloupech. Samy Viktorie jsou vysoké přes tři metry a vytvořil je sochař Antonín Popp.

Jižní Morava nabízí zimní prohlídky v jeskyních a chystá Ráj permoníků

Jihomoravský kraj představil na brněnském veletrhu Regi-ontour novinky pro letošní turistickou sezónu. Magnetem Oslavan bude Ráj permoníků – park s příběhem, kde se spojí poznání se zábavou, a to díky rekonstrukci kulturní památky, těžní věže dolu Kukla v Oslavanech. Má navazovat na zdejší tradici dolování uhlí. Věž stojí ve výrobním areálu od roku 1913. Park na rozloze 6 000 metrů čtverečních má dvě úrovně a je zde šestadvacet různých atrakcí nazvaných hornickou hantýrkou. Park by se měl otevřít 1. května. Vzniká tu největší nadzemní bludiště v ČR, v zrekonstruované věži bude muzeum regionálních a hornických pověstí a sochy permoníků, kavárna a cukrárna, lanovka, která vede přímo do prostoru, otočný tunel, který simuluje pohyb země, najdeme tu i záchranářskou štolu zával a důlní labyrint. Věž bude přístupná i pro vozíčkáře.

Ráj permoníků bude zapojen také do projektu cyklotras v regionu. Stýkat by se tu mělo kolem pěti cyklostezek. Kraj proto přichystal i kvalitní cykloprůvodce – dvacet cyklistických top výletů plus dálkové trasy.

Jihomoravský kraj upozornil na přeshraniční spolupráci, kterou navázal s Dolním Rakouskem – mezi zámek Slavkov a renesančním zámek Rosenburg. Cílem, který se zatím nedaří zcela naplnit, je prodloužení pobytu návštěvníků v regionu. A právě propojení zajímavostí na obou stranách hranice by k tomu mohlo pomoci, uvedl ředitel zámku Aleš Šilhánek. Slavkov – dřívější sídlo rodu Kouniců – se slavnostně otevírá v nové sezóně 22. března a oba zámky si zapůjčí i výstavy. „Jde o zapůjčení úspěšné unikátní výstavy pohlednic s napoleonskou tematikou ze sbírkového fondu zámku Slavkov/Austerlitz na celou sezónu do Rosenburgu. A současně Rosenburg zapůjčí do Slavkova výstavu věnovanou renesančnímu sokolnictví.“

Novinkou pro letošní rok je zpřístupnění nového okruhu Sloupsko-šošůvských jeskyní – a to okruhu historického. V moravském krasu je přístupných pět jeskyní. Sloupsko-šošůvské jeskyně jsou nejdelší a nejstarší v Česku. První zmínky jsou už z roku 1664. Jeskyně tvoří rozsáhlý komplex dómů, chodeb a podzemních propastí. Například jeskyně Eliška má bohatou krápníkovou výzdobu a vynikající akustiku, takže se zde pořádají koncerty. Nagelova propast hluboká 80 metrů je největší podzemní propastí svého druhu v České republice. Jeskyně Kůlna pak nabízí archeologickou expozici. Výzkum doložil osídlení a využívání jeskyně už před 120 000 lety. Sloupsko-šošůvské jeskyně jsou přístupné i v zimě, ale jen v šošůvské části. Dřív byly v zimě zavřené, protože tu přezimují netopýři. Ve Sloupsko-šošůvských jeskyních se můžete i vdávat, třeba v jeskyni Kůlna.

Ve světelském zámku vznikne dílna pro budoucí umělecké kováře

V areálu zámku ve Světlé nad Sázavou na Havlíčkobrodsku vznikne dílna s kovářskými výhněmi, která bude sloužit tamní uměleckoprůmyslové škole. Sály studenti využijí jako ateliéry a galerii. Zámek po desetiletích opustila střední zemědělská škola, která má sídlo v Humpolci. Podle kraje, který je zřizovatelem obou škol, už zámecký areál ke své

výuce nepotřebuje. Akademii navštěvuje 650 studentů. Vyučuje se tam čtyřiatřicet oborů, většina má umělecké zaměření, mimo jiné řezbářství, kamenosochařství a výtvarné zpracování skla. Umělecké kovářství a výtvarné zpracování kovů se ve Světlé vyučuje druhým rokem, v těchto oborech je asi pětadvacet dětí. Budoucí kováři zatím musejí jezdit do menší kovářské dílny v Lipnici nad Sázavou. Nové ateliéry pro ně teď vzniknou v bývalé zámecké kotelně, která už škole zůstane. Novorenesanční zámek ve Světlé nad Sázavou vznikl několika přestavbami z původní tvrze. Za druhé světové války tam sídlila německá a od roku 1945 československá vojenská posádka. Zemědělská škola tam působila od poloviny minulého století. Součástí zdejší Akademie je vyšší odborná škola, gymnázium a střední škola uměleckoprůmyslová.

Desetiletí Divadla Minor připomene rekonstruovaná pasáž

V prosinci minulého roku uplynulo deset let od otevření nové budovy Divadla Minor ve Vodičkově ulici v Praze. Při této příležitosti byla otevřena jeho rekonstruovaná pasáž, která prošla výraznou proměnou a nabídne tak rodičům s dětmi další možnost, jak trávit volný čas. O víkendech zde budou výtvarné dílny a do budoucna se plánují další aktivity, jako jsou bazar či hudební workshopy.

Brněnská Reduta oslavila narozeniny Mozarta v rokokovém stylu

Okolí brněnského divadla Reduta jako by se vrátilo o několik století v čase. Více než dvě stovky návštěvníků v bohatých rokokových kostýmech a dobových bílých parukách tu slavily narozeniny skladatele Wolfganga Amadea Mozarta. Ples se konal už pátým rokem, řekla ČTK mluvčí Národního divadla Brno Šárka Motalová. „Na plese se návštěvníci mohli nechat stylově nalíčit a učesat. Kromě tradiční zábavy, jako je tanec, byla k dispozici například věštkyňe,“ uvedla Šárka Motalová. Diváci mohli vidět i módní přehlídku návrháře Pavla Jevuly, zúčastnit se losování o zájezd do Salcburku nebo ochutnat víno z vinné galerie. Slavnostně nazdobená Reduta ožila v osm hodin večer zahájením plese za účasti malého Mozarta, tedy příslušně oblečeného dětského herce. Na odkaz Mozarta upozorňovaly kromě rokokového oblečení i například čokoládové Mozartovy koule, které si návštěvníci mohli brát ze stojanů na chodbách.

Všudypřítomný Mozart měl návštěvníkům připomenout koncert tehdy jedenáctiletého Wolfganga Amadea Mozarta, který hrál 30. prosince 1767 se svojí sestrou Nannerl v tehdejší Taverně, dnešní Redutě. Zároveň odkazoval na skladatelovy narozeniny (* 27. ledna 1756).

V Zábřehu si při běhu s kufrem připomněli slavného rodáka Welzla

V dobovém oblečení, s kufrem v ruce a s doutníkem v ústech se v sobotu zapojily čtyři desítky recesistů v Zábřehu na Šumpersku do tradičního recesistického závodu na kopci Humenec. Odolávat museli nejen mrazivým teplotám a sněhu, ale i zlomyslným nástrahám pořadatelů. Během si připomněli památku slavného polárníka a dobro-

druha Jana Eskymo Welzla, který se letos konal již podeváté. Podle organizátorů právě spěchající účastníci s kufrem v ruce připomínají podobu Welzla nejvíce. Mnozí účastníci se na akci pečlivě připravili. Na kopec vyrazili v dobovém oblečení i s parukami na hlavách. Závod s názvem Welzlův kufr je specifický tím, že znalost pravidel je výsada určená pouze pořadatelům, účastníkům je zapovězena. Podmínkou ale je, aby se zastavili u tří občerstvení, kde na ně čeká špek, slivovice a tvarůžky.

Na koštu v Bukovanech mohli lidé ochutnat téměř 1 500 pálenek

Na tradičním 15. koštu pálenek v Bukovanech na Hodonínsku mohli lidé ochutnat téměř 1 500 druhů těchto nápojů. Letošní ročník byl zasvěcen hruškám a pálenkám. Podle starostky Jany Šimečkové je košt významnou společenskou událostí v obci a prý jde o jeden z největších koštů v okolí. Bukovany ho pořádají každoročně vždy poslední sobotu v lednu. Letošních 1 440 vzorků ke koštování je nejvíc za celou dobu pořádání akce. O něco menší počet vzorků měli na koštu v Mikulčicích, které leží také na Hodonínsku. Tam nebyly k mání jen tradiční slivovice, meruňkovice, hruškovice či ořechovice, ale i různé speciální pálenky, například kořalky z ananasů, dýní nebo oskeruší.

Praha má historicky nejvyšší počet obyvatel

Praha má historicky nejvyšší počet obyvatel. A to přes 1 272 000. Hlavní město České republiky roste především díky cizincům, kterých je mezi Pražany už 14 procent. Předběžné výsledky sčítání lidu v Praze představila Eva Vojtová z Českého statistického úřadu: „Cizinci se více koncentrují právě do Prahy. 40 procent cizinců, kteří žijí v České republice, žije v Praze. Nejsilněji jsou v Praze zastoupeni Ukrajinci, Rusové a Slováci.“

Mrazy dělají radost vinařům, chystají se sklídit ledové víno

Mrazy, které přišly v minulých dnech na jižní Moravu, dělají radost vinařům, kteří nechali na vinicích hrozny pro ledové víno. Silné mrazy kromě úrody ledových hroznů mohou přinést ale také škody, kritická je hranice minus 18 stupňů Celsia. Ledové víno vinaři obvykle sklízí koncem kalendářního roku. Leden je výjimkou.

Scio: Žáci se zhoršili v češtině a matematice, angličtina je lepší

České děti nehloupnou, za posledních šest let se ale zhoršily jejich výsledky v matematice a češtině. S těmito závěry přišla firma Scio, která na 273 školách testovala jejich vědomosti v letech 2005 a 2011. Každé testování absolvovalo na 25 000 žáků devátých tříd. Největší problémy měly děti s úlohami se zlomky, v angličtině se znalosti naopak zlepšily. Zhoršování znalostí českých školáků konstatovaly v minulých letech mezinárodní průzkumy. Školáci zapojení do testování zároveň vyplňovali dotazník, podle něhož se více než třem čtvrtinám dětí ve škole líbí. Mezi devátáky také přibýlo zájemců o gymnázia a učební obory s maturitou, snížil se zájem o střední odborné školy.

Ukradená historie

Padli v boji proti nacistům či zmizeli ve vyhlazovacích koncentračních táborech. Pamětní desky, které české hrdiny připomínají, kradou zloději kovů. Pomníčky však ničí i majitelé domů, kterým údajně kazí byznys.

Jen v Praze 3 se v uplynulých letech ztratilo patnáct bronzových či měděných desek, které připomínaly hrdinství padlých Pražanů při protinacistickém povstání v květnu 1945. Na pražském Újezdě potkal v poslední době stejný osud tři pomníčky. Čerstvým příkladem je zmizení pamětní desky z domu, kde žil a při zatýkání gestapem zahynul Jan Zelenka-Hajský. Zelenka ukryval parašutisty Jana Kubiše s Josefem Gabčíkem, kteří zlikvidovali třetího muže nacistické říše a plánovače holocaustu Reinharda Heydricha. Pod Barrandovskými terasami byla rozměrná bronzová deska se 103 jmény Pražanů, kteří v těchto místech prudkých bojů s nacisty padli, ukradli i ji. Když barrandovský úřad nahradil jinou ukradenou desku plastovou napodobeninou, padla i ona za oběť zlodějům. Tentokrát kvůli hliníkovému rámu, který spojoval několikadílnou repliku.

„Jen máloco vypovídá o úrovni národa jako neúcta k předkům, kteří obětovali životy za naši svobodu,“ říká Pavel Filipek z odboru pro válečné veterány ministerstva obrany. Nejde přitom jen o krádeže, ale i vydírání, s nímž na ministerstvo vyrukoval nedávno vlastník nemovitosti v Praze. Pomník pryč z domu neodstraní, armáda mu ale za to musí ročně platit 10 000 korun.

Majitelka barrandovského penzionu odstranila zase desku obětí holocaustu kvůli tomu, že by mohla iritovat její německé zákazníky. Lhostejno, že připomínala vyvraždění jejich předků.

Zdroj: <http://praha.idnes.cz>

Vítejte v pražských kolektorech

Kolektor je podzemní stavba, která slouží k ukládání inženýrských sítí. Ty jsou pak snadno dostupné pro další údržbu či opravy bez nutnosti porušení komunikací.

Z centrálního velína na Senovážném náměstí se monitorují a ovládají všechny kolektory v centru Prahy. Dálkově se zapíná i osvětlení. Hlavní vchod do kolektorů je umístěn v nenápadném domě na Senovážném náměstí. Návštěvníci sjedou výtahem do hloubky 30 metrů, kde se nachází uni-

kátní malé nádraží. V hloubce 25-35 metrů jsou uloženy nejdůležitější inženýrské sítě celoměstského významu. Třicet metrů pod povrchem klesá teplota k deseti stupňům, stěny tunelu jsou oroseny vlhkostí.

První kolektory vznikly koncem 19. století v Londýně. Následoval Curych a Berlín. V Praze se začalo budovat až v sedmdesátých letech 20. století. Přesto je zdejší síť jedna z nejdelších a nejmodernějších na světě. První kolektor byl v Praze zprovozněn v roce 1969 při rekonstrukci Chotkovy ulice. Masivní výstavba pak pokračovala hlavně pod pražskými sídlišti na okrajích města. Tam byly kolektory hloubeny z povrchu a nebyly tak nákladné jako v centru metropole. Pod historickým centrem vznikl nejdříve kolektor Václavské náměstí (v roce 1977). Následoval kolektor Celetná, Žižkov či Tylovo náměstí. V roce 2007 byl otevřen 1,8 kilometru dlouhý kolektor Vodičkova, který se může pochlubit nejmodernějším vybavením a technologiemi. Všechny vchody z povrchu jsou zabezpečeny čidly, jakékoliv narušení dispečer okamžitě zaznamená. Samotný tunel pak chrání 35-50 centimetrová vrstva betonu. Vnitřní čidla nepřetržitě sledují teplotu, koncentraci plynů a rosný bod. Jsou tak citlivá, že jednou dokonce zaznamenala unik plynu na povrchu – v Jindřišské ulici.

Plynovody se do kolektorů zavádějí postupně, vždy až poté, co skončí životnost původního potrubí. Zato vodovod je v nich hned od počátku. Po obou stěnách tunelu je ještě vedení elektřiny, optických sítí, horkovodů či potrubní pošty. Podzemní voda je v pražském podloží vůbec velký problém. Průsaky překonají i tlustý beton, denně proteče sběrným systémem 250 metrů krychlových vody. Odvodňovací štola vodu vyvádí do Vltavy nedaleko Novotného lávky.

Do menších kolektorů, které již vedou souběžně s ulicemi, se navrtávají sondy přímo do sklepení jednotlivých domů, kterými se pak protáhnou trubky a kabely. Pražská kolektorová síť měří celkem 90 kilometrů a v hloubce 2-45 metrů je v ní uloženo 2 400 kilometrů kabelů a potrubí. Životnost kolektorů je osmdesát let, poté bude následovat jejich celková rekonstrukce.

Výstavba kolektorů se nyní řeší už na celoevropské úrovni. Byla ustanovena komise pro vypracování bezpečnostních norem, které budou závazné v celé EU. Ta pod vedením Německa rozhodla, že vzorem pro tyto normy se stane Praha.

Pražské kolektory jsou po předchozím objednání přístupné každému, kdo se na trochu namáhavější podzemní dobrodružství cítí. Více informací najdete na webu www.kolektory.cz.

HISTORICKÉ OHLÉDNUTÍ

Obec Kunín leží na severní Moravě, nedaleko Nového Jičína. V první polovině 18. století zde pro rod Harrachů vystavěl známý architekt Hildebrand zámek, který zažil největší slávu o řadu let později. Jako své sídlo si jej vybrala vnučka zakladatelů Marie Walburga.

Marie Walburga pozdější hraběnka z Truchsess-Waldburg-Zeilu se narodila roku 1762. Za svého muže Klementa Aloise se provdala v sedmnácti letech. Manželství ale nebylo šťastné. Páru zemřely tři malé děti a posledního syna odvezl hraběnčin manžel na své statky do Porýní. I tento syn ale zemřel, hraběnka zůstala na kunínském, tehdy kunwaldském zámku sama. Nebylo divu, že pomýšlela dokonce na sebevraždu. Jaroslav Zezulčík, kastelán kunínského zámku, říká, že nakonec ale našla tato osvícená a vzdělaná žena nový smysl života ve vybudování zámecké školy.

„To byla škola ve své době mimořádná, v rámci celé střední Evropy, nejen Moravy. Byla inspirována hnutím filantropů, které už v Německu bylo na ústupu. Je pozoruhodné, že právě toto hnutí na konci 18. století našlo svůj velice plodný výhonek právě na Moravě v německém Kunwaldu. Škola to byla opravdu mimořádná, inspirována také svobodnými zednáři, tajnými ilumináty, rádcem hraběnky byl Pestalozzi, jeden z největších pedagogů přelomu 18. a 19. století. Ta škola byla naprosto ojedinělá duchem tolerance. Na konci 18. století školství bylo na nejnižších příčkách žebříčku. Tato škola byla naprosto výjimečná svým duchem. Vedle sebe studovaly děti všech sociálních skupin. Byly to děti šlechticů, měšťanů, úředníků, ale také děti sedláků, poddaných, zvláště zde byli přijímáni sirotci. Škola byla tolerantní ke všem národnostem. Studovali zde jak Němci, tak Češi, ale také Židé, katolíci, evangelíci, chlapci i děvčata.“

„Když vyprávíme dětem, že ta škola začínala v pět ráno, tak děti se oťresou hrůzou a ani učitelé se netváří nadšeně. V pět ráno bubnoval chlapec, který měl službu, na zámeckém schodišti budiček, děti vstávaly do učeben a výuka trvala do 19 hodin, od pondělí až do soboty. Děti nechodily brzo spát, ještě si potom hrály v parku, dělaly dlouhé vycházky, výuka probíhala také v přírodě. Učily se všechny předměty včetně cizích jazyků – latiny, francouzštiny atd. Vyučovaly se přírodní vědy, historie, děvčata byla připravována jako budoucí matky, takže také zdravotní péče, vaření, vyšívání atd. Hraběnka chtěla, aby děti byly nejen moudré, ale také zdravé. Takže vůbec poprvé na Moravě, možná i v rakouských zemích, byla zavedena v rámci této školy povinná gymnastika – tělocvik v zámeckém parku, otužování, plavání, bruslení. Nedávno jsme objevili zaměření zámeckého parku z této doby, byl uzpůsoben pro hry malých dětí. Víme také, že děti byly otužovány, okna v učebnách byla otevřena až do listopadu. Byla podávána zdravá výživa a probíhalo poprvé na Moravě také očkování proti neštovicím. Hraběnka s dětmi podnikala výlety.“

Ne nadarmo napsal nejslavnější žák ústavu František Palacký, že jeho pobyt v něm „byl krásným časem života mého“. S úctou vzpomínal i na paní hraběnku.

„Spolužákem Palackého, otce českého národa, byl jistý Josef Kronberger. To byl největší dareba a nezbedník zá-

mecké školy. Máme třídní knihy, které byly vedeny speciálně na tohoto chlapce. Byl to takový polosirotek, maminka mu zemřela, tatínek si s ním nevěděl rady, tak chlapce umístil na zámeckou školu. Ty třídní knihy denně referují o jeho nezbednostech, jednou to byly špendlíky v posteli děvčat, jindy se houpal v zámeckém parku na větvích, klouzal se po barokním schodišti atd. Vše korunoval ve čtrnácti letech, kdy utekl ze zámecké školy, nechal se naverbovat jako bubeník v armádě. Pak se bál vrátit, až na konci života hraběnky ji navštívil. Pak ještě jako starý osmdesátiletý muž z dalekého Lince jezdil na kunínský zámek za svým spolužákem, který se stal zámeckým pánem. Hraběnka adoptovala jednoho žáka zámecké školy, kterému zámek odkázala. Kronberger sepsal paměti, až takové intimní vzpomínky na výjimečnou hraběnku. Z nezbedy se stal někdo úplně nový, byl povýšen do baronského stavu, do hodnosti generála a v Rakousku je dnes považován za zakladatele četnictva a policie.“

„Ona se zcela vymykala představě urozené bohaté hraběnky. Víme, že se nestýkala se svými příbuznými. Větší potěchu jí přinášely tzv. konference. Zvala na ně učitele z celého okolí, ze svých panství, radila se s nimi o novinách a přinášela jim nové učebnice a pomůcky, to byl její svět. Příbuzní se na ni snad dívali trochu přes prsty. Také si na ni stěžovali někteří duchovní. Např. jeden ze zámeckých kaplanů, kaplan Hanke, bývalý jakobín, podal denunciaci na naši hraběnku na konzistoř. Byli to někteří další duchovní, kteří neměli pochopení pro postupy této ženy, protože na škole se skutečně vyučovalo způsobem, který se naprosto vymykal tehdejšímu rakouskému školství. No a po bitvě u Slavkova přišly ty velké problémy.“

Roku 1814 musel být ústav zrušen, podle knížky Metternicha odporoval svému účelu a vymykal se kontrole státu. Hraběnka nesla konec svého celoživotního díla velmi těžce, navíc trpěla Pagetovou chorobou, která způsobila, že později nemohla chodit a musela být přenášena ve velkém koši.

„Měla takový bod nad zámekem, Ořechový vrch. Tam si vybudovala anglický lesopark, četla knihy, pozorovala krajinu, jsou tam vidět vrcholky Beskyd, četla romány a snila o štěstí.“

Hraběnka, která se snažila dát jiným štěstí, které sama nezažila, zemřela v roce 1828.

Redakčně zkráceno

Martina Nyklová

Maria Walburga Gräfin
Truchsess-Zeil-Waldburg
genannt die Philantropin
des Kurländchens
* 22. Okt. 1762 bei Wien
† 25. Mai. 1828. in Kunewald.

PRANOSTIKY

Masopust

Masopustní období není přesně kalendářně vymezeno. Začíná sice 7. ledna po svátku Tří králů, kdy končí období Vánoc, ale uzavírá se v různém datu – na masopustní úterý, v den před Popelčíní středou, stanovenou na počátek čtyřicetidenního velikonočního půstu.

Zvyk se v jednom datu udržuje hlavně v katolických zemích také pod starým názvem odvozeným z itaštiny – karneval. Ve své podstatě sice nemá nic společného s liturgií, ale přesto je podřízen běhu církevního kalendáře.

O masopustních rejích z Čech i Moravy jsou dochovány písemné zprávy již ze 13. století, i když svátek je zřejmě ještě staršího data. Od středověku mravokárci vystupovali proti rozpustilostem, které se o masopustu děly, lidem to však nijak neubíralo na dobré náladě. Kolem 18. století se začaly pořádat zvláštní taneční zábavy, tzv. reduty. Zpočátku byly přístupné jen vyšším vrstvám, později všem zájemcům. První reduta v Praze se konala v roce 1752.

Únor

Sv. Dorota se v kalendáři připomíná 6. 2. – je to patronka nevěst. Jako mladá dívka odmítla pohanského místodržícího a za to byla mučena a popravena. Cestou na popraviště volala svého snoubence Pána Ježíše. Kolemjdoucí advokát Teofil žertoval, že v něj uvěří, když mu pošle květiny. Tu se prý snesl anděl s košíčkem květin, Teofil padl na kolena a vyznal svou víru, za což byl spolu s Dorotou stát.

Můžeš-li se v lednu vysvléci do košile, připravuj si na únor kožich.

Únor bílý – pole sílí.

Únorová voda – pro pole škoda.

Leží-li kočka v únoru na slunci, jistě v březnu poleze za kamna.

Když skřivánek v únoru zpívá, velká zima potom bývá.

Jestli únor honí mraky, staví březen sněhuláky.

V únoru sníh a led – v létě nanesou včely med.

Co si únor zazelená – březen si hájí; co si duben zazelená – květen mu to spálí.

Mnoho mlh v únoru přivodí mokré léto.

V únoru-li vítr neburácí, jistě v dubnu krovy kácí.

Když v únoru mráz ostro drží, to dlouho již nepodrzí.

Únor teplý – březen chladný, únor studený – srpen horký.

Jaké je počasí o Popelčíní středě, takové se drží celý rok.

Suchý půst – úrodný rok.

Březen

Zvěstování Panny Marie (25. 3.):

Jaro zvěstuje Zvěstování, ale zimu ještě nevyhání.

Jaké Zvěstování Boží Matky – takové velikonoční svátky.

Panna Maria sfoukne svíčku a svatý Michal ji rozsvítí.

Panny Marie Zvěstování zelených semen zasévání.

Březen – za kamna vlezem, duben – ještě tam budem.

Panská láska, ženská chuť a březnové počasí není stálé.

V březnu vítr, v dubnu déšť – pak jistě úrodný rok jest.

Březnové slunce má krátké ruce.

Březen bez vody – duben bez trávy.

Suchý březen, studený duben, mokrý máj – bude v stodole ráj.

Jak prší v březnu, tak také v červnu.

Hřmí-li v březnu, sněží v máji.

Hřmí-li v březnu, tak také v červnu.

Kolik mlh v březnu k nebi stoupá, tolik bude ještě mrazů po Velikonocích.

VZPOMÍNKA

Enrique Stanko Vráz (18. 2. nebo 8. 4. 1860 – 20. 2. 1932, Praha), český cestovatel a fotograf, možná bulharského původu. Navštívil různé části Severní, Jižní a Střední Ameriky, Asie a Afriky. Během svých cest nasbíral množství přírodnin a uměleckých předmětů, které věnoval Národnímu muzeu. Je autorem několika cestopisů –

Z cest E. St. Vráze (1898), Napříč rovníkovou Amerikou (1900), V Siamu, v zemi bílého slona (1901), Čína (1904), Z dalekých světů (1910).

Jeho otec měl být ruský důstojník nebo diplomat a matka Češka. Mnoho historiků se však snaží toto Vrázovo tvrzení zpochybnit. Spekuluje se o tom, že by se pod pseudonymem Enrique Stanko Vráz mohl skrývat pohřešovaný básník Karel Ilichman, Ferdinand Schpale z Haliče, hrabě Kolowrat nebo nemanželský syn šlechty Thurn Taxise.

Enrique Stanko Vráz v letech 1903-1904 objížděl hlavní města Jižní Ameriky, kde především fotografoval a pořádal přednášky. Roku 1904 navštívil již podruhé Mexiko a zde

Vrázova výprava s českou vlajkou postupuje ke „Smetanovu pohoří“ na Nové Guineji

se společně s americkým archeologem E. H. Thompsonem zúčastnil vykopávek v mayském městě Chichén Itzá. V roce 1907 se na krátkou dobu přestěhoval do Prahy, ale kvůli nedostatku finančních prostředků se musel vrátit zpět do USA. Po návratu do USA vstoupil postupně do politiky, stal se totiž zplnomocněncem pražské Národní rady, aby založil její americkou větev. Postupně se naplno zapojil do čechoamerického společenského života, dokonce spolupracoval i na předvolební kampani příštího prezidenta Wilsona. Právě v této době začal mít potíže

se srdcem a na jeho levé paži se objevily známky rakoviny, kterou zastavila až amputace paže v roce 1920.

Natrvalo se se svou ženou a dcerou vrátil do Prahy 31. srpna 1921. Nezískal práci ani v Národním, ani v Náprstkově muzeu. Zdrojem peněz mu byly pouze jeho přednášky a literární honoráře, proto také žil v dělnické čtvrti v Holešovicích. Začal často trpět těžkými depresemi, které si léčil v podolském sanatoriu profesora Prusíka. Dne 20. února 1932 zemřel v Praze, ve svých dvaasedmdesáti letech.

159. Trilobit Pavla Kohouta

Návrat trilobitů na sobotní stránku si žádá obzvláště důstojné téma. Ať je jím odkaz básníka a politika Jiřího Gruši.

Skuteční proroci musí často napřed zemřít, aby byli konečně slyšet a jejich hlas nabyl váhy, jaké si dávno zasluhoval. To platilo pro mučedníky a platí i pro současníky. Také Jiřího Gruši bude teď pořád víc, jak je stále aktuálnější jeho ústřední motiv – lesk i bída nacionalismu –, a důležitější jeho ústřední myšlenka – že národní vize, jež byla v devatenáctém století motorem českého zmrtyýchvstání, se v jednadvacátém stala brzdou českého pronikání do světa. Odpovídá Grušovu významu, že roli jeho hlavního oponenta převzala sama hlava státu, kterou však ani rozsáhlá imunita nechránil před scestnými úsudky. Václav Klaus, jenž kdysi Grušu pyšně vydával za svého dvořana, ho nedávno křivě obvinil, že jako český velvyslanec dával přednost německým zájmům.

Dosluhující prezident, který se už dlouho sám demontuje snahou být ve všem protinožcem svého předchůdce, a s ním i jeho věrozvěsti se stali zemskými patrony oněch pivních filosofů a holých lebek, na které sedí jak ulité Grušovo ironické označení „národní kecalové“.

Klausovo zásadní tvrzení, že vstupem do Evropské unie byla pohřbena sotva nabytá česká svéprávnost, je vyvráceno staletými našimi dějinami, z nichž srovnáním jasně vyplývá, že existence českého státu nebyla nikdy zaručena tak jako dnes. Mýtus o naší samostatnosti – prý v listopadu 1989 definitivně znovunabytý a vstupem do NATO i EU zas hned ztracený – je, řečeno jiným příměrem Jiřího Gruši, „chvalozpěv na vlastní klec, ve které papoušci nikdy neztrácejí svoji suverenitu“. Všechny Klausovy útoky na současný vývoj evropské a zároveň celosvětové integrace odpovídající stavu i směru moderní civilizace dávají tušit zklamání, že v tom mocném svazku svobodných zemí není místo pro lokální suverény, kteří smejí nutit svému kmeni recepty, v jejichž důsledku se hrozí stát „královstvím zahradních trpaslíků“.

Už kdyby Evropská unie neměla jiný smysl než být pojistkou české společnosti proti Klausovým zkratům, byla by požehnáním!

Tehdejší premiér musí vědět, že česko-německou deklaraci, jistící dnes republiku před jakýmkoli pokusem revanše spolehlivěji než jeho výhrady k Lisabonské smlouvě, zachránil pro pozdější přijetí právě Jiří Gruša už v době přípravy dokumentu. Těsně před rozdělením Československa hrozilo akutní nebezpečí, že Mečiarův muž na postu ministra zahraničí ČSFR Moravčík úmyslně zanechá České republice diplomatické trosky. Nedošlo k tomu jen díky Grušovi, čerstvému šéfu ambasády v Bonnu, který intriku prohlédl a skvělým zásahem na vlastní zodpovědnost vytvořil skutečnosti, jež už nebylo možno poničit.

Grušův nejdůležitější myšlenkový odkaz je v tom, že identitu národa netvoří idealizující legendy, ale součet všech vlastností a schopností, dobrých i špatných, které daný národ kdy projevil, a proto mapují celou protikladnost jeho povahy. Českou tedy určuje jak Husovo Ne!, tak husitské talibánství, jak Komenského učebnice jazyků, tak Koniášovo pálení knih, jak Havlíčkovu rebelantství, tak Sabinova udání, jak Masarykův humanismus, tak Gottwaldovy oprátky, jak prohlášení Charty 77, tak poselství Anticharty. A je zřetelné, která linie má v tom střídavém proudu dějin kladná znaménka.

Guru zdejší pravice Václav Klaus, ustavičně zdůrazňující, že není fanatik jakéhokoli -ismu, se militantním řazením obecných národoveckých tradic nad proces propojování národních společností na bázi konkrétních humanitních hodnot stal neméně falešným prorokem než vůdčí levicové intelektuálové meziválečného období, kteří horlením na slabost demokracie a její neschopnost vyrovnat sociální rozdíly směřovali své učedníky k utopické hvězdě komunismu, v níž pak tupě věřili, než ji zastínily šibenice. Možné rozhořčení mluvčích Mistra, že nic, ale opravdu nic takového dnes Klausovo učení způsobit nemůže, by bylo taky falešné. O tom svědčí tisíce srbských, chorvatských a bosenských krků, které podřezala podobná rétorika, utržená ze řetězu výbuchem národnostních střetů.

Je neuctivé prezidenta tupit, není fér zvát ho zlodějem psacích per a je neúčinné pohoršovat se nad jeho údery pod pás. Lze ho ale označit za ústřední zdroj záporné energie, kterou sytí a napájí všechny v této zemi, kdo potřebují k existenci i kariéře resentmenty a revanše. Vždyť sebevětší úlety bruselských úředníků ani sebehlubší krize eura nezmění nic na tom, že současná Evropa spojená vůlí i volbou valné většiny obyvatel – společně uchovat a bránit demokracii – se poprvé v dějinách stává jedním z hlavních stabilizačních faktorů života na planetě i pro příští generace. Bránit tomu tak intenzivně, jak to činí prezident, který tím popírá předvolební sliby a povolební přísahu, je způsob velezrady v duchovní podobě, nežalovatelné, ale hodné odsouzení. Větu z knihy Můj život s Hitlerem, Stalinem a Havlem mohu po pěti letech doslova zopakovat: „Nabízí se otázka, nepřivodil-li zralý politik na přelomu tisíciletí české společnosti už zas újmy jiného druhu po těch, k nimž v půli století po svém přispěl mladý básník.“

(Původně psáno pro MF Dnes 10. 12. 2011)

Ceny potravin v Česku vzrostou zřejmě o 10 procent

Potraviny v Česku podraží v roce 2012 až o deset procent. Shodují se na tom potravinářské firmy i obchodníci. Důvodem je nejen lednové zvýšení sazby daně z přidané hodnoty, ale také rostoucí náklady obchodníků i výrobců potravin například na dopravu zboží či energie.

Týden: ČEZ investuje až 30 mld. Kč do obnovitelných zdrojů v cizině

Energetická společnost ČEZ hodlá investovat takřka 30 miliard korun do obnovitelných zdrojů v Polsku a Rumunsku. Peníze na investici chce firma získat pomocí zrychlených úsporných opatření, píše časopis *Týden*. „Půjde především o zdroje, které mají rychlou návratnost a díky státní podpoře mohou generovat hotovost již při zahájení dostavby jaderné elektrárny Temelín,“ uvedl mluvčí ČEZ Ladislav Kříž. Počátek dostavby Temelína plánuje ČEZ na rok 2014. Úsporná opatření firmy mají navázat na úsporný program Nová vize, který energetici ohlásili na začátku letošního roku s cílem ušetřit přes 36 miliard korun. Přestože se program zatím nedaří plnit, hodlá ČEZ ušetřit v nejbližší době dalších 30 miliard Kč, uvádí *Týden*.

ČR bez problémů prodala dluhopisy

Česká republika prodala státní dluhopisy se splatností pět let, které na trhu umístila bez jakýchkoli problémů. Výnos v průměru vzrostl na 3,52 procenta, zatímco v předchozí srovnatelné aukci v srpnu činil 2,88 procenta. V prvním kole se prodaly papíry za 7,63 miliardy korun a poptávka po nich více než dvojnásobně překročila nabídku. Ve druhém kole pak ministerstvo financí přijalo nabídky na nákup dluhopisů v objemu 1,16 miliardy korun. V obou kolech tak Česká republika získala asi 8,79 miliardy korun. Cílem bylo prodat dluhopisy v objemu osmi miliard Kč.

Lidé začali letos víc platit v nemocnici

Pacienti pocítili letos první dopady reforem ministra zdravotnictví Leoše Hegera (TOP 09), když jim od prosince stoupl poplatek za den v nemocnici z 60 na 100 korun. Od ledna je možnost si připlatit za osmnáct nadstandardů a dát méně za recept.

Z daňových rájů je ovládáno už 18 % kapitálu českých firem

Objem registrovaného kapitálu tuzemských firem, který je ovládán z daňových rájů, letos vzrostl o 41 miliard na 391,8 miliardy Kč. Z daňových rájů je tak kontrolováno již 17,7 procenta celkového registrovaného kapitálu českých firem. Největšími zahraničními vlastníky českých podniků jsou z pohledu ovládaného registrovaného kapitálu Nizozemci, Němci a Rakušané. Vyplývá to z analýzy, kterou zveřejnila Česká kapitálová informační agentura (ČEKIA). Podíl českého kapitálu investovaného do registrovaného kapitálu tuzemských firem meziročně vzrostl o 3,47 procenta na 1,311 bilionu korun. Tuzemské subjekty tak nyní ovládají 59 procent z celkového registrovaného kapitálu

v českých společnostech, zatímco loni to byl osmapadesátiprocentní podíl. Naopak objem zahraničního kapitálu v českých firmách letos poklesl o 1,93 procenta na 902 miliard Kč.

Průměrná mzda ve 3. čtvrtletí 2011 vzrostla o 2,5 % na 24 989 Kč

Průměrná hrubá měsíční mzda činila ve 3. čtvrtletí 2011 v Česku 24 989 korun. Meziročně vzrostla o 2,5 procenta, tedy o 620 korun, uvedlo ministerstvo práce a sociálních věcí v Informačním systému o průměrném výdělku. Růst byl větší v soukromých firmách než v nepodnikatelském sektoru. Na průměrnou mzdu přitom většina lidí ani zdaleka nedosáhla. Polovina lidí totiž měla příjem nižší než 21 185 korun. Takové výše totiž dosahovala ve 3. čtvrtletí hrubá střední mzda, která dělí příjmy na dvě poloviny, a podle analytiků vypovídá o skutečných příjmech daleko více než průměrná mzda. V podnikatelské sféře činila průměrná hrubá mzda 24 979 korun. Proti stejnému období předchozího roku se zvýšila o 681 korun, tedy o 2,8 procenta. Střední mzda zde dosáhla výše 20 594 Kč.

Technickým oborům chybějí zaměstnanci, dalším odvětvím přebývají

V tuzemských technických oborech, jako je například strojírenství, mají podniky potíže s hledáním kvalifikovaných zaměstnanců. Naopak například v potravinářském či textilním průmyslu nebo v dopravě se zaměstnanost snižuje. Výsledky průzkumu uskutečněného pro ministerstvo průmyslu a obchodu na konferenci o potřebách podnikatelů v oblasti zaměstnanosti představila Hospodářská komora ČR. „Je paradoxní, že zatímco v naší zemi statisíce osob marně hledají uplatnění na pracovním trhu, firmy i přes aktuální ekonomické vyhlídky stále upozorňují, že zejména v technických oborech nemohou ve své lokalitě najít potřebně kvalifikované pracovníky,“ řekl ministr průmyslu a obchodu Martin Kuba. Technické profese chybějí velkým podnikům i středním a malým firmám. Potíže se sháněním zejména kvalifikovaných pracovníků v technických profesích má 60 procent firem oslovených v průzkumu. Jen třetina společností uvedla, že se získáváním zaměstnanců problémy nemá.

Prvních patnáct potravinářských firem může používat označení Český výrobek

Prvních patnáct tuzemských výrobců potravin může označovat své produkty novým logem s českou vlajkou a nápisem »Český výrobek – garantováno Potravinářskou komorou ČR«. Certifikáty zástupcům potravinářů slavnostně předali ministr zemědělství, prezident Potravinářské komory ČR

a předseda sněmovního zemědělského výboru. Značka má garantovat, že takto označený výrobek byl převážně vyroben z domácích surovin.

V Jindřichově Hradci se žije nejlépe

Jindřichův Hradec se může chlubit titulem města, ve kterém se žije nejlépe. Druhá za ním skončila Praha, následovaná Hradcem Králové a Náchodem. Na opačném konci pomyslného žebříčku skončily Orlová nebo Znojmo. Na studii se podílela i Vysoká škola ekonomická, byly využity

například statistiky Policie ČR (kriminalita, počet trestných činů), dále nezaměstnanost, cena bydlení, situace na trhu práce, mzdová úroveň atd. Jednoznačně platí, že Praha je dominantní ekonomické centrum České republiky, ovšem cena bydlení je zde v průměru nejvyšší. Obecně si vedly velmi dobře také jižní Čechy.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Jez v Děčíně

Plánovaný jez v Děčíně má být ohleduplnější vůči úhořům, které nepustí k lopatkám vodní elektrárny. To je jedna z nejvýznamnějších změn, které navrhuje zpracovatel dokumentace dopadu stavby na životní prostředí – společnost Well Consulting. Její předešlý materiál ministerstvo životního prostředí vrátilo k dopracování vloni v květnu, protože byl údajně nepřehledný a chyběl v něm konkrétní popis přímých a nepřímých dopadů stavby na říční ekosystém. Kolem této problematiky byla v minulosti řada dohadů a kritiky, zejména ze strany ekologických organizací.

Čeští netopýři mohou pomoci americkým, které ničí plíseň

Čeští netopýři mohou podle vědců pomoci netopýřům americkým, které likviduje plísnivé onemocnění nazývané podle vnějších projevů „syndrom bílého nosu“. Zatímco americké netopýře tato nemoc masově hubí, čeští netopýři jsou proti onemocnění imunní. Vědci z moravských pracovišť prokázali, že netopýři v Česku, ale i jinde v Evropě umírají na syndrom bílého nosu, který v Severní Americe ohrožuje ekosystém, jen velice zřídka. Nové poznatky o zvláštní odolnosti evropských netopýřů se syndromem bílého nosu publikoval letos v lednu mezinárodní tým badatelů v prestižním mezinárodním odborném časopise *Journal of Wildlife Diseases*.

Zoologická zahrada na Svatém Kopečku vybuduje evropské safari

Olomoucká zoologická zahrada na Svatém Kopečku letos vybuduje ve svém areálu novou atrakci, evropské safari. Návštěvníci zoo se díky tomu budou moci projet vláčky pro výletníky výběhem kamzíků či zubrů. Úpravy by měly být hotovy začátkem července. Návštěvníci se díky safari dostanou blíže ke zvířatům. Po trase však budou bariéry tak, aby se zvířata nemohla dostat do bezprostředního kontaktu s lidmi. V evropském safari návštěvníci uvidí evropské druhy sudokopytníků i lichokopytníků, například kamzíky, muflony, zubry, kozorožce, losy či jeleny.

Papouščí zoo

V Boškovcích na Vyškovsku vyrostl areál, který evokuje atmosféru deštného pralesa. Ukrývá se tu papouščí zoo, první svého druhu v Česku. Návštěvníci tu mohou vidět asi 200 papoušků dvaceti druhů. Papouščí zoo vybudovali manželé Vlastimil a Hana Škrhákovi.

Národní park Šumava

Několik měsíců debat k novému zákonu o Národním parku Šumava, okořeněných několika potyčkami o kůrovce, je snad u konce. Ministr životního prostředí Tomáš Chalupa: „Jednání o novém zákoně o NP Šumava končí, návrh zákona míří do legislativního procesu.“

Finální návrh Ministerstva životního prostředí počítá s celkovou rozlohou první zóny parku 26,53 % (22,08 % bezzásahová zóna + 4,46 % dočasně zásahových zón) a dalšími 8,49 procenty zóny IIa, která by se na převod do první zóny připravovala. „Rozloha první zóny Národního parku Šumava spolu s rozlohou zóny IIa by tak dosáhla 35 %, což je historicky nejvyšší rozloha první zóny Národního parku Šumava, kterou se kdy podařilo dojednat. 35 % rozlohy parku v praxi představuje plochu téměř 24 tisíc hektarů. Tato rozloha je větší než celková velikost sousedního národního parku Bavorský les,“ řekl ministr Tomáš Chalupa a dodal, že návrh dále počítá s velikostí zóny IIb 59,87 % a s 5,12 % pro třetí zónu.

Za to, že šumavské obce souhlasí s navýšením plochy první zóny, kývl ministr Chalupa na lanovku na Hraničnick. Ta má propojit českou stranu s rakouským zimním střediskem Hochficht, kam dnes lidé jezdí po 27 kilometrech dlouhé objížďce. Ministr Chalupa zdůraznil, že půjde výhradně o dopravní stavbu a vyloučil budování sjezdovky. Příspěvek na toto téma najdete na adrese: www.rozhlas.cz/radio_cesko.

Letos se v Česku výrazně přemnožili divočáci

Projevuje se to mimo jiné tak, že se v zimě ze sklizených polí stahují do lesů k městům. Množí se případy, že na ně lidé narazili nejen při vycházkách do přírody, ale dokonce přímo ve městě, například v pražské Troji. Poničené lány kukuřice, vypleněné zahrádky, rozryté lesy, nebezpečí prasečího moru. Divokých prasat je údajně třikrát víc než před třemi čtyřmi roky. A čím je jich více, tím větší škody páchají. Příliš nepomáhá ani zvýšený povolený odstřel. Ještě před šedesáti lety bylo všechno jinak. České země zažily téměř sto padesátileté období, kdy zde divoká prasata ve volné přírodě nežila. Dnes je jich prý tolik jako za dob Marie Terezie, která proto rozhodla, že se černá zvěř bude chovat pouze v oborách. Návrat do volné přírody se prasatům úspěšně podařil až po druhé světové válce. Štětináci se u nás zabydleli natolik, že myslivci musejí ročně skolit kolem 70 tisíc kusů. Skrytě žijící a vysoce inteligentní divočáky není snadné nalézt, natož pak ulovit. Jistě je to způsobeno také tím, že byli vyhubeni přirození regulátoři černé zvěře, jako rys či vlk. Podle odborníků tím, že v přírodě dnes

chybějí její přirození nepřátelé, je třeba, aby jejich regulační roli nahrazoval člověk. Otázkou ovšem zůstává, jak to dělat takříkajíc civilizovaně a také bezpečně. Vždyť divoká prasata, jakkoliv většinou neviditelná, žijí často v těsné blízkosti lidí.

Petice pro kamzíky v Jeseníkách

Na ohrožení kamzíků se snaží upozornit petice, kterou podepsalo okolo 25 tisíc lidí. Kamzíci horští žijí v Jeseníkách už téměř sto let, nejsou ale původním druhem. Byli dovezeni z oblasti Alp a postupně se jim v novém domově začalo dařit. V současné době žije v Jeseníkách zhruba 150 kusů kamzíků, což je únosný stav. Ovšem existuje závazný dokument naplánované činnosti, který pod názvem plán péče pro chráněnou oblast schválilo ministerstvo životního prostředí. Tento plán umožňuje, že pokud Správa Chráněné krajinné oblasti vyhodnotí situaci jako kritickou pro ohrožené druhy rostlin, tak teoreticky je možné zredukovat populaci kamzíka horského na nulu. Náměstek ministra životního prostředí Tomáš Tesař, který se zástupci sdružení Jesenický kamzík jednal, informoval: „Já musím říct se vši vážností za resort mi-

nisterstva životního prostředí, že nepřipustíme, aby byl kamzík horský zredukován na nulu. My musíme otevřít diskusi a hledat způsoby a formy, jak ochránit jiné druhy, ať už rostlinné, nebo živočišné, aniž bychom likvidovali druh jiný.“

Zatím tedy mohou být kamzíci i jejich zastánci poměrně klidní. Ministerstvo podle slov náměstka Tesaře se bude snažit najít řešení, které do budoucna v Jeseníkách umožní koexistenci tohoto živočišného druhu i vzácných chráněných rostlin.

Ministr Bendl chce znemožnit dovozy vajec ze zemí, kde neupraví klece

Ministr zemědělství Petr Bendl (ODS) chce od ledna 2012 znemožnit dovozy vajec ze zemí, které nesplní podmínky Evropské unie ohledně klecí pro nosnice. Dle dostupných informací je jasné, že řada zemí (mezi těmito zeměmi je třeba Belgie, Francie, Španělsko, Rumunsko i sousední Polsko) k novému roku na rozdíl od Česka unijní podmínky nesplní. Chovatelé i stát se proto bojí levných dovozů vajec z těchto států, které by pro české drůbežáře mohly být likvidační.

ARCHEOLOGIE

Čeští archeologové objevili v Súdánu dávno ztracený chrám

Čeští archeologové objevili v Súdánu dávno ztracený chrám z doby Merojského království. Jeho zbytky evropští cestovatelé spatřili v první polovině 19. století, ale poté zcela zmizel v poušti. Při výzkumu archeologové našli pečetní prsten s vyobrazením nubijského boha Apedemaka, sošku původně egyptského boha Usira, fragment stély s merojským písmem a části pískovcových bloků s reliéfy. Na tiskové konferenci to řekl vedoucí expedice, egyptolog a afrikanista Pavel Onderka z Náprstkova muzea asijských, afrických a amerických kultur. Rozsáhlý chrámový komplex poblíž dnešního městečka Vád Bon Naga, které se nachází asi 130 kilometrů severně od hlavního města Chartúmu, byl vystavěn za Merojského království, které trvalo od 3. století př. n. l. do 4. století n. l. Čeští archeologové pracovali v této lokalitě už třetí sezónu. Pokračovali také v konzervaci paláce královny Amanišacheto a takzvaného Východního chrámu. Národní muzeum, jehož je Náprstkovo muzeum součástí, navazuje súdánskou expedicí na dlouhou tradici českých archeologických a etnografických výzkumů v nilském údolí. Do akce UNESCO na záchranu památek Nubie v první polovině šedesátých let minulého století se zapojilo spolu s Československým egyptologickým ústavem Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

Nečekaný nález stovky hrobů posunul otevření kostnice v Brně

V kostnici pod brněnským kostelem svatého Jakuba archeologové našli téměř pět set hrobů, předpokládali jich zhruba šedesát. Nečekaný nález posouvá datum otevření kostnice z dubna zřejmě na léto. Na novinářské prohlídce

kostnice to řekl primátor Roman Onderka. „Je to mimořádný nález, kostnice bude velmi výjimečná v celoevropském kontextu. Myslím, že po kostnici ve Francii bude dokonce druhá největší v Evropě,“ přiblížil význam památky Onderka. Další významný nález čekal na archeology v zadní části krypty, v takzvané třetí komoře. Kosterní ostatky tam byly poskládány velmi specifickým způsobem, který se výrazně lišil od ostatních prostor. Tyto ostatky památkáři chtějí zachovat v původním stavu a byl podán návrh na prohlášení komory za kulturní památku.

Kostel v Karviné ukrýval unikátní fresky z 15. století

Kostel Povýšení svatého Kříže v Karviné-Fryštátě po staletí ukrýval unikátní fresky z poloviny 15. století. Experti je našli pod patnácticentimetrovou vrstvou několika omítek. Jde o jediné a tím i nejstarší gotické nástěnné malby na území české části Těšínského Slezska. Znázorňují mučení svaté Kateřiny a Barbory. Soubor výjevů ze života svaté Kateřiny je pak dokonce nejstarším dochovaným freskovým příběhem této svěťice v republice. ČTK to řekla Andrea Čeplá z Národního památkového ústavu v Ostravě. „Malby zachycují dva cykly ze života dvou světic. Znázorňují převrácení svaté Kateřiny a svaté Barbory na křesťanskou víru.“

Archeologové učinili v Litomyšli překvapivé nálezy

Záchranný archeologický průzkum na zámeckém návrší v Litomyšli přinesl několik překvapivých objevů. Na prvním nádvoří bylo odkryto zdívo s architektonickými články gotické katedrály Panny Marie. Kvůli objevu se bude muset zřejmě zčásti přepracovat projekt na revitalizaci

zámeckého návrší, řekl novinářům Milan Kuchařík z obecně prospěšné společnosti Labrys, která průzkum provádí. „Odborná komise potvrdila, že katedrála je minimálně o sto let starší a souvisí s přestavbou premonstrátského kláštera patrně v polovině 13. století,“ dále uvedl Kuchařík. Potvrzuje to i použití starších stavebních prvků baziliky. Na Horním nádvoří a v zámeckém pivovaru byla na několika úsecích odkryta mohutná hradba dřívějšího Horního měs-

ta z 15. století. Před ní byly zjištěny dva zasypané příkopy. Výzkum, který je zatím zhruba ve třetině, přinesl již sto padesát beden drobnějších nálezů. Patří mezi ně zlomky keramiky, kachlů, podlahových krytin či lidských kostí. Mezi méně obvyklými objevy jsou osobní poznámky, výpisy z knih a účetní knihy piaristů, nalezeny byly i psací brky. Průzkum začal minulý rok v červenci a je nejrozsáhlejší akcí svého druhu na východě Čech.

VĚDA, TECHNIKA

Ministr Pavel Dobeš podepsal smlouvu o přesunu GSA do Prahy

Česko završilo pětiletou snahu o přesunutí centrály evropské agentury pro vesmírný systém Galileo (GSA) z Bruselu do Prahy. Ministr dopravy Pavel Dobeš a výkonný ředitel GSA Carlo des Dorides podepsali hostitelskou smlouvu, která fungování kosmické agentury v Česku umožní. Premiér Petr Nečas řekl, že Česko by přítomnosti GSA mělo využít k rozvoji průmyslu v oblasti technických inovací, a zvýšit tak svoji konkurenceschopnost. Podmínky, které si pro přesun do budovy bývalé konsolidační agentury v Holešovicích GSA stanovila, česká strana splnila na konci loňského roku. Zhruba 45 úředníků agentury by se tak mohlo do Prahy začít stěhovat v květnu. Během léta by podle Dobeše mohl úřad začít s obvyklým provozem. První dva satelity systému Galileo byly na oběžnou dráhu vypuštěny koncem října loňského roku. Do roku 2014 GSA počítá s vypuštěním celkem osmnácti umělých družic, které by měly umožnit spuštění navigačního systému pro motoristy. Další službou, kterou Galileo od roku 2014 poskytne, bude signál pro pátrací a záchranné akce a jako třetí pak kódovaná služba určená pro zajišťování bezpečnostních úkolů států.

Ministr Dobeš slíbil rektorům další jednání o reformě vysokých škol

Ministr školství Josef Dobeš slíbil rektorům vysokých škol, že s nimi bude jednat o reformě vysokého školství. Chce zřídit pracovní skupinu rektorů, která se poprvé sejde počátkem února. Je podle něj důležité, aby se obě strany sporu o podobě reformy seznámily s poslední verzí návrhu zákona o vysokých školách. Poté je možné pokračovat v debatě o tom, co rektorům na reformě vadí. Řada vysokých škol si od schůzky s ministrem slibovala, že se vyřeší zásadní sporné body plánované reformy. Obdobná schůzka Dobeše s předsedy akademických senátů skončila krachem. Debaty o reformě provázejí protesty studentů nespokojených s chystanými změnami v systému vysokých škol. Premiér Petr Nečas (ODS) řekl, že protesty studentů a akademiků, které se konají v okamžiku, kdy existují pouze věcné záměry zákonů, jsou neadekvátní. Změnu systému vnímá jako důležitou a nezbytnou, se zástupci vysokých škol bude podle něj vláda ještě jednat. Reformu vysokého školství vláda přislíbila ve svém programovém prohlášení. Loni Dobeš přišel s věcnými záměry zákonů o vysokých školách a o finanční pomoci studentům, které by měla brzy projednat vláda. První upravuje fungování univerzit a škol-

né, druhý spojení a půjčky na vzdělání. Proti oběma se postavila Česká konference rektorů (ČKR) i Rada vysokých škol. Kritikou nešetřily ani odbory nebo opozice.

Ministr školství Josef Dobeš je v konfliktu s vysokými školami tak trochu nevinně. Myslí si to sociolog Jan Keller, který situaci okolo protestů vysokoškoláků komentuje na stránkách deníku *Právo*. Podle něj ministr Dobeš dostal podklady k reformě se zadáním ihned splnit úkol. V opačném případě by ho to stálo funkci ministra. Ti, kdo stojí proti němu, naopak nemají co ztratit, jsou to profesionálové ve svých oborech, konstatuje komentátor. To, co je vydáváno za reformu vysokých škol, je jeden velký tunel, konstatuje dále Keller. Stát bude platit bankám, když budou studenti na vysoké škole, zatímco teď platil přímo vysoké škole. Po ukončení studia budou banky zase sponzorovat sami absolventi, kteří po dosažení platu 16 tisíc korun budou splácet za své vzdělání. Podle Jana Kellera budou také do rad škol dosazení členové finančně vlivných skupin, kteří obsadí důležité orgány vysokých škol. Budou mít zájem jen na obohacení, a nikoli na veřejném zájmu, dodává deník *Právo*.

Přes 120 výzkumných projektů dostane půl miliardy korun

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) letos na podporu průmyslového výzkumu a vývoje prostřednictvím programu TIP poskytne půl miliardy korun. Dotace podpoří přes 120 projektů, sdělil mluvčí MPO Pavel Vlček. Podle ministra průmyslu a obchodu Martina Kuby je hlavním cílem programu podpora výzkumných projektů, na jejichž konci budou produkty s potenciálem uplatnění na trhu. Podpora MPO z programu může pokrýt až 80 procent nákladů na uskutečnění výzkumného projektu. Hlásit se do něj můžou všechny právnické i fyzické osoby se sídlem v Česku.

Energetický expert Pačes: Termojaderná fúze má patřit k prioritám české vědy

Jaderné reaktory čtvrté generace, ale i termojaderná fúze, která by měla v budoucnu sloužit k výrobě elektřiny, by měly podle předsedy vědeckého panelu k energetice Václava Pačesa patřit k vládním prioritám vědeckého výzkumu v ČR. Experti to alespoň navrhnou vládě. Na energetické výzkumy by měly být vynaloženy tři miliardy korun, uvedl Pačes. Výroba elektřiny z jádra, ale i výzkum termojaderné fúze je středem nejen vědeckého zájmu. Zatímco štěpení jader těžkých prvků produkuje radioaktivní odpad, termojaderná fúze lehkých prvků nebude vytvářet žádnou

ekologickou zátěž. Problém je jenom v tom, že se výzkumy protahují a jejich komerční využití se stále odkládá.

Unikátní rodokmen rodiny Mattoni

Muzeum Karlovy Vary získalo do svých sbírek unikátní rodokmen rodiny Mattoni, která pochází z Itálie a proslula především v souvislosti s vybudováním stáčíny minerálních vod v Kyselce. Rodokmen obsažený v originále ve třech svazcích knih vázaných v kůži je uložen v digitální podobě a bude umístěn v muzejní knihovně.

Rod Mattoni působil na Karlovarsku dvě stě let. Zdatnými obchodníky a podnikateli byla většina členů rodu, ale neúspěšnějším se stal Heinrich Mattoni. Ten působil v Kyselce, kterou povzněl díky minerální vodě, kterou expedoval do celého světa. Muzeum dostalo rodokmen od současného majitele minerálních vod Alessandra Pasquala, který ho koupil přes internet.

Archivář zpracoval celou genezi rodu za šest let až do 14. století. Na závěr popsal pohřeb Heinricha Mattoniho a sepsal seznam dětí a vnuků. Rodokmen nabízí k bádání na 1 500 stránek. Celý text je psán v němčině.

Česká věda uspěla na mezinárodním poli

Tým doktorandů z Vysoké školy chemicko-technologické vymyslel rychlou metodu, jak zjistit, jestli v tělech mořských živočichů a ryb zůstávají toxické látky po havárii ropy v Mexickém zálivu. Jde o světově unikátní metodu. Umožní totiž zjistit tyto látky podstatně rychleji než dříve. Metoda byla vyvinuta v rámci velkého mezinárodního projektu Confidence. Její vývoj trval zhruba rok. Nová metoda se teď testuje na různých pracovištích v Americe a v Evropě, a pokud projde tímto testem, bude používána v mezinárodních laboratořích jako metoda pro stanovení polyaromátů v mořských plodech a rybách.

Český nápad, jak lze přeměnit zbytkový olej ve vzácný bioplast, se uchytil ve světovém výzkumu

Objev brněnských vědců zaujal prestižní asijskou Univerzitu v Singapuru, která chce spolupracovat s Čechy na dalším výzkumu. Unikátní technologie se zrodila v Centru materiálového výzkumu, které má vynikající vybavení a vzniklo při Vysokém učení technickém v Brně.

Ekonom Jan Švejnar bude řídit odborné ekonomické středisko v New Yorku

Český ekonom Jan Švejnar byl jmenován zakládajícím ředitelem Centra pro globální hospodářskou politiku na Columbijské univerzitě v New Yorku. V tiskové zprávě to oznámilo myšlenkové středisko IDEA při pražském ekonomickém institutu CERGE-EI, kde Švejnar působí. Švejnar do funkce v New Yorku nastoupil začátkem ledna. Centrum pro globální hospodářskou politiku bude sdružovat významné světové osobnosti, které se budou zabývat řešením aktuálních problémů ve světové ekonomice. Na základě svých analýz bude předkládat návrhy vládám i mezinárodním organizacím. Dosud Švejnar působil v USA na Michiganské univerzitě, kde vedl Centrum pro mezinárod-

ní hospodářskou politiku. Mimo to je ředitelem pražského střediska IDEA, které se zaměřuje na analýzu, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik.

Akademický sněm schválil po diskusi nový způsob podpory ústavů

Akademický sněm po delší diskusi schválil nový způsob institucionální podpory ústavů na základě hodnocení pracovišť za léta 2005-2009 zahraničními odborníky. Nejlépe hodnocené ústavy si tedy v příštích letech polepší a hůře hodnoceným se sníží rozpočet až o devět procent.

Česká republika v oblasti transplantační a plastické chirurgie nijak nezaostává za světem

Při návštěvě Prahy to řekl světově proslulý chirurg Bohdan Pomahač z Bostonu, který se proslavil transplantacemi obličejů. Přednášel o nich na sympoziu v pražském Institutu klinické a experimentální medicíny. Bohdan Pomahač byl v Česku na pozvání známého plastického chirurga docenta Jana Měšťáka.

Bohdan Pomahač vystudoval na lékařské fakultě Palackého univerzity v Olomouci a do bostonské nemocnice, která patří řadu let mezi deset nejlepších nemocnic v USA, přišel na chirurgickou praxi v roce 1996. Vedení kliniky tehdy nabídl, že bude pracovat zadarmo výměnou za zkušenosti. Stala se z něho světově uznávaná kapacita.

„Zlom nebyl ze dne na den, vyvíjelo se to během chirurgického tréninku, kdy jsem si budoval jméno. V té době jenom jako zdatný chirurg, který tvrdě pracuje. To vedlo k tomu, že jsem tam mohl zůstat. Těch graduantů je spousta a jenom pár jich zůstane. A svět se pak úplně změnil po transplantaci obličejů.“

Bohdan Pomahač řídí při operaci třicetiletý tým lidí. Poznatky z transplantací se dají použít i na dvacet různých projektů. Lékaři zkoumají také možnosti hojení nervů, imunologie nebo zapojení mozku do transplantovaných částí. Plány doktora Pomahače jsou v současné době spjaté s klinikou v Bostonu. Podobné operace jsou velmi drahé, v USA hradí tyto experimentální zákroky ministerstvo obrany. Transplantace obličejů a končetin jsou možností, jak vrátit do života válečné veterány. Jak dodal Bohdan Pomahač, na transplantačním výzkumu s jeho americkým týmem by se mohli podílet i čeští lékaři.

Nejvyšší českou astronomickou cenu dostal astrofyzik Grygar

Nušlovu cenu, která je považována za nejprestižnější české astronomické ocenění, získal známý astrofyzik a propagátor oboru Jiří Grygar. Česká astronomická společnost, která ji uděluje, takto oceňuje celoživotní dílo laureáta. ČTK to oznámil místopředseda společnosti Pavel Suchan. Slavnostní předání ceny se konalo v sídle Akademie věd na pražské Národní třídě minulý rok v prosinci.

Jiří Grygar (1936) je autorem nebo spoluautorem 122 původních vědeckých prací, 59 knih, nespočetného množství článků v popularizačních časopisech, rozhovorů a přednášek. Nejviditelnějším z Grygarova celoživotního díla je popularizace vědy. Jeho jméno je spojeno s úspěš-

ným televizním seriálem *Okna vesmíru dokořán*. K jeho koníčkům patří především cyklistika, vážná hudba a je také příznivcem Járy Cimrmana.

Český vědec se podílí na objasňování neobvyklého gama záblesku

Český vědec Petr Kubánek z Fyzikálního ústavu Akademie věd spolupracuje se španělskými kolegy na objasňování neobvyklého záblesku gama, který o minulých Vánocích zachytila družice Swift. Jedním z prvních teleskopů, kterými byl záblesk pozorován, byl dalekohled ve španělské observatoři Calar Alto, na jehož automatizaci a robotizaci se podílel Kulhánek. Vědci publikovali výsledky analýz „vánočního záblesku“ v prestižním časopise *Nature*. Dva vědecké týmy se pokusily vysvětlit neobvyklý průběh zjasnění tohoto záblesku. Ten totiž po zhruba dvaceti dnech zjasnil, místo aby podle teoretických předpokladů trvale slábl. Podle týmu Sergia Campana z italské observatoře di Brera mohl podivný záblesk způsobit pád komety na povrch neutronové hvězdy v naší galaxii.

Vědci z Pedagogické fakulty pomohli sestrojiti unikátního robota „pečovatele“

Vědci z katedry aplikované fyziky a techniky Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity se podíleli na úspěšném mezinárodním projektu ROBO M.D., jehož cílem bylo vyvinout robota, který umožňuje průběžně monitorovat vybrané životní funkce sledované osoby. Plně funkční prototyp byl představen v pondělí 12. 12. 2011 na linecké Johannes Kepler Universitát.

Upadne-li osoba na zem, senzory na její kůži vyšlou signál do počítače, který „informuje“ robota, který člověka „vyhledá“, začne s člověkem komunikovat. Dokáže se zeptat, zda upadlý má bolesti, jak se cítí. Program potom odpoví včetně případného mlčení vyhodnotí a předá informace záchranářskému centru.

Na vývoji robota se vedle Jihočeské univerzity podíleli vědci a technici z Rakouska, Nizozemska, Itálie a Estonska. Češi s Rakušanými měli společně na starosti sladování funkcí všech částí systému.

Ve věku 78 let zemřel 7. ledna Ivo Tretera

Profesor dějin filozofie a autor mnoha odborných publikací, ale například i posledních vzpomínek na Bohumila Hrabala Ivo Tretera se narodil v roce 1933 v Praze. Po studii nastoupil na katedru filozofie UK, kde vyučoval hlavně teorii poznání a dějiny filozofie. V letech 1966-1967 postgraduálně studoval na univerzitách v Nancy a Paříži. V době normalizace měl omezenou možnost publikovat i vyučovat a po úplném zákazu výkonu povolání byl nuceně odsunut do archivu UK. Po listopadu 1989 se však na FF UK vrátil.

VZPOMÍNKA

**František Křižík (8. 7. 1847, Plánice u Klatov – 22. 1. 1941, Stádlec u Tábo-
ra)**, vynálezce a průmyslník. Po vystudování reálky v Klatovech a v Praze ve studiích pokračoval na pražské technice. Na studia si vydělával vedlejší prací, soukromým vyučováním a opisováním not. Ještě za studia začíná pracovat v Kaufmannově továrně na telegrafy a návěstidla pro železnici. Tam také vznikl jeho

první vynález, dálkově ovládané elektrické návěstidlo pro železniční tratě, které si u něj objednala jedna vídeňská firma. V roce 1878 dovršil svou činnost u železnice vynálezem konstrukce blokovacího signalizačního zařízení, které zdatně omezilo nebezpečí srážek. Snad největšího úspěchu dosáhl v roce 1880, kdy po zkušenostech z předchozí Světové výstavy v Paříži vznikl jeden z jeho nejslavnějších vynálezů – nový druh obloukové lampy se samočinnou regulací vzdáleností uhlíků, který navrhl pro Piettovu továrnu v Plzni. Křižík získal zlaté medaile v Paříži, v Mnichově

a ve Vídni. Křižíkovy obloukovky se brzy rozšířily po celém světě, v některých přístrojích slouží v nezměněné podobě dodnes.

Křižíkova sláva prudce stoupala a vyvrcholila v roce 1891 za pražské Jubilejní výstavy, když provedl celé její osvětlení. Především ale navrhl a zkonstruoval světelnou fontánu, která se stala legendou.

Roku 1884 v Karlíně založil svou firmu. Pražské tramvajové linky vznikly také jeho zásluhou, úspěch jeho první pražské „elektriky“, která spojovala výstaviště s Letnou, způsobil, že v roce 1896 začaly být systematicky budovány elektrické tratě nahrazující koňskou dráhu (Karlín – Libeň). Od roku 1900 buduje Křižík další tramvajové linky z Florence do Vysočan, od Národního divadla na Vinohrady, k Olšanům a další. Roku 1903 postavil první meziměstskou elektrickou dráhu mezi Tábořem a Bechyní.

Zřídil také celou řadu elektráren i v cizině (první v roce 1889 na Žižkově).

Významná pro jeho firmu i pro hospodářský rozvoj ovšem byla zásluha o celkovou elektrifikaci země, výroba elektrických strojů (dynamy, elektromotory), mlátíček a hlavně elektráren, kterých postavil sto čtyřicet po celé Evropě.

František Křižík je pochován na vyšehradském Slavíně.

DOPRAVA

ČEZ otevřel svou první dobíjecí stanici pro elektromobily

Energetická společnost ČEZ otevřela svou první dobíjecí stanici pro elektromobily. Stojí před centrálou společnosti v Duhové ulici v Praze. Firma do konce roku postaví stanice v Plzni, ve Vrchlabí a na dalších téměř deseti lokalitách v Praze. Dobíjecí zařízení instaluje ČEZ v obchodních centrech, u provozovatelů vozových parků či v obcích a městech, se kterými firma uzavřela spolupráci v oblasti elektromobility. Elektromobily jsou v Česku zatím spíše okrajovou záležitostí, jezdí jich zde jen několik desítek. Experti však v příštích letech čekají růst tohoto sektoru.

Správa železniční dopravní cesty při reorganizaci propustí 500 úředníků

Správa železniční dopravní cesty propustí v souvislosti s chystanou reorganizací krajských a stavebních správ až 500 úředníků. Řekl to mluvčí společnosti Pavel Halla. Zpřesnil tak původní odhad 300 propuštěných zaměstnanců. Státní organizace ke konci roku zruší třináct krajských poboček a tři stavební správy, nahradí je sedm krajských správ a dvě správy stavební. Podnik zaměstnávající 18 000 lidí se tím snaží ušetřit provozní náklady. Většina propuštěných lidí odejde z administrativy. Podle deníku *E15* restrukturalizací krajských poboček pokračuje státní organizace ve změnách, které započaly v dubnu 2011 na pražském ředitelství, kde z osmi úseků řízených náměstký zbyly čtyři a odešlo třicet lidí včetně vedoucích zaměstnanců. Zrušeny prý budou krajské správy v Karlových Varech, Liberci, Pardubicích, Zlíně, Českých Budějovicích a v Jihlavě, stavební správa skončí v Plzni.

České dráhy a staré nevýhodné smlouvy

Ministr dopravy Dobeš pověřil nového místopředsedu představenstva ČD prověřit staré smlouvy a najít z nich únikovou cestu. Šance k vycouvání ze smluv je ale malá, rozhodující bude ochota developerů k ústupkům.

Kontrakty týkající se Masarykova, Smíchovského a Žižkovského nádraží blokují tržní majetek, protože developeri mají na pozemky a nemovitosti nájemní či předkupní smlouvy. Smlouvy brzdí opravy budov a moderní zástavbu čím dál zchátralejšího okolí. Žižkovské nádraží se má zbourat, brání tomu však památkáři, Smíchov se má prý modernizovat.

Smlouvu se třemi partnery Masaryk Station Development na modernizaci Masarykova nádraží a zástavbu po-

zemků uzavřely České dráhy v roce 2004. České dráhy se touto smlouvou vzdaly možnosti o osudu nádraží rozhodovat. Na opravu není žádný časový limit, pozemky jsou smlouvou blokovány na 30 až 50 let. Ve společné firmě mají ČD jen 34 procent a rozhodující slovo tu má u vzniklého konsorcia skupina Penta. MSD se také do investic nehrne, jen za 60 milionů korun opravila historická zastřešení a další část nádraží, jež byly v havarijním stavu. Na oslavě dokončení havarijní opravy budovy Masarykova nádraží si minulého roku šéf Penty, starosta Prahy 1 a šéf ČD připíjeli, na jejich dohodě teď závisí další osud cenné historické památky.

ŘSD chce v červenci zahájit modernizaci pěti úseků D1

Ředitelství silnic a dálnic chce v červenci zahájit stavební práce na rozsáhlé modernizaci dálnice D1 Praha – Brno. Stavět by se mělo na prvních pěti úsecích z celkem jedenaadvaceti. Celá modernizace mezi Mirošovicemi na 21. kilometru a Kývalkou na 182. kilometru má běžet do roku 2018. Uvedla to mluvčí ŘSD Nina Ledvinová. Vedle nového povrchu by D1 měla dostat moderní bezpečnostní prvky včetně svodidel a nájezdů. Nejstarší česká dálnice je již téměř deset let za svojí životností. Rovněž řada mostních a inženýrských objektů je již podle ŘSD ve stavu, kdy stavební zásah není možné odkládat. O zařazení modernizace nejstarší české dálnice mezi prioritní projekty rozhodlo ministerstvo dopravy loni v červnu. V minulosti vedení resortu plánovalo její rozšíření o jeden pruh v každém směru. V současnosti s tím nepočítá.

České dráhy zahájily pravidelný provoz rychlovlaku Pendolino na západ Čech

České dráhy zahájily pravidelný provoz rychlovlaku Pendolino mezi severní Moravou a západem Čech. Jednou týdně vždycky v sobotu pojedou jedna souprava z Bohumína přes Ostravu, Prahu, Plzeň, Mariánské Lázně a Cheb do Františkových Lázní a zpět. Optimální délka jedné cesty je šest hodin. Prodloužení cesty Pendolina do západových lázní je komerčním projektem ČD, připraveným ve spolupráci s lázeňskými společnostmi v Mariánských a Františkových Lázních. Náklady na provoz ponesou ČD, lázně se na akci podílejí marketingově. Podle toho upravily turnusy nástupu a ukončení pobytů pacientů tak, aby ladily s jízdou vlaku. Zavedení pravidelného spoje rychlovlaku Pendolino do Karlovarského kraje má význam nejenom pro lázeňská města. Podle náměstka hejtmána Petra Navrátila (ČSSD) je to první vlaštovka ke zlepšení komplikovaného dopravního propojení regionu s Prahou.

Železniční přepravě společnosti ČD Cargo se i nadále daří

ČD Cargo dosáhlo za tři čtvrtletí roku 2011 lepších hospodářských výsledků v přepravních objemech i tržbách, a to jak ve srovnání s podnikatelským plánem, tak i proti stejnému období předminulého roku. Objem přepravy za

prvních devět měsíců roku 2011 dosáhl 59,6 mil. tun, což je o 7 procent více, než stanoví plán, a o 5,2 procent více oproti roku 2010, informuje na stránkách *Hospodářských novin* společnost ČD Cargo.

Nový řád ČD přináší zdražení jízdenek

Nejpodstatnější změnou v novém řádu je pětiprocentní zdražení jízdného, které má podle dopravce pokrýt náklady spojené s růstem DPH a zdražením pohonných hmot. Obyčejné jízdné stoupne v průměru o pět procent; při jízdě na vzdálenost 1-20 kilometrů tak zdraží jízdenky o korunu a na delší vzdálenosti z 1,20 na 1,26 Kč na kilometr. Méně výhodné budou i některé slevy. Například za takzvanou Kilometrickou banku budou lidé nově platit 2 100 korun, tedy o pět procent více. Za roční IN kartu Senior 1 090 korun, což je o desetinu více. Další významnou změnou je omezení počtu některých dálkových spojů. To se dotkne méně vytižených spojů zkraje dne nebo na méně vytižených trasách. České dráhy zároveň začnou cestující odškodňovat za zpožděné vlaky podle evropských norem. Nový jízdní řád Českých drah již vstoupil v platnost.

Nová mezinárodní autobusová linka

Do rakouského příhraničí mohli cestující z Telče jezdit do 8. ledna autobusem zadarmo. Umožnila to nová mezinárodní autobusová linka, která již zahájila provoz. Měla by pomoci oživit turistiku po obou stranách státní hranice.

Z Telče jede autobus přes Slavonice a Dobersberg do dolnorakouského městečka Raabs an der Thaya, a to každý pátek, sobotu a neděli. Mezi Znojmem a Českými Velenicemi to podle údajů kraje bude jediná linka veřejné dopravy překračující hranici s Rakouskem. Její vznik je součástí projektu Dosažitelnost spojuje, který se teď uchází o evropskou dotaci.

Partnery projektu jsou vedle Kraje Vysočina také organizátoři dopravy v Dolních Rakousích a v Jihočeském kraji. Nová linka má fungovat nejméně do roku 2014, bude ji provozovat rakouský dopravce.

„Nabízí se výlety do středověkého města Raabsu za nákupy nebo koupáním v termálních lázních, procházka údolím Dyje pod zříceninou hradu Karlstein nebo návštěva voliéry vzácného ibise skalního ve Waidhofenu,“ přiblížil možnosti Radek Handa z krajského odboru dopravy.

Jednosměrná jízdenka z Telče do Raabsu stojí 160 korun. Denní rodinná jízdenka včetně zpáteční cesty je za 380 Kč.

V Dobersbergu budou moci cestující přestoupit na autobus směrem na Waidhofen an der Thaya. Z Telče bude autobus odjíždět vždy v 6:56, ve 12:14 (v pátek ve 12:34) a v 16:14, z Raabsu se bude vracet v 8:37, 14:44 a 19:05.

Vlakem se zatím lidé z Telče do Rakouska nesvezou. Plány na obnovení chybějícího úseku železniční trati z ji-

hočeských Slavonic do Fratres byly podle dostupných informací na rakouské straně pozastaveny.

Zdroj: Lidovky / Cestování aktualy; Lidovky.cz, ČTK
Zaslal Ing Jiří Zajíček

Dálnice do Budějovic na vedlejší koleji. Tak to vidí EU

Evropská unie bude v letech 2014 až 2020 investovat především do železnic a do přístavů. Čechům bruselští úředníci v první řadě doporučují, ať společně s Němci připravují stavbu vysokorychlostní železniční trati, která by propojila Drážďany s Prahou. Kromě toho by měli zavést železniční spojení na ruzyňské letiště, zlepšit plavební podmínky na labské vodní cestě do Pardubic a společně s Poláky postavit železniční koridor mezi Ostravou a Katovicemi. Návrh vyplývá ze studie, která popisuje síť evropské dálkové dopravy TEN-T a teď zamíří do europarlamentu. Pokud poslanci návrh schválí, mohou se členské země spolehnout, že Evropa podpoří doporučené stavby dotacemi ve výši 50 miliard eur, tedy více než bilionem korun. Evropští dopravní experti doporučují výše zmíněné stavby, protože jsou součástí dvou z deseti hlavních dopravních os přes Evropský kontinent.

Politika Evropské unie doporučuje kombinaci všech druhů dopravy, a proto v plánech do příštích let zanedbává silnice. Evropská dálniční síť je totiž do značné míry hotová anebo se dokončuje.

Evropská dopravní síť TEN-T se neomezuje jen na hlavní osy. Významné jsou i stavby, které tvoří takzvanou jádrovou síť (*Core Network*). Z českých silnic se do této kategorie dostala pouze oprava dálnice z Prahy do Brna, propojení Brna s Vídní a prodloužení dálnice D 11 Praha – Hradec Králové přes Trutnov až do polské Vratislavi.

Nápaditější jsou evropští úředníci při vymýšlení nových železnic. Češi s Poláky by měli například vypracovat studii na výstavbu vysokorychlostních tratí z Prahy do Vratislavi a do Vídně, společně s Němci by měli dostavět železniční koridor z Prahy přes Plzeň a Domažlice do Mnichova.

Zdroj: Aktualne.cz
Zaslal Ing Jiří Zajíček

České dráhy podepsaly smlouvu na soupravy Siemens Viaggio Comfort

České dráhy po vleklém obchodním sporu se společností Škoda Transportation definitivně objednaly šestnáct netrakovních souprav Siemens Viaggio Comfort, známějších pod obchodním označením Rakouských spolkových drah jako Railjet. Soupravy, za které České dráhy zaplatí 200 465 900 eur, budou dodány v letech 2013 a 2014. České dráhy je plánují nasazovat zejména na vlaky EuroCity jedoucí z Prahy do Hamburku a z Prahy přes Vídeň do Grazu. Smlouva s výrobcem ale obsahuje ustanovení, která poskytují Českým drahám ochranu a umožňují jim příslušné jednotky neodebrat, pokud by se ukázalo nemožným jejich plnohodnotné nasazení na plánovaných trasách do Německa a Rakouska. Spolu s nákupem těchto netrakovních jednotek České dráhy také připravují výběrové řízení na deset nových třísystémových lokomotiv, schopných jízdy rychlostí až 230 km/hod.

Zdroj: České dráhy
Zaslal Ing Jiří Zajíček

Jesenná Pohoda

Najznámejší letný slovenský hudobný festival *Bažant Pohoda* pripravil pre svojich fanúšikov aj svoje jesenné prevedenie pod názvom *Pohoda Indoor Camping Festival*. V Trenčíne na Výstavisku Expo Center sa v dňoch 25. a 26. novembra 2011 uskutočnil jeho prvý ročník.

Kapacita návštevníkov síce nepredstavuje také vysoké číslo ako jeho letná verzia, avšak milovníci hudobných festivalov si prišli na svoje na štyroch scénach. Keďže pravému festivalu nemôže chýbať kemping, ani táto udalosť oň nebola ukrátená. 2 500 návštevníkov malo možnosť spať pod 240 stanmi priamo vo výstavných halách, pričom stany museli byť bezkolíkové a obľúbené altánky neboli povolené. Symbolom podobným letnej *Pohode* boli typické koloťoče a kyvadlová doprava. K dispozícii pre návštevníkov bolo aj parkovisko a stanový hotel Kempingski.

„Už viac rokov máme chuť pokúsiť sa preniesť čaro letnej *Bažant Pohody* do jesennej verzie. Urobiť festival so všetkým, čo k nemu patrí – vrátane možnosti tráviť spolu viac dní a vytvoriť festivalovú komunitu. Preto prichádzame s možnosťou stanovania „pod strechou“, pričom tento nápad sme nevideli nikde na svete. Sami sme vzrušení z toho, ako náš nápad vezmú naši návštevníci,“ hovorí Michal Kaščák, riaditeľ Agentúry Pohoda.

Pohoda Indoor Camping Festival bol tretím voľným pokračovaním *Koncertu pre všímavých*, ktorý sa uskutočňoval v bratislavskom Parku kultúry a oddychu 17. Novembra, a výmena miesta so sebou priniesla možnosť túto akciu o deň predĺžiť.

Priebeh podujatia bol úzko spojený s jeho letnou podobou, kedy je program mixom hudby, divadla, filmu, literatúry a spoločenských debát. Nechýbali ani tanečné workshopy a filmové projekcie.

Návštevníci si mohli vychutnať skupiny, ako napríklad Hadouken!, New Young Pony Club, Esben and the Witch, jazzových Polar Bear, bývalú vokalistku a súčasnú sólistku Zero 7 Sophie Barker. O zábavu sa postaralo aj americko-francúzske kvarteto Paris Suit Yourself, finske hviezdy Pintandweffall, ako aj austrálsko-americká kapela The Death Set či ukrajinské duo Zapaska. Mladé kapely Got Blue Balls, Gwerkova, Talkshow, Jelly Belly či Dynamo Team boli zástupcami slovenskej hudobnej scény. Jednou z legend, ktoré navštívili aj festival *Bažant Pohoda 2011*, bol Le Payaco, ako aj drum and basový B-Complex. Marián Varga a Noneto prichystali svetovú premiéru – spojenie hudobného mága s Moyzesovým kvartetom a dychovým kvintetom. O hip-hopový štýl sa starali Bene a Roland Kánik prostredníctvom projektu *Spam Poetry*. Objavili sa aj známe slovenské kapely ako Puding pani Elvisovej, Longital a Sto múch. Z českej umeleckej tvorby boli návštevníkmi Půlnoc a Mňága a Žďorp. Mikoláš Chadima s MCH Bandom odohral svetovú premiéru projektu s Dianou Krausse – *Tagesnottizen*. Svoju premiéru zažil aj dokument Zuzany Piussi – *Muži novembra*, spoločne s debatou s Fedorom Gálom.

(MK)

Slovensko je na digitalizáciu pripravené

V Divadelnom ústave vrcholili koncom novembra podujatia pripravené k 50. výročiu jeho založenia. Ako jedna

z kľúčových akcií sa uskutočnila medzinárodná konferencia *Súčasná metódy a technológie dokumentovania divadelného umenia*. Na konferencii sa od 28. do 29. novembra v Štúdiu 12 na Jakubovom námestí v Bratislave prezentovalo 13 domácich i zahraničných odborníkov na digitalizáciu a uchovávanie kultúrneho dedičstva.

Branislav Rezník, generálny riaditeľ Sekcie kultúrneho dedičstva MK SR, predstavil druhú prioritnú os Operačného programu informatizácie spoločnosti – Rozvoj pamätových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry a národné projekty týkajúce sa digitalizácie kultúrneho dedičstva. Je to najväčší projekt komplexnej digitalizácie kultúrneho dedičstva v EU. Ján Jurkovič hovoril o projekte Digitálneho múzea, ktorého je manažérom. Dušan Katuščák, riaditeľ Slovenskej národnej knižnice, informoval v rámci národných digitalizačných projektov o ďalšom z nich, o Digitálnej knižnici a digitálnom archíve. Všetci traja rečníci prezentovali vysokú úroveň a pripravenosť Slovenska na digitalizáciu.

Za Divadelný ústav Bratislava informoval účastníkov vedúci Oddelenia divadelnej dokumentácie, informatiky a digitalizácie Oleg Dlouhý, ktorý predstavil prebiehajúce aj pripravované projekty digitalizácie a ďalšieho rozvoja databáz Divadelného ústavu. Komplexnú činnosť svojej inštitúcie predstavili aj riaditeľ Zoran Maksimovič a Nenad Bogdanovič z Divadelného múzea vo Vojvodine, ktorá pozostáva zo systematického zaznamenávania, výskumnej práce, zbierania, uchovávaní, skúmania a vystavovania múzejného materiálu.

Z partnerskej inštitúcie, Inštitútu umenia – Divadelného ústavu Praha, predstavil zástupca riaditeľky Ondřej Svoboda digitalizačné projekty českého Inštitútu divadelného umenia realizované v posledných rokoch (divadelná fotografia, scénografická dokumentácia) a ich sprístupnenie v rámci tzv. virtuálnej bádateľne. Jeho kolegyňa Zuzana Jindrová načrtla problémy spojené s prechodom na verejnú databázu, prístupnú na internete, aj možnosť tvorby jednotnej metodiky pre divadlá a ďalšie divadelno-dokumentačné pracoviská. Veronika Štefanová zase hovorila o bibliografických databázach, s ktorými v českom inštitúte pracujú.

Ramona Riedzewski pôsobí ako správkyňa uchovávaní a konzervovania na Divadelnom oddelení vo Victoria & Albert Museum v Londýne. Na konferencii predstavila Národný videoarchív inscenácií a spôsob, akým pripravujú a spracovávajú videozáznamy divadelných inscenácií. Dorota Buchwald z poľského Divadelného inštitútu Zbigniewa Raszewského hovorila o rýchlom vývoji digitálnej techniky aj o rizikách, ktoré nedovoľujú pracovať už len s digitálnymi záznamami.

Warburg je názov softvéru, ktorý predstavil Bart Magnus z Divadelného inštitútu v Belgicku. Namiesto vytvárania stále nových databáz tento softvér ponúka prepojenie už existujúcich databáz a generovanie faktov napríklad o počte repríz alebo hostovaní divadiel doma či v zahraničí. Činnosť Divadelného ústavu a múzea v Budapešti prezentoval Atilla Szabó, ktorý pripravil ukážku rekonštrukcie inscenácie na základe audiozáznamu a digitalizovaných fotografií.

Konferenciu moderoval Martin Katuščák, ktorý v Slovenskej národnej knižnici pôsobil ako metodologický a odborný koordinátor produkcie a správy digitálneho obsahu

Slovenskej digitálnej knižnice, na Ministerstve kultúry SR ako expert na digitalizáciu, digitálne sprístupnenie a digitálne uchovávanie kultúrneho a vedeckého dedičstva zastupujúci Slovenskú republiku v európskych skupinách a sieťach, absolvoval odbornú stáž v akademickej knižnici Univerzity v Edinburghu so zameraním na riadenie projektov a organizačných procesov súvisiacich s digitalizáciou a informačno-komunikačnými technológiami. V súčasnosti pôsobí ako doktorand na Fakulte prírodných vied Žilinskej univerzity, kde vedie prednášky a semináre z teórie a praxe digitalizácie kultúrneho dedičstva (predmet Dokumentácia kultúrneho dedičstva).

(DÚ)

Nevera Woodyho Allena

Divadlo Pavla Országa Hviezdoslava v Bratislave uviedlo 26. novembra 2011 nový formát v podobe dvoch jednoaktoviek od Woodyho Allena. Nevera, ako spoločný menovateľ oboch kúskov, je jedna z tém, ktorými je autor priam notoricky známy. Na pohľad podobné príbehy sa vo svojej podstate rozlišujú nielen počtom postáv, ale predovšetkým perspektívou.

Na prvý pohľad nezaujímavú scénu a výpravu našťastie dopĺňajú herecké výkony protagonistov. V hlavnej úlohe oboch príbehov sa predstavil Richard Stanke ako neverný manžel. V prvej časti stvárnil neurotického autora, ktorý čakajúc na tajné stretnutie s milenkou spoznáva pomäteneho bezdomovca v podaní výborného Roberta Rotha. Dialógy rozoberajúce autorovu patovú situáciu a bezdomovcova neobyčajná perspektíva vytvorili nielen vtipnú atmosféru, ale taktiež doplnili allenovský repertoár variácií na danú tému. V oboch častiach stvárnila vedúcu ženskú postavu menej výrazná Petra Vajdová.

Druhá časť predstavenia bola o niečo živšia a charakterovo farebnejšia. Chaotická postava Tomáša Vravníka nebola miestami v rovnováhe s hereckou partnerkou Michalou Čobejovou, podvedená manželka Lucia Vráblicová nezaujala niekedy prehnanou ráznosťou a jednotvárnym výkonom. Prijemným prevrpením je obraz fiktívnych postav, vedomých si svojej fiktívnosti. Prevedenie pod taktovkou Ingrid Timkovej je vydarené, svieže, nenudí a neurazí. Predstavenie otváralo novú sezónu v januári 2012.

(MK)

Decembrový kódex na tému vysoké školy

Divadelný ústav Bratislava v spolupráci s časopisom *kød* – konkrétne *o divadle* a Slovenským rozhlasom pripravili v utorok 6. decembra 2011 ďalšie pokračovanie diskusie pod názvom *kødex*. Tentoraz sa v Štúdiu 12 na Jakubovom námestí v Bratislave s pozvanými hosťami zhovárali o vysokých školách zameraných na divadelné umenie. Večer sprevádzala spisovateľka Jana Beňová.

Večerné debaty na divadelné témy sa uskutočňujú už viac ako rok každý druhý mesiac v priestore Štúdia 12. Ich iniciátorom je časopisom *kød* – konkrétne *o divadle*, jediný mesačník o divadle na Slovensku.

Cieľom *kødexu* je pokračovať v tradícii pravidelných divadelných diskusií odborníkov na zaujímavé témy, podporiť konfrontáciu ich názorov a priblížiť tak špecifiká divadelného umenia, života a problémov divadelníkov verejnosti.

Skrátený prepis z diskusie uverejňuje pravidelne na svojich stránkach časopis *kød*. Slovenský rozhlas vyhotovuje jej zvukový záznam, ktorý si poslucháči môžu vypočúť na jeho frekvenciách.

(DÚ)

Andrej Bagar (1900-1966)

včera, dnes a zajtra

Pri príležitosti 111. výročia narodenia herca, režiséra a jedného z najvýznamnejších slovenských divadelníkov pripravil Divadelný ústav zo svojich zbierok výstavu *Andrej Bagar (1900-1966) včera, dnes a zajtra*. Výstava vznikla pre Základnú školu Andreja Bagara v Trenčianskych Tepliciach ako jej stála expozícia. Vernisáž výstavy sa uskutočnila 28. novembra 2011 ako súčasť spomienkového večera venovaného Andrejovi Bagarovi. Kurátorkou výstavy je Katarína Kunová, výstavu graficky spracovala Viera Burešová.

(DÚ)

Kto bude dramatickým autorom roka 2011?

Súťaž pôvodných dramatických textov *DRÁMA 2011* podporuje a oceňuje súčasnú slovenskú a českú dramatickú tvorbu a pomáha jej uvádzaniu na slovenských javiskách.

Divadelný ústav Bratislava vyhlásil dvanásť ročník súťaže pôvodných dramatických textov – divadelných hier v slovenskom a českom jazyku – s názvom *DRÁMA 2011*. Cieľom súťaže je podporiť a oceniť pôvodnú dramatickú tvorbu a pomôcť jej uvádzaniu na slovenských javiskách. Uzávierka súťaže bola 31. januára 2012.

Autor víťazného textu získa odmenu v hodnote 1 000 €. Vyhlásenie výsledkov súťaže sa uskutoční počas záverečného ceremoniálu 8. ročníka festivalu *NOVÁ DRÁMA / NEW DRAMA* dňa 19. mája 2012 spolu s verejnou prezentáciou finálových textov prostredníctvom inscenovaného čítania Trojboj.

Partnerom súťaže je Rozhlas a televízia Slovenska, ktorý udeľuje špeciálnu cenu, a to rozhlasové naštudovanie vybraného textu v Rádiu Devín v roku 2012. Cena Rozhlasu a televízie Slovenska je nezávislá od rozhodnutia poroty *DRÁMA 2011*.

Texty finalistov súťaže budú publikované v zborníku *Dráma 2011* a na internetovej stránke Divadelného ústavu Bratislava.

Podmienky súťaže:

- Na texte nie je uvedené meno autora.
- Text zaslaný do súťaže *DRÁMA 2011* nemôže byť do vyhlásenia výsledkov súťaže nikde publikovaný, inscenovaný a ani inak prezentovaný.
- Text nemôže byť dramatisáciou alebo rozhlasovou hrou.
- Texty prijaté do súťaže sa nevracajú. V zalepenej obálke priloží autor prihlášku spolu s podpísaným vyhlásením o oboznámení sa so štatútom súťaže.

(DÚ)

Giacomo v Bratislave

Návštevníci divadiel majú do 30. mája 2012 poslednú možnosť vidieť na Slovensku melodrámu *Tosca* od Giacoma Pucciniho. Miestom konania bude Nová budova SND, kde

sa toto predstavenie odohrá dokopy štyrikrát od novembra roku 2011.

Giacomo Puccini, operný skladateľ a predstaviteľ verizmu, dosiahol s operou *Tosca* (1900) ako aj s operami *Manon Lescaut* (1895) a *Bohéma* (1896) svoje najväčšie životné úspechy. Pôvodná premiéra opery sa konala 14. januára 1900 v Teatro Constanzi v Ríme (dnes Teatro dell'Opera di Roma) pod vedením dirigenta Leopolda Mugnoneho a od tej doby patrí táto opera k najobľúbenejším a najznámejším operám sveta a je často zaradovaná do repertoáru operných domov po celom svete.

Opera *Tosca* sa zaraduje medzi majstrovské diela hudobnej dramatiky, je plná napätia a autor v nej idealizuje tradičnú taliansku operu a prvkami idealizácie romantiky. Hudobná zložka tejto opery obsahuje, často v skrytých formách, hlavné témy Pucciniho tvorby, ktorými sú krehkosť, chvíľkovosť a pominuteľnosť ľudského šťastia.

Príbeh speváčky Florie Toscy a maliara Cavaradossiho sa odohráva v originálnom jazyku, čiže v taliančine, pričom sú pre slovenských divákov k dispozícii slovenské titulky.

Herci:

Floria Tosca: Anna Ryan a. h.

Mario Cavaradossi: Miroslav Dvorský a. h.

Barón Scarpia: Michele Kalmandi a. h.

Cesare Angelotti: Mikuláš Doboš

Kostolník: Juraj Peter

Spoletta: Ivan Ožvát

Sciarrone: Ján Ďurčo

Žalárnik: Ladislav Uhrák

(MK)

Cirque du Soleil

Po prvýkrát sa na Slovensku objaví snád svetovo najpopulárnejší medzinárodný cirkus Cirque du Soleil (fr. Slnčný cirkus). Vo februári roku 2012 na Zimnom štadióne Ondreja Nepelu v Bratislave bude k dispozícii pre svojich divákov v piatich termínoch (16.-19. 2), pričom odprezentuje unikátne predstavenie *Saltimbanco*.

Cirque du Soleil bol založený v roku 1984 ako zábavná spoločnosť pouličnými umelcami Guyem Lalibertom a Danielom Gauthierom a dnes sídli v kanadskom Montreale. Spoluzakladateľmi bola skupina rôznorodých umelcov – tanečníkov, žonglérov, hltáčov ohňa a hudobníkov –, ktorí vytvárali pouličné divadlo. Dnes cirkus zamestnáva 5 000 ľudí na celom svete, z toho 1 400 umelcov z 50 štátov sveta. Cirkus pozostáva z niekoľko trvalo usídlených súborov, napr. v Las Vegas, New Yorku či v Tokiu, ako aj z pohyblivých súborov cestujúcich po celom svete (*Saltimbanco*, *Alegría*, *Quidam*, *Corteo*). Jeden zo zakladateľov, Guy Laliberty, ho pomenoval „Slnčný“ na základe definície Slnka ako symbolu mladosti, energie a sily, akým má práve zážitok z tohto cirkusu byť.

V roku 2000 bol vytvorený aj IMAXový film pod názvom *Journey of Man*, celovečerný film *Alegría* a dve televízne šou *Solstrom* a *Fire Within*; druhá v roku 2003 získala cenu Emmy.

Na rozdiel od väčšiny cirkusov kladie Cirque du Soleil dôraz na príbeh svojich predstavení a hudba je taktiež jedna z detailne prepracovaných zložiek. V hudobnej sfére sa objavujú prvky baletu, opery ako aj rocku, ktoré sú vždy hrané prostredníctvom živej hudby. Jednou z ďalších

výnimočností tohto cirkusu je fakt, že v ňom neúčinkujú zvieratá, ale len ľudský predstavitelia.

Predstavenie *Saltimbanco* patrí k najstarším pohyblivým predstaveniam už od roku 1992. Precestoval Európu, Austráliu, Severnú a Južnú Ameriku, Nový Zéland a Japonsko, kde si ho celkovo malo možnosť pozrieť viac ako 11,5 milióna fanúšikov.

Cirque du Soleil *Saltimbanco* show je kaleidoskopické vystúpenie s maximálnym obsahom umenia a krásy. Zamestnáva 50 vysoko kvalifikovaných umelcov z 20 rozličných krajín. *Saltimbanco* je charakteristický očarujúcimi akrobaciami s neuveriteľnými atletickými schopnosťami akrobatov. *Saltimbanco* show je inšpirovaná hlavne stavbami v metropoly a jej obyvateľmi. Zaoberá sa mestským životom vo všetkých jeho nespočetných formách: ľudia, ktorí tam žijú, ich zvláštnosti a podobnosti, rodiny a skupiny, hluk a ruch ulice a vysoké mrakodrapy. V priebehu predstavenia prechádzajú postavy rôznym vývojom, stretávajú sa s rozdielnym sociálnym prostredím, ktoré ich ovplyvňuje, ale napokon sa z nich stávajú osvietení ľudia – Baroques.

Diváci majú možnosť vidieť niekedy až nemožné balansovania, skákania a točenia popierajúce gravitáciu, zábavné žonglovanie a akrobatické bicyklovanie so slávnymi a veľmi unikátnymi klaunami až po technické znalosti a extravagantné prevedenie. Každé vystúpenie sprevádzajú unikátne kostýmy, perfektné osvetlenie, humor, neodolateľná hudba a ako inak aj mágia, ktoré majú schopnosť zaujať diváka každého veku.

Vstupenky: na www.cirquedusoleil.com/saltimbanco a www.ticketportal.sk. Cena lístkov sa pohybuje v rozmedzí od 29 do 69 eur.

(MK)

Drahý Václav Havel

V utorok 27. decembra 2011 sa uskutočnil na open-air pódiu na Námestí SNP a v klube A4 v Bratislave spomienkový koncert pre zosnulého Václava Havla pod názvom *Drahý Václav Havel*.

Na koncerte sa zúčastnili hlavne ľudia, ktorí majú s Václavom Havlom niečo spoločné, ako napr. české undergroundové zoskupenie The Plastic People of the Universe, Michael Kocáb a Marián Varga, ktorý spolupracovali na uctení pamiatky tohto posledného československého prezidenta a spisovateľa. Michael Kocáb bol blízky priateľ a spolupracovník Václava Havla a v sprievode skupiny Karpatské chrbáty odspieval pesničky Pražského výberu. Slovenskými účastníkmi boli aj Bez ladu a skladu, Chasidské piesne či Longital.

„Je jediný ekumenický nebo, volá sa bigbeatové a v ňom len jediný zo svätých nie je hudobník – a to je svätý Václav. Václav Havel,“ povedal na myšlienku koncertu jeden z organizátorov Ladislav Agnes Snopko.

Komornejšiu atmosféru malo vystúpenie v A4-ke, ktoré uviedlo aj Havlove jednoaktovky *Protest* a *Audience*. Takisto sa tu objavila aj dcéra Havlovho priateľa, Silvia Krobová.

„Vďaka odvahe ľudí ako Václav Havel môže u nás existovať slobodná tvorba, slobodné stretávanie, slobodné festivaly a slobodné koncerty. Stretnutím na koncerte *Drahý Václav Havel* mu chceme za tento dar symbolicky poďako-

vať, verím, že sa nás stretne veľa," dodáva za organizátorov Michal Kaščák.

Václav Havel zomrel 18. decembra 2011 na Hrádečku pri Trutnove vo veku 75 rokov v spánku na základe pretrvávajúcich zdravotných problémov. Posledná rozlúčka so svetoznáмым exprezidentom sa konala 23. decembra v pražskom chráme svätého Víta.

(MK)

Arter Ego

V bratislavskej galérii Photoport prebiehala od 10. do 18. januára 2012 výstava pod názvom *Arter Ego*, výstava prác ľudí tvoriacich a neštudujúcich umenie, ako uviedol plagát podujatia.

Unikátnu možnosť predstaviť verejnosti svoje umelecké diela mali tí ľudia, ktorí umelecké vzdelanie síce nemajú, no aj tak tvorí súčasť ich života. Účinkom vystavenia takýchto prác, ktoré vznikajú popri štúdiu odlišných predmetov či zamestnaní, má byť narušenie uzavretosti súčasného umeleckého sveta, pretože umenie nemá byť len výsledkom nekonečných štúdií vysokých škôl, ale naopak, má to byť výsledok spontánneho rozhodnutia talentovaných ľudí. Výstava je odrazovým mostíkom pre „umelcov neprofesionálov“, ktorí sa snažia presadiť sa v dnešnom svete plnom konkurencie. Účastníci sa mohli zúčastniť výstavy na základe podmienky, ktorou bolo zapojenie sa do verejnej výzvy neformálnej skupiny Hlupane na bráne.

O vnímanie sveta očami „amatérov“ sa podelili Tomáš Cíger, Zuzana Hodásová, Petra Chládková, Robin Janásek, Kristína Ježková, Ivan Kasaj, Patrícia Kvasňovská, Peter Lunáček, Anna a Marek Strachanoví, Ján Šuba a Michal Šimko.

(MK)

Kunsthalle na Slovensku realitou

Do roku 2014 by malo na Slovensku vzniknúť múzeum moderného umenia, tzv. Kunsthalle. Túto informáciu potvrdil Daniel Krajcer, minister kultúry Slovenskej republiky, dňa 19. 12. 2011. Slovensko čaká už dlhé roky na túto udalosť, pretože úlohou Kunsthalle bude organizovanie výstav domácich a zahraničných výtvarných umelcov, organizovanie kultúrnych, vedomostných a spoločenských akcií, najmä seminárov, konferencií, školení a prezentácií, vedenie odbornej knižnice, sústredovanie odbornej literatúry a sprístupňovanie jej verejnosti a aj získavanie výtvarných diel do vlastníctva neziskovej organizácie.

Múzeum moderného umenia „Kunsthalle“ by sa malo niesť pod názvom Danubiana – Slovenské centrum vizuálnych umení, a to ako nezisková organizácia. Mala by vzniknúť v priestore terajšieho areálu Danubiany, súkromnej galérie moderného umenia v bratislavskej mestskej časti Čunovo, ktorý by prešiel niekoľkými prestavbami, pričom by vznikol nový pavilón pre Slovenské centrum vizuálnych umení. Celková investícia do Kunsthalle predstavuje približne 7 miliónov eur.

Prvým predsedom správnej rady a hlavným sponzorom Danubiany sa stal Holanďan Gerardus Hendrik Meullensteen.

Súčasný riaditeľ galérie Via Danubiana Vincent Polakovič sa stal aj prvým riaditeľom Kunsthalle.

(MK)

Podpora kultúrneho rozvoja Slovenska

Na základe rokovania ministra kultúry Slovenskej republiky Daniela Krajcera s ministerstvom financií a júlového uznesenia bol schválený upravený rozpočet v prospech kultúrneho rozvoja Slovenskej republiky. Konkrétne sa to bude týkať poskytnutia finančných prostriedkov v hodnote 1,5 milióna eur na rekonštrukciu národnej kultúrnej pamiatky v Budmericiach. Týmto činom vzniknú účelové zariadenia pre umelcov.

Budmerický kaštieľ, nazývaný aj Pálffyovský kaštieľ, sa nachádza v obci Budmerice v okrese Pezinok. Bol postavený v 19. storočí v pseudogotickom slohu, pôvodne ako poľovnícky kaštieľ. Je obklopený anglickým parkom s fontánami. Budova je súborom viacerých slohov a súvisí údajne s povestou o tom, ako chcel gróf Pálffy požiadať o ruku francúzske šľachtičnú, no jej podmienkou bolo, aby sa kaštieľ podobal na francúzske zámky.

Budmerický kaštieľ patrí spolu s bojnickým a smolenickým zámkom ku slovenským architektonickým pokladom a v súčasnosti funguje ako sídlo Domova slovenských spisovateľov.

(MK)

Majstrovstvá Slovenska v spoločných skladbách, v dvojiciach a trojiciach

V sobotu 3. 12. 2011 sa konali majstrovstvá Slovenska v modernej gymnastike, tentokrát pod názvom „Majstrovstvá Slovenska v spoločných skladbách, v dvojiciach a trojiciach“. Udialo sa tak v športovej hale Elán v Bratislave, ktorá sa premenila na miesto propagovania sa mnohých dievčat podporujúcich tento šport.

Diváci mali možnosť pozrieť sa na mnohé talentované dievčatá, ktorých hlavným zdrojom šťastia je práve gymnastika a všetko s ňou spojené. Tým je napríklad aj namáhavá príprava kostýmov či líčenie, avšak najdôležitejšie sú pohybové zdatnosti, o ktoré tieto dievčatá nemali núdzu, a divák mal šancu vidieť, že mladá generácia nestráca záujem o športové aktivity.

Jednotlivé kategórie tvorili z väčšej časti hlavne mladšie ročníky, ktoré boli na túto akciu detailne pripravené, no v poobedňajšej časti sa reprezentovali vystúpenia dvojíc a trojíc v mnohých kategóriách od „Baby“ až po „Lady“.

Na majstrovstvách Slovenska v modernej gymnastike sa zúčastnili gymnastky z nasledovných klubov: Sokol Bratislava, Danubia Bratislava, ŠOG Nitra, Juventa Bratislava, Rapid Bratislava, Slávia STU Bratislava, Sokol Bratislava, Charm Prešov, ŠK Liptovský Mikuláš, Argo Bratislava.

(MK)

Užitočné vianočné stromčeky

Mesto Banská Bystrica sa na konci roka 2011 rozhodlo, že vianočné stromčeky, ktoré zdobili centrálné námestie SNP, ako aj banskobystrické verejné priestranstvá či domácnosti, budú aj tentokrát využité ekologicky. Drevo týchto vianočných stromčekov sa už niekoľkokrát využilo na opravu mestských lavičiek či mestského mobiliáru, ktorý potreboval opravu.

Tento rok však prišlo mesto s novým nápadom – obnoviť týmto drevom zasúvacie kryty na pieskoviskách. S tým

je spojený aj nový model detských pieskovísk, ktorým by mestská organizácia Záhradnícke a rekreačné služby mesta Banská Bystrica chcela v priebehu roku 2012 obnoviť ochranu všetkých detských ihrísk mesta. Tento model má za sebou už úspešnú testovaciu fázu. Inšpiráciou pre vytvorenie tohto modelu boli zahraničné ihriská, ktoré sú chránené dreveným alebo plachtovým krytom, no na Slovensku máme len malú možnosť vidieť detské ihriská ochránené takýmto spôsobom.

Takýto spôsob ochrany by mal hlavne zabrániť každoročným škodám spôsobeným dažďom, padajúcim lístím či kontaminovanými túlavými mačkami a psami.

Stromčeky vyhodené z domácností budú využité na mulčovaciu hmotu, alebo sa rozštiepia na biopalivo.

(MK)

Kúzelné dielničky

V medzinárodnom dome umenia pre deti Bibiana v Bratislave sa v období od 1. 12. 2011 do 31. 1. 2012 konala výstava detských prác, avšak v netradičnom štýle.

Detskí diváci mali možnosť podieľať sa na tejto výstave nielen svojim príchodom, no boli im ponúknuté niekoľké sprievodné aktivity, na základe ktorých mali možnosť zapojiť sa do tvorby vystavovaných prác. Mladí návštevníci mohli využiť všetky svoje prednosti, ktorými boli rôzne zručnosti, estetické cítenie a vnímanie svojho okolia, ale i predstavivosť a originalita. Celý program výstavy sa niesol nielen v tvorbe kreatívnych prác mladých umelcov, ale títo mali k dispozícii aj mnoho hier, ktoré nadšene využili. Na tvorbu svojich prác mali ponúknuté rôzne materiály na spracovanie s príkladmi, ako postupovať, a na svoje si prišli aj tí najmenší návštevníci. Deti mali možnosť využiť svoju fantáziu na tvorbu predmetov z vosku, papiera, kameňov a farbičiek, takisto mohli vyrábať lampióny, vianočné medovníky a maľby na sklo.

(MK)

Ôsmykrát Tisíc a jedna noc

V Pálffyho paláci v Bratislave sa dňa 14. 1. 2012 uskutočnil krst ôsmeho zväzku orientálnych príbehov *Tisíc a jedna noc*. Slávnostne ho pokrstili Katarína Hasprová so Soňou Valentovou a knihu držal maliar Igor Piačka a prekladateľ Ján Pauliny. Práve Ján Pauliny pracuje na tejto sérii už 25 rokov. Kniha sa symbolicky krstila vypúšťaním džinu z fľašky, čiže sa symbolicky poliala džinom.

Tisíc a jedna noc je pôvodom stredoveká anonymná zbierka ľudových rozprávok, bájok či anekdot z Arábie. Ôsmy zväzok obsahuje mnohé ilustrácie, ktoré sú založené na islamskej kaligrafii a vytvoril ich Igor Piačka. Kniha je vybavená hodvábnou väzbou so zlatou oriezkou. Detskú verziu *Tisíc a jednej noci*, rámcový príbeh kráľa Šahriár a dievčaťa Šahrazád, vydalo vydavateľstvo Ikar.

(MK)

Cena Emila Beluša

Spolok architektov Slovenska (SAS) udelil Cenu Emila Beluša 2011 za celoživotné dielo in memoriam architektovi prof. Rastislavovi Janákovi. Cenu Emila Beluša udeľujú Prezídium Spolku architektov Slovenska a Rada Fondu vý-

tvárnych umení a v prípade udelenia ceny in memoriam je cena udelená najbližšiemu rodinnému príslušníkovi.

Rastislav Janák (1942-2002) študoval Vysokú školu výtvarných umení, kde v roku 1969 získal titul akademický architekt za svoj záverečný projekt „Tisíc bytov“, v roku 1991 získal titul vysokoškolského profesora. Tento významný predstaviteľ štvrtej generácie slovenských architektov bol aj dlhoročný pedagóg na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, kde svoju kariéru v roku 2002 predčasne ukončil. Na tomto poste spolupracoval s významnými predstaviteľmi tretej generácie architektov, s Dušanom Kuzmom a Vojtechom Vilhanom.

Janákova architektonická tvorba obsahuje mnohé realizácie, súťažné návrhy a projekty, medzi ktorými sú obnovy a rekonštrukcie historických objektov, interiérová a pamätníková tvorba, administratívne a bytové budovy. Počas svojho života získal viacero ocenení.

V oblasti interiérovej tvorby získal v roku 1980 cenu ZSVU za realizáciu interiérov dnes už neexistujúceho kina Tatra v Bratislave. V roku 1991 získal so svojimi spolupracovníkmi cenu Dušana Jurkoviča za realizáciu interiérov v rekonštruovanom Zichyho paláci v Bratislave. Spomedzi architektonických súťaží získal 1. cenu v celoslovenskej súťaži na Radnicu mesta Martin v roku 1997, 1. cenu vo verejnej súťaži na reprofiliáciu kina v Piešťanoch (1999) či šiestu cenu v medzinárodnej súťaži 5th OIAT Architectural Competition na World Theatre in Prague (1999).

Vlastnil galériu SAS v Bratislave, kde mu inštalovali výstavu z výberu uzavretej tvorby, ktorá sa skončila 15. januára. Prvá publikácia o tomto architektovi vyšla spolu s dernierou tejto výstavy, ktorú vytvorila SAS.

(MK)

Vianočný Červený Kameň

Múzeum hradu Červený Kameň v Častej hostilo v dňoch 27. decembra až 30. decembra 2011 vianočné prehliadky. Diskutovalo sa najmä o vianočných tradíciách v minulosti, konkrétne v osemnástom storočí, nielen v aristokratických rodinách, ale zároveň aj v kruhoch prostého ľudu. Výstava bola zaujímavá svojím kreatívnym prevedením, ktoré zaujalo diváka každého veku. Celý hrad bol vianočne ošatený a návštevníci mali možnosť uvidieť hradné panstvo a služobníctvo. Tými boli napríklad hájnik Vincent so svojou ženou Elenou, ktorý sa trápi s prípravou Vianoc pre svoje deti, ako aj slúžka Betka, ktorá rada klebetí. Organizátori napodobnili niektoré situácie, ktoré sa v minulosti v tomto období odohrávali, čím boli napríklad aj reči o vtedajšom výmysle – vianočnom stromčeku. Hostia sa dozvedeli, odkiaľ pochádzajú betlehemy či aké jedlá sa podávali na Štedrý večer. Cieľom prehliadok bolo vytvorenie vianočnej nálady a obohatenie sa o informácie o Vianociach z dávnych čias.

(MK)

Zomrel Milan Vavro

Slovenský maliar, grafik, portrétista, ilustrátor a karikaturista a dlhoročný redaktor humoristickosatirického časopisu *Roháč* Milan Vavro zomrel ako 78-ročný dňa 9. decembra 2011 po krátkej chorobe vo Vyšných Hágoch. Pohreb sa konal 16. decembra o 11.00 hod. v bratislavskom krematóriu.

Milan Vavro sa narodil 21. septembra 1933 v Bratislave. Študoval na Vyššej škole umeleckého priemyslu v Bratislave. Svoju umeleckú kariéru začal ako karikaturista pre časopis *Roháč* a počas života sa venoval mnohým umeleckým oblastiam, najmä plagátu, animovanému filmu a voľnej tvorbe. Za plagátovú tvorbu a karikatúru získal niekoľko ocenení a svoje diela vystavoval na niekoľkých individuálnych a kolektívnych výstavách na Slovensku a v zahraničí. V oblasti animovaného filmu vytvoril mnoho krátkometrážnych filmov pre deti (*Valibuk, Ceruzkine príhody*). Ku koncu života sa venoval skôr komornej maliarskej tvorbe, pričom využíval nitrolak a podobné techniky. Sídli vo vlastnom ateliéri pri Bratislave.

(MK)

Tanec smrti v Trezore

Hru Augusta Strindberga *Tanec smrti* v réžii Martina Hvišča ste si mohli pozrieť 19. decembra 2011 o 19:00 hod. v divadelnom klube Trezor Divadla Astorka Korzo '90.

Po návrate do Švédska v decembri roku 1896 sa Strindberg zaoberal štúdiom Swedenborga a vnímal jeho víziu pozemského utrpenia ako svoju vlastnú, ktorá časom nadobudne význam, lebo je dielom Boha. On pomocou utrpenia formuje našu osobnosť a náš charakter k lepšiemu. Strindberg chápal Swedenborga často s prílišnou predpojatou, tvrdil, že ak ho v živote postihne trest, no bez konkrétneho previnenia, v podstate pyká za hriechy z minulého života.

Tanec smrti ponúka viacero paralel so Swedenborgovým učením. Strindberg adaptoval jeho myšlienky o existencii pekla a z hľadiska literárneho a metaforického možno usudzovať, že ostrov v *Tanci smrti* je práve touto Swedenborgovou víziou pekla. Avšak existencia neba, dôležitá v Swedenborgovom systéme chápania sveta, v tejto hre absentuje. Môže Boh riadiť univerzum, ktoré neponúka alternatívu pekla?

(DÚ)

Pohybový workshop s Jarom Viňarským v Žiline

Vlaňajší cyklus Stanice Žilina-Záriečie *Telo pod kožou* uzavrel intenzívny pohybový workshop s Jarom Viňarským pod názvom *Telo ako dôkaz*, ktorý sa konal v dňoch 9.-11. decembra 2011 v duchu motto, že ľudské telo dokáže vyjadriť viac než len bežné každodenné gestá a pohyby.

„Fenomén tela je najťažší problém,“ zdôraznil Martin Heidegger a dnes na jeho fenomenologickú prácu nadväzujú súčasní filozofi a myslitelia, ktorí sa snažia vyrovnat s problematikou tela a telesnosti v smere tzv. fenomenológie telesnosti. Tancovať, hýbať sa bez tela nie je možné. Tancovať znamená stretnúť sa s telom na jeho existenciálnej úrovni, uvedomiť si hlbšie fakticitu telesnosti. V práci tanečníka, performeru, sa telo stáva nositeľom špecificky ľudskej perspektívy. Po troch anatomických workshopoch uzavrel cyklus celkový pohľad na telo ako dôkaz, že dokáže vyjadriť viac než len bežné každodenné gestá a pohyby, že tancujúce telo skutočne poukazuje za viditeľnú a dokázateľnú skutočnosť vecí a javov, ale navyše ju podopiera, vysvetľuje a pomáha nám preniesť sa cez jej chaotické ply-

nutie a nedostatok slov pre jej vyjadrenie a v konečnom dôsledku tak možno zahliadnuť kúsok jadra tejto skutočnosti.

(DÚ)

Dezorzovo lútkové divadlo uvádza

Dezorzovo lútkové divadlo uvádza gerojskú adventúru Aladára Hrča *Perun, hrom bezbožných* alebo *Pogrom Slávia*. Smršť bohapustej zábavy! Doživotný šok! Dobrodružstvo a exotika! Akcia a erotika! Pikantná zábava plná vizuálnych efektov, dobrodružstva a erotiky, ale aj provokatívna satira súčasných náboženských či etnických konfliktov, aká môže konkurovať najkrvavejším večným správam. Príbeh o páde bájnej ríše Slovanov, o veľkej láske bohov k smrteľníkom a o večnom boji menšieho zla s väčším je zárukou búrok smiechu, ktoré budú opätovne búrať nielen predstavy o bábkovom divadle, ale aj o našej mytológii a dejinách.

Hrajú: Marian Mitaš, Alexander Maďar, Andrej Kováč, Kamil Kollárik, Július von Fontana

Projekcie: Steff und Feri Banana

Cameramanista: Dodo B. Brenner

Texty piesní: Aga Bavi Pain

Hudba: Revo (Zóna A)

Scénografia a bábky: Von Dubravay

Dramaturgia: Vilo Santanelli

Réžia: Gejza Dezorz

(DÚ)

Tvorivé dielne s exkluzívnym hosťom

Na pozvanie vedenia Baletu SND prišla na Slovensko bývalá vynikajúca kubánska tanečnica, choreografka a pedagogička Laura Alonso. V súčasnosti je generálnou riaditeľkou Tanečného centra na Kube, profesorkou na Tanečnom inštitúte, prezidentkou Medzinárodnej asociácie akadémie pre krajiny severnej a južnej Ameriky (Asociación Internacional de la Danza para las Americas – AIDA).

Ako aktívna tanečníčka a neskôr ako choreografka a pedagogička pôsobila v baletnej Akadémii „Alicia Alonso“, na American Ballet Theatre School, New York Metropolitan Opera House, Ballet Russe v Monte Carlo, Kubánskom národnom baletu a inde. Ako prvá sólistka sa predstavila v hlavných úlohách klasických baletov, napríklad *Labutie jazero, Giselle, Coppélia, Spiaca krásavica* a iných. Účinkovala v niekoľkých filmoch a televíznych projektoch a s baletnými spoločnosťami aj ako choreografka a pedagogička precestovala svet: Európu, Japonsko, USA, Kanadu, Brazíliu... Okrem vedenia svojej baletnej spoločnosti a školy pôsobí v opere vo Fínsku, na Univerzite v Ohio v USA a na ďalších postoch.

V Baletu SND ocenila pripravenosť a flexibilitu mladých tanečníkov a porozprávala o mimoriadnom záujme o tanečné umenie na Kube.

Laura Alonso nie je na Slovensku po prvý raz, s Národným kubánskym baletom hosťovala v Bratislave v roku 1985. Teraz uskutoční workshopy nielen v Baletu SND, ale aj na Tanečnom konzervatóriu Evy Jaczovej v Bratislave a v Košiciach. S riaditeľom Baletu SND Andrejom Suchanovom bude rokovať o nadviazaní konkrétnej spolupráce v nasledujúcom období.

(DÚ)

Odobzďavanie cien IKAR

Dňa 12. decembra 2011 sa uskutočnila Ikariáda, odovzdanie cien pre najúspešnejších autorov vydavateľstva IKAR. Stalo sa tak v Divadle Ateliér Babylon v Bratislave, na ktorej odovzdávali Zlaté a Platinové knihy. Moderátorkou bola Iveta Malachovská, pričom sa účastnilo približne dvesto hostí, akými boli napríklad Kamil Peteraj, manželia Feldekovi či Emma, a o hudbu sa postaral Šansón klub Jozefa Bednárika v spolupráci so Zuzanou Krónerovou, Viktorom Horjánom a Marcelou Leiferovou. Odovzdávanie cien Zlaté a Platinové knihy uskutočňuje vydavateľstvo Ikar od roku 2000 a cenu Zlaté pero od 2004.

Andrea Coddington bola najobľúbenejšou spisovateľkou Martinusu za rok 2010 a získala Platinovú knihu za dielo *Židovka*. Za prvú knihu z trilógie *V tieni mafie* od Jozefa Kariku získal autor Zlatú knihu. Platinovú knihu, ktorá sa udeľuje za predaj vyše 25 000 kusov, získal Jozef Banáš za román *Zastavte Dubčeka!* a za bestseller *Kód 9*. Spolu s ním aj slovenská spisovateľka Táňa Keleová-Vasilková za knihy *Dva životy* a *Ranč u starého otca*.

Táňa Keleová-Vasilková získala aj Zlatú knihu, ktorá sa udeľuje za predaj 15 tisíc výtlačkov v kategórii próza a 3 tisíc výtlačkov v kategórii poézia.

Udelená bola aj cena literárnej kritiky Zlaté pero, ktorú dostáva autor pôvodného diela v danom roku a rozhodujúce slovo má porota. V roku 2011 si ho odniesol Andrej Ferko za román *Najsmutnejší príbeh lásky*.

Ocenení autori:

Andrea Coddington: Platinová kniha za román *Židovka*

Jozef Karika: Zlatá kniha za román *V tieni mafie*

Andrej Ferko: Zlaté pero za rok 2011 za román *Najsmutnejší príbeh lásky*

(MK)

SPP – Dva v jednom

V bratislavskej Galérii SPP sa 12. januára 2012 odštartovala netradičná výstava súčasných výtvarníkov Víta Bojňanského, Daniela Brogyányiho a Miloša Luknára po názvom *Dva v jednom*.

Výstava je odrazom pohľadu na súčasné výtvarné umenie troch umelcov, ktorí dali svojim už existujúcim umeleckým skvostom novú identitu.

Vít Bojňanský je súčasný slovenský maliar a sochár, ktorý umelecky pôsobil aj v Prahe a zúčastňuje sa rôznych medzinárodných sympózií. Jeho výstavy navštívili už mnohé štáty, ako napríklad Maďarsko, Rakúsko, Čína, Holandsko či Francúzsko.

Daniel Brogyányi, slovenský výtvarník a pedagóg, je manažérom galérie SPP.

(MK)

Nabucco na Slovensku

V Štátnej opere v Banskej Bystrici sa 17. januára 2012 odohrala talianska opera *Nabucco*. Dielo bolo uvedené v štyroch dejstvách a v talianskom jazyku, pričom boli k dispozícii aj slovenské titulky. Celý názov opery talianskeho hudobného skladateľa Giuseppe Verdiho znie *Nabucodonosor*. Verdi túto operu vytvoril v roku 1842 a bola jeho prvým skutočným úspechom. Premiéru mala v La Scale a sopranistka tohto diela, Giuseppina Strepponiová, sa neskôr stala aj Verdiho druhou ženou. Jeho diela boli populárne už počas jeho života, no *Nabucco* si udržuje svetovú slávu už 170 rokov. *Nabucco* je dramatická opera, jej dej je odvodený od biblického príbehu o zajatí Židov. Odohráva sa v Babylone a v Jeruzaleme zhruba v 6. storočí pred našim letopočtom.

(MK)

ZVEME NA OSLAVY 150. VÝROČÍ ZALOŽENÍ SOKOLA a XV. VŠESOKOLSKÝ SLET 2012

JSME 150 LET V POHYBU – PRAHA, 1.-6. 7. 2012:

BYLI JSME A BUDEM!

Česká obec sokolská v roce 2012 oslaví 150. výročí svého založení – založení Sokola. Nejdůležitější z akcí, které se budou při této příležitosti konat, je XV. všesokolský slet. Tento slet je již čtvrtým sletem od obnovy Sokola v roce 1990, což dokazuje správný směr současných sokolských myšlenek, které jsou postaveny na šíření programu sport pro všechny a propagaci zdravého životního stylu pro všechny věkové kategorie. Záštitu nad oslavami 150. výročí založení Sokola převzal prezident ČR Václav Klaus.

XV. všesokolský slet se koná pod záštitou primátora hl. města Prahy Bohuslava Svobody. Podrobné informace a předběžný program najdete na www.sokol.eu

HISTORICKÉ VZPOMÍNÁNÍ

Založení spolku Sokol

Za datum založení Sokola se pokládá 16. únor 1862, kdy byla do Malypetrova ústavu v Panské ulici svolána ustavující valná hromada. Dostavilo se na ni 75 členů. Starostou byl zvolen Jindřich Fügner, místostarostou (později náčelníkem) Miroslav Tyrš, členy výboru se stali Rudolf Thurn-Taxis, Rudolf Skuherský, Emanuel Tonner, Karel Steffek, František Písařovic, MUDr. Eduard Grégr, JUDr. Julius Grégr, Jan Kryšpín, Ferdinand Fingerhut (Náprstek) a JUDr. Tomáš Černý.

U zrodu pozdějšího Sokola stáli přední představitelé české politiky a kultury: bratři Eduard a Julius Grégrové (dr. Julius Grégr podával 17. prosince 1861 návrh stanov Tělocvičné jednoty pražské na policejní ředitelství), Josef Mánes, Jan Neruda, J. E. Purkyně, Karolina Světlá a další. Sokol by nevznikl bez velké finanční podpory Jindřicha Fügnera, který byl až do své smrti starostou Sokola.

K Sokolu patřil i Tělocvičný spolek paní a dívek pražských.

Název Sokol dal spolku Emanuel Tonner (pedagog), Fügner navrhl tykání a oslovení „bratře“ a „sestro“, Mánes navrhl kroj (garibaldiovská červená košile z Fügnerova podnětu), Josef Barák navrhl pozdrav „Nazdar!“ a Tyrš byl tvůrcem sokolských zásad: síla a mužnost, činnost a vytrvalost, láska k volnosti a vlasti, dobrovolná práce a kázeň, vzájemný bratrský vztah členů. Miroslav Tyrš je také autorem *Základů tělocviku* (dokončil Vilém Kurz) a hesla organizace: „Tužme se!“

Vlastní činnost zahájil Sokol pražský 5. března 1862. Zpočátku se cvičilo v pronajatých tělocvičnách a různých jiných sálech. Zájem byl tak veliký, že se cvičilo kromě neděle každodenně. Zaměření bylo všestranné: prostná nářadová cvičení, skoky, zápas, později bylo přidáno veslování, plavání, střelba, šerm. Kromě pravidelných cvičení

byly pořádány výlety a společenské zábavy. Prvním veřejným vystoupením byla účast na pouti na horu Říp v dubnu 1862. Každý sokolský výlet na památná či jinak zajímavá místa na venkov byl předem pečlivě naplánován a průvod Sokolů v krojích byl většinou pro místní významnou událostí. Následovaly ukázky cvičení a potom lidová veselice, veřejné vlastenecké slavnosti. Kulisu takových podniků tvořily slavobrány, prapory se sokolskými hesly, střelba z hmoždířů, občerstvení apod.

Začátkem roku 1882 vyzvala mateřská jednota pražská všechny tehdejší sokolské jednoty, aby společně oslavily 20. výročí založení Sokola. Tak počínaje rokem 1882 začal Sokol připravovat a organizovat v Praze všesokolské slety.

Antická idea kalokagathie rozvinutá dr. Miroslavem Tyršem a jeho následovníky dala základ společenskému hnutí, které se spojilo se vznikem a dalšími osudy českého (československého) státu. Sokol byl čtyřikrát zakázán nebo ve svojí činnosti omezen válkami nebo totalitními režimy. Přežil v zahraničí, v komunitách krajanů na všech kontinentech světa.

www.sokol.cz; [http://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_\(spolek\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_(spolek))

Jindřich Fügner

Miroslav Tyrš

Hodonínské sokolské dny

S hodonínským sokolstvem máme již dlouhotrvající velmi přátelské vztahy, a tak jsme rádi přijali jeho pozvání na Hodonínské sokolské dny o víkend 28.-29. ledna 2012. Program, který jsme předem obdrželi, sliboval náležitě sportovní vyžití stejně jako pěknou podívanou na několik skladeb připravovaných pro XV. všesokolský slet, který se bude konat ve dnech 5. a 6. července v Praze.

Z Vídně nás přijelo celkem 16, především volejbalisté ze sokolské župy Rakouské, s nimiž si zahrál také župní starosta br. dr. Tomáš Frey-Materna. Dále přijeli naši již osvědčení stolní tenisté bratři Fládr, Vlček a Vrtíkapa. Patří k nim také br. Lorenc, který přijel ze Slovenska. Ti čtyři zbývající přijeli naše sportovce povzbudit a také se více či méně aktivně zúčastnit zkoušek sletových skladeb.

Celá akce byla součástí programu přeshraničních aktivit dotovaných Evropskou unií. V souladu s tím proběhly v sobotu odpoledne oba turnaje se zahraniční účastí. V sokolovně nás uvítal a sportovní odpoledne zahájil sta-

rosta Sokola Hodonín br. Kamil Vinklárek. Nastoupeným družstvům TJ Sokol Hodonín, Raftáci, Vodáci, Sokol Vídeň a Sportverein Neusiedl an der Zaya vysvětlil pravidla a volejbalový turnaj mohl začít. Vídeňští se probojovali do finále, ale přestože jsme naše hráče povzbuzovali téměř do vyčerpání hlasových rezerv, vítězní z turnaje nevyšli. Finálový zápas byl velmi vyrovnaný, nakonec našim chyběly na družstvo Sokola Hodonín v obou setech pouhé dva body.

Turnaj ve stolním tenisu probíhal paralelně v sousední tělocvičně za účasti dvanácti hráčů, kteří kromě soutěže jednotlivců sehráli ještě také týmová utkání.

V hotelu Panon, kde jsme byli ubytováni, se večer sešli všichni účastníci ke společné večeři a vyhlášení výsledků obou turnajů.

Volejbal: 1. místo: Sokol Hodonín, 2. místo: Sokol Vídeň, 3. místo: Vodáci.

Stolní tenis: 1. místo: br. Miloš Fládr (Vídeň), 2. místo: br. Kamil Vinklárek (Hodonín), 3. místo: br. Ján Lorenc (Vídeň). V týmové soutěži skončilo vídeňské družstvo na prvním místě.

Volná zábava, družné rozhovory, smích i zpěv naplnily zbytek společného večera, a protože jsme byli na jižní Moravě, nemohla chybět ani vybraná moravská vína.

Nedělní program v nedávno postavené sportovní hale TEZA začal již před devátou hodinou zkouškami sletových skladeb „Jen pro ten dnešní den“, „Nebe nad hlavou“, „Česká suita“, „Člověče, nezlob se“ a „Chlapáci“. Ještě v závěru dopoledne mohli diváci sledovat florbalové utkání mezi TJ Sokol Strážnice a TJ Sokol Hodonín. Jak nám bylo řečeno, tento sport se těší v sokolské župě Slovácké velké oblibě.

V odpoledním programu předvedli sokolové župy Slovácké výše uvedených pět sletových skladeb. Br. Frey-Materna si zacvičil s „Chlapáky“, br. Miříčka se zařadil mezi cvičence skladby „Jen pro ten dnešní den“. A to vzdor tomu, že se skladbu „naučili“ teprve před pár hodinami. V programu nechyběla ani hudba a tanec. Mohli jsme obdivovat hned dvě taneční skupiny – FLEX a Romantic –, obě z TJ Sokol Hodonín. Ukázalo se, že v moderním sokolu je místo jak pro tradiční cvičení, tak pro nové módní směry, které navíc přitahují především mladé lidi.

Ani na okamžik jsme nelitovali, že jsme se do Hodonína vypravili. Naopak: znovu jsme se přesvědčili, že naše přátelské vztahy jsou pevné, a navzájem jsme si slibovali, že naše setkání budou častější. Nejbližším důkazem toho bude volejbalový turnaj o víkendů 17.-18. března a naši vídeňští „Chlapáci“ se už těší, že si při té příležitosti najdou čas „projet si“ připravovanou sletovou skladbu s „Chlapáky“ župy Slovácké.

ns

Krátce ze sportu

Fotbal – Petr Čech

Český reprezentant Petr Čech z Chelsea je podle Mezinárodní federace fotbalových historiků a statistiků (IFFHS) šestým nejlepším brankářem posledního čtvrtstoletí. Do žebříčku se vešli ještě dva čeští zástupci. Gólman vicemistrů Evropy z roku 1996 Petr Kouba obsadil stejně jako Jan Stejskal se ziskem třinácti bodů 77. místo.

Tenis – Radek Štěpánek

Tenista Radek Štěpánek získal na Australian Open svůj první grandslamový titul v kariéře. Třiatřicetiletý český hráč zvítězil s Indem Leanderem Paesem ve čtyřhře, ve finále porazili americké obhájce a nasazené jedničky Boba a Mika Bryanovy 7:6 a 6:2. Leander Paes titulem zkompletoval kariérní deblový grandslam. Ve sbírce už měl výhry v Paříži (1999, 2001, 2009), Wimbledonu (1999) a na US Open (2006, 2009).

Mistrovství Evropy v krasobruslení

Čeští krasobruslaři Michal Březina a Tomáš Verner skončili na mistrovství Evropy těsně pod stupni vítězů. Soutěž ovládli Rusové, vyhrál Jevgenij Pljuščenko před Arturem Gačinským. Bronzovou medaili vybojoval obhájce titulu Florent Amodio z Francie. Michal Březina skončil čtvrtý, Tomáš Verner pátý.

Skoky na lyžích

Český skokan na lyžích Roman Koudelka obsadil páté místo v závodu Světového poháru v Sapporu a tím si pojistil desáté místo v SP, jež mu zaručuje přímou účast v závodech. Bodovali také dvanáctý Jakub Janda a devatenáctý Lukáš Hlava. Bývalý vítěz Světového poháru Janda dvanáct-

tým místem zaznamenal svůj nejlepší výsledek v seriálu po téměř dvou letech.

Závod psích spřežení

Na Jedlově v Orlických horách skončil 16. ročník čtyřdenního závodu psích spřežení Šediváčkův long. Vyhrál Vít Kolátor se svými osmi psy. Na trať se vydalo celkem 97 závodníků. Šediváčkův long je nejdelším závodem psích spřežení v Česku a jedním z nejtěžších závodů v Evropě. Je pojmenován po severském psu, kterého zastřelil myslivec před startem prvního ročníku závodu. V posledních letech je soutěž zařazena do série čtveřice extrémních závodů psích spřežení o titul Iron Sled Dog Man, které se vedle Deštného jedou v rakouských a švýcarských Alpách.

Sportovec roku 2011

Nejvyšším bodovým rozdílem v historii ankety Sportovec roku se její vítězkou stala teniska Petra Kvitová, následoval Jaroslav Kulhavý (cyklistika), Martina Sáblíková (rychlobruslení), Mirka Knapová (veslování), Jaromír Jágr (hokej), Zdeněk Štybar (cyklistika), Tomáš Berdych (tenis), Barbora Špotáková (atletika), Ondřej Synek (veslování), Petr Čech (fotbal).

Tenisová anketa Zlatý kanár

Wimbledonská vítězka Petra Kvitová se den poté, co byla vyhlášena Sportovcem roku, stala poprvé i královnou tenisové ankety Zlatý kanár a ukončila vládu Tomáše Berdycha. Kvitová je teprve druhou ženou, která Zlatého kanára získala. Před ní to dokázala pouze Jana Novotná, čtyřnásobná držitelka ceny z let 1994-1996 a 1998. Sedmý hráč světa Berdych vyhrál v anketě vyhlášené časopisem Tenis ve spolupráci s Českým tenisovým svazem jasně kategorii Hráč roku.

Fotbal – Gambrinus liga

Ani rekordní mrazy a promáčené trávníky nezabrání včasnému startu jarní části Gambrinus ligy. „Sotva můžeme odložit celé kolo. Liga musí skončit do 13. května,“ vysvětluje Ivo Lubas, šéf profesionálního fotbalu, s tím, že národní tým se poté musí začít připravovat na evropský šampionát, jenž se hraje letos v létě v Polsku a na Ukrajině.

Fotbal – Reprezentace

Čeští fotbalisté si oproti prosinci opět polepšili v žebříčku mezinárodní federace FIFA, nyní jim patří 31. pozice. To je nejlepší umístění od loňského března, kdy byli svěřenci trenéra Michala Bílka rovněž jednatřicátí.

Fotbalista Bystroň dostal dvouletý trest

23. listopadu 2011 odehrála Viktorie Plzeň svůj předposlední zápas v rámci Ligy mistrů, její vítězství 1:0 nad BATE Borisov znamenalo prakticky jistý postup do evropských pohárů i v jarní části sezóny. Necelý týden nato ale přišla pro plzeňské nepřijemná zpráva: třicetiletý obránce David Bystroň měl pozitivní test na doping, který v polovině ledna potvrdila opakovaná analýza. Urostlý stoper měl pozitivní test na drogu zvanou metamfetamin, známý jako pervitin. Bystroň ale nemusel užít přímo tuto drogu, podobné složení má také například taneční droga extáze. „Případné zveřejnění látky necháme na rozhodnutí hráče. Známe ji, nicméně z důvodu citlivosti dané informace přenecháváme toto rozhodnutí na Davidovi,“ uvedl v tiskové zprávě gene-

rální manažer Viktorie Adolf Šádek. Zatímco bývalý fotbalista Baníku Ostrava či Levski Sofia doufal v podmíněčný trest, disciplinární komise UEFA byla – podle očekávání – nemilosrdná a Bystronovi uložila dvouletý zákaz činnosti. V únoru kvůli tomuto trestu Viktorie Plzeň s Bystroněm ukončila smlouvu.

Střelba – Kostelecký nejlepší

Třináctý ročník ankety Střelec roku poprvé ovládl David Kostelecký. K prvenství mu pomohly čtyři medaile z vrcholných soutěží; během jednoho měsíce vybojoval v Bělehradu zlato v týmové soutěži a stříbro v kategorii jednotlivců na mistrovství Evropy a poté dvě stříbra na mistrovství světa. „U nás je mezi střelci velká konkurence, takže ani po zlatém olympijském Pekingu jsem v anketě nevítil. Katka Emmons byla lepší, přivezla si z Číny zlato a stříbro. Moc si proto titulu Střelec roku vážím a беру ho nejen jako ocenění loňské sezóny, která patřila k mým nejlepším,“ vyjádřil se k ocenění vítěz.

Řezáč pošesté v kariéře ovládl König Ludwig Lauf

Již pošesté v kariéře se českému dálkovému běžci na lyžích Stanislavu Řezáčovi podařilo vyhrát v prestižním König Ludwig Laufu, lyžařském maratónu na 50 km klasicky v bavorském Oberammergau. Svým šestým triumfem v Bavorsku se Řezáč v historické tabulce vítězů tamního závodu vyrovnal Paulimu Siitonenovi, finskému vynálezci bruslařského stylu, který začátkem osmdesátých let těžil ze své novinky. Po napínavém průběhu závodu rozhodla o vítězi závodu až cílová fotografie, která na druhé místo odstavila švédského reprezentanta Jerryho Ahrlina. Rozdíl mezi ním a Řezáčem byl pouze třicetimetrový. „Abych řekl pravdu, nevěděl jsem. O půl metru to poznáš, ale takhle? Loni jsem prohrál asi o deset centimetrů,“ vzpomněl na minulý rok Řezáč, kdy se musel spokojit s druhou příčkou. Na prvním místě ho tehdy předběhl právě Ahrlin. Řezáč tak po Jizerské padesátce, slavnému a velice populárnímu závodu, letos podruhé triumfoval a jasně vede oba dálkové seriály (Ski Classics, FIS Marathon Cup).

Pardubice odmítly, že Velkou pardubickou letos převezme Váňa

Primátorka Pardubic Štěpánka Fraňková odmítla možnost, že by legendární český žokej a osminásobný vítěz Velké Pardubické Josef Váňa mohl převzít pořádání letošního ročníku Velké pardubické. S informací, že Váňa má šanci převzít závodistiště i slavný dostih, přišla pardubická přílo-

ha *MF Dnes*. Zastupitelstvo zároveň schválilo navýšení základního jmění Dostihového spolku o 4,2 milionu korun. Cílem tohoto kroku je stabilizace společnosti. Jednání, která s Váňou probíhají, jsou nicméně na začátku. Dostihový spolek se potýká s velkou kumulovanou ztrátou, která se blíží výši základního jmění společnosti.

Nový předseda ČSTV

Novým předsedou Českého svazu tělesné výchovy byl na valné hromadě v Nymburce podle očekávání zvolen šéf České basketbalové federace Miroslav Jansta. Ze 155 delegátů mu dalo hlas v obou komorách 134 zástupců svazů a tělovýchovných jednot. Valná hromada neřešila ekonomickou krizi českého sportu, další roli ČSTV ve sportovním prostředí ani problémy s nakládáním s majetkem svazu, zejména s lukrativními lyžařskými středisky.

Nový předseda Českého svazu tělesné výchovy Miroslav Jansta seznámil prezidenta Václava Klause s kroky, které chce v nejbližších týdnech udělat pro vzkříšení českého sportu a zlepšení jeho financování. Klause považuje Jansta za jednoho z mála vrcholných představitelů země, který sportu vždy pomáhal. Za zavřenými dveřmi spolu probrali zejména problémy, do kterých se český sport v posledních letech i vinou krachu loterijní společnosti Sazka dostal.

Tábor bude v roce 2015 hostit mistrovství světa v cyklokrosu

Pořadatel z let 2001 a 2010 se stane prvním městem, které MS uspořádá potřetí. Mezinárodní cyklistická unie (UCI) o tom rozhodla v dějišti letošního šampionátu v belgickém Koksijde. „Jsme rádi, že jsme vyhráli ve tvrdé konkurenci, především s nizozemským Hoogerheide. Určitě to opět pomůže našemu cyklokrosu a již se připravuje projekt Tábor 2015, kde se zaměříme na mladé jezdce, abychom vychovali další Štybary,“ uvedl na webu Českého svazu cyklistiky předseda cyklokrosové komise Čestmír Kalaš. Světové šampionáty v Táboře přinesly dosud pokaždé českým barvám medaili v nejprestížnější třídě elite. V roce 2001 byl stříbrný Petr Dlask, před dvěma lety získal své první zlato Zdeněk Štybar. Na českých tratích se o světové medaile pojede již popáté. Poprvé to bylo v roce 1972 v Praze, poté v roce 1987 v Mladé Boleslavi. Před Tábořem se bude ještě konat v roce 2013 šampionát poprvé v USA v Louisville, rok nato mistrovství světa přivítá Francie. Tábořský šampionát se bude konat od 31. ledna do 1. února 2015.

(připravila Anna-Marie Kroupová)

Ve věku 70 let zemřel legendární skokan na lyžích Jiří Raška

Ve věku 70 let zemřel legendární skokan na lyžích Jiří Raška. Olympijský vítěz z Grenoblu 1968 skonal 20. ledna 2012 v novojičínské nemocnici kolem deváté hodiny po dlouhé nemoci. Raška vybojoval na olympiádě v Grenoblu vedle zlaté medaile na středním můstku ještě stříbro na velkém můstku. Mezi jeho největší úspěchy patřilo také vítězství na prestižním Intersporturne v roce 1971, o rok později získal bronzovou medaili na prvním mistrovství světa v letech. V devadesátých letech byl trenérem reprezentace a svět

skoků na lyžích ve skutečnosti nikdy neopustil. Loni v říjnu převzal od prezidenta republiky Václava Klause medaili za zásluhy. Tehdy si stěžoval na problémy se srdcem, po operaci měl trojitý bypass.

Ve věku 81 let zemřel Bohumil Golian

Ve věku 81 let zemřel Bohumil Golian, československý volejbalový reprezentant, dvojnásobný mistr světa (1956 a 1966) držitel stříbrné (1964) a bronzové (1968) olympijské medaile. Působil jako trenér, koncem šedesátých let hrál v Itálii. Na Slovensku byl vyhlášen volejbalistou století.

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
www.sokol-wien.com
E-mail: sokol@sokol-wien.at
Starosta:
Dr. Thomas FREY-MATERNA
E-mail: materna@aon.at
Čestný starosta:
Dipl. Ing. Jiří NOVÁČEK
E-mail: novacek.wien@aon.at
Tel./fax: ++43 1 604 87 04

Sokol informuje
Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností.

Přijďte se podívat,
srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie PÍBILOVÁ, tel. 330 97 87
s. Irena FLORIÁNOVÁ,
tel. 0650/90 194 90
Sokolský adresář:
www.sokol-wien.com

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Sokol Vídeň XX
Helena Rybáková
tel. 01/332 46 10

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
16:30 – 17:30

Bližší informace:
Mag. I. MÜHLBERGEROVÁ
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odběžená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň I/V
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 –	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

Sokol Vídeň II
2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18:00 – 21:00	muži
---------	---------------	------

Sokol Vídeň III/XI

Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy a muži)
---------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.

Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: sokol-10@chello.at

10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)

Úterý	17:00 – 18:00	tanečky pro malé děti Sokol X
	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
	20:00 – 22:00	fotbal Sokol X
Středa	18:00 – 22:00	Volejbal Sokol III (18:00-20:00, 20:00-22:00)
Čtvrtek	09:00 – 10:30	jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	17:30 – 18:45	základní sport, gymnastika (žactvo 3-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII

17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	16:30 – 17:30	cvičení rodičů s dětmi
	17:30 – 18:30	cvičení žactva
	19:00 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Středa	17:00 – 19:00	trénink oddílu stolního tenisu
Čtvrtek	19:30 – 21:00	cvičení žen
Pátek	18:00 – 19:15	cvičení žactva a stolní tenis
	20:00 – 22:00	cvičení mužů

Sokol Vídeň XXI (Info: karl.brousek@bmukk.gv.at)

21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	gymnastika, míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------------------

Slováci drželi smutek za Havla bez oficiálních pietních akcí

Bez oficiálních pietních akcí Slovensko drželo státní smutek za posledního československého prezidenta Václava Havla. Památku zesnulého státníka v zemi pod Tatrami uctila také církev. Přední slovenští politici se účastnili státního pohřbu v Praze. Deset hodin trvající státní smutek se navenek projevil zejména stažením státních vlajek na půl žerdi. Po zprávě o Havlově úmrtí se na Slovensku uskutečnilo jen málo vzpomínkových akcí. Žádná z nich navíc nepřilákala davů lidí. Politologové připomněli, že část slovenských politiků i veřejnosti měla k Havlovi, který nebyl zastáncem rozdělení československé federace, rezervovaný postoj.

Havel, hanba a hnus

24. 12. 2011 09:23:11

Peter Križan, uverejnené na stránke: www.teoforum.sk

Václav Havel je můj rodák – člověk, který predznamenal a uskutočnil zdanlivo nemožné pre víťazstvo pravdy a lásky nad lžou a nenávisťou. Santo subito. Ale nie o ňom chcem.

Za dve hodiny obradu bola československá len vlajka na katafalku a pripomienka kniežata Schwarzenberga „přátel z Košic, Dunajské Stredy nebo Žiliny“. Hanba a zlyhanie diplomacie Slovenskej republiky. Václav Havel bol československý prezident. Slovenská reprezentácia mala sedieť v prvom rade a aspoň jeden štátnik/čka mal prehovoriť po Klausovi.

V najsekulárnejšej krajine Európy si katolícka cirkev uzurpovala „domácu pôdu“ katedrály a polovica priameho prenosu snímala *mikulášov*, ako kráčajú, ako si po jednom uchlipujú z barokových kalichov a ako zarovno s uniformovanými vojakmi a policajťmi stoja v špalieri. Katolícka cirkev však nevyjadřila svoju všeobecnosť a slovenský prímás koncelebroval v Bratislave. V svätovítskej katedrále sa ako jediný slovenský hlas prepracoval do „prosiab veriacich“ evanjelický biskup...

Havel mi ostáva.

S jeho pohrebom pribudla aj hanba a hnus.

Havel, hanba, hnus...

Rád čítam texty Petra Križana. Pod rúškom jemného, nevtieravého humoru sa skrýva mnoho právd a múdrych myšlienok. Sú pre mňa povzbudením i potešením.

Až na tento. Akosi nedokážem stráviť v jednom riadku, v jednom nadpise tú trojkombináciu slov, znejúcich pre moje ucho ako protiklady. I keď chcem rozumieť pozadiu, tomu, čo Petra Križana viedlo k použitiu takeého nadpisu.

Havel zostane v mojej pamäti navždy ako človek, ktorý mal víziu, ktorému ležali na srdci ďalekosiahle, večne trvajúce hodnoty. Dodnes mám živý obraz toho, ako bol *per exclamatio vocis populi* vyneseny do vrcholovej politiky, a dodnes mám na tvári úsmev nad tým, ako vyzeral v prvom obleku, ktorý mu síce ušili v nóbl krajčírstve u Adama na Příkopech v Prahe, ale podľa krátkej miery, a trčali mu holé kotníky. Nebol zvyknutý nosiť oblek a trvalo mu, než si na to ako predstaviteľ vrcholovej politiky zvykol. Dodnes mám pred sebou ten jeho úsmev, s ktorým tie krátke nohavice prijal, či šibalsko-pokorný úsmev nad všetkými tými inými úradnými *faux pas*, ktorých sa pri rôz-

nych ceremóniách dopustil. Dodnes mi rezonujú v ušiach jeho slová, ktoré vyriekol počas revolúcie, jeho prvé prezidentské prejavy, jeho dnes už slávny výrok: „Naše republika nevzkveta.“ Tie myšlienky som v tých porevolučných dobách hltal, celé prejavy si prepisoval a šíril v Rakúsku a mojej korešpodencii ďalej. Dodnes mi zostáva v pamäti ako človek, ktorý si nadovšetko vážil slobodu, demokraciu, ktorý sa nebál povedať nahlas, čo si myslí, i keď ho to stálo šikanu, zákaz činnosti, perzekúcie a väzenie. Dodnes mi zostáva v hlave ako mysliteľ, ktorého myšlienky boli stokrát duchovnejšie a bohatšie než myšlienky toľkých kňazov či duchovných. Stal sa symbolom pre pojem morálneho piliera, symbolom hlásateľa pravdy, symbolom pre odpustenie.

Keď mu mnohí vyčítali mákkoť, ba ešte horšie prívlastky, za to, že nezatočil s komunistami a neodstavil ich na vedľajšiu koľaj, snažil sa svoj postoj obhájiť podľa svojho vedomia a hlavne svedomia. Už vtedy som si hovorieval, že sa za tým skrýva oveľa živšie a vlastne samo žité Evanjeliem, než to, čo hlása cirkev. Možno mu vyčítať to či ono, veď i on bol len človek. Vo svojej skromnosti, plachosti a pokore bol však tak blízko pravde ako len málokto. Nevie, či a ako zlyhala slovenská alebo česká diplomacia. Nevie, či a ako zlyhala hierarchia na Slovensku alebo v Čechách. Nevie ani, koľkí *mikulášovia* z katolíckej či akýchkoľvek iných cirkví by sa mali jeho pohrebu v katedrále sv. Víta zúčastniť, či nezúčastniť. Tak, ako som poznal Havla ja, si skôr myslím, že o to okiadzanie by ani nestál a po takom pompéznom pohrebe by tiež netúžil. Ale stalo sa, tak ako sa stalo. S obdivom a slzami v očiach som si prečítal pár textov v kondolenčnej listine. Slová Clintona, Camerona, Sarkozyho či Barrosoho. Prečo tam neboli podobné vyjadrenia zo strany slovenských politikov? Veď im v tom určite nikto nebránil.

Havel bol nielen veľký Európan, bol i veľkým Svetoobčanom. Takých na svete mnoho nieta. Myslím, že tí, čo si to uvedomovali, to dali jasne najavo. Slovákom, tak zahrabaným v piesočku svojho vlastného mikrosveta – česť výnimkám –, to zrejme uniklo. Ale nenazval by som to ani mankom ani hanbou ani hnosom. Nazval by som to jednoduchým slovom: *factus est*.

Dve osobné poznámky na záver. Jedna je z Ruska týchto dní a druhá je z Evanjelia – nadčasová, stále pravdivá.

Pred pár dňami mi písala email jedna ruská aktivistka o tom, ako sa šla podpísať do kondolenčnej listiny na českom veľvyslanectve v Moskve. Bola mi lo prekvapená z toho, koľko známych aktivistov stálo pred ňou v rade. Spoznala medzi nimi takých, ktorí organizovali štrajky proti Putinovi kvôli zmanipulovaným voľbám. Keď sa do listiny podpísali, čakali na nich vonku tajní ruskí policajti a do jedného ich brali na výsluchy. Havel, ako je známe, si nikdy nebral servítky pred ústa a kritizoval Putina za jeho autoritatívnu politiku, dodnes toľko poprepletanú s minulosťou jeho KGB-činnosti. Kritizoval Putina i za to, že mal dostať pred časom vyznamenanie jednej nemeckej nadácie za zásluhy. Pred mnohými rokmi dostal toto ocenenie i Havel a bol to práve on, ktorý pri návrhu ocenenia zdvihol hlas odporu a povedal, že ak Putin túto cenu dostane, on sa jej na protest zriekne. Tí ruskí aktivisti a tých pár ruských občanov, ktorí si chceli pamiatku Havlovej smrti uctiť – lebo oficiálna ruská politická garnitúra k úmrtiu Havla mlčala –, sa mu tak možno, okrem iného, chceli tiež poďakovať za to, že v roku 2006, keď zomrela Larisa Bogorazovová,

aktivistka z roku 1968, protestující proti okupaci Československa, sa ako jeden z mála významných osôb z územia Čiech a Slovenska vyjadrili sústrastným listom pozostalým. Pokiaľ si pamätám, oficiálni politickí predstavitelia v Čechách i na Slovensku vtedy mlčali.

V Evanjeliu rozpráva Kristus dojemný príbeh o starej a chudobnej žene, ktorá v tej svojej biede vhodila do pokladničky v kostole viacej než všetci iní bohatí a zámožní ľudia (Mk 12,42-44). Chcel tým povedať prostú pravdu: Len to, čo darujeme srdcom, má pred Bohom cenu. Nikto nevidí do našich srdiec lepšie ako Boh. Nikto nemá právo posudzovať iných, lebo nepozná pozadie našich skutkov. A na druhej strane, to ako navonok konáme, je často druhá strana obrazu toho, ktorý nosíme vo svojom vnútri – z plnosti srdca hovoria naše slová skutky. Na tej úrovni myslenia a cítenia, na ktorej sme – to je tá úroveň, na ktorej sa môžeme sami nad sebou zamýšľať a reflektovať.

Súhlasím s Petrom Križanom, že pri pohrebe toho veľkého človeka Václava Havla mohlo byť mnohé inak. Chcem však zároveň i veriť, že o Havlovi sa raz budú učiť v školách nielen české deti, ale i slovenské, a že raz vyrastú i na Slovensku ľudia, ktorí sa mu svojim duchom – myšlienkami a skutkami – priblížia.

A možno tých pár, počtom skromných ľudí, ktorí si na Slovensku pamiatku Havla uctili svojimi podpismi v kondolenčných knihách, tak ako to urobili v Moskve tí úprimní ruskí občania, sú Havlovi milší a bližší než všetky tie masy a ceremónie. Veď on bol plachým človekom, žil vždy skromne, jednoducho, bez pompu a osláv, a keby bol býval zomrel ešte za komunizmu – a už vtedy bol veľkým človekom –, nič z tých svetsko-cirkevných osláv by sa nekonalo... A presne v takomto duchu vníma akýkoľvek náš skutok i Evanjelium.

Peter Žaloudek, Viedeň, 26. decembra 2011

Theater Brett Termine/Programm Februar 2012

Theater Brett, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien, theaterbrett@gmx.at, www.theaterbrett.at, Tel. Vorbestellungen unter 0676/7345566

Do 16. 2. 2012	20 Uhr	<i>Kyogen</i>	Gastspiel Kleines Kyogen Theater – CZ	mit deutschen Übertiteln
Fr 17. 2. 2012	20 Uhr	<i>Lear am Brett und trotzdem Shakespeare</i>	Theater Brett Produktion	Monodrama
Do 23. 2. 2012	20 Uhr	<i>Lear am Brett und trotzdem Shakespeare</i>	Theater Brett Produktion	Monodrama
Fr 24. 2. 2012	20 Uhr	<i>Lear am Brett und trotzdem Shakespeare</i>	Theater Brett Produktion	Monodrama
Sa 25. 2. 2012	20 Uhr	<i>Lear am Brett und trotzdem Shakespeare</i>	Theater Brett Produktion	Monodrama
So 26. 2. 2012	20 Uhr	<i>Finest Hour</i>	Gastspiel Irena Nosková – vocal Michael Meixner – piano Reinhard Paar – bass	Jazzabend

Netoliko že je tma...

Taky si hned začnete pobrukovat pokračování známé Ježkovy písně? Právě tou nás sbor žáků Gymnázia Na Pražáčce vnesl do tmavomodrého světa Jaroslava Ježka. Klasika jako *Klobouk ve křoví* či *Život je jen náhoda*, vtipně podmalována projekcí vlastní výroby z beameru na zeď za jevištěm, byla vystřídána Gershwinovou *Somebody loves me*. Doprovod – kytara, jindy dvoje až troje housle. Krátké odkazy na Ježkův životopis a jeho skon za mořem nebyly pro publikum sice žádné novum, ale to nadšení mladých interpretů! A jejich hudebnost a smysl pro rytmus a pro humor!

Po taneční vložce sbor čtrnácti- až osmnáctiletých gymnazistů překvapil procítěným přednesem méně zná-

mých vánočních písní. *Z archy vypuštěný holoubku*, *Byla cesta ušlapaná* nebo renesanční *Parvulus nobis* byly silným zážitkem. *Jistebnický kancionál* se výborně doplňoval s francouzským a anglickým barokem i spirituály. Jamajský svižně přednesený tradicionál *Tenk you for the Christmas* uzavřel celé pásmo. Jen potlesk publika byl velmi slabý. Ptáte se proč, po celé té chvále? Inu, důvod je neveselý – přesilovka třiceti mladých nadšenců na jevišti proti necelé desítky návštěvníků.

Večer se konal 2. 12. 2011 v Divadle Brett a zůstává jen naděje, že sbor mladých zůstane Vídní nakloněn a že my diváci, přesyceni kulturou a zavaleni nabídkou kulturních akcí, najdeme cestu na jejich představení.

H.

160. Trilobit Pavla Kohouta pro MF Dnes – 17. 12. 2011

Během jedenácti dnů v tomto adventním měsíci prosinci mně hned dvakrát zavalil cestu balvan jménem Leoš Janáček, a to tak dokonale, že mi pokaždé dlouho trvalo, než jsem byl schopen přelézt jej a jít dál svou cestou. Z dobrého důvodu to vezmu pozpátku:

Jedenáctého prosince měl moravský génius mě a dalších dva tisíce tři sta diváků v hledišti vídeňské Staatsoper, jež před začátkem „vřelo jako váza přeplněná“ příbojem hlasů i rozvíjejících se nástrojů, opět jednou uvěznit ve svém bezvýhodném *Mrtvém domě*. Už vstupní foto přes obrovskou průsvitnou oponu, které se s prvními takty předehry rozběhlo v provoz aut a tramvají snímaný ze střechy operní budovy, nevěstilo nic dobrého a také obsah díla ve vznešeném programu začínal podezřelou výstrahou, že sleduje koncept režiséra Konwitschného: „V rozlehlé suitě ve 44. poschodí se schází mužská společnost. Nálada je podrážděná, práh agrese nízký. Objeví se boss ruské mafie a oznámí, kdo bude dnes jeho obětí: Alexandr Gorjančikov...“

Asi po půl hodině se zpívající elegáni ožrali aperitivu z jevištního baru sdostatek, aby navlékli přes smokingy pruhované blůzičky a hráli si chvíli na drsný sibiřský lágr, aniž by přitom rezignovali na dámský i pánský striptýz. Když Kmotr konečně propustil Gorjančikova na svobodu s tím, že ho na truc Dostojevskému zastřelil v mamutí malované matrojošce, kam ho vstřčili mafiáni už zas večerně vymódění, pouze z ustavičných rvaček malebně pokecaní umělou krví, nebožák po odstranění vršku superbáby umíral ve spodku jako Danton v škopku, přičemž nejstřízlivější z gangsterů mobilem volal asi policii.

Ten „kozí“ nápad, jak říkávala maminka mým vylomeninám, vymiškovaného návratu k zaschlé pubertě moderny měl jeden nechtěný efekt: pod taktovkou GMD – generálního hudebního ředitele domu na Opernringu – Franze Welsera-Mösta se na tu scestnou inscenaci svalil balvan Janáčkovy muziky tak, že jevištní blábol zmizel z očí. Normální člověk je mohl prostě zavřít a poslouchat „živý přenos“ z Mekky evropské hudby v podání orchestru Státní opery, za nějž se v příkopu před jevištěm večer co večer vydávají fenomenální Vídeňští filharmonici připomínající stohlavého obra. Maestro Möst, ti nebeští muzikanti a nad nimi i bravurní zpěváci nejmíň osmi národností, jejichž různé moravštiny si byly vzdáleny jako finština a portugálština, což ale pomohlo vnímat i skvělé hlasy jako nástroje, sklídili po nepřerušovaných devadesáti minutách čtvrt hodinový orkán vyvolávaných Bravóóó!, zatímco režisér a jeho výtvarník tsunami vyřvávaných Bůůů!

Předtím, prvního prosince, svrhli jiný balvan zcela jinak surově přede mě a dalších dvě stě třicet diváků dramatik Milan Uhde, skladatel Miloš Štědroň a režisér Vladimír Morávek v divadle na brněnském Zelném trhu. Husa na provázku se na dvě a půl hodiny změnila v orla utrženého ze řetězu, který tloukl křídly o nízký strop a křičel, až to mučilo mozek. Nepíšu operní ani divadelní kritiky a nehodlám tedy korektně vážít slova, ostatně proto jsem zejména toho večera litoval každého, kdo se tím musí žít, uspat své smysly a pít se po vadách jako kontrolor v samoobsluze. Zažíval jsem hru? nebo zpěvohru? nebo operu? nebo muzikál? nebo drezúru? nebo orgii? nejspíš

přepadení, při němž se současně loupí i rozdává!, jevištní jev nazvaný LEOŠ mě oslovoval, ohlušoval, oslňoval, oslepoval, omračoval, otupoval i oblažoval – prostě totálně opanoval, jak se mi v českém hledišti dlouho nestalo.

Bylo to, jako by vskutku „lví“ nápad propojit epizody Janáčkových osudových lásek s citacemi z jeho díla přerostl v procesu vznikání nejdřív samotné tvůrce a pak i výtečné herce, aby je proměnil v jiný živý organismus, který do sebe nakonec vtáhl i mě. Podobně jako při Morávkově vinohradském *Cyranovi* mi brzy přestaly vadit nestoudně ohlušující decibely měnící divadla v diskotéky, ale snad právě proto přitahující víc mladých diváků, než kolik stačí vyhnat starších, kteří ještě mají normální uši. Logika ostatně byla v tom, že všechny, i ty sebehlučnější lásky panovačného erotomana Janáčka nakonec přesáhla a na Olymp lidské věčnosti povznesla po Mariičce, Amálii, paní Schulzové, Zdeňce, Gabriele Horváthové a Kamile Stösslové ta nejvěrnější z nich – Hudba.

K režijním nápadům čerstvého prezidenta Havla patřilo, že kapela Hradní stráže hrávala o polednách Janáčkovu *Symfonietu*. Vodil jsem tam své hosty z domova i z ciziny hlavně, abych si to znovu a znovu užil sám. Trubači, pozounisté a hornisté v oknech levého křídla prvního nádvoří se vzdor Pištětkovým operetním uniformám podobali anticickým poslům, když metali do náměstí kulové blesky fanfár. Ty si vozím s sebou na přehrávači auta pro zvlášť chmurné chvíle; vybuzují mě k činům podobně jako za studentských let fenmetrazin.

Tvůrcům brněnského LEOŠE se podařilo výbušnou sílu Janáčkovy díla vysvětlit tak přesvědčivě, až jsem byl v hledišti rád, že mě osud obdařil jen obyčejným talentem, který neníčí své okolí, jak to činí géniové podobní lvu – zabíjejícímu prostě z přirozenosti krále zvířat.

Z *mrtvého domu*, vídeňská inscenace

Komunikace zaměřená na člověka

Rozumět sobě i druhým

V sobotu 21. ledna 2012 pořádal Akademický spolek a ústředí Českého srdce přednášku *Komunikace zaměřená na člověka – Rozumět sobě i druhým*.

Takto se také nazývá nová vědecká publikace, kterou vydali roku 2011 univerzitní profesorka Dr. Renate Motschnig a Dr. Ladislav Nykl, Ph.D., který pracuje jako psychoterapeut ve Vídni a působí také jako lektor na univerzitě ve Vídni a na Masarykově univerzitě v Brně.

Paní profesorka Renate Motschnig uvedla posluchače do problematiky a v krátkosti pohovořila o své činnosti na univerzitě a o činnosti Dr. Nykla jako psychoterapeuta, přičemž skromně dodala, že se nepovažují za experty. Přednáška ukázala pravý opak. Přednáška Prof. Renate Motschnig a Dr. Ladislava Nykla byla zaměřena především na tzv. konstruktivní komunikaci, která se opírá o učení amerického psychologa Carla Rogerse.

Posluchači byli od začátku vtaženi do centra dění, poněvadž přednáška probíhala formou meziřeči, dialogu a hraných situací. Posluchači byli takto přímo vyzváni reagovat na dané podněty.

Profesor Nykl konfrontoval publikum s komunikací v terapii a zabýval se dvěma důležitými aspekty:

1. být na někoho hrdý,
2. prominout.

Na konkrétním případě ze své praxe poukázal na to, jak jemná je řeč, jak problematická jsou slova, kterými se dá učinit něco velmi správně, naopak jak slovo dovede velmi ublížit. Jeden z příkladů praxe Dr. Nykla: když někdo zemře, kdo na pozůstalého byl velmi hrdý, zanechá po sobě mezeru, která může vést, především u dětí, ke ztrátě koncentrace, zhoršenému chování a všeobecné nechuti.

Pokud někomu něco promínu, vina na tom, kterému jsem prominul, zůstává, a jsou zde tedy dvě roviny a opět řeč, která může mnoho napravit, nebo mnoho pokazit.

Dr. Nykl přečetl publiku německou povídku Emanuela Geigera *Die Sprache*. Řeč je zde popsána jako: *Des Geistes notwendigstes Symbol, ein Zauberinstrument, eine Musik, sie kann einen Menschen erlösen oder zerstören. Sprache ist ein Kunstwerk, Partner, Gabe und Gut eines jeden von uns, man prüft mit dem Gefühl, was hinter den Worten steht...*

Následovaly další příklady z praxe přednášejícího.

Carl Rogers viděl člověka jako konstruktivní bytost, která se může vyvíjet. Jeho psychologie stojí v protikladu k behaviorismu a psychologii Sigmunda Freuda. Člověk se musí krotit a hledět na věci v jádru pozitivně. Následovaly dva dialogy mezi matkou a otcem. Zahráli je Vladimír Stejskal (otec) a Renate Motschnig (matka). Jednalo se o problémy syna ve škole. První dialog ukázal, jak jsou rodiče často neschopni naslouchat jeden druhému, plní emocí nebo zjednodušování, druhý dialog naznačoval, jak by lidé měli jednat správně.

Ve druhé části shrnula paní profesorka problémy komunikace do určitých bodů, o kterých publikum potom diskutovalo: *předsudky, nevnímání, zevšeobecnování, tón svrchu, nedokázat se vyjádřit, neumět naslouchat, obviňování, předhazování, přehnané vysvětlování*, a to ve vztazích osobních, nebo ve škole.

Dr. Nykl přešel k otázce: *Co je správná komunikace?* Jako terapeut hovořil o šesti podmínkách, z nichž nejdůležitější jsou: akceptance, empatie a ryznost – kongruence. Paní profesorka potom na příkladech tří kruhů demonstrovala tzv. virtuózní umění. Žlutý, zelený a červený kruh se překrývaly a demonstrovaly akceptanci, empatii a kongruenci.

Jak již bylo shora uvedeno, publikum bylo zcela zapojeno do diskuse a dění a projevilo již velmi dobrou účastí zájem o zvolené téma. Hudební rámec připravil a na klavír přednesl Dr. med. Alfred Klein-Watrycz. Hudební skladby *Pro Adélu* a *Ukolébavka* Johanna Bramse podtrhly pozitivní účinek přednášky.

Děkujeme touto cestou ještě jednou přednášejícím za velmi zdařilý odpoledne, výboru A. S. za jeho angažovanost, hotelu Post za výborně připravený buffet a publiku za jeho účast a opravdový zájem, který projevilo spoluprací s přednášejícími.

Dr. Helena Klein-Watryczová
jménem A. S.

Überfall auf Bundesrat aD. Hr. Albrecht K. Konecny

Am Heimweg von der Anti-WKR-Ball-Demonstration wurde Hr. Konecny mit einem Schlagring niedergeschlagen und schwer verletzt.

Konecny dazu: „Ich versuchte, durch die Dorotheergasse nach der Mahnwache beim Hrdlicka-Denkmal nach Hause zu gehen. Ein Mann, der mir entgegenkam, riss mir, als wir auf gleicher Höhe waren, die Mütze vom Kopf und schlug mir mit der Faust (mit Schlagring) zunächst ins Gesicht und dann auf die Brust. Etwa 10 Meter hinter ihm war eine Gruppe von Polizisten, die es vorzogen, nichts zu sehen – weder dass ich attackiert wurde, noch dass ich dann auf der Straße lag. Auch die Rettung zu rufen, lehnten sie ab. Erst eine Gruppe junger Demonstranten brachte mich auf die Beine, sammelte meine verstreuten Sachen (Brille, Handy etc.) auf und rief die Rettung.“

Daran, dass es ein Neonazi war, gibt es keinen Zweifel, denn 2 „Wissende“ unterhalten sich in dem berüchtigten Naziforum thiazi.net über die Attacke.

Das Ergebnis der brutalen Attacke sieht dann leider so aus:

Konecny: „Ganz so sehe ich erfreulicherweise jetzt nicht mehr aus. Aber meine geprellten Rippen (Schlag mit Schlagring) und mein geprelltes Knie (durch Sturz) tun noch recht weh. Und die Nähte an meinem linken Zeigefinger (ebenfalls Schlag mit Schlagring) kommen später heraus.“

(<<http://www.ots.at/presseaussendung/>; OTS vom 31. 1. 2012/086)

Redakční poznámka: Bývalý poslanec prof. Albrecht K. Konecny je dlouholetým členem českého poradního sboru u Spolkového kancléřství. Doufáme, že tento brutální atak bude důkladně úředně prošetřen, pachatel patřičně potrestán a policisté důrazně napomenuti. Ale především přejeme panu prof. A. K. Konečnému vše nejlepší a brzké uzdravení.

Výbor a redakce

Mikulášská merenda – ohlédnutí

Tak jsme se konečně dočkali! V sobotu 3. 12. 2011 proběhla v sokolovně ve Steinergerasse dlouho očekávaná, historicky první sokolsko-Vomladinářská Mikulášská merenda. A že bylo na co koukat! Čerty, čerticemi, anděly i andělkami se to jenom hemžilo. Organizátoři opět neklamali a připravili pro hosty překvapení v podobě nečekaného vystoupení charismatického Mikuláše „Drobečka“ s tak trochu netradičním doprovodem. A tak zatímco se v sále nic netušící hosté pomalu rozkoukávali, v zákulisí se chystalo přepadení.

Jak to probíhalo...? Všechno začalo tím, že z ničeho nic zhaslo světlo. Překvapení hosté neměli ani vteřinu na rozmyšlenou – vzápětí se totiž uprostřed sálu rozsvítil červený kužel světla, z reproduktorů zaburácela hudba a do sálu vtrhla skupinka řvoucích divokých čertic, jejichž úkolem nebylo nic jiného, než pořádně pozlobit a postrašit každou hříšnou duši, která se jim připlete pod ruku, a tak se sálem okamžitě i přes hlučnou hudbu začínalo rozléhat výskání a smích vylekaných hostů.

Po chvíli čertovského dovádění se hudba pomalu zklidňuje a ve chvíli, kdy kužel červeného světla vymění světlo bílé, už čerti kupodivu poslušně a na své možnosti klidně sedí v rohu sálu a s očekáváním v očích hledí ke vchodu, kde se objevuje Mikuláš se svým zástupcem andělů. Nutno dodat, že se jedná o opravdu pozoruhodnou skupinku – jsou mezi nimi andělé roztomilí, andělé úctyhodní, anděl, kterým z roucha čekajícího zřejmě velkou vodu vykukují chlupaté nohy, ale i andělky, které jsou opravdu pekelně sexy.

A pak už jeden z andělských náměstků přináší knihu hříčů a slova se ujímá Mikuláš. Některá svá „pozemčata“ pochválí a odmění andělskou pochvalou, jiná s úlevou předá peklu, z čehož mají čertice pochopitelně ohromnou radost – a tak jmenovaní hříšníci končí v čertovských spárech a jsou odtaženi „ke Kolařkovi“ vzpírat pěkně orosený budvar. A i čerti mají pro některá „pozemčata“ odměnu, prý lepší než od Mikuláše – Luboš dostane dokonce svoji vlastní čertici!

To už toho začíná mít Mikuláš dost a rozhodne se svoje ovečky vyzkoušet – pomocníci přinesou provaz a přetahování mezi hodnými a těmi zlobivými může začít. Tam nahore ovšem zřejmě nepočítali s tím, že se naši soutěžící zhostí úkolu s tak velkým nasazením, až provaz přetrhne! Výherci, nebo poražení, všechno jedno, nakonec stejně všichni odchází za odměnu na třešničku do baru.

Mikuláš ještě chvíli listuje v knize hříčů, pak ale s konstatováním, že pracuje stejně jenom na půl úvazku a hodlá se jít věnovat svým světským povinnostem, spokojeně poplácá svoje andělky po pozadí a společně s nimi a se širokým úsměvem na tváři opouští sál. A to už jsou na radě zase čertice, s radostným křikem se opět vrhají mezi hosty a celý sál se vzápětí roztančí při tónech pravého, nefalšovaného rock'n'rollu!

Co dodat? Snad jen, že hudba byla skvělá, nálada veselá od začátku až do konce a nabídka občerstvení tak pestrá a lákavá, že neodolaly ani mlsné jazýčky andělů vyklé na nebeské dobroty, ani jazýčky čertů s ohněm vypálenými chuťovými pohárky. A snad i to, že jste tam neměli chybět!

Jana Tesařová

Dve štatistiky

V predvečer návštevy Helmuta Schüllera na Slovensku (16. januára 2012 na Teofóre v Bratislave) by som rád informoval o uverejnení dvoch posledných štatistik:

1)
Pfarrer Initiative (PI) inšpirovala veriacich aj v Belgicku. K 23. 12. 2011 podpísalo Manifest za realizáciu cirkevnej reformy – tak sa nazýva iniciatíva veriacich v Belgicku – 8 230 veriacich. Medzi podpismi je 350 kňazov, 40 diakonov, 150 pastorálnych asistentov a 120 rehoľníkov.

2)
Rakúsky veľmi uznávaný konzervatívny denník *Der Standard* uverejnil na Vianoce výsledky prieskumu, ktorý sa uskutočnil na území celého Rakúska. Z uverejnených dát je zrejmé, že iniciátor Pfarrerinitiative Helmut Schüller má medzi veriacimi viac sympatií než pápež a kardinál Schönborn. Schüllerovi vyslovilo dôveru 42 %, 30 % bolo proti. Pápežovi Benediktovi XVI. vyslovilo dôveru 31 %, 56 % bolo proti. Kardinálovi Schönbornovi vyslovilo dôveru 40 %, 45 % bolo proti. 65 % považuje PI – Farársku iniciatívu – za „veľmi dôležitý impulz“.

Zdroj: JA – *Die neue Kirchenzeitung*,
8. januára 2012, titulná strana
Peter Žaloudek, *Viedeň*, 10. 1. 2012

Božena Němcová z pohľadu vídeňské bohemistky

21. ledna 2012 to bylo 150 let, kdy v Praze ve svých dvačtyřiceti letech zemřela spisovatelka Božena Němcová. Jejím životu a dílu se věnují literární historici nejen v České republice, ale i v zahraničí. Pro vídeňskou bohemistku Dr. Gertraude Zand z Institutu slavistiky vídeňské univerzity, která se již delší dobu osobou Boženy Němcové a hlavně její korespondenci zabývá, je spisovatelka Němcová předchůdkyní undergroundu.

Nejvýznamnější česká spisovatelka se narodila ve Vídni. Ve svém křestním listu je uvedena jako Barbora, nemanželská dcera Terezie Novotné. Jméno otce v něm původně uvedeno nebylo. Barbora byla pokřtěna v kostele na Alserstrasse přímo v sousedství dnešní vídeňské univerzity, dnes zde sídlí Institut slavistiky. O datu narození Boženy Němcové se dosud spekuluje. Oficiální datum je 4. únor 1820, není ale vyloučeno, že ve skutečnosti mohla být až o tři roky starší. Někteří badatelé a publicisté jí přisuzují i šlechtický původ. Mohla by být například dcerou Dorotheý Perigord Talleyrand, mladší sestry proslulé „paní kněžny“ z *Babičky*.

„Pro mne není důležité, jestli je Němcová šlechtického původu, nebo není, spíš je pro mne ale zajímavé, jak s tímto problémem zachází česká společnost. Nebo jak je ta otázka v diskusi palčivá. Já si myslím, že kdyby Němcová byla opravdu nízkého původu, tak by v rámci svého kultu splnila ještě lépe to poslání, být symbolem obrození.“

Němcová se sice ve Vídni narodila, ale vyrůstala v Čechách, ve východočeských Ratibořicích, které později tak nezapomenutelným způsobem popsala v *Babičce*. Zde se ve svých sedmnácti letech seznámila s téměř dvakrát tak starým úředníkem finanční stráže Josefem Němcem, provdala se a začala její cesta po různých místech, kde Němec sloužil. Kostelec, Polná, Domažlice, Nymburk, Liberec,

Jeden z nejznámějších portrétů Boženy Němcové (fotografie)

Praha, putování na Slovensko a do Uher... Rodnou Vídeň už navštívila jen asi třikrát, zejména v padesátých letech, kdy se snažila u tamních úřadů pomoci svému muži. Ten byl jako státní úředník pronásledován pro své revoluční a panslavistické postoje v roce 1848. Ve Vídni se obracela zejména na velkého zastávce českých zájmů Aloise Šemberu.

„To je možná její největší přítel ve Vídni a pomáhal jí, ale taky ne vždycky. On tu měl špatné postavení. On byl sice v Čechách slavný tím, že odešel do Vídně a dělal tam kariéru, ale měl velmi nízký plat. Několikrát se ucházel o lepší místo, ale nepodařilo se mu to.“

Právě Šemberovi v dopise popsala Božena Němcová svou těžkou situaci, kdy po smrti svého nejstaršího syna Hynka žila s třemi dětmi v Praze doslova v bídě. „Muž mi nemůže posílat než patnáct fl. měsíčně, i tam je draho. Je nás pět osob, žijeme co nejskromněji možno, jen aby hlad nebyl a slušně se mohlo mezi lidmi jít. A přece to tolik stojí. Prodala jsem, co jen jakous takous cenu mělo. Na podporu od přátel nemohu se spoléhat, když každý má sám se sebou co dělat v těchto těžkých časech. Literatura mne neuživí. Napsala jsem povídku delší, ale knihkupci krčí rameny, že jsou špatné časy, malý odbyt knih, a že by mi napřed nemohli nic dát. Ženskou prací čeho vydělat dokonce nemožno, v některé písárně dostat místo není zde móda. Co počít tedy? Měla jsem jít za společníci k jedné dámě v blázinci. Chtěla jsem jít, ačkoliv by to byl perný kus chleba, celé noci i dny být s ní a mezi bláznými, ale lákal mne dobrý plat. Tři floreny denně! Ona ale začala najednou příliš řídit, takže nemohli k ní žádnou společníci dát, jen

silné služby. Přeci však musím se po nějaké službě ohlédnout, abych mohla rodinu uživit. Kdybyste věděl o něčem ve Vídni. Já bych šla i tam! To jest, kdyby se mi to vyplatilo. Mnohdy se trefí, že se žádají do domu správkyně nebo společnice k churavým dámám, na cesty a podobné služby. Já bych se žádné práce neštítala, jen kdybych věděla, že vydělám dětem na živobytí. Velice prosím!”

„Pro mne je zajímavé, jak líčí v dopisech z Vídně, jak je ta Vídeň krásná a bohatá. V povídkách píše spíš o Vídni s resentimenty vůči Čechům. Je to ten všední den vídeňských Čechů. A pak v korespondenci jako by toužila po té velké rezidenci, po tom bohatém životě. Takže přeci jen vnímala Vídeň kladně, což mne překvapilo, protože v povídkách je Vídeň vždycky místo zkázy a místo, kam se nemá chodit.“

A možná překvapí i to, že v té době se ve Vídni už dávno vyučovala čeština i na univerzitě: „Slavistika je založena v roce 1849 a od té doby je bohemistika. Ale bohemistika nebo čeština se jako obor učila už dřív, už v 18. století. Takže naše vídeňská bohemistika je nejstarší, starší než česká.“

Poslední roky života Boženy Němcové byly opravdu velmi těžké, žila v bídě, propukla u ní vážná nemoc, přesto se do posledních dnů pokoušela pracovat. V Litomyšli u nakladatele Augusty chystala k vydání své sebrané spisy. Před Vánoci roku 1861 ji ale Josef Němec už v beznadějném stavu převezl do Prahy, kde v lednu příštího roku zemřela. Ještě pár hodin před smrtí opravovala chyby v novém vydání *Babičky*. Existenční i zdravotní potíže jí nedovolily naplnit její literární plány, zůstala po ní ale velmi rozsáhlá korespondence. A z ní podle vídeňské bohemistky Zand vyplývá i trochu překvapivý pohled na českou národní spisovatelku:

„Moje cesta k Němcové nebyla přes Alerstrasse, ale spíš, což možná zní trochu divně, přes český underground. Já jsem se v poslední době začala zajímat o Němcovou

díky postavení, co měla v padesátých letech ve společnosti. A díky jejímu osobnímu chování nebo určitým touhám a praktikám, které jsou podle mého názoru dost podobné tomu, co se dělo později v undergroundu.“

Gertraude Zand oceňuje i to, čím Božena Němcová přispěla k ženské emancipaci v Čechách: „Česká literatura byla sice mladá a malá, ale ten ženský pohled na svět byl docela srovnatelný s celou Evropou. A já si myslím, že ani v německé literatuře nebo dalších literaturách se nenachází v této době mnoho žen, které psaly i žily tímto způsobem. Pro mne je Božena Němcová postava, která je i v evropském kontextu zajímavá. Nejenom pro Čechy.“

Redakčně zkráceno.

Rozhovor vedla Milena Štráfěldová, Český rozhlas 7
Celý text si můžete přečíst na adrese: <http://www.radio.cz/cz/rubrika/kultura/videnska-bohemistka>

Adolf Kašpar, *Babiččino údolí* – místo dětství Barunky Panklové (později Boženy Němcové) a děje knihy *Babička*

VÝROČÍ

Otakar Batlička (12. 3. 1895, Praha – 13. 2. 1942, Mauthausen) – radioamatér, světoběžník, spisovatel a bojovník proti nacismu. Procestoval velkou část světa a jeho putování se stalo podkladem pro jeho dobrodružné povídky pro mládež. Jednak v nich ztvárnil své vlastní zážitky, jednak do nich přepsal vyprávění lidí, se kterými se setkal. Po okupaci a vzniku Protektorátu Čechy a Morava se stal členem Obrany národa, pro niž jako zdatný radiotelegrafista obstarával

spojení s Londýnem. Dostal se do koncentračního tábora Mauthausen, kde byl údajně při pokusu o útěk zabit.

Hanuš Fantl (16. 12. 1917, Chrast u Chrudimi – 18. 3. 1942, Mauthausen) – český básník židovského původu. Narodil se v židovské rodině jako nejmladší z pěti dětí. Byl

bez soudu zastřelen v koncentračním táboře Mauthausen. Koncentračnímu táboru padly za obět i jeho žena Helena a dcera Jana, které obě zemřely v roce 1944 v Auschwitzu.

Ještě nám zbyla víra!

Ještě nám zbyla slova,
ještě nám zbyla řeč.
Ještě nám zbyla slova
uzdravující, nová:
teč krvi, mízo, teč!
Ještě nás vítr hladí
a lechtá na očích,
ještě nás vítr hladí,
ještě jsme chlupci mladí!
Ještě nám zbyla víra,
láska a naděje,
ještě nám zbyla víra:
Dobrá je zem a širá
a nebe modré je.

Píseň vzdoruje noci
(vyšlo posmrtně roku 1955)

26. ledna 1872 – před 140 lety byl ve Vídni založen spolek pro zřizování a vydržování českých škol v Rakousku a zejména ve Vídni s názvem „Školský spolek Komenský“. Jeho existenci podporovala řada krajanských spolků (Lumír, Slovanská beseda, Pokrok, Záboj, Akademický spolek, Občanská beseda, Sokol).

Zdroj: ČSÚZ, prosinec 2011

Dr. Emil Holub (7. 10. 1847, Holice – 21. 2. 1902, Vídeň) – lékař, etnolog a především průkopník poznávání Afriky. Narodil 7. října 1847 v rodině lékaře ve východočeských Holících. Podporován otcem intenzivně poznával přírodu, zabýval se problematikou přírodovědných sběrů, zpracováním získaných druhů hmyzu, ptáků a dalších zvířat, především jejich preparací. Zdokonaloval se v kresbě přírodnin. Po absolvování gymnázia v Žatci v roce 1866 zahájil vysokoškolské studium na lékařské fakultě Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze. V únoru roku 1872 ukončil studium a získal titul doktor medicíny.

Po svém návratu do vlasti chtěl Holub darovat své sbírky Národnímu muzeu, ale to je odmítlo. Roztrpčený Holub se přestěhoval do Vídně.

V roce 1891 uspořádal Holub v Rotundě v Prátru velkolepou výstavu *Afrika*. Obsáhlá sbírka z 72 nákladních vlaků obsahovala 513 kusů preparovaných divokých zvířat, 2 300 ptáků, 3 000 hadů, 1 000 rostlin. Podle originálu a ve stejném měřítku byly vybudovány africké vesnice, modely Afričanů v životní velikosti a mnoho dalšího.

Již v květnu roku 1872 se Emil Holub díky podpoře mecenáše českých cestovatelů vlastence Vojty Náprstka a s vypůjčenými penězi z holické záložny (ve výši 300 zlatých) vydává na vytouženou cestu do tehdy neprobádaných území, obývaných kmeny Koranů, Batlapinů a rovněž Křováků. V Dutoispan u Kimberley, kde se na začátku cesty usazuje, léčil hledače diamantů. První Holubův pobyt v Africe trval více než sedm let. Během této doby uskutečnil tři průzkumné výpravy na území Transvaalu a Kapska, poznal tok řeky Zambezi a její okolí. Prováděl především klimatická měření, navštívil a popsal Viktoriiny vodopády, zabýval se sběry přírodnin a etnografického materiálu různých afrických kmenů. Sbírkou z první cesty odeslal svému příteli Vojtěchu Náprstkovi, který je vystavoval v Praze. Finanční výtěžek Náprstek zaslal zpět Holubovi jako podporu pro další výpravy.

3. listopadu 1873 se Holub vydal na druhou výpravu na území dnešní Botswany. Kromě Koranů a Batlapinů se setkal také s příslušníky kmenů Barolongů a Bamangwatů. Vrátil se 7. dubna 1874.

Při své třetí cestě, tentokrát k Viktoriiným vodopádům na řece Zambezi, vytvořil první mapu těchto vodopádů a jejich nejbližšího okolí (vyšla v jeho cestopisu *Sedm let v jižní Africe*) a napsal o nich také první anglicky psanou publikaci *The Victoria Falls*, vydanou v jihoafrickém Grahamstownu v roce 1879. V roce 1875 onemocněl zimnicí a musel se vrátit. Přesto se mu opět podařilo shromáždit rozsáhlé sbírky. Pět měsíců před onemocněním žil u kmene Maruců (často Barotsů, správně Loziů). Kromě nich se setkal i s kmeny Bamangwatů (správně Ngwatů), Masupinů (správně Subinů) a Mambundů (správně Mbundů).

Po vyléčení se po sedmiletém působení v Africe vrátil do Evropy a další čtyři roky cestoval po Evropě, psal kni-

hy a pořádal výstavy ze svých cest. Také se oženil s mladou osmnáctiletou Vídeňáčkou Rosou Hoff (1865-1958) a v roce 1883 se vydal na další cestu do nitra afrického kontinentu. Tato výprava byla strastiplná, čelila byrokratickým překážkám kladeným britskou koloniální správou (ty byly dány Holubovou rakousko-uherskou státní příslušností).

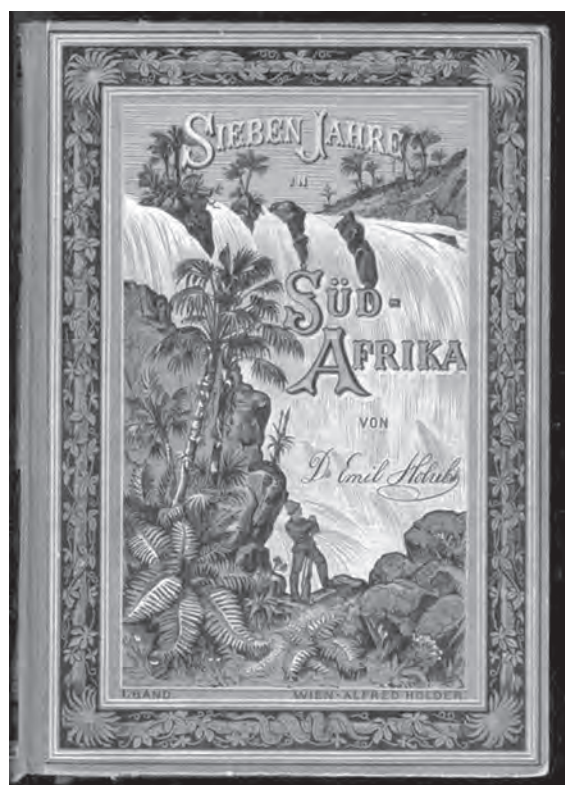
Po svém návratu do vlasti chtěl Holub darovat své sbírky Národnímu muzeu, ale to je odmítlo. Roztrpčený Holub se přestěhoval do Vídně.

Po zakončení výstavy rozdál Holub většinu svých archeologických a antropologických sbírek různým muzeím po celém světě – k vidění jsou např. v Petrohradě, Londýně, Madridu či Kodani. Dohromady prý měl Holub podělit na 580 institucí, větší díl obdržel Holubův přítel Vojta Náprstek.

Světově uznávaný cestovatel a etnolog obdržel na osmdesát různých vyznamenání, např. od tureckého sultána, španělského a italského krále, francouzského prezidenta a také od císaře Františka Josefa I. – Franz-Josef-Orden.

Později císař ustanovil pro Holuba roční finanční podporu, kterou si bohužel cestovatel a badatel Holub dlouho „neužil“, umřel rok později v čtyřiapadesáti letech. Je pohřben ve Vídni. Jeho manželka, kterou také císař vyznamenal (Verdienstkreuz mit Krone) ho přežila o mnoho let, zemřela až v triadevadesáti letech. Byla pochována do hrobu manžela.

Redakční poznámka: O slavném vídeňském pohřbu Vás budeme informovat v březnovém čísle Klubu.

Michael Stavarič (Absolvent der Wiener Slawistik, Fachrichtung Bohemistik) **erhält den mit 15 000 Euro dotierten Adelbert-von-Chamisso-Preis 2012**

Mit seinem bisherigen Gesamtwerk, vor allem mit seinem jüngsten Roman *Brenntage*, habe Michael Stavarič die deutschsprachige Gegenwartsprosa auf sprachlich originelle Weise bereichert, so die Jury.

Die Auszeichnungen werden am 1. März 2012 in der Allerheiligen-Hofkirche der Münchner Residenz verliehen.

Nähere Informationen unter: <http://www.bosch-stiftung.de/content/language1/html/4595.asp>

Ve čtvrtek dne **12. ledna 2012** byl ve **Wattens u Innsbrucku** slavnostně otevřen **Honorární konzulát ČR** s působností pro spolkové země Tyrolsko a Vorarlbersko. Do funkce honorárního konzula byl jmenován Alexander Swarovski, který je členem představenstva firmy Swarco AG. Tímto dnem byla ukončena činnost Honorárního konzulátu Innsbruck pod vedením Lukase Bodnera.

Nový honorární konzul pan Alexander Swarovski a J. E. Jan Koukal, velvyslanec ČR

Tyrolsko i Vorarlbersko navštěvuje zejména díky jejich přírodním krásám v letní i zimní sezóně mnoho českých turistů. V těchto spolkových zemích žijí trvale také čeští občané, kteří zde zůstali po absolvování studia nebo se sem přestěhovali z důvodu sňatku či využili pracovní nabídky zdejších firem. Jim bude sloužit Honorární konzulát ČR ve Wattens, který byl slavnostně otevřen dne 12. ledna 2012.

Do funkce honorárního konzula byl jmenován Alexander Swarovski, člen představenstva firmy Swarco AG, která se zabývá výrobou dopravního značení a dalších produktů pro řízení dopravy. Nový honorární konzul patří do velké rodiny Swarovski, jejíž křišťálové výrobky jsou známé po celém světě. Předkové rodiny pocházejí od Jablonce nad Nisou. České kořeny mají svůj význam i pro posláni honorárního konzula, kterým je zejména rozvoj vztahů mezi Českou republikou a spolkovými zeměmi Tyrolsko a Vorarlbersko. Pro české občany bude Honorární konzulát ve Wattens vykonávat zejména agendu matriční a legalizační, získají zde informace k pasové agendě a mohou počítat i s pomocí při řešení případů konzulární povahy (nehody,

hospitalizace, zadržení). Cizinci se mohou obracet na honorární konzulát s žádostí o ověření podpisu či kopií dokumentů a významná bude pro ně i možnost získat některé informace o ČR.

Kancelář honorárního konzulátu je umístěna v areálu společnosti Swarco AG, v obci Wattens, ležící pár kilometrů od Innsbrucku, na adrese Blattenweg 8, 6112 Wattens. Pro veřejnost bude otevřena každou středu a pátek od 16:30 do 18:30 hod. Konzulární zaměstnanec Honorárního konzulátu Wattens lze kontaktovat v úředních hodinách telefonicky na tel. čísle 05224/587749 nebo faxem č. 05224/5877949. Žadatelé se mohou obracet na Honorární konzulát i elektronicky – na e-mailovou adresu wattens@honorary.mzv.cz.

Zdroj a foto: ZÚ

Ocenění pro Topsy Küppers

Zpěvačka a herečka Topsy Küppers obdržela koncem roku 2011 další vyznamenání – rakouský Ehrenkreuz / Čestný kříž pro vědu a umění 1. třídy. Při předání zdůraznil prezident Heinz Fischer zásluhy Topsy Küppers, především její statečný a přímočarý postoj k důležitým společensko-politickým otázkám a její rozhodnou pozici proti cizinecké nenávisti.

Topsy Küppers (1931) je rakouská herečka, šansonierka, dlouholetá umělecká vedoucí vídeňského divadla Freie Bühne Wieden. A také spisovatelka. Nedávno vyšel v nakladatelství Eminent v překladu Jany Zoubkové její životopisný román *Wolf Messing – Stalinův jasnovidec*. Topsy Küppers působila na mnoha rakouských a německých scénách, pracovala pro německý a rakouský film a televizi a spolu se svým tehdejším manželem Georgem Kreislerem vystupovala od roku 1958 v Mnichově. Georg Kreisler spolupracoval po válce s Charlie Chaplinem, podílel se na hudbě k jeho filmům, patří k nejproslulejším německojazyčným kabaretistům, mistrům jazyka a černého humoru. V polovině sedmdesátých let založila Topsy Küppers ve Vídni angažovanou nezávislou scénu Freie Bühne Wieden, kterou vedla až do roku 2001.

V jejím divadle jsme na pozvání českých spolků ve Vídni měli příležitost slyšet a vidět české umělce, např. Hanu Hegerovou, Jiřího Suchého, Josefa Somra ad.

Topsy Küppers byla vyznamenána prezidentem Heinzem Fischerem

Zpráva o průběhu projektu: „Don Bosco Klub hraje, zpívá a tancuje“

V našem případě se jedná o kulturní a sociální projekt uskutečněný ve Vídni v roce 2011, který navazuje na činnost trvající v této metropoli na Dunaji nepřerušeně již padesát let. Český mluvící salesiáni Dona Boska se svými spolupracovníky zde pracují mezi českou mládeží a dětmi. Cílem je udržovat a rozvíjet mimoškolní činnosti českou řeč a kulturu mezi mládeží. Dále nabízet hodnotné využití volného času, vhodné prostředí pro rozvoj mezilidských vztahů, usilovat o prevenci kriminality a nežádoucích závislostí, vychovávat k základním lidským hodnotám v duchu křesťanského pohledu na svět.

V roce 2011 se tento záměr uskutečnil především:

- nácvikem a vystoupením hudební skupiny ve složení podle potřeby: 2 elektrické kytary, 3 westernové kytary, 1 koncertní kytara, 1 basová kytara, 3 flétny, 3 africké bubny, 1 varhany Yamaha, 1 trubka, 1 klávesy;
- nácvikem a zpěvem českých písní ze zpěvníku *Mag-nifikat a Hosana* při nedělních a školních bohoslužbách, zimní a letní rekreaci dětí, studijních dnů mládeže. Dále nácvikem a pěveckým vedením zpěvu tradičních českých koled v českém kostele Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu 63, Vídeň 3;
- nácvikem a provedením polonézy a národního tance Česká beseda pro Reprezentační a maturitní ples pořádaný Menšinovou radou české a slovenské větve v Rakousku a Školským spolkem Komenský dne 26. února v Kursalon Hübner, Vídeň 1;
- vystoupením u příležitosti oslav padesáti let letních táborů vedených v duchu Dona Boska v Don Bosco-Haus, Vídeň 13. K této oslavě jsme nechali natisknout zpěvník. Dále již tradičním vystoupením v „Neděli národů“ dne 25. září ve vídeňské katedrále svatého Štěpána, Vídeň 1.

Pravidelný program pro děti a mládež v roce 2011 byl organizován 3. sobotu v měsíci v salesiánském středisku mládeže Don Bosco-Haus, St. Veit-Gasse 25, Vídeň 13. Dále 2. neděli v měsíci v mládežnickém středisku Salesianum, Hagenmüllergasse 31, Vídeň 3. Zde jsou místnosti pro hudební skupinu, pro nácvik tanců a pro další aktivity. Kroje, hudební vybavení a příslušenství jsou uloženy v místnostech v Schützengasse 31, Vídeň 3. Interní školení členů Don Bosco Klubu proběhlo dne 19. 11. 2011 ve Vídni.

Poskytovatel dotace – Ministerstvo zahraničních věcí ČR, prostřednictvím Velvyslanectví České republiky ve Vídni – byl veřejně prezentován všem členům sdružení Don Bosco Klub a uveden ve výroční zprávě. Zakoupené nástroje a zařízení jsou označeny nápisem „Zakoupeno z dotace Ministerstva zahraničních věcí České republiky“.

Celý kulturní a sociální projekt „Don Bosco Klub hraje, zpívá a tancuje“ oslovil nejen českou menšinu ve Vídni, ale i rakouskou většinu. Přispěl ke kultivaci vzájemných vztahů a konečné hodnocení projektu z naší strany je velmi pozitivní. Peněžní dar tak byl jistě správně použit.

Další informace a fotoalba jsou k dispozici na internetových stránkách:

<http://www.donboscoklub.at>; <http://www.rozhledy.at>.

(Don Bosco-Team)

Waldviertel Denkwerkstatt – Anwanderung – (k)ein Schicksal?

Workshop- und Diskussionsreihe

2. 3. 2012 in Eichenbach

17. 4. 2012 in Groß Schönau

Program a informace najdete na adrese:

www.waldviertel.akademie.at

Vážení přátelé,

dovolte mi, abych se na Vás obrátil jménem Ministerstva zahraničních věcí České republiky a popřál Vám vše dobré do celého nadcházejícího roku 2012. Ať prožíváte po celý rok klid a pohodu ve Vašem osobním životě a úspěchy ve Vaší práci.

Velmi rád Vám sděluji, že Oslovení Dne české státnosti budou v roce 2012 pod záštitou prezidenta republiky věnovány právě Vám, Čechům ve světě. Na 28. září, svátek sv. Václava, je připravován slavnostní večer v historické budově Národního divadla za účasti významných osobností z veřejného života a médií, který je míněn i jako poděkování za to, co ve světě děláte pro šíření českého jazyka, kultury a povědomí o naší zemi. Slavnostní večer bude vyvrcholením mnoha akcí věnovaných Vám, jako je Mezinárodní krajanský folklorní festival, Konference Mezinárodního koordinačního výboru zahraničních Čechů, předání ceny Významná česká žena ve světě a mnoha dalších, o kterých se budete moci v brzké době dočíst na našich webových stránkách www.mzv.cz/krajane. Velmi přivítáme, pokud se Vám podaří zúčastnit se alespoň některé z těchto akcí.

Dále bychom Vás chtěli seznámit i s našimi dalšími plány na rok 2012. V nadcházejícím roce budeme ještě více podporovat výuku českého jazyka v zahraničí. S potěšením tedy sledujeme nárůst projektů České školy bez hranic. Ve spolupráci s ministerstvem školství upravíme každoroční kurz metodiky výuky českého jazyka i pro potřeby pedagogů těchto českých škol. Kurz metodiky bude probíhat od 27. 8. do 7. 9. 2012.

Co se léta roku 2012 týče, rovněž podporujeme vznik pilotního projektu letního dětského tábora s výukou českého jazyka v Říčanech u Prahy v termínu od 14. 7. do 3. 8. 2012, který je připravován ve spolupráci s Olivovou nadací a učitelkami České školy bez hranic. Více informací o tomto táboře můžete obdržet na e-mailu: info@olivovanadace.cz.

Od ledna příštího roku Vám bude též k dispozici několik novinek na naší webové stránce www.mzv.cz/krajane – jako např. mapa světa krajanů a Čechů v zahraničí nebo texty o významných osobnostech z řad krajanů a Čechů v zahraničí.

Moc se těším na setkávání s Vámi všemi na našem pracovišti pro krajanské záležitosti v Praze a přeji Vám ještě jednou za sebe i své kolegy vše nejlepší do Nového roku 2012!

S pozdravem

Mgr. Stanislav Kázecký, Ph.D.

Zmocněnec pro krajanské záležitosti

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

Toskánský palác, Hradčanské náměstí 182/5, Praha 1

tel.: +420/224 183 243

www.mzv.cz

Milí přátelé, vážení zahraniční Češi,

jménem Mezinárodního koordinačního výboru zahraničních Čechů bychom vás rádi pozvali na konferenci *Krajané a problém generací*, která se uskuteční v Praze 26.-28. září 2012. Jak název napovídá, budeme diskutovat o problémech střídání generací v krajaňských komunitách a o tom, jak tyto problémy řešit.

První dva dny budeme jednat od 9 do 18 hodin v nové budově Národního muzea, v pátek 28. září pro vás připravujeme kulturní program v Praze. Předběžný program, který bude dále upřesňován, najdete na: www.zahranicnicesi.com.

Registrace byla zahájena, účast můžete již teď potvrdit e-mailem info@zahranicnicesi.com, nebo písemně na adrese MKVZČ, K Zahrádkám 1289, 155 00 Praha 5, Česká republika.

Letošní konference bude probíhat v rámci širších oslav Dne české státnosti, který bude letos věnován Čechům v zahraničí. Oslavy vyvrcholí slavnostním večerem v Národním divadle, kterého se budete moci zúčastnit 28. září ve 20 hodin večer.

Těšíme se na shledanou v září.

Za MKVZČ

Ája Vrzáňová-Steindler
Miroslav Krupička

Ministerstvo zahraničních věcí se více otevírá veřejnosti. Je to výsledek působení odboru veřejné diplomacie, který na ministerstvu vznikl letos na jaře. Ten do jisté míry nahradil původní krajaňský odbor. Na to, co tento odbor připravuje a jak se do jeho činnosti promítají i úspěšná opatření ve státním rozpočtu, jsme se zeptali šéfa Jana Bondyho

Od března letošního roku se ten útvar rozdělil, už to není ryze krajaňský a kulturní odbor. Přejmenoval se na odbor veřejné diplomacie a pro krajanů se zřídil zmocněnec pro krajaňské záležitosti. To znamená, že by se krajanům měl více věnovat právě tento zmocněnec. Jeho úkolem je starat se o potřeby krajaňských komunit a snažit se jim vyhovět. Ne vždy to jde, protože rozpočty jsou samozřejmě omezené ve všech resortech, i v ministerstvu zahraničních věcí.

Měnily se nějak ty základní pohledy na krajanů? Bude třeba větší důraz na nějakou oblast, jako je například školství? *Zmocněnec pro krajaňské záležitosti je mužem činu. On by velmi rád prosazoval výuku českého jazyka pro krajanů. Je to Česká škola bez hranic, o které se teď i hodně psalo. A on by chtěl sdružit jednotlivé skupinky vyučujících českého jazyka a dát jim instrukce, jak jim vlastně pomoci a jak tuto činnost rozšiřovat.*

Vy už jste zmínil do jisté míry novinku, tedy veřejnou diplomacii. Začátkem letošního roku nám ministr Schwarzenberg řekl, že by to mělo znamenat větší otevření ministerstva vůči veřejnosti. Jaké už jsou první výsledky? *My jsme skutečně otevřeli ten dům víc veřejnosti. Kromě toho, že jsme opravdu reálně otevřeli naši zahradu pro veřejnost, jsme otevřeli i některé naše dveře. Udělali jsme od té doby už několik konferencí pro veřejnost. Stěžejní asi byla konference k 20. výročí ukončení Varšavské smlouvy. Pozvali jsme tehdejší ministry zahraničí a mělo to velkou*

publicitu. Stejně velkou publicitu měla konference všech velvyslanců do Spojených států a ze Spojených států, takže se tu sešlo deset osobností, které měly na svých bedrech vztahy se Spojenými státy a Českou republikou. My ale nechceme zapomínat ani na činnost, kterou jsme dělali dříve, nežli tento odbor byl zřízen. To znamená, že naše pravidelně stěžejní oceňování zajímavých osobností, Cena Gratias agit, proběhlo i v tomto roce. A bude probíhat i nadále. Takže ta činnost je poměrně pestrá.

Jak je to s Českými centry?

Česká centra podobně jako ostatní bojují o finanční prostředky. Zkrátka a dobře, spíš tam bude stagnace. Nebude asi velký rozvoj Českých center v nadcházejícím období, právě kvůli penězům. Česká centra musela zavřít z finančních důvodů centrum v Argentíně. Ty vzdálené projekty se asi nejeví příliš reálně. Na druhou stranu činnost Českých center je podle mého soudu velmi významná a doplňuje činnost zastupitelských úřadů. Takže věřím tomu, že se najdou nějaké cesty, jak centra a jejich síť udržet a zkvalitňovat.

Vy už jste vlastně natuknul rozpočtové problémy. V tuto chvíli není ještě ani schválen rozpočet na příští rok, a už se mluví o určitých škrtech a úsporách, které by měly přijít někdy zjara. Víte už, jako by se to mohlo projevit ve veřejné diplomacii, ve vztahu k zahraničí a ke krajanům?

Kladete mi těžkou otázku, na kterou se těžko odpovídá. Uvidíme, jaká bude skutečná výše rozpočtu. Úspory jsou vždycky na úkor něčeho. Uvidíme, kde je ta míra šetření ještě únosná. Ale věřím tomu, že se cesta najde. Jsou nové komunikační technologie, do všech koutů už se dostane internet, už se tam dostane vaše rádio. To znamená, že lze více využívat nových technologií. A věřím tomu, že vydržíme i v následujícím roce.

Český rozhlas 7

Česká televize ukončila analogové televizní vysílání

Od nynějška ji budou diváci moci přijímat již pouze digitálně. Naladit si ji lze přes pozemní digitální vysílání, kabelové či satelitní síť nebo přes internet. Vypnuty byly poslední dva velké analogové vysílače ve Zlíně a ve Vse-

tíně. Řádné digitální vysílání začalo v říjnu 2005, a to nejprve v Praze. Jeho prvopočátky však spadají již do května 2000, kdy České radiokomunikace zahájily v Praze a okolí experimentální vysílání ve formátu DVB-T. Později se přidali i další operátoři, více než pět let se ale jednalo pouze o experiment. Divákům digitalizace přinesla nové televizní programy.

Dvě smutné zprávy

Nepatřím mezi ty lidi, kteří u piva nebo při debatách o politice, církvi, ekonomické krizi a krizích vůbec vyzdvihují negativní zprávy a šíří tak dál skepsi a smutek. Jestliže jsem dal do názvu tohoto textu smutné zprávy, tak jediné proto, abych z nich vytáhl právě to pozitivní, to, co dává naději, že nakonec nebudou smutné, ale optimistické.

Obě informace jsem převzal z týdeníku *Neue Kirchenzeitung JA (Nové církevní noviny ANO)* a doplňuji je svým komentářem pro českého a slovenského čtenáře.

YOUCAT: většina výtisků rozdána

Tak zní smutná zpráva číslo jedna. Vydavatelé katechismu pro mládež YOUCAT se ale radují. Bylo již prodáno 1,3 milionu exemplářů, a z katechismu se tak stal světový bestseller. Jedinou skvrnou na kráse tohoto skvělého výsledku je, že drtivá většina výtisků byla zakoupena církevními institucemi a následně rozdána. Jen při setkání papeže s mládeží v Madridu bylo účastníkům zdarma rozděleno 700 tisíc výtisků. Do jaké míry však byl YOUCAT obdarovanými skutečně přečten a stal se pravidlem pro jejich život, je zcela neznámo. (*JA*, č. 45, str. 1, 6. listopadu 2011)

Můj komentář: Církev vždy kritizovala pokrytectví. Nedávno zazněly z úst mnoha hierarchů a kněží kritiky na adresu politiků, bankéřů a manažerů různých podniků s výtkou, že jejich lži, kterými falšovali statistiky ve svůj prospěch či prospěch své strany nebo firmy, jejich chamtivost, touha po bohatství a moci přivedly mnoho států na pokraj bankrotu. Všechny tyto kritiky mají společného jmenovatele, který se shoduje v původu všech nynějších krizí: nerespektování pravidel morálky.

Je dobře, že se církevní představitelé vyjadřují k problematice dnešního světa a neberou si servítky před ústa, když je třeba říci nahlas kritická slova. Neměla by se však církev ústy hierarchů chovat podobně, když se jedná o ni samotnou? Proč veřejně neřekne: Zaplatili jsme sice miliony eur za vydání nového katechismu, ale z obavy, že ho nikdo nekoupí, jsme ho raději rozdali zadarmo. Ano, to biblické *Zadarmo jste dostali, zadarmo dávejte* pořád platí, a především při šíření Radostné zvěsti – Evangelia. Mnozí jsme byli svědky toho, jak se v minulosti tajně tiskla bible či jiné náboženské knihy, které pak byly pašovány do zemí zasažených komunistickým režimem. Ti, kteří knihy tiskli a financovali, i ti, kteří je pašovali a riskovali při tom svobodu, se většinou ani nedozvěděli, jaký osud tyto knihy měly, jestli se dostaly k lidem, kteří je pak četli, co to s nimi udělalo, nebo kolik z nich bylo zachyceno a zabaveno celníky. Tenkrát šlo všem o věc, o to, aby alespoň někdo tyto knihy mohl číst.

Chci věřit, že o to, aby si alespoň někdo YOUCAT přečetl, jde nyní i těm, kteří je nechali vytisknout v milionovém nákladu. Rozdíl je jen v tom, že člověk, který se chce o katechismu něco dovědět, si jej dnes může sám obstarat, nemusí mu být vnucován. Proč to nikdo neřekne? Účastníci setkání mládeže přijeli do Madridu ze svobodných zemí, nikdo je neutiskuje ani nepronásleduje, jak tomu bylo v bývalých komunistických státech či v jiných totalitních systémech. Nemám nic proti dárkům, které se jako pozornost rozdávají na sympozích a jiných oficiálních setkáních. Dělají to velké firmy, dělá to i Vatikán, když nechá v mnohatisícovém nákladu vytisknout nejrůznější brožurky a pak je rozdává při papežských mších lidem na náměstí sv. Petra. Ale dát vytisknout v milionovém nákladu katechismus a po-

tom říci, že vše je již úspěšně prodáno – to je prostě lež, propaganda, demagogie, a pokud to církevní vrchnost tak nevnímá, je to problém. Má snad Boží instituce zapotřebí pomáhat si šířením polopравd či lží, tak jak to dělají všichni ti, které kritizuje? Jestli je církev dílo Boží, konejme, tak jak je to hodné a důstojné členů církve, to co je v našich možnostech a silách, a vše ostatní ponechme na Pánu Bohu. To není ani patos ani opovážlivé spoléhání na milost Boží – to je jen pravidlo slušné hry a slušného chování. Toť vše.

Mladý farář působící v pěti farnostech zemřel náhle na srdeční infarkt

Druhá zpráva, publikovaná 30. října 2011 v č. 44 týdeníku *JA*, je opravdu závažná. P. Johannes Leuthner měl teprve 45 let a spravoval farnosti Breitenwaida, Bergau, Göllersdorf, Großstelzendorf a Sonnberg u Hollabrunnu, ležící severovýchodně od Vídně. Byl členem Farářské iniciativy (Pfarrer Initiative, PI). Následující číslo přineslo obsáhlý životopis tohoto kněze a zveřejnilo rovněž jeho poslední pastýřský list, publikovaný ve farních novinách v září tohoto roku. Zde je doslovný překlad:

Milé farní shromáždění!

O *Výzvě k neposlušnosti* rakouské farářské iniciativy bylo již hodně napsáno a mediální rozruch kolem ní neutichá. Není žádným tajemstvím, že když tato iniciativa v roce 2006 vznikla, stal jsem se jejím členem i já. Na formulaci nynějšího prohlášení jsem se sice nepodílel, ale mohu téměř všechny požadavky s klidným svědomím podepsat. Jak známo, většinu z nich již dlouho podporují nejenom mnozí kněží, ale i někteří biskupové. O správnosti volby slov a způsobu, jakým je tento protest veden, je možné diskutovat, ne všechno probíhá k mé spokojenosti, zdá se mi ale nevyhnutelné konat právě takto, aby se věci mohly pohnout dál. Když už ne kvůli samotnému uplatnění požadavků, tedy alespoň kvůli srozumitelnosti a transparentnosti, aby bylo zřejmé, jak se k nastoleným tématům staví vedení církve. Dalo by se k této akci říci mnohé. Já jako váš farář bych chtěl poukázat na tyto dva prvky:

Výkřik z nouze

Faráři z Iniciativy, které znám osobně, nejsou žádní revolucionáři. Jsou to kněží z vášně. Zapálení ve službě Bohu a lidem se rozhodli pro takový životní styl, aby mohli být co nejlepšími duchovními otci. Výzva je výkřikem z nouze, protože již všichni cítíme, že jsme se silami na konci. Stále větší spádové území, stále více úředních úkolů nám ubírá čas a síl pro naše nejvlastnější povolání, jímž je doprovázet lidi v jejich bídách a těžkostech a stát při nich jako pastýři duší z moci Evangelia co nejlíže. Vždycky mne zabolí u srdce, když já nebo někdo z mých spolubratřích musím z nedostatku času a síl někomu z vás říci „ne“.

Starost o víru

Žádný z požadavků není namířen proti jádru víry, ba právě naopak, požadavky vznikly právě proto, aby byla víra nadále živá a v naší společnosti zachována. To je jediný důvod, proč církev s celou svou tradicí a regulemi existuje – aby člověku zprostředkovala milující blízkost Boží. Myslíme si, že splnění těchto požadavků může církvi pomoci, aby i nadále mohla toto své poslání vykonávat. Doufám a modlím se a prosím i vás o modlitbu za tento úmysl, abychom to jako církev ve velkém, celosvětovém měřítku, i v tom našem malém společenství v dnešní době dokázali.

Váš farář Johannes Leuthner (*JA*, č. 45, 6. 11. 2011)

Jsem na rozpacích, mám-li k těmto prorockým větám nyní již zesnulého kněze něco dodávat. V určitém smyslu

se stal obětí toho, o čem sám píše a co je i jedním z požadavků PI: namísto megalomanského, nelogického a kontraproduktivního slučování farností nechat působit laiky v těch farnostech, v těch společenstvích, která z nedostatku času, nahromadění povinností a jiných závažných důvodů jejich kněží již nemohou obhospodařovat – tedy svěřit tyto farnosti či společenství zapáleným věřícím, kteří sice nemají ani kněžské ani jáhenské svěcení, zato však nepostrádají ochotu a nadšení nést světlo víry, poselství Evangelia dál. A vedle laiků také ženatým kněžím nebo vysvěceným ženám. Vždyť první apoštolové byli velice jednoduší lidé, rybáři bez vzdělání, a všichni měli ženy a děti. Přesto se jim dařilo rozsévat semínko víry a ta vyrostla v obrovitánský strom až do dnešních dob.

Proto se ptám: Je rozumné a je to vůbec v duchu víry prvních křesťanů a v duchu Evangelia bažirovat v situaci, jaká dnes v Rakousku a v mnoha jiných zemích světa nedostatkem kněží a řeholníků nastala, na klerikálním prvku a Ipět na něm jakožto na základu křesťanského společenství? Neměli bychom více spoléhat na Boha než na svůj strachem ohraničený rozum? Není víra a následně také eucharistie víc než jen Ipění na určitých zásadách, které nemají ani s biblí ani s provokřesťanskou tradicí, ale ani s teologií nic společného?

Peter Žaloudek, listopad 2011, Vídeň

Předseda krajanské komise senátor Tomáš Grulich zrekapituloval činnost komise v roce 2011

Komise se zúčastnila řady krajanských akcí a festivalů, nad několika převzala záštitu, zorganizovala dvě tiskové konference a uskutečnila tři zahraniční návštěvy. Nejzajímavější byla cesta do Paraguaye a Brazílie, kde byl navázán kontakt se spolkem českých Němců, kteří odešli do jižní Ameriky koncem 19. století, hlásí se k zemi svého původu a nejsou zatíženi česko-německými vztahy z 20. století.

Největší akcí roku byla konference *Migrace a česká společnost*, která se konala 3.-4. října v Senátu. Na konferenci zaznělo přes třicet referátů, v současné době se chystá sborník. Jedním z cílů konference bylo zjistit, zda existuje širší zájem zřídit úřad pro migraci, který by se zabýval jak emigrací (zahraničními Čechy), tak současnou imigrací do ČR. Podle Tomáše Grulicha se ukázalo, že takový specializovaný zájem neexistuje. Ministerstva, která mají ve své agendě otázky migrace, chtějí tyto agendy ponechat oddělené. Tomáš Grulich oznámil, že jménem krajanské komise podá návrh na zřízení úřadu pro Čechy žijící ve světě, který by fungoval při Úřadu vlády ČR.

Podle Tomáše Grulicha probíhá jednání s předsedou Senátu Milanem Štechem o udílení pamětných medailí Senátu významným zahraničním Čechům. Těchto ocenění by mělo být asi pět ročně. Po projednání technologie udílení bude krajanská komise přijímat nominace.

Senátor Grulich také informoval o akcích, které se chystají ke Dni české státnosti. Akce jsou koordinovány pod společným názvem Češi ve světě – oslavy Dne české státnosti 2012. Jde o pět hlavních akcí, které se uskuteční v Praze od 24. do 30. září 2012. Akce organizují Rumunský kulturní institut v Praze (konference Češi v rumunském Banátu 25. 9.), Mezinárodní koordinační výbor zahraničních Čechů (ocenění Významná česká žena ve světě 25. 9.),

konference Krajané a problém generací 26.-28. 9.), sdružení Sedm paprsků (krajanský folklórní festival 27.-30. 9.) a obecně prospěšná společnost Dny české státnosti, která pořádá slavnostní večer ke Dni české státnosti v Národním divadle 28. 9. Kromě těchto akcí proběhne 1.-6. 7. 2012 v Praze 15. všesokolský slet. Na Slovensku v Žilině se ve stejném termínu uskuteční 26. kongres SVU. Podle senátora Grulicha se v současné době jedná také o tom, že koncem září bude v Senátu vystavena Zlatá bula sicilská (1212) a k tomuto tématu bude zorganizována konference.

Na závěr jednání krajanská komise poskytla záštitu dvěma akcím, které se na podzim uskuteční v Senátu: předání ceny Významná česká žena ve světě (25. 9.) a zahájení krajanského folklórního festivalu (27. 9.).

M. Krupička

Redaktorka ČR 7 Milada Štrafeldová a předseda krajanské komise, senátor Tomáš Grulich

Prezident Klaus podepsal novou úpravu finanční a celní správy

Struktura finanční a celní správy se od roku 2013 změní. Počítají s tím zákony o finanční a celní správě, které podepsal prezident Václav Klaus. Zákony počítají se změnou struktury finančních a celních úřadů a mimo jiné i se vznikem specializovaného finančního úřadu pro firmy s obrátem nad dvě miliardy korun. Nové zákony mají pomoci zlepšit výběr daní a souvisejí se vznikem jednotného inkasního místa. Specializovaný finanční úřad, jak už dříve řekl ministr financí Miroslav Kalousek (TOP 09), má mít na starosti složitá daňová přiznání bank, pojišťoven a družstevních záložien. Současných osm finančních ředitelství a 199 finančních úřadů by se podle zákona mělo přeměnit na 14 finančních úřadů a 199 jejich územních pracovišť. Státnímu rozpočtu by tato změna mohla ušetřit zhruba 150 milionů korun ročně. Změna struktury si podle kritiků vyžádá náklady až ve výši miliardy korun. Přeměnou finančních úřadů na podřízená pracoviště bude mít podle ministerstva financí daňová správa další možnosti samostatně určovat strukturu, funkční organizaci a rozdělení peněz. Územní pracoviště bude možné na rozdíl od současného stavu zrušit pouze kvůli internímu nařízení. Kalousek nevyloučil do budoucna jejich redukci. Prezident podepsal také zákon, který do českého právního řádu transformuje evropskou směrnici o vzájemné mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek.

Podnikatelé čeká od ledna nový obchodní zákoník a zákoník práce

Podnikatele čeká od Nového roku novela obchodního zákoníku, která umožní například souběh funkcí ve firmách. Jde o případy, kdy lidé působí jako statutární orgán firmy a stejnou činnost vykonávají i jako zaměstnanci. Mění se také zákoník práce, kterým se v ČR řídí asi čtyři miliony zaměstnanců a několik set tisíc zaměstnavatelů. Změna přinese menší odstupné při ukončení pracovního poměru, výpověď za porušení léčebného režimu či přísnější podmínky pro zaměstnance, kteří porušují pracovní povinnosti. Novela obchodního zákoníku ztíží život takzvaným schránkovým firmám, tedy společnostem, které sice mají na nějakém místě nahlášeno oficiální sídlo, ale ve skutečnosti je dohledat nelze. Od ledna tak bude muset podnikatel doložit, zda toto sídlo vlastní, nebo zda ho má pouze v pronájmu. Novela také upravuje informace povinně zveřejňované v obchodním rejstříku. Nově nebude ve veřejně dostupné části rejstříku zobrazováno rodné číslo fyzických osob.

Zákon zruší správní rady zdravotních pojišťoven, zůstanou dozorčí

Podle chystaného reformního zákona o zdravotních pojišťovnách mají být zrušeny správní rady pojišťoven. Instituce povede ředitel s dozorčí radou. Poslanci už ve vedení zasedat nebudou, řekl legislativní náměstek ministra zdravotnictví Martin Plíšek. Reagoval na zprávu ČT, že poslanci dostávají za účast ve správní či dozorčí radě Všeobecné zdravotní pojišťovny (VZP) stotisícové roční odměny. Ve správní a dozorčí radě VZP působí nyní podle ČT 18 poslanců, každému z nich platí pojišťovna měsíčně zhruba 20 000 korun. Změnou ušetří šest milionů ročně. Nový zákon by měl platit od ledna 2013.

Do konce března je možné sněmovně zasílat návrhy na vyznamenání

Občané i organizace mohou až do 31. března zasílat sněmovně své návrhy na propůjčení nebo udělení státních vyznamenání. Oznamil to tiskový odbor sněmovny. Návrhy nejprve projedná příslušný sněmovní podvýbor, listinu se jmény kandidátů musí pak schválit celá sněmovna. Sněmovna předloží své návrhy prezidentu republiky, jehož rozhodnutí má konečnou platnost. Podněty je možné zasílat sněmovnímu podvýboru, v jehož čele stojí místopředsdkyně sněmovny Vlasta Parkanová. Návrhy je též možné předkládat prostřednictvím poslanců nebo poslaneckých klubů. Podvýbor poté projedná všechny přijaté návrhy a předloží je poslaneckým klubům k případnému osvojení. Nakonec o nich hlasuje sněmovna a své doporučení předá prezidentu republiky. Podle zákona se mohou státní vyznamenání propůjčovat nebo udělovat pouze 1. ledna a 28. října. Státními vyznamenáními jsou dva řády a dvě medaile. Řád Bílého lva je určen pro ocenění vynikajících zásluh o Českou republiku, Řád T. G. Masaryka za vynikající zásluhy o rozvoj demokracie a humanity. Medaile Za hrdinství slouží jako vyznamenání za zásluhy v úsilí o záchranu lidského života či značných materiálních hodnot, Medaile Za zásluhy pro vyznamenání osob, které se vynikajícím způsobem zasloužily v různých oblastech o stát a obec.

V Česku přibývá vysokoškoláků, obyvatel je víc díky cizincům

V Česku přibývá vzdělaných lidí. Za posledních deset let se počet vysokoškoláků zvedl téměř o 47 procent. Zatímco v roce 2001 bylo v ČR zhruba 762 500 vysokoškoláků, letos mělo vysokoškolské vzdělání už téměř 1,12 milionu lidí. O čtvrtinu přibylo ale i těch, kteří nemají vzdělání vůbec žádné. Vyplývá to z předběžných výsledků letošního sčítání lidu, které na tiskové konferenci představilo vedení Českého statistického úřadu. Podle zjištění česká společnost dál stárne. Za to, že obyvatel přibývá, vděčí Česko hlavně cizincům. Žije jich tu o 261 procent víc než před deseti lety. Nejpočetnější skupinu tvoří Ukrajinci. Lidé se také mnohem méně než před deseti lety hlásí k náboženství či národnosti. Skoro polovina Čechů se ve sčítání odmítla přihlásit k jakémukoli náboženství. To je asi pětkrát více než v roce 2001. Nejvíce obyvatel Česka se přihlásilo k římskokatolické církvi, dohromady přibližně 1,1 milionu. Na druhém místě je Českobratrská církev evangelická s 51 936 věřícími a na třetím Církev československá husitská, ke které se podle sčítání hlásí 39 276 lidí. K romské národnosti se přihlásilo více lidí než před deseti lety. Nyní jich bylo 13 150, v roce 2001 to bylo asi 11 700 osob. Nejvíce lidí, a to 6 732 104, se přihlásilo k české národnosti, druhá nejsilnější s 522 474 obyvateli je národnost moravská a na třetím místě slovenská s 149 140 lidmi. Téměř polovina dospělých v Česku žije jako takzvaní singles. Samo ve své domácnosti bydlí 48 procent mužů a 43 procent žen. Přibývá svobodných, ale i rozvedených.

Komunismus a křesťanství

Pod stejnojmenným názvem se ve dnech 1.-3. 12. 2011 konalo v Trenčianských Teplicích sympozium, jež pořádalo Theoforum Bratislava s Centrem pro evropskou politiku. Účastníky sympozia byli referující z Čech, Slovenska, Německa a Ruska. Sympozium navázalo na celosvětové uznání hnutí skryté církve, jehož se mu dostalo v roce 2011 na jednání ve Vídni.

Sympozium v Trenčianských Teplicích usilovalo o ocenění skryté církve také na česko-slovenské půdě, současně mělo dát příležitost historikům, politikům i katolické církvi zhodnotit činnost skryté církve.

V neposlední řadě připomenulo i výraznou osobnost skryté církve – nedožitě 90. narozeniny biskupa skryté církve Felixe Maria Davídka z Brna.

V řadě referujících zaujal svým vystoupením salesiánský kněz P. Anton Srholec, poslední žijící kněz skryté církve na Slovensku. Významnou součástí sympozia byla i prezentace slovenského překladu díla *Verratene Prophetie/Ztracené prorockví*, jež zahrnuje texty nejvýznamnějších, kriticky smýšlejících teologů, kteří se fenoménem skryté církve zabývají – mj. Hans Jorissen, Erwin Koller, Hans Küng, biskup Václav Malý, biskup Jan Konzal, Peter Križan aj.

Knihu lze zakoupit v knihkupectví Artform – Slovensko, u vydavatele – Michal Vašek, prostřednictvím internetu – internetová stránka Theoforum.

Petr Žaloudek, Vídeň, prosinec 2011
Redakčně zkráceno. Pokud budete mít zájem o celý text, objednejte si jej na mailové adrese info@kulturklub.at. Článek Vám bude zaslán.

Kath. Mission für Tschechen, A-1030 Wien, Hagenmüllergasse 31

Tel.: 0664 406 55 41, redakce@rozhledy.at

Vorbereitung / Připravujeme:

Semester- und Sommeraktionen / Zimní a letní akce:

ZIMNÍ REKREACE PRO MLÁDEŽ
od soboty 04. 02. do soboty 11. 02. 2012
Fulpmes / Stubaital

STUDIJNÍ DNY MLÁDEŽE
od pátku 23. 03. do neděle 25. 03. 2012
Mariazell – Sigmundsberg

ČESKÁ POUŤ DO ŘÍMA
od úterý 03. 04. do neděle 08. 04. 2012
Poutní dům VELEHRAD

LETNÍ ZÁŽITKOVÁ REKREACE
30. 06. – 07. 07. 2012 pro děti 8-12 let
07. 07. – 14. 07. 2012 pro mládež 12-18 let
>>>> Semmering <<<<

ŠKOLENÍ DON BOSCO KLUB
od soboty 17. 11. do neděle 18. 11. 2012
Don Bosco-Haus, Wien 13

O českých bohoslužbách v Rakousku

V Rakousku žije poměrně početná krajanská obec a fungují zde i české bohoslužby. O české farnosti jsme si povídali se salesiánem P. Janem HORÁKEM, který se o věřící z řad krajanů stará už dvacet let.

Jaké jsou počátky české náboženské obce v Rakousku a jak vypadá systém péče o česky mluvící věřící v Rakousku dnes?

Již na přelomu 18. a 19. století byla ve Vídni významná česká menšina. V té době pozorujeme úžasný rozvoj církevního života: obnova čerpala sílu z nezlomné nábožnosti českého věřícího lidu. Tomu však neodpovídala uspokojující duchovní péče. Ta se projevovala pouze ojedinělou iniciativou některých česky mluvících kněží. Zvláště je zde třeba jmenovat svatého Klementa M. Hofbauera, kněze kongregace redemptoristů a pozdějšího patrona Vídně, který od roku 1820 nechal sloužit mše svaté v kostele Panny Marie na Nábřeží pro „obyvatele českého jazyka“. Po-

mýšlelo se i na to, aby zde byla zřízena česká farnost. Tento plán, jakož i projekt „českého národního kostela“ nebyl na Nábřeží nikdy uskutečněn.

Od poloviny 19. století budují vídeňští Češi rozsáhlou spolkovou organizaci. Nově vznikající spolky značně přispívají k národnímu sebevědomí a samosprávě Čechů na poli kulturního a společenského života. O významu bohoslužeb pro naše krajany ve Vídni píše v roce 1858 spisovatelka Božena Němcová ve své povídce *Dobrý člověk*. Rozhodující podněty k duchovní správě vycházely tehdy z dobročinného spolku Jednota svatého Metoděje. Jedním z hlavních cílů spolku bylo umožnit nedělní a sváteční bohoslužby v češtině pro krajany ve Vídni a okolí. To se podařilo od roku 1875 v různých vídeňských kostelech, někdy i přes odpor místního obyvatelstva. V roce 1908 byl koupen vídeňskými Čechy pro českou duchovní službu kostel Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu. Za těch uplynulých víc než sto let zde působila celá řada řeholních kněží,

kteří svou duchovní činností sloužili krajanům a zajišťovali nepřetržitou kontinuitu.

Dnes máme ve Vídni český kostel, český hřbitov a od 1. května 1991 také českou farnost. Letos jsme oslavili dvacet let jejího trvání. Duchovní službou pro Čechy v celém Rakousku jsem pověřen Rakouskou biskupskou konferencí se souhlasem České biskupské konference. Mimo jiné mám na starosti také českou farnost ve Vídni, která se skládá z různých věkových a zájmových skupin. Působí zde různí česky mluvící kněží a různá církevní hnutí: Legio Mariae, Salesiánští spolupracovníci, Hnutí Fokoláre. V poslední době navazujeme kontakt s pražskou a brněnskou diecézí, z které pochází většina našich věřících.

Jak často a kde probíhají bohoslužby ve Vídni a mimo Vídeň?

V současnosti se české bohoslužby ve Vídni konají pravidelně na čtyřech místech. V chrámu Panny Marie na Nábřeží, v kostele Nejsvětějšího Vykupitele, v kostele Don Bosco a v kapli Panny Marie Pomocnice. Bližší informace je možné najít na internetu farnost.viden.sweb.cz. Za největšího náboženského rozkvětu na začátku 19. století se konaly mše svaté v osmi kostelích. České katolické společenství je nejstarší ze všech ostatních cizojazyčných, kterých je dnes šestatřicet a jsou organizovány vídeňskou arcidiecézí. Jeho začátky spadají do 13. století, kdy ve Vídni vládl český král Otakar Přemysl II. (1253-1278).

Je také zajímavé, že celá řada posledních vídeňských arcibiskupů má něco společného s českými zeměmi: kardinál Anton Joseph Gruscha 1890-1911, kardinál Franz Xaver Nagl 1911-1913, kardinál Friedrich Gustav Piffl 1913-1932, kardinál Theodor Innitzer 1932-1955, kardinál Franz König 1956-1986, kardinál Hans Hermann Groër 1986-1995 a kardinál Christoph Schönborn, který je ve funkci od roku 1995. Do poloviny devadesátých let se člověk tak trochu styděl za to, že je českého původu. Od té doby se situace zlepšila a stále více lidí včetně společensky úspěšných Rakušanů a politiků se začalo přiznávat ke svým českým kořenům.

České bohoslužby a příležitost k svátosti smíření jsou na požádání možné také v Mariazell, v Innsbrucku, v Grazu a v Retzu.

Slovenské bohoslužby ve Vídni začaly mnohem později a vyvíjely se nezávisle na českých až do dnešních dnů.

Jiná situace je v Linci, kde společná duchovní služba pro Čechy a Slováky vznikla obětavou prací českého kněze P. ThDr. Josefa Valeriána, salesiána Dona Bosca, který zemřel 13. února 2003 a byl významnou postavou československého exilu v Rakousku. Na jeho památku vznikla knihovna a Klub pátera Valeriána v Linci, který je otevřen v sobotu a v neděli. Na pravidelné bohoslužby zde dochází třicet až čtyřicet lidí, což lze považovat za úspěch. Další informace jsou na internetu home.pages.at/seelsorgelinz.

Jak velká je česká náboženská obec v Rakousku?

Na tuto otázku není snadné odpovědět. Přestože jsem vyučoval matematiku, nejsem velký přítel statistik. Zním tři druhy lží: velkou lež, malou lež a statistiku. Pro srovnání uvádím, že v roce 1910 bylo ve Vídni 499 272 Čechů. Podle sčítání lidu z roku 1939 zde bylo 54 933 Čechů a 5 251 Slováků. Podle posledního sčítání lidu z roku 2001 bylo ve

Vídni a okolí 17 742 Čechů a 10 234 Slováků. Dnes se odhaduje počet Čechů na 30 000, počet Slováků na 10 000. Když vezmeme v úvahu, že asi 70 % Čechů je dnes bez náboženského vyznání, pak se dostaneme k číslu 9 000. To znamená, že statisticky pouze 9 000 Čechů ve Vídni patří k nějaké církvi.

Tak úplně to nesouhlasí, protože například na náboženství ve škole dochází i nepokřtěné děti, stejně tak i na prázdninové akce, které organizujeme. I nepokřtění rodiče přijdou každý rok na výrobu adventních věnců a na zpěv tradičních českých koled. A stejní rodiče nechávají v kostele pokřtít své děti. Církev je zde pro všechny: pro věřící i nevěřící, pro mladé i staré, pro zdravé i nemocné, pro spokojené i nespokojené. Po otevření hranic v roce 1989 mnoho našich lidí odjíždí na víkend do Česka a na Slovensko. I to je třeba vzít v úvahu při statistickém výpočtu, kolik lidí chodí obvykle do kostela. Takže v Rakousku je to různé: ve Vídni v neděli dohromady asi 150-200 osob, někdy méně, někdy více. Naše farnost nabízí služby a program pro všechny naše krajany, kterých je i v novém tisíciletí stále dost, a noví přicházejí.

Jaká je další činnost české farnosti a péče o děti a mládež?

Naše farnost vykonává služby v církvi i ve veřejném životě, konkrétně působí v české národnostní menšině. Naš apoštolát má tři spojující prvky. Je to hudba, pedagogická a sociální činnost. Členové společenství se věnují hudbě při liturgii, vedení scholy, chrámového sboru a dětského orchestru. Vyučují katolické náboženství na české základní škole a gymnáziu Komenský. Každý rok připravují děti k prvnímu svatému přijímání a mládež k biřmování. Přispívají do časopisu *Česká a slovenská Vídeň DNES*, do měsíčníku *Kulturní klub* a do katolického časopisu *Rozhledy*, který vychází na internetu: www.rozhledy.at. Na začátku školního roku, před Vánocemi, před Velikonocemi a na závěr školního roku se žáci školy Komenský účastní společně školní mše svaté v českém kostele Nejsvětějšího Vykupitele na Rennwegu.

Sociální pomoc je zaměřena především k českým dětem a mládeži velkoměsta na Dunaji k řešení jejich problémů a prospěšné náplni volného času. Letos jsme slavili již padesát let letních akcí pro české děti a mládež ve Vídni. Česká farnost je pověřena péčí o volný čas dětí a mládeže v rámci české národnostní skupiny. Od jejího založení v roce 1994 je zastoupena v Poradním sboru při Úřadu spolkového kancléře. Velkou událostí pro naše společenství bylo papežské požehnání Jana Pavla II. na Rennwegu před českým kostelem při příležitosti prohlášení řeholní sestry Restituty Kafkové za blahoslavenou v roce 1998. Brněnská rodačka, mučednice nacistického režimu, je uctívána jako patronka vídeňských Čechů. Nedaleko od hromadného hrobu popravených je od roku 1998 na Ústředním hřbitově ve Vídni – v českém oddělení (Gruppe 140) – umístěn její pomník, který je navštěvován jako její hrob. Celý prostor krajanských hrobů s živým plotem je důstojně upraven.

Další velkou událostí byla návštěva papeže Benedikta XVI. v září 2007. Každý rok se koná Mše národů ve vídeňské katedrále sv. Štěpána. Místa pro členy diplomatických sborů jsou rezervována vpředu před oltářem. Kon-

celebrují duchovní správci cizojazyčných farností ve Vídni. Soubor akcí pod názvem Neděle národů se každoročně těší velkému zájmu veřejnosti. Po mši svaté pokračuje občerstvením, zpěvem a tancem v prostorách Arcibiskupského paláce. Velké oblíbené se těší také naše šestidenní poutě. V roce 1997 jsme se vydali po stopách svatého Vojtěcha do Říma a Vatikánu. K roku 2000 jsme hledali stopy Ježíše Krista v Palestině a Izraeli. V roce 2003 jsme putovali po stopách Dona Bosca do Turína a Verony. V roce 2006 do Říma a Vatikánu. V roce 2009 autobusem do Turína a Colle Don Bosco. V roce 2012 navštívíme Řím a Vatikán a hrob kardinála Josefa Berana. Je jediným Čechem, kterému se dostalo té pocty být pohřben po boku papežů v kryptách svatopetrské baziliky v Římě. Někteří historikové označují

ji kardinála Berana za jeho postoj vůči dvěma totalitám, nacismu a komunismu, za jednu z nejméně výrazných postav českých dějin 20. století.

Závěrem bych rád na české bohoslužby pozval všechny zájemce z řad krajanů i českých návštěvníků Rakouska. Z bohoslužeb vyrůstá nové vědomí farního společenství, tvoří se nová farní rodina, která si navzájem pomáhá, udržuje přátelství, odpouští si a společně vytyčuje a plní nové úkoly.

Děkuji za rozhovor.

M. Krupička

<http://www.krajane.net/articleDetail.view?id=2342>

Český hřbitov ve Vídni

Vídeňská káva a dortíky, vídeňský šarm a útulnost: to bylo vše, co Evropa věděla o rakouském hlavním městě – a co na ní milovaly miliony turistů. Téměř padesát let byla Vídeň městem v nejvýchodnějším cípu západního světa. Za Vídní už byla jen železná opona. Ale železná opona padla.

Vídeň se znovu stala dunajskou metropolí v srdci Evropy. Zachovala si své charisma, zřejmě proto, že je to mnohonárodnostní město, jehož české a maďarské kořeny – i jiných evropských národů – nelze přehlédnout. Ve Vídni se v harmonickém celku snoubí nejrůznější protiklady: středověký kostel sv. Ruprechta s gotickým Svatoštěpánským dómem, se styly pětisetletého císařského dvora, s vrcholně barokními zámky Belvederem a Schönbrunem, se secesními paláci i kancelářemi UNO-City. Vídeň se po pádu Východního bloku otevřela světu a ukázala svůj šarm dávných staletí a lesk slavných dějin.

Ve Vídni se nachází také Ústřední hřbitov na jižním předměstí o rozloze 2,5 km², který byl otevřen v roce 1874. Obsahuje asi 3 miliony hrobů a je snad největším hřbitovem v Evropě. S Vídni je spjat život mnoha významných Čechů a někteří zde svůj život také ukončili. Byli to lidé tak odlišní jako Emil Holub, Leopold Hilsner nebo Magdaléna Novotná, předobraz „Babičky“ od Boženy Němcové, která se zde pro změnu narodila. O mnoha osobnostech typu Kafky, Freuda a Mahlera je to obecně známo, ovšem třeba také rodiče Franze Schuberta pocházeli z Moravy a oba dědečkové kancléře Bruna Kreiského byli z Čech.

Od roku 1928 mají Češi ve Vídni vlastní oddělení na vídeňském Ústředním hřbitově (skupina 140, řada 2-5), existuje tedy již 84 let. Až do Vídně se musejí vypravit někteří naši krajané, aby na svátek Všech věrných zemřelých uctili své blízké a předky. „Každý rok na dušičky navštívujeme hřbitov a pořádáme výkrop hrobů. Již tradičně následuje mše svatá. Při této příležitosti se schází také přátelé českého hřbitova, aby projednali otázky spojené s celoroční úpravou všech hrobů,“ říká duchovní správce české farnosti ve Vídni P. Dr. Jan Horák, člen Kongregace salesiánů Dona Bosca.

Od roku 1998 je zde umístěn pomník blahoslavené Restituty Kafkové. Blahořečena byla 21. 6. 1998 papežem Janem Pavlem II. ve Vídni. Rodačka z Brna, sestra Marie Restituta (1894-1943), vlastním jménem Helena Kafková, která byla jako jediná řeholnice odsouzena nacisty k trestu smrti, je patronkou vídeňských Čechů. Do Vídně odešli její

rodiče za prací. Ona zde vstoupila krátce před první světovou válkou do řádu františkánek a působila jako sestra na operačním sále v nemocnici v Mödlingu. Vypráví se, že temperamentní sestra, když měla po zvlášť těžké operaci, chodila do místní hospody na pivo. Nejraději ho prý pila přímo z lahve. Po nástupu Hitlera k moci a připojení Rakouska k hitlerovskému Německu začala otevřeně vystupovat proti nacismu. V roce 1942 byla gestapem zatčena přímo na operačním sále na základě udání lékaře, příslušníka SS. Sestra byla „za velezradu“ 29. října 1942 odsouzena k trestu smrti a popravena gilotinou.

„Na českém hřbitově se nacházejí hroby Třetího řádu františkánů a františkánek ještě z dob monarchie, kteří přijeli do Vídně za prací. Dříve tu směli být pohřbíváni jen řeholníci, dnes tu mají hroby i ostatní krajané. Jako například moje babička,“ vypráví pastorační asistentka paní Pavla Carmignato. Je vidět, že z mnohých hrobů už dávno děst a sníh smyl zlatá písmena. „Jsou tu i hroby, o které se čtyřicet let nikdo nestaral,“ podotýká paní Pavla. Jednak už třeba zesnulí nemají žádné příbuzné a pak – do Vídně to není nejbližší. Přece jen je zde ale, jak potvrzuje P. Horák, každý návštěvník z Česka srdečně vítán.

Dotazem mezi svými přáteli zjistíte, že většina ani netuší, kde se Český hřbitov ve Vídni nachází, jaký význam měl a má. Naši drazí zemřelí si vskutku takový osud zapomení nezaslouží. Podaří se v naší kulturní veřejnosti vzbudit zájem o osud českého hřbitova? Hřbitov představuje místo posledního odpočinku řady generací vídeňských krajanů, mezi něž patřily i významné osobnosti, představitelé české menšiny a členové Kongregace bratrů těšitelů z Getsemane. V čele hřbitova stojí mohutný mramorový kříž. V jeho blízkosti se nacházejí hroby duchovních, jako byl P. Labre Noskovič, P. Norbert Hazuka, P. Felix Melcer, P. Dominik Matiašovský, P. Štefan Kucharik, P. Vojtěch Daniš, a hroby řeholních bratrů, jako Br. Jan Malecha, Br. Antonín Kostka, Br. Josef Šubert a další. Na náhrobních tabulkách zde najdeme známá jména, jako Buchal, Vávra, Uher, Svoboda, Erba, Cvačka, Florián, Matouš, Dolejší, Lančík, Dufek, Štefková, Liška, Bartoš, Pálka, Doležal, Suchanová, Novotná a podobně.

Od roku 1994 spravuje hřbitov pracovní tým České duchovní služby ve Vídni. Celý prostor oddělení s živým plotem je průběžně důstojně upravován a otevřen pro zájemce z řad našich krajanů. Od založení hřbitova v roce 1928 došlo již několikrát ke změnám v jeho právním

postavení. Od 1. ledna 2008 je nositelem práva městský podnik „Friedhöfe Wien GmbH“ (Wiener Stadtwerke Holding AG) a závazné jsou také jeho současné předpisy. Pro pamětníky připomínáme, že to, co bylo ustanoveno v minulosti, již dávno neplatí. Nadále však musí být úprava a ozdoba všech hrobů jednotná a souměrná.

V poslední době došlo k několika rozhodujícím změnám. V první řadě se počet pozůstalých, kteří jsou ochotni finančně přispět na celoroční úpravu všech hrobů, velmi snížil. Můžeme rozlišit mezi aktivními členy, kteří pravidelně platí (v roce 2010 bylo zapláceno 18 hrobů), a pasivními členy, kteří na hřbitově mají pohřbené své drahé, ale příspěvek neplatí. Nedostatek finančních prostředků nás donutil podat žádost o peněžní subvenci na Poradní sbor (Beirat BKA). Po zasedání nám bylo sděleno, že BKA nepodporuje finančně ani hřbitovy, ani památníky. Ze stejné žádosti jsme se obrátili na předsednictvo Českého srdce, které nám poskytlo jednorázovou dotaci ve výši 1 000,- €. Za tuto okamžitou finanční pomoc zde veřejně děkujeme!

Další změna nastala v tom, že náš dosavadní personál, který vykonával celoroční úpravu hrobů, ji nemůže ze zdravotních důvodů dále vykonávat. Hledali jsme tedy někoho, kdo by zahradnickou úpravu celého hřbitova provedl, i těch hrobů, o které se nikdo nestará. Po několika pokusech se podařilo najít několik idealistů, kteří jsou ochotni vést administraci a úpravu celého českého hřbitova. Úprava všech hrobů začíná vždy v polovině měsíce března a končí začátkem listopadu. Nejlevnější a nejméně výhodná nabídka v roce 2009 byla ze strany hřbitovního zahradnictví „Friedhofsgärtnerei“. Ta žádala za celoroční úpravu všech 88 hrobů celkem 11 094,- €.

Český hřbitov je vzácný a výjimečný důkaz o přítomnosti našich krajanů ve Vídni. Po našem dotazu na příslušných místech se česká menšina vyjádřila k dalšímu důstojnému zachování tohoto historického památníku i do dalších let, pro další generace. Jedná se o trvalé zajištění úpravy hřbitova i v případě, že zde už aktivní členové nebudou. V roce 2001 došlo k založení Charty evropského klubu historických hřbitovů, kde bylo konstatováno, že „hřbitovy jsou reprezentanty historie měst svým jedinečným sochařstvím, ukazujícím kulturu a zvyky různých sociálních skupin obyvatel“. Český kulturní klenot ve Vídni musí být zachován! – to zaznělo při výročním zasedání Klubu přátel českého hřbitova 2. listopadu 2010. Hřbitov musí být opět důstojně upraven po celý rok, aby vznikl zájem u našich krajanů o zakoupení nového hrobu na 10 let. Dále je třeba důrazně připomenout pozůstalým jejich morální povinnost vůči celému hřbitovu a provést účinnou reklamu všemi prostředky, které vlastní česká menšina ve Vídni. Příspěvky k historii hřbitova nebo různé vzpomínky starších pamětníků vděčně přijmeme.

Připravil Klub přátel českého hřbitova

PRO INFORMACI: Pokud by měl někdo zájem o členství v Klubu přátel českého hřbitova ve Vídni (členský příspěvek je dobrovolný) nebo se jen chtěl spolupodílet na práci při úpravě hřbitova, nechtě se, prosím, obrátit na adresu:

Kath. Mission für Tschechen, Hagenmüllergasse 31, A-1030 Wien, tel.: 0043-664 406 55 41, e-mail: jan.horak@donbosco.at.

Další informace a fotoalbum najdete na internetu <http://members.a1.net/kostel1>. V případě, že vám nějaký předek zemřel ve Vídni, pak stačí zadat příjmení a dále se objeví i údaje o datu úmrtí a umístění hrobu: <http://www.wien.gv.at/grabauskunft/internet/suche.aspx>.

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:
Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Schlösselgasse 18
A-1080 Wien
 tel./fax/záznamník (od 10:00): **++43-1-79 88 454**
 e-mail: **info@kulturklub.at, www.kulturklub.at**

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2011 činí **33,- €** (členský příspěvek 16 € + předplatné 17 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2011 činí **35,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2011 činí včetně poštovného **50,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**
 IBAN: **AT 03 1200000 683035901**
 SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY PRO INZERENTY (včetně cen)

Rozměry v cm	Cena v €
2,5 × 5,2	6,13
3,2 × 10,5	15,31
6,5 × 5,2	15,31
7,0 × 8,5	26,88
7,0 × 10,5	34,38
5,0 × 17,3	40,00
12,5 × 17,3	100,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €.

Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).

Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, BLZ: **12000**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**
- Česká spořitelna, číslo účtu: **1557869023**, kód banky: **0800**, účel: **inzerát**

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví:
 Centrální telefon a fax (od 10:00): **+43-1-79 88 454**
 e-mail: **inzerce@kulturklub.at**

Kursy češtiny

Čeština pro začátečníky i pokročilé,
dr. MALÁ, tel. č. 602 36 51

Čeština – začátečníci i pokročilí,
Mag. dr. BRANDEIS,
tel./fax 0043-1-40 89 841

**RAKÚSKO-SLOVENSKÝ
KULTÚRNÝ SPOLOK**

Sekretariát: út 9:00-10:30, čt 18:00-19:30
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
rsks@slovaci.at www.slovaci.at

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien
riaditeľka: dr. Viera Polakovičová
Pond. – Štvr. 09:00-12:30, 13:00-17:00
Piat. 09:00-12:30, 13:00-15:00
Informácie: tel. 01/535 40 57

TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Herrengasse 17, 1010 Wien
ředitel ing. Martin KRAFL
tel.: +43-1-53 52 360
www.czechcentres.cz/vienna
e-mail: ccwien@czech.cz
Po – St 10:00-17:00
Čt 10:00-18:00, Pá 10:00-16:00

Mag.

Sylvie Šebelová

Sprachtrainerin für Tschechisch

+43 1 920 70 48 *tel+fax*
+43 699 12 64 29 38 *mobil*
office@sebelova.at *e-mail*
www.sebelova.at *web*

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků
v Rakousku

Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18, 1080 Wien

mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764
fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at
www.kulturklub.at

Knihy vydané Kulturním klubem
si můžete zakoupit/objednat přímo
v Kulturním klubu.

Slowakisches Institut

Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien
tel./fax: ++43-1 53 54 057
www.mzv.sk/sivieden
e-mail: si.wien@gmx.at

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin;
předělávky, vlastní výroba (též z doneseného
materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88.
tel. / fax 604 54 85,
po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9 -12 hod.

Hodiny klavíru

Info tel. 0650 967 80 80

Galerie auf der Pawlatsche

Institut für Slawistik
Universitätscampus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

CzechTourism Wien**Česká centrála cestovního ruchu**

Herrengasse 17, 1010 Wien
ředitelka Michala SIVEKOVÁ
tel.: 0043 1 533 21 933,
fax: 0043 1 533 21 934
e-mail: info-at@czechtourism.com
www.czechtourism.com

PRÁVNÍK A ADVOKÁT V ČR

JUDr. Josef Franc
Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9
tel./fax: +420-284 818 008
mobil: +420-602 850 267
e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

DŮLEŽITÉ ADRESY

Ateliér JAN, Jan a Tamara Brabenec
Spittelberggasse 7, 1070 Wien
tel./fax: 526 54 22

MOKI – Theater für Kinder
tel. 505 98 06, www.theater-moki.at

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem
o nákup českých malířů. Zprostředkování
bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7,
Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81,
mobil 0664/3566676.

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18

E-mail: raumdekor.florian@aon.at

MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE
>>> *sleva pro krajany*

Restaurace
privátní pokoje

**BÖHMISCHER
HOF**

So-St 10:30-22:00 hod.
Čt 10:30-14:00 hod.

Laaerstr. 55
2111 HARMANSDORF
-RÜCKERSDORF

Tel. **02264/200 82**
www.hroch.at

**Máte problémy s identifikací
neznámých znaků?**

Obrátte se s důvěrou
na naši heraldickou kancelář!

Újezdský herold
Heraldická kancelář

VÁCLAV KULLE

Ježovická č. 114
190 16 Praha 9
Česká republika

Tel./fax:
pondělí – pátek
+420/281 972 116

Koniasch Latin Press s. r. o.

Na Hubálce 7, CZ-169 00 Praha 6
tel./fax: +420-220 511 681

KLP koniasch@gmail.com

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11-23 hod.

Restaurant

Schönbrunner Stöckl

beim Meidlinger Tor

České a slovenské speciality!

rodina

Smadišova

10:00-22:00, otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29

tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Lux Böhmisches Kuchl

SPECIALITY ČESKÉ
A MORAVSKÉ KUCHYNĚ

OTEVŘENO: pondělí – pátek
11:00-15:00 a 17:30-23:00

1080 Wien, Schloßelgasse 18

tel.: +43-(0)1-402 57 31 (Dagmar Ficenc)

KOREC und BLAŽEK OEG

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagsmenü – Spezialitäten aus der ganzen
Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přimo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zdarma

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Info v reštaurácii Pressburg

Kleines Wiener Cafe
DENIS BEZUCHA

1080 Wien, Kochgasse 18
tel. 01/402 32 07
po – pá 9:00-22:00

so – ne zavřeno
Kavárna s českou kuchyní. Osłavy
na objednávku. Budějovické pivo.

Výhodné ubytování ve Vídni
M. SEĎA

Westbahnstr. 18, 1070 Wien
Tel. 524 38 73, 617 27 06

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař (všechny pokladny)
Kegelgasse 14 / Top 12 (vchod ze Seidl-
gasse 12), 1030 Wien, tel. 713 72 66

MUDr. Eva DRŠATA
oční lékařka (všechny pokladny)
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě na tel. 587 54 27

MUDr. Kamila HAJEK
soukromá léčba homeopatií
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10
tel. 689 22 80

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301, 1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsporarzt, všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

Digitale Praxis: **Dr. med. &
Dr. dent. med. Josef LUDVÍK**
FA f. Zahn-, Mund- u. Kieferheilkunde
Simmeringer Hauptstr. 40/4, 1110 Wien
Po 10:00-13:00, 14:00-19:00,
út 7:30-14:00, st 7:30-14:00,
čt 12:00-17:00 a podle domluvy
tel.: 749 34 76, www.drludvik.at
e-mail: ordination@dr-ludvik.at

MUDr. Pavol MAZANIK
zubní lékař
Etrichstraße 15/1/13, 1110 Wien
po: 8:00-11:00, út, čt: 14:00-18:00
tel.: 941 91 17
pokladny KFA, SVA
pro ostatní pokladny Wahlarzt

MUDr. Ilona POLZER
(roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické (Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních případech
mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg SOJKA
neurolog a psychoterapeut
tel. 0664/214 01 63, termín po dohodě

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.
lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně
semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:
Lederergasse 17/7, Wien 8,
tel.: 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
<http://members.aon.at/nykl>

GESUNDHEITSSTUDIO KROTENBACH

Med. Univ. Dr. Kamil Maarfia
soukromý všeobecný lékař
pracovní, preventivní a estetická
medicína, životní prostředí

Praxe:
Krottenbachstr. 52 (vchod Budinskygasse
1190 Wien, tel.: 01/9580951
e-mail: dr.maarfia@hotmail.com
www.artdoc.at

**Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER**
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117,
+43-1-515 28-444, fax: 02235/44 638
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
www.tschechisch-slowakisch.com

Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
tel.: 0664/2537951, fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Mag. Pavlína BÖHMOVÁ-LÖSSL
Allgemein beeidete und gerichtlich zertifizierte
Dolmetscherin für die tschechische Sprache
Sprachtrainerin für Tschechisch, Slowakisch,
Deutsch
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/43
tel./fax 2082175, 0699/19544077
pavlina@chello.at, www.boehmova.at

Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info
www.tschechischebahnen.at.tt

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK
Adresa k dispozici v redakci.

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajinu Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.widen, www.rozhledy.at

**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobotu
v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

**KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub
Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie
na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV
otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír.
sv. od 9.30 do 11 hod.

Kaple sv. Stanislava
Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek
v měsíci v 18:00 hodin

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE
Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule
1150 Goldschlagstr. 14 / Tel. 9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt
Schellingerg. 1-3 / Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ
Privátní bilingvní škola obecná
1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel.: 714 88 76, fax: 714 88 76 /34
Mateřská škola
tel. (ředitelství): 713 31 88 / 40

**Privátní bilingvní reálné gymnázium
2. stupeň**
1120 Wien, Singriergasse 21
ředitelka Mag. H. Huber
tel.: 890 44 04-60

**Europäische
Mittelschule Wien
European Middle
School Vienna**
1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18
1080 Wien

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!

